

nefndasvid@althingi.is
Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 6. október 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál, þskj. 2

Umsögn þessi er veitt af hálfu ALP hf. en félagið rekur bilaleigustarfsemi undir sérleyfismerkjum Avis og Budget á Íslandi.

Í tengslum við fjárlagagerð vegna ársins 2016 er komin fram tillaga um breytingu á lögum nr. 29/1993, um vörugjald af ökutækjum, eldsneyti o.fl., sem mun hafa veruleg áhrif á hagsmuni ALP hf. („ALP“ eða „félagið“) og annarra bilaleiga hér á landi.

Með framlagningu frumvarps til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 („**frumvarpið**“), eru lagðar til nokkrar breytingar á framangreindum lögum, sbr. 20.-24. gr. frumvarpsins. Þar er m.a. lagt til:

1. Að þak það sem kveðið er á um í 2. málsli. 3. mgr. 3. gr. laga nr. 29/1993 verði lækkað úr 750 þús.kr. í 350 þús.kr. fyrir árið 2016.
2. Að breytingar verði gerðar á fyrirkomulagi núgildandi ákvæðis 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. með hliðsjón af gildistöku nýrra laga nr. 65/2016, um leigu skráningarskyldra ökutækja, en það leiðir m.a. til þess að ívilnun bilaleiga að því er varðar vörugjöld á ökutækjum verður alfarið felld úr gildi þann 1. janúar 2017.
3. Að kveðið verði á um það tímabil sem er skilyrði til að hljóta lækkun skv. 2. tölul. 2. mgr. 5. gr., sbr. 1. mgr. 3. gr., með beinum hætti í lögnum en hingað til hefur það verið ákvarðað í reglugerð. Að auki er lagt til að tímabilið verði lengt úr 15 mánuðum í 24 mánuði.
4. Að fallið verði frá því að innheimta sérstakt gjald vegna leyfis til að njóta lækkaðra vörugjalda skv. 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. laganna, enda verður sú ívilnun felld úr gildi.

Gert er ráð fyrir að framangreindar breytingar taki gildi í tveimur áföngum sem komi til framkvæmda 1. janúar 2016 og 1. janúar 2017. Tekjuáhrif þessara breytinga eru samkvæmt frumvarpinu talin verða um 0,6 ma.kr. til hækkunar á árinu 2016 og 1,9 ma.kr. árið 2017. Í frumvarpinu kemur einnig fram að í fjármála- og efnahagsráðuneytinu sé hafin vinna við endurskoðun á gjaldaumhverfi ökutækja og eldsneytis með einföldun að leiðarljósi. Því sé fyrirsjáanlegt að á síðari stigum verði lagðar til frekari breytingar á lögnum.

Umsögn ALP um fyrirhugaðar breytingar fer hér á eftir.

*****

Það er mat ALP að fyrirhugaðar lagabreytingar að því er varðar álagningu vörugjalda á bílaleigubíla séu hvorki málefnalegar né rökréttar. Þá er í fyrirbyggjandi frumvarpi og fjárlagafrumvarpi gengið út frá ýmsum forsendum sem standast ekki skoðun þegar nánar er athugað og mikilvægt er að vekja athygli á og reifa hér.

Til að byrja með er rétt að vekja sérstaka athygli á því að í fyrirbyggjandi fjárlagafrumvarpi kemur fram, að því er varðar ívilnun bílaleiga á vörugjöldum, að *núverandi kerfi feli jafnframt í sér margs konar ójafnræði og röskun á samkeppni, sem birtist m.a. í því að bílar sem njóta ívilnunarinnar eru leigðir innlendum aðilum til lengri tíma.* Að mati ALP er mjög alvarlegt að að þessi fullyrðing sé sett fram í fjárlagafrumvarpi en með henni er verulega vegið að starfsheiðri bílaleigugreinarinnar. Ef um er að ræða einhver dæmi þess að bílaleigur hafi verið að stunda slíka háttsemi þá ber að sekta viðkomandi bílaleigur eða beita viðeigandi viðurlögum en ekki skella því á atvinnugreinina í heild með hækkun opinberra gjalda. Er hér engan veginn um að ræða málefnalegar forsendur fyrir fyrirhuguðum lagabreytingum og þá er þessari staðhæfingu alfarið mótmælt enda til þess fallin að svarta orðspor þeirra bílaleiga sem haga rekstri sínum fullkomlega í samræmi við lög.

Í fyrirbyggjandi frumvarpi er áætlað að þak á lækkun vörugjalds bílaleigubíla verði ákvarðað 350.000 kr. árið 2016, í stað 750.000 kr. áður, en svo verði ívilnunin alfarið felld úr gildi 1. janúar 2017. Þá er lagt til að sá tími sem heimilt er að selja bifreið eða taka hana til annarrar notkunar en útleigu án endurgreiðslukvaðar verði lengdur úr 15 mánuðum í 24 mánuði. Í frumvarpinu er hins vegar einnig tekið sérstaklega fram að í fjármála- og efnahagsráðuneytinu sé hafin vinna við heildarendurskoðun á gjaldaumhverfi ökutækja og eldsneytis og að fyrirsjáanlegt sé að frekari lagabreytingar verði lagðar til á síðari stigum.

Í því ljósi eru umræddar breytingar engan veginn tímabærar að mati ALP enda hefur engin heildarendurskoðun á kerfinu farið fram. Með lagabreytingunni núna er ein atvinnugrein tekin út og álögur á hana hækkaðar. Hins vegar er ekkert hreyft við samkeppnisaðilum bílaleiga, eins og leigubifreiðum og hópferðabifreiðum. Það er hins vegar nauðsynlegt að skoða alla þessa aðila í samhengi, einkum vegna eðli markaðarins, en með lagabreytingunni er neyslu ferðamanna í raun stýrt þar sem álögur eru aðeins auknar hjá einni starfsgrein af mörgum sem starfa í sama geira. Í því sambandi er vert að benda á að bílaleigur gegna mjög mikilvægu hlutverki í ferðapjónustuflorunni og eru undirstaða dreifingar á ferðamönnum um landið þar sem þjónustan byggir á litlum einingum gagnstætt t.d. þjónustu stórra hópferðabifreiða þar sem mikill fjöldi fólks er fluttur í einu, en slíkar bifreiðar njóta einnig ívilnunar. Þá skal bent á að bílaleigubílar eru ekki einu ökutækin sem njóta ívilnunar samkvæmt lögum nr. 29/1993 heldur eru vörugjöld á leigubifreiðum og kennslubifreiðum einnig reiknuð samkvæmt undanþáguflokki svo eitthvað sé nefnt, enda allt atvinnubifreiðar. Að mati ALP felur frumvarpið því í sér mismunun en nauðsynlegt er að endurskoða kerfið í heild og skoða það í samhengi áður en einstakar starfsgreinar eða vörugjöld eru tekin fyrir og breytt sérstaklega.

Hækkun á vörugjöldum bílaleigubíla gæti einnig haft ýmsar aðrar afleiðingar í för með sér sem vert er að nefna. Hingað til lands kemur fjöldi bifreiða með skipinu Norrænu en af þeim bifreiðum eru engin opinber gjöld greidd og jafnvel lítið keypt á þær eldsneyti þrátt fyrir að þær slíti hér vegi og njóti opinberrar þjónustu. Gera má ráð fyrir að sá fjöldi bifreiða aukist enn frekar verði fyrirhugaðar lagabreytingar að veruleika. Auknar álögur á bílaleigubíla munu ekki bæta þar úr og geta einnig leitt til þess að bílaleigur hér á landi verði síður

samkeppnishæfar í samanburði við slíka þjónustu í öðrum löndum. Með öðrum orðum þá aukast líkur á því að bifreiðar séu leigðar í útlöndum og fluttar hingað til lands með skipinu Norrænu eða hliðstæðum skipum, til aksturs hér á landi, án þess að af þeim séu þá greidd nokkur opinber gjöld hér.

Í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2016 er vísað til þess að með vaxandi fjölda ferðamanna hafi umsvif bílaleiga aukist sem og tekjutap ríkissjóðs vegna ívilnunarinnar sem þær njóta. Þetta er mjög villandi framsetning að mati ALP. Umsvif bílaleiga kunna að hafa aukist en tekjur ríkissjóðs af vörugjöldum bílaleigubíla hafa einnig hækkað úr rúmum 300 milljónum árið 2010 í rúman milljarð árið 2015.

Af forsendum fyrirliggjandi frumvarps má einnig ráða að talið sé að aðstæður hjá bílaleigum hafi farið svo batnandi að nú sé rétt að auka verulega álögur á starfsgreinina. Í þessu felst mikill misskilningur. Sú mikla aukning ferðamanna sem verið hefur á Íslandi, og er fyrirsjáanleg, hefur leitt af sér gríðarlega fjárfestingarþörf hjá bílaleigum svo þær geti annað markaðnum. Bara hjá ALP hefur fjárfestingarþörfin aukist mikið og er hún komin í yfir 2 ma.kr. á ári með tilheyrandi kröfum um hærra eiginfjárhlutfall hjá fjármálastofnunum. Starfsgreinin er ennþá í mjög mikilli uppbyggingu og hefur ekki náð þeim stöðugleika sem þarf þannig að félögin beri þær álögur sem nú eru fyrirhugaðar. Í því sambandi er vert að benda á að hagnaður af rekstri bílaleiga er enn mjög lítill í samanburði við veltu og eigið fé mjög lágt. Þá þarf að hafa í huga að vaxtastig er mjög hátt á Íslandi sem gerir alla fjármögnun mjög dýra. Með auknum fjölda bílaleigubíla er samkeppni á endursölumarkaði líka orðin mikil og við kaup á bílaleigubílum þurfa bílaleigur nú að huga að búnaði sem endursölumarkaður gerir kröfur um.

Verði fyrirhugaðar breytingar að veruleika mun fjárfestingageta bílaleiga minnka og ákveðin hætta er á að þær nái ekki að anna eftirspurn. Þá er óumflýjanlegt að bílaleiguflotinn muni eldast töluvert og að bílaleigum muni fjölga enn frekar, sérstaklega þeim sem bjóða upp á eldri bíla. Með eldri flota bílaleigubíla er einnig hætt við að gæði bílanna hraki auk þess sem gamlir bílar búa ekki yfir jafn fullkomnum öryggisbúnaði og þeir nýju, sem er einkum mikilvægt hér á landi þar sem ástand vega er ekki mjög gott. Í ljósi hins slæma vegakerfis er einnig hætt við að verðgildi bílanna rýrni verulega eftir því sem bílaflotinn verður eldri og því er þörfin á hröðum afskriftum meiri á Íslandi en víða annarsstaðar. Í þessu samhengi má benda á að söluhagnaður bílaleiga er í raun leiðrétting á afskriftum. Þá skal bent á hið augljósa, en eldri bílar menga almennt meira en nýir sem talið verður verra út frá umhverfissjónarmiðum.

Í fyrirliggjandi frumvarpi er vísað til þess að lækkun á vörugjaldi bílaleigubíla hafi sætt nokkurri gagnrýni í skýrslum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og OECD frá 2014. Í því sambandi eru nokkur atriði talin upp í frumvarpinu, m.a. að lækkunin brjóti gegn þeirri meginreglu að álagningarhlutfall vörugjalda af bifreiðum haldist í hendur við magn koltvísýrings í útblæstri þeirra. Þannig sé m.a. grafið undan hvötum til að draga úr koltvísýringsútblæstri. Undir þetta getur félagið ekki tekið enda kemur það þak sem sett er á ívilnunina í 1. mgr. 3. gr. laga nr. 29/1993 í veg fyrir að hvati sé skapaður til að kaupa þau ökutæki sem menga mest, auk þess sem flotasamsetning hefur breyst mikið. Hjá ALP má sjá þetta greinilega í flotasamsetningunni enda eru bílar sem menga minna orðnir meginuppistaða flotans. Þá er í skýrslunum einnig bent á margt sem stjórnvöld geta hrint í framkvæmd til að bæta kerfið og eru fyrirhugaðar breytingar ekki það eina. Þannig eru settar fram ýmsar hugmyndir sem eiga bæði að geta aukið tekjur ríkissjóðs og einfaldað alla starfsemi, eins og að afnema

virðisaukaskattsívilnanir fyrir hópþifreiðar, skip og flugvélar sem eru í rekstri innanlands. Búið er að gera breytingar á ívilnunum hópþifreiða og eru þær á leið í virðisaukaskattskerfið um næstu áramót en þó með ívilnunum sem koma til með að hjálpa til við rekstur þeirra.

Í fyrirbyggjandi frumvarpi er vísað til þess að núverandi leyfisgjald og þrepafyrirkomulag komi misjafnlega niður á bílaleigum eftir stærð auk þess sem gjaldið geti hindrað aðgang að atvinnugreininni. Um það atriði vill ALP benda á að dómstólar hafa þegar komist að þeirri niðurstöðu að núverandi kerfi feli ekki í sér mismunun enda hafi skýr og almennur efnislegur mælikvarði verið lagður til grundvallar fyrir alla umsóknaraðila leyfisgjaldsins. Þau rök mæla því ekki með þeim breytingum sem fyrirhugaðar eru.

Að lokum verður að benda á að sá aðlögunartími sem bílaleigum er ætlaður vegna fyrirhugaðra breytinga á vörugjöldum er allt of skammur og í raun enginn að því er varðar þær breytingar sem taka eiga gildi 1. janúar nk. Verðskrár ALP fyrir árið 2016 hafa t.a.m. þegar verið gefnar út en þær voru gefnar út í júlí og ágúst sl. Breytingarnar munu því setja fjárhagsáætlanir félagsins verulega úr skorðum enda var engan veginn hægt að sjá þær fyrir. Þar skal sérstaklega áréttað að þær breytingar sem hafa orðið í rekstri ferðaþjónustuaðila hér á landi síðustu misseri hafa leitt af sér margar nýjar áskoranir sem löggjafinn sá ekki fyrir við meðferð fyrri lagafrumvarpa. Þannig hefur í tilfelli bílaleiga fjárfestingarþörfin aukist gríðarlega eins og áður segir og er nauðsynlegt að taka tillit til þess þegar rekstrarumhverfi starfsgreinarinnar er metið.

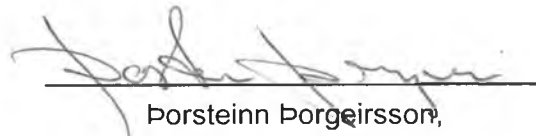
*****

Að virtum framangreindum athugasemdum er hér með af hálfu ALP farið fram á að fyrirhugaðar lagabreytingar verði teknar til endurskoðunar og frestað a.m.k. þar til heildarendurskoðun hefur farið fram á vörugjaldakerfi ökutækja. Með því gefst einnig tækifæri til að leita fleiri leiða til að einfalda kerfið, auðvelda rekstur viðkomandi fyrirtækja og auka þannig skilvirkni og tekjur ríkissjóðs.

Fyrirsvarsmenn ALP óska sérstaklega eftir því að fá að koma á fund efnahags- og viðskiptanefndar til að reifa nánar athugasemdir sínar og sjónarmið vegna þeirra lagabreytinga sem fyrirhugaðar eru en gríðarlegir hagsmunir eru í húfi fyrir félagið.

Virðingarfyllst,

f.h. ALP hf.

Þorsteinn Þorgeirsson,
framkvæmdastjóri

Alþingi Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 12.10.2015
Tilvísun: 201509-0010

Efni: Umsögn ASÍ um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016.

ASÍ hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál.

Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 verður að skoðast í nánú samhengi við fjárlagafrumvarpið. Á fundi sínum þann 18. september 2015 samþykkti miðstjórn ASÍ eftirfarandi ályktun um frumvarp til fjárlaga fyrir árið 2106:

„Miðstjórn Alþýðusambandsins gagnrýnir forgangsröðun sem fram kemur í fjárlagafrumvarpi ríkisstjórnarinnar. Frumvarpið ber vissulega með sér bættan hag í ríkisrekstrinum en um leið blikka ljósin sem vara við ofpenslu í efnahagslífinu. Það er ljóst að eitt helsta verkefni ríkisstjórnarinnar á næstu misserum er að hemja vöxtinn svo ofpensla og verðbólga keyri ekki hér um þverbak með afleiðingum sem þjóðin þekkir því miður allt of vel.

Áherslur í fjárlagafrumvarpinu eru rangar að mati miðstjórnar ASÍ. Velferðarþjónusta í landinu situr á hakanum þar sem aukin framlög dekka fyrst og fremst miklar kostnaðarhækkanir. Framlög til þjónustu í velferðarkerfinu eru ekki að aukast að raungildi sem er dapurlegt þegar hagur þjóðarinnar fer batnandi, en ljóst er að endurreisa þarf velferðarþjónusta eftir hrun. Miðstjórn ASÍ telur að stór velferðarverkefni sé enn sem komið er ófjármögnuð:

- 1. Heilbrigðisþjónustan, einkum kostnaður vegna lækniþjónustu.*
- 2. Endurskipulagning öldrunarþjónustu, búsetuúrræði og þjónusta.*
- 3. Menntaúrræði fyrir þá sem hafa litla formlega menntun.*
- 4. Félagslegt húsnæðiskerfi – jákvætt skref er stigið en dugar engan veginn til*
Miðstjórn ASÍ telur þetta allt brýn úrlausnarefni sem nauðsynlegt er að ráðast í. Það er því gagnrýnivert að fyrstu viðbrögð ríkisstjórnarinnar til að draga úr þensluáhrifum í hagkerfinu sé að halda velferðarþjónustunni niðri. Það er röng forgangsröðun í landi sem vill kenna sig við norrænt velferðarsamfélag og mun þegar til lengri tíma er litið ýta undir ójöfnuð og ágreining.“

Alþýðusamband Íslands mótmælir velferðaráherslum frumvarps til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016. ASÍ telur með öllu óásættanlegt að með frumvarpinu er verið að draga úr vægi bæði vaxta- og barnabóta. Viðmiðunarfjárhæðir barnabóta hækka einungis um 3% og halda þannig ekki í við áætlaðar hækkanir á vísitölu neysliverðs milli ára hvað þá við

launabróun. Þá eru tekjuskerðingarmörk ekki hækkuð milli ára. Þannig á að verja lægri fjárhæð til barnabóta á árinu 2016 en í fjárlögum 2015. Viðmiðunarfjárhæðir vaxtabóta og reiknireglur eiga að vera óbreyttar milli ára. Gangi það eftir verður það sjötta árið í röð sem þær eru óbreyttar. Niðurstaðan er að verja á 1,5 milljörðum minna til vaxtabóta á árinu 2016 en í fjárlögum 2015.

Þá lýsir Alþýðusambandið yfir áhyggjum af efnahagslegum áhrifum fjárlagafrumvarpsins og frumvarps til laga um um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016. Samkvæmt fjárlagafrumvarpinu er gert ráð fyrir að 15,3 milljarða afgangi af fjárlögum. Á þá eftir að taka tillit til áhrifa gerðardóms frá því á ágúst á laun þeirra ríkisstarfsmanna sem eru innan vébanda BHM og Félags hjúkrunarfræðinga. Þá vantar einnig inn í forsendur fjárlaganna áhrif þeirra samninga sem ekki var lokið í sumarbyrjun. Því má gera ráð fyrir að í meðförum þingsins verði að leiðrétta launaforsendur fjárlaganna til hækkunar. Þá hafa einnig verið gefin vilyrði fyrir auknum útgjöldum á næsta ári sem ekki hefur verið gert ráð fyrir í fjárlagafrumvarpinu. Því má reikna með því að afgangur af fjárlögum 2016 verði nokkru minni en gert er ráð í fjárlagafrumvarpinu. Samkvæmt mati fjármálaráðuneytisins er gert ráð fyrir að lækkun skatta og tolla á árinu 2016 muni lækka tekjur ríkissjóðs um 7,5 milljarða og um rúma 14 milljarða á árinu 2017.

Hagvísar benda til þess að þensla fari vaxandi í hagkerfinu. Þannig mældist rúmlega 5% hagvöxtur á fyrri hluta ársins, Hagstofan gerir ráð fyrir 4,5% verðbólgu á næsta ári og að launavísitalan hækki um 8% 2016. Við þessar aðstæður er mikilvægt að efnahagsstefna ríkisstjórnarinnar eins og hún birtist í fjárlögunum og peningastefna Seðlabankans vinni í sömu átt. Því miður er misbrestur á því eða eins og segir í yfirlýsingu Peningastefnunefndar Seðlabanka Íslands frá 30. september: „Að teknu tilliti til hagsveiflu felur vænt afkoma ríkissjóðs í ár og frumvarp til fjárlaga 2016 hins vegar í sér slökun á aðhaldi í ríkisfjármálum sem að óbreyttu kallar á meira peningalegt aðhald en ella.“ Þetta er ekki ásættanlegt og mun að óbreyttu leiða til meiri verðbólgu en ella og hærrí vaxta.

F.h. Alþýðusambands Íslands

A handwritten signature in blue ink that reads 'Ólafur Darri Andrásson'.

Ólafur Darri Andrásson
hagfræðingur ASÍ

Árni Davíðsson
Suðurbraut 1
200 Kópavogur
netfang: arnid65@gmail.com

Kópavogur , 29. september 2015

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2016, 2. mál, 145 löggjafarþing.

Ég vil leggja til að eftirtalin vörugjöld verði hækkuð um a.m.k. 5% við byrjun árs 2016 en ekki um 2,5% eins og lagt er til í frumvarpinu: **Almennt vörugjald á bensín, sérstakt vörugjald á bensín, olíugjald og kílómetragjald.** Jafnframt vil ég leggja til að vörugjöld verði hækkuð á næstu árum þar til skattlagning á eldsneyti nær meðalskattlagningu eldsneytis á lítra í Evrópusambandinu. Þessi tillaga snertir m.a. 22., 23., 25. og 26. grein frumvarpsins.

Rökstuðningur: Skattlagning á eldsneyti á Íslandi var lengi vel um 60% af útsöluverði. Árið 2000 voru skattar lækkaðir og hafa þeir síðan haldist í um 50% af útsöluverði. Árið 2013 eru þeir um 47% af útsöluverði. Það eru með lægstu sköttum í Evrópu á eldsneyti og eru þau lönd sem hafa lægri skatta nær undantekningarlaust lönd með mun lægri þjóðartekjur og landsframleiðslu en Ísland sbr. mynd að neðan. Í þessum samanburði má líta á eldsneyti sem undirskattlagðan vöruflokk á Íslandi. Aðrir neysluskattar er líklega í hærri kantinum hér á landi í samanburði og skera lágir skattar á eldsneyti sig úr að þessu leyti. Eldsneytisverð er þó frekar í hærri kantinum hér og ræðst það ekki af skattlagningu heldur líklega fremur af óhagkvæmni í dreifingu og lítilli samkeppni.

Hærri skatta á eldsneyti má nota til að draga úr annarri skattlagningu svo sem hærri virðisaukaskatt á matvælum eða vörugjöldum á öðrum varningi. Þá er eðlilegt að auka skattlagningu á eldsneyti til að afla meiri tekna til endurbóta og viðhalds á vegakerfi landsins sem hefur setið á hakanum frá hrúni. Eðlilegt væri að hækka framlög til samgöngumála til samræmis við meiri skattlagningu eldsneytis. Vegna lækkandi olíuverðs á heimsmarkaði er þessi tímasetning á hækkun eldsneytisskatta ákjósanleg.

Meðfylgjandi er grein þar sem ég bar saman skattlagningu og verð á eldsneyti í EB og á Íslandi og þróun hlutfalls skatta í útsöluverði bensíns.

Ég er tilbúin að koma á fund fjárlaganefndar og svara spurningum.

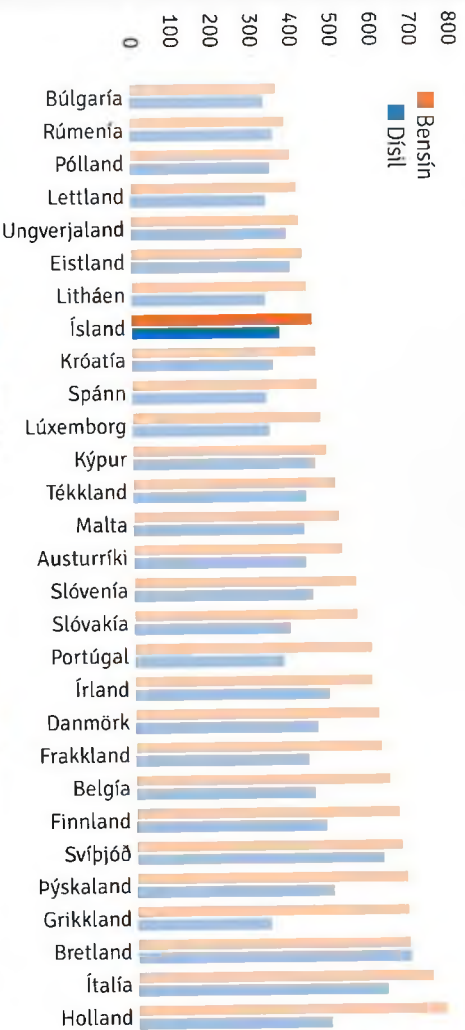
Árni Davíðsson

Mynd 2 – Eldsneytiskattar í Evrópu og á Íslandi

Evrur á hverja 1.000 lítra

02/03 2013

Info

Share

Add to

0

02/03 2013

4773

Skattar á eldsneyti og eldsneytisverð

Oft er kvartað yfir háu eldsneytisverði á Íslandi og mikilli skattlagningu á eldsneyti og sennilega hafa margir það á tilfinningunni að skattlagning eldsneytis sé há á Íslandi í samanburði við útlönd. Í rauninni er þetta þveröfugt. Skattlagning á eldsneyti er í lægri kantinum á Íslandi miðað við önnur Evrópulönd. Núverandi ríkisstjórn hefur meira að segja frestað eða hætt við hækkun eldsneytisskatta í takt við verðbólgu. Þessir skattar eru að krónutölu og lækka í hlutfalli við verðbólgu ef þeir eru ekki hækkaðir árlega.

Skattar á eldsneyti hafa lækkað umtalsvert til lengri tíma litið. Skatthlutfallið var t.d. yfir 60% af útsöluverði árin 1996-1999 en lækkaði niður fyrir 50% fram til 2004, sjá 1. mynd [1]. Skattarnir eru ekki hærri núna því árið 2013 var hlutur allra skatta að meðaltali 47% af útsöluverði bensíns [2].

Á 2. mynd er súlurit sem sýnir upphæð eldsneytisskatta í Evrópulöndum um þessar mundir í evrum á 1.000 lítra eldsneytis [3]. Fyrri súlan fyrir hvert land sýnir bensíngjald en sú seinni olíugjald. Ísland er í 8. sæti yfir lægsta bensíngjald og eru löndin fyrir neðan öll fyrrum austantjaldslönd. Ísland er í 10. sæti yfir lægsta olíugjald en fyrir neðan eru auk fyrrum austantjaldslönd líka Grikkland, Spánn og Lúxemborg.

Myndin er allt önnur þegar eldsneytisverð er skoðað eins og sjá má á 3. mynd [4]. Ísland er þar í 20. sæti yfir lönd með lægsta bensínverð en í 27. sæti yfir lönd með lægsta díselverð. Hér er því 11. hæsta bensínverðið en 4. hæsta díselverðið borið saman við Evrópulönd. Misháir umhverfis- og virðisaukaskattur eftir löndum hafa þar áhrif en ekki síður kostnaður við flutninga til landsins, dreifing innanlands, umfangsmikið kerfi bensínstöðva og álagning olíufélaganna. Ríkið hefur sennilega minni tekjur af eldsneytissölu per einingu en lönd sem við berum okkur saman við en samt er eldsneytið dýrari hér en víðast hvar.

Það er mikilvægt að staðreyndir séu á hreinu og að við byggjum ekki ákvarðanir okkar á tilfinningu eða bábiljum. Að mínum dómi er fullt tilefni til að hækka eldsneytisskatta í takt við verðbólgu, að láta þá lækka með verðbólgu er röng stefna. Tekjurnar sem ríkið lætur frá sér með lækku eldsneytisskatta þarf það að innheimta á öðrum vígstöðvum og svigrúmið til að slaka á öðrum sköttum verður minna fyrir vikið. Það væri ekki óeðlilegt að Ísland væri ofan við miðju í Evrópu í skattlagningu á eldsneyti ef mið er tekið af landsframleiðslu og þjóðarútgjöldum. Að við skulum verma botnsætin með fátækari löndum Evrópu er furðulegt.

[1] <http://www.althingi.is/alttext/135/s/0914.html>

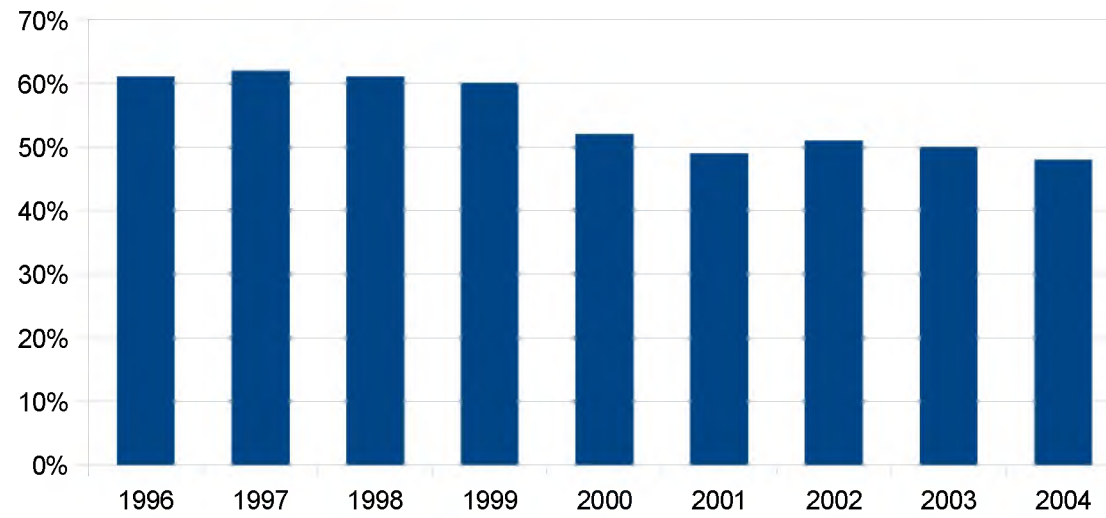
[2] http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/Fjarlagafrumvarp/2014/Fyrri_hluti/Kafli_3.htm

[3] http://www.acea.be/uploads/publications/ACEA_Tax_Guide_Highlight-EU_Summary_2014.pdf

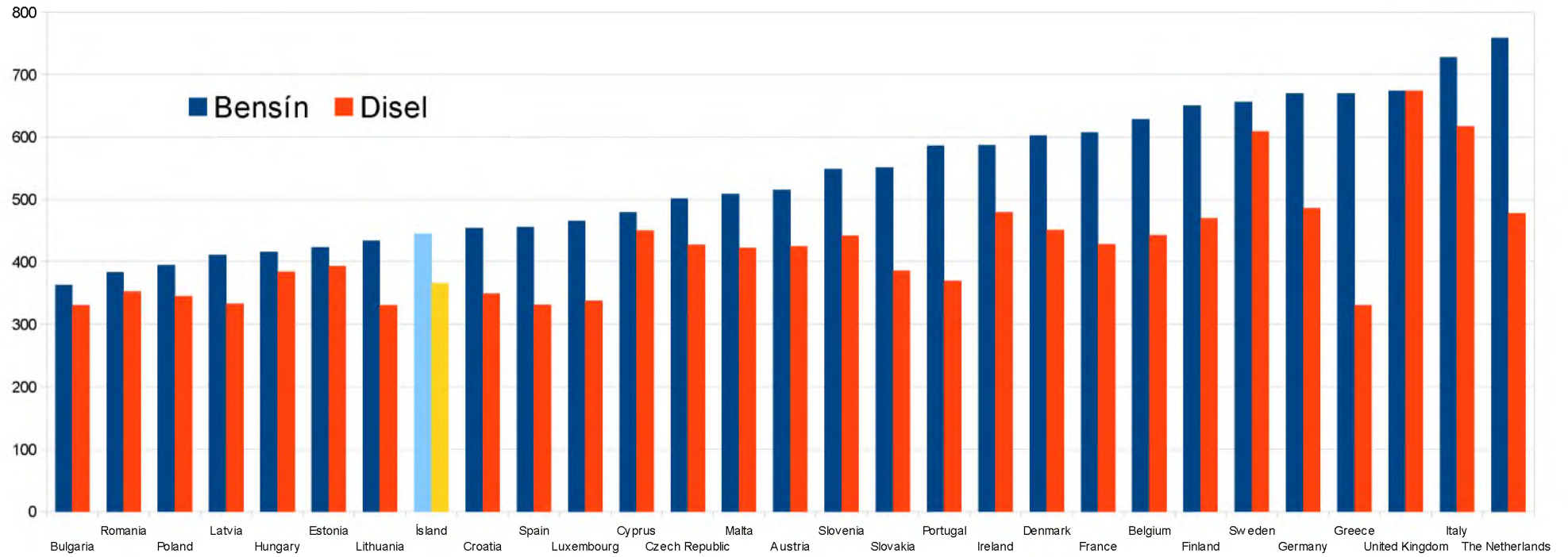
[4] <http://www.fuel-prices-europe.info/index.php?sort=3>. Sótt 7. júlí 2014.

Gengi er m.v. 155 IKR/Euro

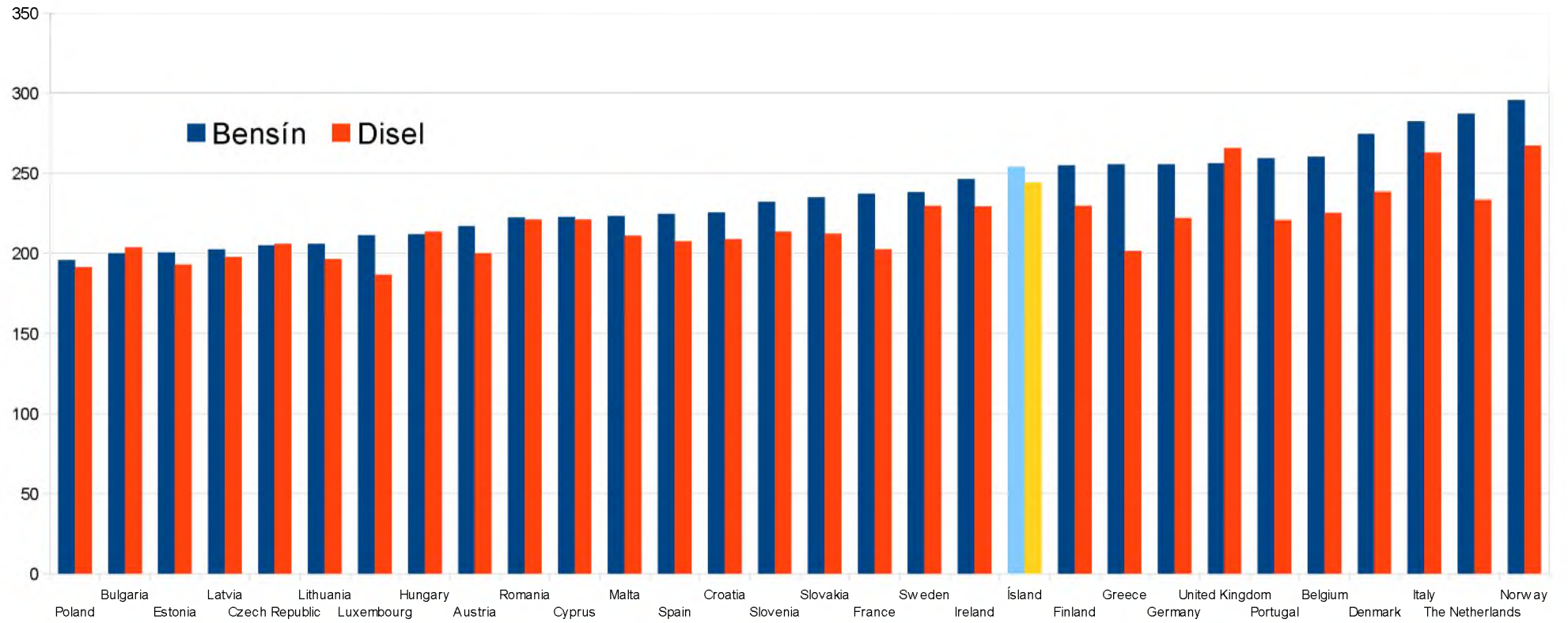
1. mynd. Hlutfall vörugjalda og virðisaukaskatts af meðalútsöluverði bensíns á Íslandi frá 1996 til 2004

2. mynd. Eldsneytisskattar í Evrópu og á Íslandi, €/1.000 Lítra.

3. mynd. Eldsneytisverð í Evrópu og á Íslandi, ÍKR.

Nefndarsvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri 7. október 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, mál nr. 2, á þingskjali nr. 2, sem lagt var fram á Alþingi á 145. löggjafarþingi.

Höldur ehf. rekstraraðili Bílaleigu Akureyrar og sérleyfishafi Europcar á Íslandi, þakkar fyrir að fá tækifæri til að koma að athugasemdum vegna framangreinds frumvarps, í máli nr. 2 á þingskjali nr. 2, sem nú liggur fyrir Alþingi. Athugasemdir Hölds ehf. lúta að ákvæðum um breytingu á lögum nr. 29/1993 um vörugjald af ökutækjum, eldsneyti ofl., með síðari breytingum.

Varðar umsögnin aðallega ákvæði 20. gr. og 21. gr. frumvarpsins um að fella burt undanþáguflokk 3. gr. laga nr. 29/1993, sem getið er um í 2. tölul. 2. mgr. 5. gr., sömu laga, en það ákvæði á einnig að fella brott samkvæmt frumvarpinu. Þá er sett inn bráðbirgðaákvæði í 24. gr. frumvarpsins og er það nátengt brottfalli framangreindra ákvæða og varðar umsögnin það ákvæði einnig.

Höldur ehf. telur afar óskynsamlegt að leggja fram þær breytingar sem boðaðar eru með frumvarpi þessu, breytingar sem munu hafa gríðarleg neikvæð áhrif á eina grein ferðaþjónustunnar, með nánast engum fyrirvara. Ber að benda á að þótt einhver umræða hafi farið fram um að breytingar væru yfirvofandi á ívilnunum bílaleiga þá hafa engin samskipti verið höfð við greinina um þær breytingar og bílaleigur hafa nú þegar gefið út alla verðlista sína fyrir næsta ár. Þá hafa þessar breytingar sem hér eru boðaðar mun meiri neikvæð áhrif fyrir ferðaþjónustuna en gerð er grein fyrir í frumvarpinu. Þannig eru álögur á bílaleigur auknar verulega samhliða því sem upplýst er að heildarendurskoðun á vörugjaldakerfinu muni fara fram á næstu misserum. **Höldur telur mun eðlilegra að biða með boðaðar breytingar þar til heildstæð yfirferð og umræða hefur farið fram um framtíðarstefnu stjórnvalda um meðferð vörugjalda á markaðinn og þá væri eðlilegt að hagsmunaaðilar verði hafðir með í ráðum. Nái framangreindar breytingar fram, munu þær hafa ófyrirséðar afleiðingar fyrir alla aðila, bílaleigur, bílaumboð og síðast en ekki síst ríkissjóð, sem mun verða af miklum tekjum þó ætlunin sé önnur.** Bein störf hjá bílaleigum á Íslandi eru um 1000 talsins, og hjá Höldi ehf. störfuðu síðastliðið sumar rétt um 290 manns í öllum deildum.

Ljóst er að verði af boðuðum breytingum munu þær hreinsa burt alla afkomu félagsins á 2 árum að öðru óbreyttu.

Umsögn um 20. gr. og 21. gr. frumvarpsins

Í 20. gr. frumvarpsins er boðað að fella burtu ákvæði 2. málslíðar 3. mgr. 3. gr. laga nr. 29/1993. Hið fyrirhugaða brottfella ákvæði varðar *lækkun á vörugjaldi sem gjaldanda*

hlotnast samkvæmt undanþáguflokki 2. tölul. 2. mgr. 5. gr., sbr. 1. mgr., getur aldrei numið hærri fjárhæð en 750.000 kr. Í 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. er vísað í undanþáguflokk 3. gr. laganna. Þessi lagaákvæði sem frumvarpið leggur til að verði feld brott verða hér í sameiginlegri umfjöllun, þar sem tenging á milli þeirra er með órjúfanlegum hætti hvað bílaleigur varðar.

Á blaðsíðu 70 í fjárlagafrumvarpinu, er fjallað um ívilnun bílaleiga og vörugjöld af ökutækjum. Boðaðar breytingar þessa frumvarps byggja á fjárlagafrumvarpinu, en þar segir: **„Núverandi kerfi felur jafnframt í sér margs konar ójafnræði og röskun á samkeppni, sem birtist m.a. í því að bílar sem njóta ívilnunarinnar eru leigðir innlendum aðilum til lengri tíma.“**

Höldur ehf. bendir á að um tilhæfulausa staðhæfingu er að ræða. Rangfærsla með þeim hætti sem hér er sett fram er aðeins til að villa um og virðist sett fram til að þjóna einhvers konar réttlætingu um brottfall ívilnunar, en byggir ekki á málefnalegri umræðu. Með staðhæfingu af þessum toga, er ýjað að því að bílaleigur fari ekki að lögum. Fyrir hönd Hölds ehf. er hægt að fullyrða að því fer fjarri. Í engu er reynt í frumvarpinu að gera grein fyrir því hvað átt er við með slíkri staðhæfingu. Höldur ehf. sem vinnur ekki einungis eftir ríkjandi rétti, heldur fer einnig eftir gæðastaðlinu IST ISO 9001 og umhverfisstjórnunarstaðlinum ÍST ISO14001 leggur mikið uppúr því að fara eftir lögum og reglum sem í landinu gilda, og slíkur rógburður sem þarna kemur fram er algerlega óþolandi. Höldur ehf. telur ekki samboðið stjórnvöldum að koma fram með slíka staðhæfingu án þess að rök séu færð fyrir henni. Höldur ehf. kannast ekki við þessa lýsingu og harmar að hún sé sett fram með þessum hætti í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2016.

Telji stjórnvöld að í einhverjum tilvikum bílaleigur fari ekki að lögum, sbr. framangreinda staðhæfingu, ber þeim að tryggja að eftirlit sé til staðar og þeim úrræðum beitt sem þau hafa svo sem með sektum og eða sviptingu leyfis ef um ítrekuð brot er að ræða hjá viðkomandi rekstraraðila.

Síðan segir í sömu umfjöllun í fjárlagafrumvarpinu; **„Með vaxandi fjölda ferðamanna hafa umsvif bílaleigna aukist sem og tekjutap ríkissjóðs vegna ívilnunarinnar.“** Hér er aftur staðhæfing sem stenst ekki. Þessi öfugmæli fjalla ekki um að tekjur ríkissjóðs hafa aukist frá árinu 2010 úr rúmum 300 milljónum króna í rúman milljarð fyrir árið 2015. Það er ekki tekjutap, heldur tekjuaukning. Á þessum tíma hefur bílaleigubílum fjölgað úr 6.572 í 18.521 sbr. töflu sem fram kemur með umræddu frumvarpi sem reyndar er ofátluð tala þar sem enn er töluvert um ranglega skráða bílaleigubíla í kerfinu. Lætur nær að bílaleigubílar á árinu 2015 séu um 16.000 yfir sumartímamann. Það er því veruleg tekjuaukning sem gera má ráð fyrir að dragist svo aftur verulega saman ef boðaðar breytingar verða að lögum. Að auki skal bent á gríðarlegar óbeinar tekjur ríkissjóðs af akstri bílaleigubíla um landið, en yfir sumartímamann má reikna með að meðalbílnum sé ekið um 250 km á dag og ef miðað er við meðaleyðslu uppá 9 lítra á hundraðið og virka bíla 14.500, því nýting er aldrei 100% þá kaupna viðkomandi notendur eldsnevti fyrir um 65 milliönir á hverjum einasta degi eða tæpa 2 Milljarða á mánuði og tekiur ríkisins af þeim viðskiptum eru miklar. Einnig er ljóst að bílaleigubílar dreifa ferðamönnum lang best og mest um landið og stuðla bannig að bættri afkomu í greininni um allt land.

Í almennum athugasemdum við frumvarpið segir að **„í 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. laganna er hins vegar kveðið á um sérreglu (undanþáguflokk) þegar kemur að vörugjaldi sem lagt er á bifreiðar sem ætlaðar eru til útleigu á bílaleigum“**

Hér virðist vera alvarlegur misskilningur á ferð, að því er varðar bílaleigur. Þessa sama ívilnun um undanþáguflokk er veitt til leigubíla og kennslubifreiða, enda um atvinnutæki allra þessara starfsstétta að ræða.

Á öðrum stað í almennum athugasemdum segir „*Undanfarin ár hefur lækkun á vöru gjaldi vegna bílaleigubíla sætt nokkurri gagnrýni. Gagnrýnin hefur m.a. komið fram í skýrslum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins frá apríl 2014 og OECD frá 2014.*“

Höldur ehf. gerir alvarlegar athugasemdir við framangreinda staðhæfingu, þar sem hún er röng. Báðar framangreindar skýrslur benda á margt sem stjórnvöld gætu hrint í framkvæmd og eru fyrirbyggjandi hugmyndir einungis hluti af því. Hins vegar eru margar hugmyndir og tillögur í nefndum skýrslum til þess fallnar að geta aukið tekjur ríkissjóðs og einfaldað á sama tíma alla starfsemi og jafnað samkeppnisumhverfi í ferðaþjónustunni.

Skýrsla Alþjóða gjaldeyrissjóðsins gerir beinlínis ráð fyrir því að skattaleg samkeppnisstaða fólksflutninga þ.m.t. bílaleigubíla eigi að vera í sama virðisaukaskattsþrepi. Fólksflutningar verða í lægra þrepi virðisaukaskatts frá áramótum á sama tíma og bílaleigur eru í hærra þrepi virðisaukaskatts, þarna er um að ræða algerlega óásættanlegt misvægi. Einnig er nauðsynlegt að benda á að ekki er hróflað við rekstrarumhverfi leigubíla, sem ennþá eru með sama hámark og áður kr. 1.250.000, vegna kaupa á atvinnutæki. Höldur ehf. vill benda á að í skýrslu OECD kemur skýrt fram að veruleg samkeppni sé á milli bílaleigubíla annars vegar og hópþjónuðs hins vegar og afar mikill ójöfnuður ríki á milli þessara aðila, skattalega séð. Hér geta íslensk stjórnvöld gert mun betur til að tryggja áfram samkeppni. Einnig kemur skýrt fram í sömu skýrslu að bílaleigubílar teljast vera atvinnutæki.

Umsögn um 24. gr. frumvarpsins

Með því bráðabirgðaákvæði sem boðað er í frumvarpinu og fram kemur í 24. gr. þess er gert ráð fyrir ákveðinni mildun á brottfalli framangreindra ákvæða.

Höldur ehf. var með í notkun á árinu 2015 um 3600 bifreiðar. Reynslan hefur sýnt að erlendir ferðamenn hafa viljað eiga viðskipti við aðila sem hefur boðið nýjar eða nýlegar bifreiðar t.d. á grundvelli þess að mengunarvarnir nýrra bifreiða eru betri en þeirra sem eldri eru og gæði og öryggi þeirra mun betra en eldri bifreiða. Með ákvæði 24. gr. frumvarpsins er boðað að lækka ívilnun fyrir hvern bíl úr að hámarki kr. 750.000,- í kr. 350.000. Leiðir þessi niðurstaða til þess að bifreið sem afgreidd verður á vormánuðum 2016 mun einungis njóta ívilunar að fjárhæð kr. 350.000, samhliða því að binditíminn verður fram á vor 2018, eða sem nemur einu og hálfu ári eftir að öll ívilnun hefur verið felld niður, nái frumvarpið fram að ganga. Lengingin sem boðuð er eru 9 mánuðir. Kostnaðarauki sem fylgir auknum binditíma er mikill, bæði í fjármagnskostnaði, afföllum og viðhaldi. Gerir það bílaleigum erfitt fyrir að ná auknu hagræði og mögulegum hagnaði af rekstri.

Höldur ehf. telur þetta eins og áður er vikið að leiða til tekjulækkunar hjá stjórnvöldum og hafi þannig þveröfug áhrif. Þetta bráðabirgðaákvæði eins og það er sett fram er íþyngjandi, sérstaklega m.t.t. þeirrar staðreyndar að binditími verður til staðar með verulega íþyngjandi hætti löngu eftir að ívilnun lýkur.

Að lokum

Verði fyrirhugaðar breytingar sem boðaðar eru í frumvarpinu að lögum mun fjárfestingageta bílaleigufyrirtækja minnka gríðarlega vegna aukinnar kröfu um eiginfjárframlag við kaup. Fyrirtækin munu þurfa að leita nýrra leiða til að kaupa bíla í flotann og óumflýjanlegt er að bílaleiguflotinn mun eldast talsvert á næstu árum með ófyrirséðum afleiðingum, m.a. í

versnandi gæðum. Er sú þróun reyndar þegar hafin, því þrátt fyrir fjölgun nýskráðra bílaleigubíla, þá hefur þeim fækkað sem hlutfall af hverjum 1000 ferðamönnum úr 7 árið 2006 niður í 4 bíla á hverja 1000 ferðamenn árið 2014.

Um miðjan september 2015 voru nýskráðir bílaleigubílar alls 6.000. Talið er að þeir verði 3.000 á næsta ári ef frumvarpið nær fram að ganga og enn færri árið 2017. Leiðir þessi fækkun til lækkunar tekna fyrir ríkissjóð en ekki hækkunar eins og stefnt er að.

Með eldri flota bílaleigubíla er hætt við að umferðaröryggi minnki og að gæðum bíla hraki en það mun hafa bein áhrif á áhuga ferðamanna til að sækja landið heim.

Verði boðaðar breytingar frumvarpsins að lögum, er ljóst að verið er að þurrka alla afkomu útúr atvinnugreininni í nánast einum vettvangi. Ef horft er til ársins 2014 og áhrif boðaðra breytinga á rekstur Hölds ehf. er ljóst að fyrri þrep um brottfall ívilnunarinnar mun kosta fyrirtækið um 150 milljónir króna strax á næsta ári, sem er um 67% af afkomu félagsins 2014.

Heildarvelta Hölds ehf. árið 2014 var rétt um 4,7 milljarðar króna (bílaleiga, verkstæði, dekkjaverkstæði, bílasala og fasteignarekstur) og hagnaður um 250 milljónir eða sem nemur um 5% af veltu. Það verður aldrei talinn óhóflegur hagnaður. Gríðarleg samkeppni ríkir á milli fyrirtækja og fjöldi bílaleigufyrirtækja á Íslandi er heimsmet m.v. fræga höfðatölu. Þegar áhrifin verða komin fram að fullu, mun það kosta Höld ehf. um 500 milljónir króna á ári miða við veltutölur árið 2014. Er afkoma félagsins þannig orðin neikvæð um 250 milljónir króna, að öðru óbreyttu. Inn í þessa mynd vantar aukna þörf á eiginfjárframlagi þeirra bílaleiga sem vilja bjóða uppá nýja eða nýlega bíla, sem þýðir aftur aukinn fjármagnskostnaður og hallar þá enn frekar á bílaleigur í ferðaþjónustunni. Er vandséð að bílaleigufyrirtækin standist það áhlaup sem boðað er í frumvarpinu.

Öll ofangreind atriði stangast svo verulega á við nýlega kynnt markmið nýrrar stjórnstöðvar ferðamála, þar sem m.a. lagt er upp með jákvæða upplifun ferðamanna, náttúruvernd, aukin gæði og hæfni, aukna arðsemi og dreifingu ferðamanna.

Höldur vill því leggja það til að engu verði breytt fyrir komandi rekstrarár enda fyrirvarinn alltof stuttur. Þess í stað verði unnið með bílgreininni allri, þar með talið bílaumboðum og bílaleigum að breyttu fyrirkomulagi sem taki þá gildi 1 janúar 2017 og þá m.a. horft til umræddrar skýrslu OECD með samkeppnishæfni í huga.

Undirritaður hefur unnið í greininni í rúm 30 ár, telur sig hafa ágæta reynslu og bærilega skynsemi að auki og óskar því eftir að fá að koma fyrir nefndina til að gera frekari grein fyrir meðfylgjandi umsögn sem og að útskýra betur mikilvægi greinarinnar fyrir íslenska ferðaþjónustu í heild sinni. Jafnframt áskil ég mér rétt til að skila inn frekari umsögnum um málið á síðari stigum.

Virðingarfyllst,

Steingrímur Birgisson

Forstjóri Hölds ehf.

Reykjavík 7. október 2015

Efnahags og viðskiptanefnd Alþings

Efni: frumvarp til laga um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2016

Bílgreinasambandið gerir athugasemd við að sambandinu hafi ekki verið sent erindið til umsagnar. Það verður að teljast mjög ámælisvert þar sem breyting sem fram kemur í 24. gr. laganna snýr að bílaleigum, en bílaleigur eru stærsti viðskiptavinur íslenskra bílaumboða og standa á bak við u.þ.b. 45% af heildarsölu ársins 2015. Það er óeðlilegt að þegar breytingar eru gerðar á rekstrarumhverfi stærsta viðskiptavinar bílgreinarinnar að þær séu ekki sendar Bílgreinasambandinu til umsagnar.

- Bílgreinasambandið gerir athugasemd er snýr að fyrirvara á þessum breytingum sem er mjög skammur. Bílaumboð hafa nú þegar lagt fyrir pantanir inn á árið 2016. Verði af boðuðum breytingum mun það hafa veruleg áhrif á kaupgetu bílaleiga og ljóst að þær munu draga töluvert úr kaupum á nýjum bifreiðum með alvarlegum afleiðingum fyrir bílaumboðin. Nauðsynlegt er að breytingar á vörugjöldum séu unnar í nánu samráði við Bílgreinasambandið sem getur þá kynnt sínum félagsmönnum breytingarnar og um leið komið athugasemdum á framfæri. Samstarf atvinnulífs og stjórn mála er mjög mikilvægt.
- Binditími upp á 24 mánuði fyrir bílaleigur sem kynntur er í nýju fjárlagafrumvarpi er of langur. Tveggja ára binditími gerir það að verkum að bílar sem koma til sölu frá bílaleigum inná almennan markað verða of mikið eknir sem og í verra ásigkomulagi. Eins og komið hefur fram fer tæplega helmingur af endurnýjun bílaflotans í gegnum bílaleigurnar og með lengri binditíma munu bílar sem að endingu komast í eigu almennings vera mikið eknir og í verra ásigkomulagi. Betra er fyrir markaðinn að bílar séu ekki bundnir lengur en 12 mánuði. Ef binditíminn fer í tvö ár mun myndast ójafnvægi á markaði þegar mikill fjöldi af mikið keyrðum bílum á sama aldri kemur inn á almennan markað í einu. Er þá líklegt að verðmyndum á bílum einstaklinga brenglist og verðmæti tapist. Bílgreinasambandið leggur til að binditíminn verði á bilinu 12-15 mánuðir mest.
- Bílgreinasambandið leggur til að boðuðum breytingum um komandi áramót verði slegið á frest og séu breytingar fyrirhugaðar verði hafnar heildstæðar viðræður við bílgreinina um framtíðarform vörugjalda á bifreiðar á Íslandi. Með þessu gefst bæði bílaleigum sem og bílaumboðum tími til að aðlaga sinn rekstur að breyttu fyrirkomulagi, en afkoma bílaumboðanna byggir að miklu leyti á sölu til bílaleiga. Stöðugleiki skiptir bílgreinina mestu máli og að breytingar á milli ára séu vægar og kynntar í tíma.

Bílgreinasambandið skorar á stjórnvöld að auka samráð varðandi allar breytingar er snúa að vörugjöldum bifreiða. Greinin hefur átt við mikinn mótbyr að stríða síðan árið 2008. Á þeim tíma hefur ríkt óstöðugleiki varðandi vörugjöld þar sem um mörg áramót hafa legið fyrir breytingar á skattaumhverfi greinarinnar og viðskiptavina hennar. Mjög mikilvægt er að öll vinna sem unnin er varðandi vörugjöld sé í nánu samráði við Bílgreinasambandið sem hefur mikla þekkingu og reynslu af umhverfi bílgreinarinnar.

Virðingarfyllt.

Fh. Bílgreinasambandsins
Özur Lárusson framkvæmdastjóri
Húsi Atvinnulífsins
Borgartúni 35.
105 Reykjavík

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Frosti Sigurjónsson, formaður
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. nóvember 2015

Efni: Lækkun álagningar ÁTVR til að vinna gegn verðlagsáhrifum breytingar á skattlagningu áfengis

Vísað er til umsagnar FA um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (2. mál) frá 7. október, og fundar fulltrúa FA með efnahags- og viðskiptanefnd 2. nóvember síðastliðinn.

Í umsögninni er meðal annars bent á að ákvæði frumvarpsins um breytta skattlagningu á áfengi muni stuðla að verðhækkun á ódýrari tegundum áfengis en lækkun á dýrari tegundum. Þannig gæti verð á 3 lítra léttvínskassa hækkað um allt að 300 krónur og verð lítraflösku af vodka um 400-500 krónur, verði frumvarpið að lögum óbreytt. Á fundi fulltrúa FA með þingnefndinni var bent á að á endanum stuðlaði breytingin ekki að tekjuauka fyrir ríkið, en neytendur með minna á milli handanna myndu væntanlega finna mest fyrir henni. Breytingin stuðlar í raun að því að efnaminni neytendur niðurgreiði áfengi handa þeim sem meira hafa og eru vanir að kaupa dýrari vöru.

Á fundi nefndarinnar kom fram ósk formanns hennar um hugmyndir FA um hvernig mætti draga úr þessum verðáhrifum breytingarinnar gagnvart neytendum.

Félag atvinnurekenda hefur áður varað við áhrifum aukinna álaga ríkisins á áfenga drykki. Eftir bankahrunið var gripið til þess ráðs að hækka áfengisgjald gífurlega til að afla tekna í ríkissjóð. Á sama tíma var álagning ÁTVR hækkuð mikið til að standa undir hærri arðgreiðslum. Afleiðingarnar létu ekki á sér standa; kannanir sem FA lét gera sýndu að neytendur urðu í vaxandi mæli varir við ólöglegt áfengi; heimabrygg og smygl. Breytingar sem hækka verð á mest seldu og ódýrustu vörunum stuðla yfirleitt að því að auka hvata til ólöglegs bruggs og smygls og ekki er ástæða til að ætla að annað eigi við í þessu tilviki.

Breytingin á skattlagningu áfengis, þar sem það er fært í lægra þrep virðisaukaskatts en áfengisgjaldið hækkað á móti um u.þ.b. 20%, er rökstudd með því að þannig sé unnið gegn skattsvikum í veitingageiranum. Það vinnur vissulega gegn undanskotum að áfengi sé í sama skattþrepi og aðrar veitingar, en á móti kemur að verðhækkun á sterku áfengi stuðlar að sölu ólöglegs áfengis á vínveitingahúsum, sem vitað er að á sér stað í einhverjum mæli.

Þótt ætlunin sé að tekjur ríkisins af virðisaukaskatti og áfengisgjaldi verði svipaðar eftir breytingu, benda útreikningar FA til að smásöluálagning Áfengis- og tóbaksverzlunar ríkisins (ÁTVR) muni hækka um á bilinu 300 til 400 milljónir króna við breytinguna, enda leggst lögbundin prósentu ofan á hækkað áfengisgjald.

Í árslok 2008 var fest í lög að álagning ÁTVR á léttvín og bjór skuli vera 18%, en 12% á sterkt áfengi. Þetta var gífurleg hækkun, en áður hafði smásöluálagningin verið 13% á bjór og léttvín og 6,85% á sterka drykki.

Að mati FA er ótækt að breyting, sem átti ekki að breyta tekjum ríkisins af áfengissölu, leiði til þess að 300-400 milljónir renni úr vösum neytenda inn í rekstur ÁTVR. Félagið gerir því eftirfarandi tillögu:

- **9. grein laga um verslun með áfengi og tóbak nr. 86/2011 verði breytt á þann veg að álagning ÁTVR á bjór og léttvín verði 16%, en 10% á sterka drykki.**

Samkvæmt útreikningum félagsins þýddi þetta að álagning ÁTVR yrði í krónum talið sú sama og verið hefur, miðað við sölutölur ársins 2014, og geta fyrirtækisins til að standa undir arðgreiðslum í ríkissjóð því óbreytt.

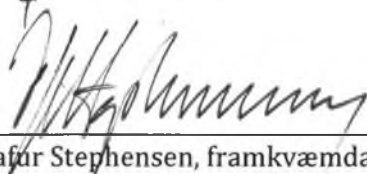
Þessi breyting myndi milda verðhækkun algengra söluvara eins og meðfylgjandi dæmi sýna; algeng tegund af léttvíni í kassa myndi hækka um 132 krónur í stað 229 og algeng vodkategund í lítraflösku myndi hækka um 274 krónur í stað 414. Ríkið fengi sitt í áfengisgjöldum og virðisaukaskatti og framlegð ÁTVR yrði óbreytt. Áhrif enn einnar verðhækkunar á áfengi yrðu hins vegar milduð gagnvart neytendum.

FA hvetur nefndina eindregið til að taka þessa tillögu til skoðunar og gera viðeigandi breytingar á frumvarpinu.

- FA leyfir sér hér í lokin að rifja upp að gífurlegar hækkanir á áfengisgjaldi eftir hrun hafa stuðlað að því að gera ódýrari áfengistegundir hlutfallslega dýrari en þær sem eru í hærri verðflokkum. Þetta viðurkenndi Bjarni Benediktsson fjármálaráðherra þegar rætt var um þá breytingu að lækka virðisaukaskatt á áfengi og hækka áfengisgjaldið á móti. „[Í] dag er ódýrt vín tiltölulega dýrt miðað við í öðrum löndum vegna þess að áfengisgjaldið er föst krónutala og tekur ekki tillit til þess hversu dýr t.d. rauðvínsflaskan er og verður þannig til þess að dýrara vínið er tiltölulega ódýrt. Það þarf aðeins að skoða þau mál,“ sagði ráðherrann á fundi Félags viðskipta- og hagfræðinga í september í fyrra. Það virðist ekki hafa verið skoðað betur en svo, að skattabreytingin sem ráðherra leggur til við Alþingi gerir ódýrari tegundir, sem almennigur er líklegri til að kaupa, enn dýrari í samanburði við önnur lönd. FA hvetur stjórnvöld til að endurskoða álagningu áfengisgjalda, sem með áformaðri breytingu verða væntanlega þau hæstu í heimi.
- Ennfremur minnir félagið á að frumvarpið mun að óbreyttu auka verulega kostnað innflytjenda og framleiðenda áfengis vegna fjárbindingar, eins og rakið er í umsögn félagsins um málið. Nauðsynlegt er að mæta því með því að lengja uppgjörstíma áfengisgjaldsins.

FA er að sjálfsögðu reiðubúið að funda aftur með þingnefndinni vegna þessara mála.

Virðingarfyllst,
Félag atvinnurekenda

Ólafur Stephensen, framkvæmdastjóri FA

Fylgiskjal: Dæmi um verðbreytingar á algengum tegundum léttvíns og vodka

Léttvín kassi

Áfengisformúla í dag

Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,50
 Stærð 3,00

Verð til ATVR án gjalda 930,0

Áfengisgjald 2827,58

Verð til ATVR m.gjöldum 3758

ATVR Álagning 676,36 18,0%

Samtals 4433,94

Vat 24% 1064

Útsöluverð 5.498

Ný Áfengisformúla

Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,50
 Stærð 3,00

Verð til ATVR án gjalda 930,00

Áfengisgjald 3442,50

Verð til ATVR m.gjöldum 4373

ATVR Álagning 787,05 18,0%

Samtals 5159,55

Vat 11% 568

Útsöluverð 5.727

Léttvín flöskur

Áfengisformúla í dag

Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,00
 Stærð 0,75

Verð til ATVR án gjalda 280,5

Áfengisgjald 675,48

Verð til ATVR m.gjöldum 956

ATVR Álagning 172,08 18,0%

Samtals 1128,05

Vat 24% 271

Útsöluverð 1.399

Ný Áfengisformúla

Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,00
 Stærð 0,75

Verð til ATVR án gjalda 280,50

Áfengisgjald 822,38

Verð til ATVR m.gjöldum 1103

ATVR Álagning 198,52 18,0%

Samtals 1301,39

Vat 11% 143

Útsöluverð 1.445

Ný ÁfengisformúlaÁTVR álagning 16%Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,50
 Stærð 3,00

Munur	Verð til ÁTVR án gjalda	<u>930,00</u>		Munur
<u>614,93</u>	Áfengisgjald	<u>3442,50</u>		<u>614,93</u>
	Verð til ÁTVR m.gjöldum	<u>4373</u>		
<u>110,69</u>	ÁTVR Álagning	<u>699,60</u>	16,0%	<u>23,24</u>
	Samtals	<u>5072,10</u>		
<u>-496,59</u>	Vat 11%	<u>558</u>		<u>-506,21</u>
<u>229</u>	Útsöluverð	<u>5.630</u>		<u>132</u>
<u>118,33</u>				<u>108,71</u>

Ný ÁfengisformúlaÁTVR álagning 16%Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 13,00
 Stærð 0,75

Munur	Verð til ÁTVR án gjalda	<u>280,50</u>		Munur
<u>146,90</u>	Áfengisgjald	<u>822,38</u>		<u>146,90</u>
	Verð til ÁTVR m.gjöldum	<u>1103</u>		
<u>26,44</u>	ÁTVR Álagning	<u>176,46</u>	16,0%	<u>4,38</u>
	Samtals	<u>1279,34</u>		
<u>-127,58</u>	Vat 11%	<u>141</u>		<u>-130,01</u>
<u>46</u>	Útsöluverð	<u>1.420</u>		<u>21</u>
<u>19,32</u>				<u>16,89</u>

Vodka

Áfengisformúla í dag

Alc.Vol X 114,08 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 40,00
 Starð 1,00

Verð til ATVR án gjalda 764,0

Áfengisgjald 4563,20

Verð til ATVR m.gjöldum 5327

ATVR Álagning 639,26 12,0%

Samtals 5966,46

Vat 24% 1432

Útsöluverð 7.398

Ný Áfengisformúla

Alc.Vol X 138 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 40,00
 Starð 1,00

Verð til ATVR án gjalda 764,0

Áfengisgjald 5520,00

Verð til ATVR m.gjöldum 6284

ATVR Álagning 754,08 12,0%

Samtals 7038,08

Vat 11% 774

Útsöluverð 7.812

Munur

956,80

114,82

-657,76

414

299,04

Ný Áfengisformúla

Alc.Vol X 138 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur 40,00
 Starð 1,00

Verð til ATVR án gjalda 764,00

Áfengisgjald 5520,00

Verð til ATVR m.gjöldum 6284

ATVR Álagning 628,40 10,0%

Samtals 6912,40

Vat 11% 760

Útsöluverð 7.673

ÁTVR álagning 10%

Munur

956,80

-10,86

-671,59

274

285,21

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 7. október 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (2. mál).

Við er til frumvarps til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016.

Félag atvinnurekenda vill koma á framfæri athugasemdum við fimm þætti frumvarpsins. Þeir eru eftirfarandi:

1. Skattabreytingar í tengslum við kjarasamninga

Fyrirheit um þessa breytingu voru gefin í tengslum við gerð kjarasamninga á almennum vinnumarkaði í vor, sem FA stóð að ásamt öðrum samtökum á vinnumarkaði. Félagið telur mikilvægt að þessi áform, sem stuðla að því að auka kaupmátt launþega, einkum millitekjufólks, gangi eftir.

Félagið harmar hins vegar að ríkisstjórnin hafi ekki treyst sér til að ganga lengra í lækkun tryggingagjaldsins en raun ber vitni, ekki síst í ljósi ummæla Bjarna Benediktssonar fjármálaráðherra á Skattadegi Deloitte í janúar síðastliðnum, þar sem hann sagðist vilja leita leiða til að lækka það hraðar. Tryggingagjaldið hefur ekki lækkað í takt við minna atvinnuleysi í landinu. Lækkun tryggingagjaldsins hefði verið ein áhrifaríkasta aðgerðin til að auðvelda fyrirtækjum að standa straum af launahækkunum í kjarasamningum í vor og hindra að þau neyðist til að velta auknum launakostnaði út í verðlagið.

2. Lækkun tolla

FA fagnar eindregið áformum um lækkun tolla í tveimur skrefum árin 2016 og 2017. Með þeim eru stigin stór skref í átt til frelsis í milliríkjavæslun. Félagið telur hins vegar misráðið að matartollar séu undanskildir í þessari vinnu. Öll þau rök fyrir afnámi tolla, sem talin eru upp í skilagrein starfshóps fjármálaráðherra um endurskoðun tollskrár, eiga ekki síður við um matvöru en aðrar vörur. Matartollarnir hækka vöruverð í landinu og vernda óhagkvæmar búgreinar fyrir erlendri samkeppni, sem myndi hvetja til hagræðingar og vöruþróunar. Í sumum tilvikum eru raunar lagðir gifurlegir tollar á innfluttar matvörur án þess að séð verði að verið sé að vernda neina innlenda starfsemi. Má þar nefna 76% tolla á franskar kartöflur, sem hverfandi framleiðsla er á innanlands, 59% tolla á kartöflusnakk og háa tolla á ýmsar búvörur sem eiga sér engar hliðstæður í innlendri framleiðslu.

Að þessu sögðu fagnar Félag atvinnurekenda einu tillögunni um lækkun matartolla, sem er að finna í frumvarpinu; þ.e. að ís gerður úr sojabáunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða

möndlum, verði tollfrjál. Félagið leyfir sér hins vegar að benda á að rökrettara væri að allur mjólkurlaus ís verði fluttur inn án tolla, í stað þess að taka eingöngu fyrir hluta núverandi vöruúrvals. Til landsins er til dæmis fluttur ís úr kókósmjólk, sem samkvæmt frumvarpinu verður áfram tollaður í topp. Sama á við um ís sem gerður er úr vatni, litar- og bragðefnum, þ.e. frostpinna og sorbet. Háir tollar á slíka vöru vernda enga innlenda búvöruframleiðslu.

3. Tilfærsla milli virðisaukaskatts og áfengisgjalds

Í frumvarpinu er lagt til að færa áfengi í lægra virðisaukaskattþrep en hækka á móti áfengisgjald til að tekjur ríkisins skerðist ekki. FA lýsir skilningi á þeim rökum fyrir breytingunni að skilvirkara sé að vínveitingahús selji vöru og þjónustu í einu virðisaukaskattþrepi; það dragi meðal annars úr hættunni á undanskotum. Hins vegar getur þessi breyting leitt af sér veruleg vandkvæði fyrir framleiðendur og innflytjendur áfengis.

Áfengisgjöld á Íslandi eru með þeim hæstu í heimi og hækka enn með þessari breytingu. Þau eru þannig mun herra hlutfall söluverðs vörunnar hjá framleiðendum og innflytjendum áfengis en opinber gjöld eru alla jafna hjá fyrirtækjum. Um þau gilda sömuleiðis aðrar og strangari reglur en um önnur opinber gjöld sem fyrirtæki standa skil á. Þannig er uppgjörstímabil virðisaukaskatts og skilagjalds tveir mánuðir en uppgjörstímabil áfengisgjaldsins er eingöngu tvær vikur og skilmálar um innheimtu þess mun strangari, sbr. 7. gr. reglugerðar 505/1998 um áfengisgjald.

Að óbreyttu leiðir sú lagabreyting, sem er lögð til með frumvarpinu, því til verulegra kostnaðarhækkana hjá framleiðendum og innflytjendum áfengis vegna aukinnar fjárbindingar. Þessi kostnaður mun valda sérstaklega minni aðilum miklum vandkvæðum og getur jafnvel staðið nýliðun í greininni fyrir þrífum. Framleiðendur þurfa að standa skil á áfengisgjaldinu við sölu eða afhendingu vöru, en innflytjendur við tollafgreiðslu. Þegar selt er til veitingahúsa er algengt að greiðslufrestur sé 30 dagar. Framleiðendur og innflytjendur eru því í sumum tilvikum að greiða meirihluta söluverðs vörunnar til ríkisins áður en þeir fá sjálfir nokkrar tekjur í kassann. Það segir sig sjálft að breytingin eykur einnig á rekstraráhættu framleiðenda og innflytjenda ef t.d. veitingastaður fer í gjaldprot, enda er ekki um neina endurgreiðslu á áfengisgjaldinu að ræða í slíkum tilvikum.

FA leggur til að komið verði til móts við framleiðendur og innflytjendur með því að breyta uppgjörstímabili áfengisgjaldsins. Æskilegt væri að uppgjörstímabil og gjalddagar virðisaukaskatts, skilagjalds og áfengisgjalds væru þeir sömu, í þágu einföldunar rekstrarumhverfis fyrirtækja í áfengisgeiranum.

FA vekur jafnframt athygli á að þótt breytingin eigi ekki að auka tekjur ríkissjóðs, kemur hún út með mismunandi hætti í ólíkum styrkleika- og verðflokkum áfengis. Þannig munu ódýrari léttvín og „kassavín“ (bag-in-box) hækka í verði, en dýrari vín lækka. Sterkt áfengi mun ennfremur í mörgum tilvikum hækka í verði. Útreikninga á þessum áhrifum, miðað við algenga álagningu jafnt í prósentum og krónum má sjá í fylgiskjali með þessari umsögn.

4. Vörugjöld á bílaleigubifreiðar

Verði frumvarpið að lögum mun 2. t.l. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 29/1993, um vörugjöld af ökutækjum, eldsneyti o.fl., með síðari breytingum, falla brott en sá töluliður hefur að geyma undanþágu frá

almennri álagningu þegar kemur að vörugjaldi sem lagt er á bifreiðar sem ætlaðar eru til útleigu á bilaleigum. Þakið á lækkun vörugjalds eftir sérreglu 2. tl. 2. mgr. 5. gr. sem finna má í 2. málsl. 3. mgr. 3. gr. verður að sama skapi fellt brott. Þá falla 4. – 6. mgr. 5. gr., sem hafa að geyma ákvæði um leyfisgjald til að njóta lækkunar á vörugjaldi samkvæmt undanþáguflokki brott.

FA fagnar því að leyfisgjöldin séu afnumin enda koma þau misjafnlega þungt niður á bilaleigum eftir möguleika þeirra á að flytja inn hagkvæmasta fjölda bifreiða, sem oftast fer eftir stærð þeirra og umfangi reksturs. Prepaskipting leyfisgjaldsins veldur því að umfang afsláttarins af vörugjöldum er bundið við stærð bilaleiga. Þannig greiða stærri bilaleigurnar sem tók hafa á því að flytja inn fleiri bíla en þær minni hlutfallslega lægra gjald per bíl en minni bilaleigurnar. Ef fluttir eru inn 35 bílar er gjaldið 1.750.000 sem eru 50.000 kr. á bíl. Leyfisgjaldið vegna innflutnings á allt að 250 bílum er kr. 3.750.000 sem gerir kr. 15.000 á bíl. Þriðja þrepið tekur til innflutnings á 251 eða fleiri bílum en þar er gjaldið 6.750.000 kr. Þær bilaleigur sem hafa tók á því að flytja inn 500 – 1000 bíla eru í raun best settar þar sem gjaldið per bíl er hlutfallslega lægst í þeim tilvikum. Ef fluttir eru inn 500 bílar er gjaldið 13.500 kr. á bíl en fer niður t.d. í 6750 kr. ef fluttir eru inn 1000 bílar. Með hlidsjón af jafnræði og samkeppnissjónarmiðum er afnám umrædds leyfisgjalds ótvírætt skref í rétta átt.

FA telur hins vegar varhugavert að afnema undanþáguna í 2. tl. 2. mgr. 5. gr. varðandi álagningu vörugjalda á bilaleigubíla. Eins og tekið er fram í athugasemdum frumvarpsins á nefnt lækkunarákvæði rót sína að rekja til laga nr. 8/2000. Í athugasemdum þeirra laga kom fram að hent hefði verið á að „[...]þjónusta við ferðamenn sem nýta sér bilaleigubifreiðar sem samgöngutæki sé arðvænleg. Hátt verð á bifreiðum til þeirrar starfsemi hafi hins vegar hamlað nokkuð uppbyggingu slíkrar þjónustu. Með þessum breytingum er stefnt að því að koma til móts við ferðaðþjónustu á þessu sviði og gera hana betur samkeppnishæfa í samanburði við slíka þjónustu í öðrum löndum.“ Ljóst er að ferðaðþjónustan er ekki samkeppnishæf við önnur lönd hvað varðar bilaleigu en mjög dýrt er að leigja bilaleigubíla hér á landi miðað við önnur lönd, t.d. er þrefalt dýrara að leigja bíl hér en í Danmörku.¹ Þá eru verðskrár bilaleiga við Keflavíkurflugvöll miklu hærri en við aðra evrópska flugvelli.² FA telur auðsýnt að verðið muni ekki lækka heldur frekar hækka verði ívilnun 2. til. 2. mgr. 5. gr. laganna felld úr lögum.

Ferðaðþjónusta hér á landi fer vaxandi með hverju árinu en samkvæmt tölningu Ferðamálastofu í flugstöð Leifs Eiríkssonar fóru rúmlega 887.000 ferðamenn af landi brott fyrstu átta mánuði ársins og er þar um að ræða 26,8% aukningu milli ára.³ Þá má nefna að miðað við farþegaspar íslensku flugfélaganna og umsvif annarra flugfélaga má búast við að 1 og hálf milljón ferðamanna sækji landið heim á næsta ári.⁴ Til að mæta slíkri aukningu þarf ferðaðþjónustan að standa traustum fótum og vera tilbúin að taka á móti og þjónusta ferðamenn. Ekki er nóg að tryggja þessum gestum gistingu heldur verður einnig að tryggja annars konar þjónustu eins og aðgang að farartækjum. Mikill uppgangur er í byggingu hótela til að mæta stórauknum fjölda ferðamanna en það skýtur skökku við að stjórnvöld ætli á sama tíma að draga úr stuðningi við ferðaðþjónustuna þegar kemur að öðrum þjónustubáttum eins og bilaleigubílum. Þá er mikilvægt að bílafloti bilaleigufyrirtækja sé reglulega endurnýjaður með tilliti til öryggis og aðbúnaðar bílanna. Falli nefnd undanþága úr gildi er auðséð að draga muni úr innflutningi nýrra bíla enda um að ræða miklar breytingar á rekstrarumhverfi bilaleiga. Þá eru allar líkur á því að verðskrár bilaleiga hækki sem aftur mun hafa áhrif á eftirspurn eftir bilaleigubílum og að endingu á tekjur ríkissjóðs vegna samdráttar í innflutningi bifreiða. Hátt verð þjónustu eins og þjónustu bilaleigubíla getur einnig dregið úr straumi ferðamanna hingað til.

¹ <http://www.vb.is/frettir/bilaleiga-threfalt-dyrari-islendi-en-i-danmorku/106551/>

² <http://turisti.is/innblástur/2106-aftram-langdyrast-ad-leigja-bila-a-islandi>

³ <http://www.mbl.is/frettir/innlent/2015/09/04/aldrei-fleiri-ferdamenn-a-efnum-manudi/>

⁴ <http://kiarninn.is/2015/09/utlit-fyrir-ad-ferdamenn-verdi-15-million-talsins-a-naesta-ari/>

lands og þar með úr þeim tekjum sem atvinnugreinin færir þjóðarþúinu. Sú tekjuöflun sem stjórnvöld sjá fyrir sér með afnámi undanþágunnar gæti því verið skammgóður vermir.

Með vísan til þessa mikla vaxtar í ferðaþjónustu sem og því að töluvert dýrara er að leigja bíl hér en í nágrennalöndum okkar telur FA að nauðsynlegt sé að styðja vel við atvinnugreinina m.a. með ívilnun þeirri sem felst í 2. tl. 2. mgr. 5. gr. laganna.

Verði frumvarpið að lögum er áætlað að breytingarnar taki gildi í tveimur áföngum, 1. janúar 2015 og 1. janúar 2017. Niðurfelling undanþáguheimildar 2. tl. 2. mgr. 5. gr. laganna veldur gríðarlegum breytingum á rekstrarumhverfi bílaleiga, ekki síst þeirra sem teljast til minni eða meðalstórra fyrirtækja. Telur FA því nauðsynlegt að fyrirtækjum í atvinnugreininni verði veittur lengri aðlögunartími en gert er ráð fyrir samkvæmt frumvarpinu.

Að lokum er rétt að benda á að töluvert ósamræmi er milli lagatexta frumvarpsins og skýringa í athugasemdum. Þannig segir í almennum athugasemdum að með hliðsjón af nánar tilgreindum forsendum séu lagðar til fjórar meginbreytingar á lögnum, þ. á m. að gerðar verði „*...Breytingar á orðalagi og fyrirkomulagi ákvæða 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. með hliðsjón af gildistöku nýrra laga nr. 65/2015, um leigu skráningarskyldra ökutækja.*“ Einnig kemur þar fram að „*...Þak það sem kveðið er á um í 2. málsl. 3. mgr. 3. gr. [verði] lækkað úr 750 þús. kr. í 350 þús. kr.*“ Þetta rímar illa við orð frumvarpsins í 20. gr. og 21. gr. að 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. og 2. málsl. 3. mgr. 3. gr. falli brott. Athugasemdir við frumvörp eru mikilvæg lögskýringargögn og því fyrir öllu að vandað sé til verka.

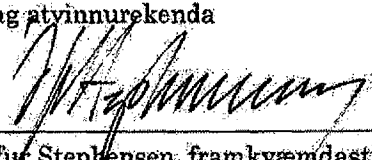
5. Stimpilgjöld

FA fagnar þeim áformum í frumvarpinu að einfalda innheimtu stimpilgjalds og afnám þess við samruna og skiptingu félaga. Félagið minnir þó á að stimpilgjaldið er algjörlega úreltur skattur, sem hefur verið lagður niður í flestum samkeppnislöndum og viðskiptalöndum okkar og skerða því samkeppnisstöðu íslenskra fyrirtækja. Stefna ætti að afnámi stimpilgjalda í áföngum á næstu árum.

Að lokum

Félag atvinnurekenda áskilur sér rétt til að koma frekari athugasemdum við frumvarpið á framfæri á síðari stigum. Félagið lýsir sig jafnframt reiðubúið til að funda um efnið sé þess óskað.

Virðingarfyllt,
Félag atvinnurekenda

Ólafur Stephensen, framkvæmdastjóri FA

Fylgiskjal: Útreikningar á verðbreytingum m.v. nýja áfengisformúlu, bæði með álagningu í krónum og prósentum.

Áfengisformúla í dag

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	12,00		12,00	
Stærð	0,75		0,75	
	<u>léttvín</u>		<u>léttvín</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>259</u>		<u>556</u>	
<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>631</u>		<u>631</u>	
<u>Samtals</u>	<u>890,35</u>		<u>1187,35</u>	
<u>Álagning</u>	<u>134</u>	<u>15,0%</u>	<u>179</u>	<u>15,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>1024</u>		<u>1366</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>184,32</u>	<u>18,0%</u>	<u>245,88</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>1208,32</u>		<u>1611,88</u>	
<u>Vat 24%</u>	<u>290</u>		<u>387</u>	
<u>Samtals</u>	<u>1.498</u>		<u>1.999</u>	

Ný Áfengisformúla

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	12,00		12,00	
Stærð	0,75		0,75	
	<u>léttvín</u>		<u>léttvín</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>259</u>		<u>556</u>	

13,00	13,00	14,00
0,75	0,75	0,75
<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>
<u>315</u>	<u>672</u>	<u>1024</u>
<u>694</u>	<u>694</u>	<u>757</u>
<u>1009,19</u>	<u>1366,19</u>	<u>1781,02</u>
<u>152</u> 15,0%	<u>205</u> 15,0%	<u>268</u> 15,0%
<u>1161</u>	<u>1571</u>	<u>2049</u>
<u>208,98</u> 18,0%	<u>282,78</u> 18,0%	<u>368,82</u> 18,0%
<u>1369,98</u>	<u>1853,78</u>	<u>2417,82</u>
<u>329</u>	<u>445</u>	<u>580</u>
<u>1.699</u>	<u>2.299</u>	<u>2.998</u>

13,00	13,00	14,00
0,75	0,75	0,75
<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>
<u>315</u>	<u>672</u>	<u>1024</u>

<u>Áfengis/skilagi.</u>	<u>765</u>	<u>765</u>
<u>Samtals</u>	<u>1023,59</u>	<u>1320,59</u>
<u>Álagning</u>	<u>153</u> 15,0%	<u>198</u> 15,0%
<u>Verð til ATVR</u>	<u>1177</u>	<u>1519</u>
<u>ATVR Álagning</u>	<u>211,86</u> 18,0%	<u>273,42</u> 18,0%
<u>Samtals</u>	<u>1388,86</u>	<u>1792,42</u>
<u>Vat 11%</u>	<u>153</u>	<u>197</u>
<u>Samtals</u>	<u>1.542</u>	<u>1.990</u>

<u>841</u>	<u>841</u>	<u>918</u>
<u>1156,09</u>	<u>1513,09</u>	<u>1941,59</u>
<u>174</u> <u>15,0%</u>	<u>227</u> <u>15,0%</u>	<u>291</u> <u>15,0%</u>
<u>1330</u>	<u>1740</u>	<u>2233</u>
<u>239,40</u> <u>18,0%</u>	<u>313,20</u> <u>18,0%</u>	<u>401,94</u> <u>18,0%</u>
<u>1569,40</u>	<u>2053,20</u>	<u>2634,94</u>
<u>173</u>	<u>226</u>	<u>290</u>
<u>1.742</u>	<u>2.279</u>	<u>2.925</u>

Áfengisformúla í dag

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur	11,50		11,50	
Stærð	3,00		3,00	
	<u>BIB</u>		<u>BIB</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>770</u>		<u>900</u>	
<u>Áfengisgjald</u>	<u>2325</u>		<u>2325</u>	
<u>Samtals</u>	<u>3094,90</u>		<u>3224,90</u>	
<u>Álagning</u>	<u>321</u>	<u>10,4%</u>	<u>328</u>	<u>10,2%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>3416</u>		<u>3553</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>614,88</u>	<u>18,0%</u>	<u>639,54</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>4030,88</u>		<u>4192,54</u>	
<u>Vat 24%</u>	<u>967</u>		<u>1006</u>	
<u>Samtals</u>	<u>4.998</u>		<u>5.199</u>	

Ný Áfengisformúla

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur	11,50		11,50	
Stærð	3,00		3,00	
	<u>BIB</u>		<u>BIB</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>770</u>		<u>900</u>	
<u>Áfengisgjald</u>	<u>2831</u>		<u>2831</u>	

13,00	13,00	14,00
3,00	3,00	3,00
<u>BIB</u>	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>770</u>	<u>900</u>	<u>950</u>
<u>2702</u>	<u>2702</u>	<u>2953</u>
<u>3471,91</u>	<u>3601,91</u>	<u>3903,25</u>
<u>354</u> 10,2%	<u>361</u> 10,0%	<u>402</u> 10,3%
<u>3826</u>	<u>3963</u>	<u>4305</u>
<u>688,68</u> 18,0%	<u>713,34</u> 18,0%	<u>774,90</u> 18,0%
<u>4514,68</u>	<u>4676,34</u>	<u>5079,90</u>
<u>1084</u>	<u>1122</u>	<u>1219</u>
<u>5.598</u>	<u>5.799</u>	<u>6.299</u>

13,00	13,00	14,00
3,00	3,00	3,00
<u>BIB</u>	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>770</u>	<u>900</u>	<u>950</u>
<u>3290</u>	<u>3290</u>	<u>3596</u>

<u>Samtals</u>	<u>3600,50</u>		<u>3730,50</u>	
<u>Álagning</u>	<u>375</u>	<u>10,4%</u>	<u>380</u>	<u>10,2%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>3975</u>		<u>4110</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>715,50</u>	<u>18,0%</u>	<u>739,80</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>4690,50</u>		<u>4849,80</u>	
<u>Vat 11%</u>	<u>516</u>		<u>533</u>	
<u>Samtals</u>	<u>5.206</u>		<u>5.383</u>	

4059,50

4189,50

4545,50

415 **10,2%**

421 **10,0%**

470 **10,3%**

4474

4610

5015

805,32 **18,0%**

829,80 **18,0%**

902,70 **18,0%**

5279,32

5439,80

5917,70

581

598

651

5.860

6.038

6.569

Áfengisformúla í dag

Bjór: Alc.Vol - 2,25 X 93,14 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	4,00	4,50
Stærð	0,50	0,50
	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>48</u>	<u>62</u>
<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>100</u>	<u>123</u>
<u>Samtals</u>	<u>148,21</u>	<u>185,49</u>
<u>Álagning</u>	<u>15</u> <u>10,0%</u>	<u>19</u> <u>10,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>163</u>	<u>204</u>
<u>ATVR Álagning</u>	<u>29,34</u> <u>18,0%</u>	<u>36,72</u> <u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>192,34</u>	<u>240,72</u>
<u>Vat 24%</u>	<u>46</u>	<u>58</u>
<u>Samtals</u>	<u>239</u>	<u>298</u>

Ný Áfengisformúla

Bjór: Alc.Vol - 2,25 X 112 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	4,00	4,50
Stærð	0,50	0,50
	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>48</u>	<u>62</u>

4,80	5,00	5,50
0,50	0,50	0,50
<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>104</u>	<u>76</u>	<u>78</u>
<u>137</u>	<u>147</u>	<u>170</u>
<u>241,46</u>	<u>222,78</u>	<u>248,06</u>
<u>25</u> 10,2%	<u>22</u> 10,0%	<u>25</u> 10,1%
<u>266</u>	<u>245</u>	<u>273</u>
<u>47,88</u> 18,0%	<u>44,10</u> 18,0%	<u>49,14</u> 18,0%
<u>313,88</u>	<u>289,10</u>	<u>322,14</u>
<u>75</u>	<u>69</u>	<u>77</u>
<u>389</u>	<u>358</u>	<u>399</u>

4,80	5,00	5,50
0,50	0,50	0,50
<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>104</u>	<u>76</u>	<u>78</u>

<u>Áfengis/skilagi.</u>	<u>117</u>		<u>145</u>	
<u>Samtals</u>	<u>164,71</u>		<u>206,71</u>	
<u>Álagning</u>	<u>16</u>	<u>10,0%</u>	<u>21</u>	<u>10,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>181,2</u>		<u>227,3</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>32,62</u>	<u>18,0%</u>	<u>40,91</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>213,82</u>		<u>268,21</u>	
<u>Vat 11%</u>	<u>24</u>		<u>30</u>	
<u>Samtals</u>	<u>237</u>		<u>298</u>	

<u>162</u>	<u>173</u>	<u>201</u>
<u>265,51</u>	<u>248,71</u>	<u>278,71</u>
<u>27</u> <u>10,2%</u>	<u>25</u> <u>10,0%</u>	<u>28</u> <u>10,1%</u>
<u>292,5</u>	<u>273,6</u>	<u>306,8</u>
<u>52,65</u> <u>18,0%</u>	<u>49,25</u> <u>18,0%</u>	<u>55,22</u> <u>18,0%</u>
<u>345,15</u>	<u>322,85</u>	<u>362,02</u>
<u>38</u>	<u>36</u>	<u>40</u>
<u>383</u>	<u>358</u>	<u>402</u>

Áfengisformúla í dag

Sterkt: Alc.Vol X 114,08 X bottle size =Y + 18,71 (skilagjald)

100

Áfengisstyrkur	40,00		37,50	
Stærð	0,70		0,70	
	<u>Whiskey</u>		<u>Vodka</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>580</u>		<u>323</u>	
<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>3213</u>		<u>3013</u>	
<u>Samtals</u>	<u>3792,95</u>		<u>3336,31</u>	
<u>Álagning</u>	<u>382</u>	<u>10,1%</u>	<u>335</u>	<u>10,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>4175</u>		<u>3671</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>501,00</u>	<u>12,0%</u>	<u>440,52</u>	<u>12,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>4676,00</u>		<u>4111,52</u>	
<u>Vat 24%</u>	<u>1122</u>		<u>987</u>	
<u>Samtals</u>	<u>5.798</u>		<u>5.098</u>	

Ný Áfengisformúla

Sterkt: Alc.Vol X 138 X bottle size =Y + 18,71 (skilagjald)

100

Áfengisstyrkur	40,00		37,50	
Stærð	0,70		0,70	
	<u>Whiskey</u>		<u>Vodka</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>580</u>		<u>323</u>	

40,00	40,00	40,00
0,70	0,70	0,70
<u>Gin</u>	<u>Romm</u>	<u>Cognac</u>
<u>387</u>	<u>387</u>	<u>2680</u>
<u>3213</u>	<u>3213</u>	<u>3213</u>
<u>3599,95</u>	<u>3599,95</u>	<u>5892,95</u>
<u>359</u> 10,0%	<u>359</u> 10,0%	<u>587</u> 10,0%
<u>3959</u>	<u>3959</u>	<u>6480</u>
<u>475,08</u> 12,0%	<u>475,08</u> 12,0%	<u>777,60</u> 12,0%
<u>4434,08</u>	<u>4434,08</u>	<u>7257,60</u>
<u>1064</u>	<u>1064</u>	<u>1742</u>
<u>5.498</u>	<u>5.498</u>	<u>8.999</u>

40,00	40,00	40,00
0,70	0,70	0,70
<u>Gin</u>	<u>Romm</u>	<u>Cognac</u>
<u>387</u>	<u>387</u>	<u>2680</u>

<u>Áfengis/skilagi.</u>	<u>3883</u>		<u>3641</u>		<u>3883</u>
<u>Samtals</u>	<u>4462,71</u>		<u>3964,21</u>		<u>4269,71</u>
<u>Álagning</u>	<u>382</u>	<u>8,6%</u>	<u>335</u>	<u>8,4%</u>	<u>359</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>4845</u>		<u>4299</u>		<u>4629</u>
<u>ATVR Álagning</u>	<u>581,40</u>	<u>12,0%</u>	<u>515,88</u>	<u>12,0%</u>	<u>555,48</u>
<u>Samtals</u>	<u>5426,40</u>		<u>4814,88</u>		<u>5184,48</u>
<u>Vat 11%</u>	<u>597</u>		<u>530</u>		<u>570</u>
<u>Samtals</u>	<u>6.023</u>		<u>5.345</u>		<u>5.755</u>

3883
4269,71

3883
6562,71

359 8,4%
4629

587 8,9%
7150

555,48 12,0%
5184,48

858,00 12,0%
8008,00

570
5.755

881
8.889

Áfengisformúla í dag

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	12,00		12,00	
Stærð	0,75		0,75	
	<u>léttvín</u>		<u>léttvín</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>259</u>		<u>556</u>	
<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>631</u>		<u>631</u>	
<u>Samtals</u>	<u>890,35</u>		<u>1187,35</u>	
<u>Álagning</u>	<u>134</u>	<u>15,0%</u>	<u>179</u>	<u>15,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>1024</u>		<u>1366</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>184,32</u>	<u>18,0%</u>	<u>245,88</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>1208,32</u>		<u>1611,88</u>	
<u>Vat 24%</u>	<u>290</u>		<u>387</u>	
<u>Samtals</u>	<u>1.498</u>		<u>1.999</u>	

Ný Áfengisformúla

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	12,00		12,00	
Stærð	0,75		0,75	
	<u>léttvín</u>		<u>léttvín</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>259</u>		<u>556</u>	

13,00	13,00	14,00
0,75	0,75	0,75
<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>
<u>315</u>	<u>672</u>	<u>1024</u>
<u>694</u>	<u>694</u>	<u>757</u>
<u>1009,19</u>	<u>1366,19</u>	<u>1781,02</u>
<u>152</u> 15,0%	<u>205</u> 15,0%	<u>268</u> 15,0%
<u>1161</u>	<u>1571</u>	<u>2049</u>
<u>208,98</u> 18,0%	<u>282,78</u> 18,0%	<u>368,82</u> 18,0%
<u>1369,98</u>	<u>1853,78</u>	<u>2417,82</u>
<u>329</u>	<u>445</u>	<u>580</u>
<u>1.699</u>	<u>2.299</u>	<u>2.998</u>

13,00	13,00	14,00
0,75	0,75	0,75
<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>	<u>léttvín</u>
<u>315</u>	<u>672</u>	<u>1024</u>

<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>765</u>		<u>765</u>	
<u>Samtals</u>	<u>1023,59</u>		<u>1320,59</u>	
<u>Álagning</u>	<u>133</u>	<u>13,0%</u>	<u>178</u>	<u>13,5%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>1157</u>		<u>1499</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>208,26</u>	<u>18,0%</u>	<u>269,82</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>1365,26</u>		<u>1768,82</u>	
<u>Vat 11%</u>	<u>150</u>		<u>195</u>	
<u>Samtals</u>	<u>1.515</u>		<u>1.963</u>	

<u>841</u>	<u>841</u>	<u>918</u>
<u>1156,09</u>	<u>1513,09</u>	<u>1941,59</u>
<u>152</u> 13,1%	<u>205</u> 13,5%	<u>268</u> 13,8%
<u>1308</u>	<u>1718</u>	<u>2210</u>
<u>235,44</u> 18,0%	<u>309,24</u> 18,0%	<u>397,80</u> 18,0%
<u>1543,44</u>	<u>2027,24</u>	<u>2607,80</u>
<u>170</u>	<u>223</u>	<u>287</u>
<u>1.713</u>	<u>2.250</u>	<u>2.895</u>

Áfengisformúla í dag

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 83,78 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur	11,50	11,50	13,00
Stærð	3,00	3,00	3,00
	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>770</u>	<u>900</u>	<u>770</u>
<u>Áfengisgjald</u>	<u>2325</u>	<u>2325</u>	<u>2702</u>
<u>Samtals</u>	<u>3094,90</u>	<u>3224,90</u>	<u>3471,91</u>
<u>Álagning</u>	<u>321</u> 10,4%	<u>328</u> 10,2%	<u>354</u> 10,2%
<u>Verð til ATVR</u>	<u>3416</u>	<u>3553</u>	<u>3826</u>
<u>ATVR Álagning</u>	<u>614,88</u> 18,0%	<u>639,54</u> 18,0%	<u>688,68</u> 18,0%
<u>Samtals</u>	<u>4030,88</u>	<u>4192,54</u>	<u>4514,68</u>
<u>Vat 24%</u>	<u>967</u>	<u>1006</u>	<u>1084</u>
<u>Samtals</u>	<u>4.998</u>	<u>5.199</u>	<u>5.598</u>

Ný Áfengisformúla

Léttvín: Alc.Vol - 2,25 X 102 X bottle size =Y

100

Áfengisstyrkur	11,50	11,50	13,00
Stærð	3,00	3,00	3,00
	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>770</u>	<u>900</u>	<u>770</u>

13,00	14,00
3,00	3,00
<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>900</u>	<u>950</u>

<u>2702</u>	<u>2953</u>
<u>3601,91</u>	<u>3903,25</u>

<u>361</u> <u>10,0%</u>	<u>402</u> <u>10,3%</u>
<u>3963</u>	<u>4305</u>

<u>713,34</u> <u>18,0%</u>	<u>774,90</u> <u>18,0%</u>
<u>4676,34</u>	<u>5079,90</u>

<u>1122</u>	<u>1219</u>
<u>5.799</u>	<u>6.299</u>

13,00	14,00
3,00	3,00
<u>BIB</u>	<u>BIB</u>
<u>900</u>	<u>950</u>

<u>Áfengisgjald</u>	<u>2831</u>		<u>2831</u>		<u>3290</u>	
<u>Samtals</u>	<u>3600,50</u>		<u>3730,50</u>		<u>4059,50</u>	
<u>Álagning</u>	<u>322</u>	<u>8,9%</u>	<u>329</u>	<u>8,8%</u>	<u>355</u>	<u>8,7%</u>
<u>Væð til ATVR</u>	<u>3922</u>		<u>4059</u>		<u>4414</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>705,96</u>	<u>18,0%</u>	<u>730,62</u>	<u>18,0%</u>	<u>794,52</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>4627,96</u>		<u>4789,62</u>		<u>5208,52</u>	
<u>Vat 11%</u>	<u>509</u>		<u>527</u>		<u>573</u>	
<u>Samtals</u>	<u>5.137</u>		<u>5.316</u>		<u>5.781</u>	

<u>3290</u>		<u>3596</u>	
<u>4189,50</u>		<u>4545,50</u>	
<u>362</u>	<u>8,6%</u>	<u>402</u>	<u>8,8%</u>
<u>4551</u>		<u>4947</u>	
<u>819,18</u>	<u>18,0%</u>	<u>890,46</u>	<u>18,0%</u>
<u>5370,18</u>		<u>5837,46</u>	
<u>591</u>		<u>642</u>	
<u>5.961</u>		<u>6.480</u>	

Áfengisformúla í dag

Bjór: Alc.Vol - 2,25 X 93,14 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	4,00		4,50	
Stærð	0,50		0,50	
	<u>Bjór</u>		<u>Bjór</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>48</u>		<u>62</u>	
<u>Áfengis/skilagj.</u>	<u>100</u>		<u>123</u>	
<u>Samtals</u>	<u>148,21</u>		<u>185,49</u>	
<u>Álagning</u>	<u>15</u>	<u>10,0%</u>	<u>19</u>	<u>10,0%</u>
<u>Verð til ATVR</u>	<u>163</u>		<u>204</u>	
<u>ATVR Álagning</u>	<u>29,34</u>	<u>18,0%</u>	<u>36,72</u>	<u>18,0%</u>
<u>Samtals</u>	<u>192,34</u>		<u>240,72</u>	
<u>Vat 24%</u>	<u>46</u>		<u>58</u>	
<u>Samtals</u>	<u>239</u>		<u>298</u>	

Ný Áfengisformúla

Bjór: Alc.Vol - 2,25 X 112 X bottle size =Y + 18,71 (Rec. Fee)

100

Áfengisstyrkur	4,00		4,50	
Stærð	0,50		0,50	
	<u>Bjór</u>		<u>Bjór</u>	
<u>Kostnaðarverð</u>	<u>48</u>		<u>62</u>	

4,80	5,00	5,50
0,50	0,50	0,50
<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>104</u>	<u>76</u>	<u>78</u>
<u>137</u>	<u>147</u>	<u>170</u>
<u>241,46</u>	<u>222,78</u>	<u>248,06</u>
<u>25</u> <u>10,2%</u>	<u>22</u> <u>10,0%</u>	<u>25</u> <u>10,1%</u>
<u>266</u>	<u>245</u>	<u>273</u>
<u>47,88</u> <u>18,0%</u>	<u>44,10</u> <u>18,0%</u>	<u>49,14</u> <u>18,0%</u>
<u>313,88</u>	<u>289,10</u>	<u>322,14</u>
<u>75</u>	<u>69</u>	<u>77</u>
<u>389</u>	<u>358</u>	<u>399</u>

4,80	5,00	5,50
0,50	0,50	0,50
<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>	<u>Bjór</u>
<u>104</u>	<u>76</u>	<u>78</u>

<u>Áfengis/skilagi.</u>	117		145		162
<u>Samtals</u>	<u>164,71</u>		<u>206,71</u>		<u>265,51</u>
<u>Álagning</u>	15	9,3%	18	8,8%	24
<u>Verð til ATVR</u>	<u>180,0</u>		<u>225,0</u>		<u>290,0</u>
<u>ATVR Álagning</u>	32,40	18,0%	40,50	18,0%	52,20
<u>Samtals</u>	<u>212,40</u>		<u>265,50</u>		<u>342,20</u>
<u>Vat 11%</u>	23		29		38
<u>Samtals</u>	<u>236</u>		<u>295</u>		<u>380</u>

173
248,71

201
278,71

22 9,0%
271,0

25 9,1%
304,0

48,78 18,0%
319,78

54,72 18,0%
358,72

35
355

39
398

Nefndasvið Alþingis
vt. efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 19. nóvember 2015.

Efni: Erindi Félags eigenda torfærubifreiða í atvinnurekstri (F.E.T.A.R) í tengslum við „Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016“, þingskjal 2 – 2. mál.

Þrátt fyrir að tími til að senda inn umsögn um framangreint lagafrumvarp séð liðinn vill undirritaður fyrir hönd F.E.T.A.R senda efnahags- og viðskiptanefnd eftirfarandi erindi til að leggja áherslu á mikilvægi þess að frekari breytingar verði gerðar á lögum nr. 50/1988, um virðisaukaskatt í tilefni af þeim viðamiklu breytingum sem gerðar voru á þeim lögum með lögum nr. 124/2014 og lutu m.a. að breytingum á skattskyldu fólksflutninga í afþreyingarskyni. Samkvæmt núverandi fyrirkomulagi og gildandi rétti þá er ferðaleiðsögn í efra þrepi virðisaukaskatts eða 24%. Af þessu tilefni vill F.E.T.A.R koma á framfæri erindi sínu varðandi eftirfarandi:

Í VI. kafla Frumvarps til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 eru lagðar til nokkrar minniháttar breytingar á lögum nr. 50/1988, um virðisaukaskatt og eru þær að hluta til í framhaldi af áður nefndum breytingum sem gerðar voru á þeim lögum á þinginu undir lok síðasta árs og eiga að taka gildi þann 1. janúar 2016. Þegar nær dregur gildistöku þessara miklu breytinga á starfsumhverfi ferðaþjónustunnar hefur berlega komið í ljós að í þeim tilvikum þar sem ferðaleiðsögn er seld sérstaklega sem aðföng í pakkaferð sem felur í sér skipulagða hópferð með leiðsögn getur orðið til nokkuð flókið uppgjör á milli ferðaþjónustuaðila.

F.E.T.A.R telur, að til að þær breytingar sem taka munu gildi um áramót, nái að fullu tilgangi sínum og til að auðvelda skattframkvæmd, sé nauðsynlegt að fella ferðaleiðsögn undir 11% skatthlutfall virðisaukaskatts eins og m.a. hefur komið fram í umsögnum við umrætt lagafrumvarp. Í ljósi þessa að ferðaþjónusta mun að meginstofni til falla undir 11% skatthlutfallið eftir áramótin er rökrétt að ferðaleiðsögn verði einnig felld undir það skatthlutfall. Er þá fyrst og fremst til þess að líta hve ferðaleiðsögn er samvinnuð annarri ferðaþjónustu og þá sérstaklega farþegaflutningum í afþreyingarskyni, svo sem rútuferðum, hestaferðum, snjósleðaferðum, fjórhjólaferðum, útsýnisferðum, flúðasiglingum og hvalaskoðunarferðum. Slík samvinnun tveggja þjónustubátta, er falla hvor undir sitt skatthlutfallið, er til þess fallin að valda vandkvæðum í skattframkvæmd og skapa flókið uppgjör eins og áður sagði. Í tilfelli F.E.T.A.R eru það ferðir með jeppa- og torfærubifreiðum sem eru seldar ásamt margvíslegum þjónustubáttum og er nær alltaf um skipulagða hópferð með leiðsögn að ræða sem mun falla í 11% skatthlutfall til neytanda. Með óbreyttum reglum yrði aðkeypt ferðaleiðsögn, með eða án jeppa- eða torfærubifreið, seld út í 24%. Það á t.d. einnig við þegar ferðaleiðsögnin er seld út af sjálfstæðum rekstraraðila sem hefur tilskilin hópferðaleyfi og ferðaskipuleggjendaleyfi en ferðin sjálf er seld af öðrum aðila sem er jafnvel í sömu starfsemi og með sömu leyfi. Þá skilur ekki mikið á milli aðila hvað varðar ábyrgð á farþegum og ferðinni sem slíkri. Í einni skipulagðri hópferð með leiðsögn gætu verið tveir eða fleiri sjálfstæðir ferðaskipuleggjendur sem í þessu tilfelli eru að aka og leiðseggja farþegum undir hatti eins ferðaskipuleggjanda en í næstu ferð gæti það verið undir nafni annars. Í þessum geira er mikið um samvinnu og svokölluð „convoy“,

þ.e. bílalestir, algengar með aðkomu nokkurra ferðaþjónustuaðila. Þessi tilvik sem framan er lýst gætu verið nokkuð algeng og hefur F.E.T.A.R hefur áhyggjur af því að óbreytt fyrirkomulag geti skapað hættu á að aðilar reyni af fremsta megni að selja þjónustu sína í 11% til annarra ferðaskipuleggjenda með þeim afleiðingum að þeir komi sér í vanda gagnvart skattyfirvöldum þar sem þeir hefðu átt að innheimta 24% af sinni útseldu akstursþjónustu í þetta og hitt skiptið en ekki í öðru.

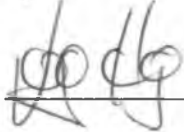
Það ber að taka það fram að umrædd breyting var framan af eingöngu kynnt eins og þessir aðilar væru að fara inn í virðisaukaskattsumhverfi í 11% og gerðu flestir jeppaleiðsögumenn ráðstafanir í þá átt. Það er eingöngu nýlega sem annað hefur komið í ljós.

Hvað varðar skilgreiningu á hugtakinu ferðaleiðsögn og það sem undir það fellur telur F.E.T.A.R eðlilegt að horft sé til þess hvernig störf leiðsögumanna í þágu ferðamanna eru skilgreind. Væri t.a.m. hægt að horfa til þess hvernig leiðsögumannanám er skilgreint af menntamálaráðuneytinu.

Er það von undirritaðs, fyrir hönd F.E.T.A.R, að efnahags- og viðskiptanefnd taki þetta atriði til skoðunar áður en umrætt frumvarp er afgreitt frá þinginu þannig að breytingar á skattumhverfi ferðaþjónustunnar geti gengið yfir á sem hagkvæmastan hátt fyrir bæði aðila í ferðaþjónustunni og stjórnvöld.

Virðingarfyllst,

Fyrir hönd F.E.T.A.R.

Vilhjálmur Hjörleifsson
Formaður

**Fjármála- og
efnahagsráðuneytið**

L. máil

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis**
Sendandi: **Fjármála- og efnahagsráðuneytið**
Dagsetning: **27.11.2015**
Málsnúmer: **FJR15080050**
Bréfalykill: **3.5**

Efni: Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (safnlög) (Haust 2015) - Endurgreiðslur virðisaukaskatts til sveitarfélaga.

Í minnisblaði ráðuneytisins til efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis, dags. 13. nóvember 2015, er m.a. lagt til að nýju ákvæði til bráðabirgða verði bætt við lög nr. 50/1988, um virðisaukaskatt. Tilefnið er að við gildistöku ýmissa ákvæða laga nr. 124/2014, um næstu áramót, verða fólksflutningar virðisaukaskattsskyldir. Í tillögu ráðuneytisins felst að sveitarfélögum og stofnunum þeirra verði endurgreiddur helmingur virðisaukaskatts sem þau munu greiða vegna kaupa á fólksflutningum á árunum 2016 og 2017 vegna almenningsamgangna, ferðaþjónustu fatlaðs fólks, skipulagðrar ferðaþjónustu aldraðra og skipulagðs flutnings skólabarna. Í minnisblaðinu segir m.a.: *Verði tillagan samþykkt ættu rekstraraðilar fólksflutningaþjónustu sem selja sveitarfélögum og stofnunum þeirra fólksflutningaþjónustu ekki að verða fyrir áhrifum af breytingum sem verða með gildistöku ákvæða laga nr. 124/2014 um næstu áramót. Þá ætti staða sveitarfélaga ekki að raskast við það að fólksflutningar verða virðisaukaskattsskyldir. Að auki skapast svigrúm til að ljúka vinnu við endurskoðun virðisaukaskattskerfisins. Á tveggja ára gildistíma bráðabirgðaákvæðis sem ráðuneytið leggur til að verði bætt við lög um virðisaukaskatt mun ráðuneytið meta reynsluna af endurgreiðslunum og áhrifum þeirra á fjárhag ríkis og sveitarfélaga.*

Frá því að ráðuneytið sendi efnahags- og viðskiptanefnd minnisblaðið hefur það átt samskipti við fulltrúa Sambands íslenskra sveitarfélaga. Þá sat fulltrúi Strætó fund í ráðuneytinu. Í samskiptunum kom m.a. fram að í mörgum tilvikum hafi þegar verið samið um kaup á fólksflutningaþjónustu til lengri tíma á föstum verðum. Var ráðuneytinu bent á að ekkert væri fast í hendi varðandi það hvort sveitarfélögunum muni takast að ná fram lækkun á verði þjónustunnar sem næmi innskattshagræði viðsemjanda þeirra á móti 11% útskatti. Þegar litið væri til þessa var það mat fulltrúa sveitarfélaganna að kostnaðarauki þeirra vegna kaupa á fólksflutningaþjónustu næstu tvö ár yrði meiri en sem næmi helmingi þess virðisaukaskatts sem þau þyrftu að greiða við kaup á þjónustunni.

Að mati ráðuneytisins beinist gagnrýni sveitarfélaganna hvað helst að því að þau telja hættu á að þær virðisaukaskattsendurgreiðslur sem ráðuneytið hefur lagt til muni ekki nægja til að bæta þeim upp kostnaðarauka vegna gildistöku ákvæða laga nr. 124/2014. Ástæðan sé fyrst og fremst sú að viðsemjendur sveitarfélaganna muni ekki verða tilbúnir til að lækka samningsverð sem nemur því kostnaðarhagræði sem þeir munu njóta við það að þeim verður heimilt að færa innskatt á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts.

Að mati ráðuneytisins væri eðlilegt að efnahags- og viðskiptanefnd velti því fyrir sér hvort full endurgreiðsla virðisaukaskatts vegna kaupa sveitarfélaga á fólksflutningaþjónustu muni ekki draga á óæskilegan hátt úr hvata sveitarfélaga og viðsemjenda þeirra til að bregðast við með eðlilegum hætti. Í þessu samhengi telur ráðuneytið rétt að áréttu að tillaga þess gerir ráð fyrir að endurgreiðsluheimildin verði markaður tímabundinn tveggja ára gildistími. Í minnisblaði ráðuneytisins til efnahags- og viðskiptanefndar, dags. 13. nóvember 2015, er reynt að nálgast mat á auknum kostnaði sveitarfélaga vegna gildistöku nokkurra ákvæða laga nr. 124/2014. Í framhaldinu kemur fram að á gildistímanum geri ráðuneytið m.a. ráð fyrir að leggja mat á reynsluna af endurgreiðslunum og áhrifum þeirra á fjárhag ríkis og sveitarfélaga. Tillögunni er þannig m.a. ætlað að skapa aðstæður til þess að unnt verði að koma veg fyrir að sveitarfélögin verði fyrir kostnaðarauka

vegna gildistöku ákvæða laga nr. 124/2014.

Að svo stöddu telur ráðuneytið óæskilegt að gengið verði lengra í endurgreiðslum virðisaukaskatts til sveitarfélaga og stofnana þeirra en gert er ráð fyrir í tillögum ráðuneytisins frá 13. nóvember sl.

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd**
Sendandi: **Fjármála- og efnahagsráðuneytið**
Dagsetning: **13.11.2015**
Málsnúmer: **FJR15080050**
Bréfalykill: **3.5**

Efni: Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (safnlög) (Haust 2015)

Að beiðni efnahags- og viðskiptanefndar hefur fjármála- og efnahagsráðuneytið tekið saman eftirfarandi svör við athugasemdum umsagnaraðila og nefndarmanna við frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (þskj. 2 – 2. mál).

Nefndinni bárust tuttugu og ein umsögn vegna frumvarpsins frá tuttugu aðilum þ.e. ALP hf. bílaleigu, Alþýðusambandi Íslands, Árna Davíðssyni, Bílaleigu Akureyrar – Höldur ehf., Bílgreinasambandinu, Félagi atvinnurekenda, Fjórðungs-sambandi Vestfirðinga, Go Green/Rental 1, Hertz bílaleigu - Bílaleigu Flugleiða, KPMG ehf., Öryrkja-bandalagi Íslands, Route 1 Car Rental ehf., Sambandi íslenskra sveitar-félaga, Sambandi sveitar-félaga á Austurlandi, Samtökum atvinnulífsins, Samtökum ferða-þjónustunnar, Samtökum fjármálafyrirtækja, Samtökum iðnaðarins, Seðlabanka Íslands og SVP - Samtökum verslunar og þjónustu.

Í minnisblaði þessu er að finna umfjöllun um athugasemdir umsagnaraðila og nefndarmanna sem ráðuneytið telur rétt að bregðast við ásamt tillögur að breytingum sem lagðar eru til við frumvarpið.

1. Vörugjöld af ökutækjum til útleigu hjá ökutækjaleigum.

Umsagnir vegna tillagna frumvarpsins um breytingar á vörugjöldum sem lögð eru á ökutæki sem ætluð eru til útleigu hjá ökutækjaleigum bárust frá ALP bílaleigu (Avis og Budget á Íslandi), Bílaleigu Akureyrar – Europecar á Íslandi. Höldi ehf., Bílgreinasambandinu, Félagi atvinnurekenda, Go Green/Rental 1, Hertz á Íslandi - Bílaleigu Flugleiða ehf., Route 1 - Car Rental ehf., Samtökum atvinnulífsins og Samtökum ferðaþjónustunnar.

Umsagnaraðilar telja flestir að falla eigi frá breytingum frumvarpsins eða taka þær til endurskoðunar og fresta gildistöku þeirra a.m.k. þar til heildarendurskoðun hefur farið fram á vörugjaldakerfi ökutækja. Þeir gera athugasemdir við að engin samskipti hafi verið höfð við þá við undirbúning frumvarpsins og telja að taka eigi upp heildstæðar viðræður um málið. Þá telja þeir of stuttan tíma gefinn frá framlagningu frumvarpsins fram að áætlaðri gildistöku. Umsagnaraðilar telja flestir að samþykkt frumvarpsins geti haft miklar og alvarlegar afleiðingar fyrir rekstur bílaleiga, bílaumboða og á ríkissjóð. Þá benda þeir á að ekki sé gert ráð fyrir að afnema undanþágur á vörugjöldum til leigubifreiða og hópferðabíla.

Vörugjald sem lagt er á bifreiðar sem ætlaðar eru til útleigu á bílaleigum er í raun 0% nema skráð losun koltvísýrings sé yfir 141 g og fer hæst í 30% nemi losun yfir 250 g. Á móti er sett þak á lækkun vörugjalds eftir sérreglu, en í henni segir að lækkunin geti aldrei numið hærri fjárhæð en 750.000 kr. samkvæmt gildandi lögum. Þá þurfa ákveðin skilyrði að vera uppfyllt til að mögulegt verði að hljóta slíka lækkun, m.a. gert ráð fyrir 15 mánuða lágmarkseignarhaldstíma. Með lækkunarákvæðinu var upphaflega stefnt að því að koma til móts við ferðaþjónustu á þessu sviði og gera hana betur samkeppnishæfa við aðra ferðamöguleika, jafnframt því að byggja upp bifreiðaflota bílaleiga til

framtiðar. Bílaleigum sem nýta lækkun á vörugjaldi er einnig gert að greiða sérstakt leyfisgjald.

Í frumvarpinu er lagðar til fjórar meginbreytingar, þ.e. lækkun á þakinu úr 750. þús. kr. í 300 þús. kr., orðalagsbreyting, lenging á eignarhaldstímabili úr 15 mánuðum í 2 ár og að fallið verði frá því að innheimta sérstakt gjald vegna leyfis til að njóta lækkaðra vörugjalda. Gert er ráð fyrir að framangreindar breytingar taki gildi í tveimur áföngum sem komi til framkvæmda 1. janúar 2016 og 1. janúar 2017.

Vörugjöld á bílaleigubíla hafa verið til umræðu um nokkurt skeið, bæði hjá ráðuneytinu og á Alþingi, ekki síst í ljósi þess að atvinnugreinin virðist hafa náð vopnum sínum undanfarin ár með sívaxandi ferðamannastraumi til landsins. Af því má draga þá ályktun að upphaflegu markmiði lækkunarákvæðisins hafi verið náð. Þannig má t.d. benda á að meiri hluti efnahags- og viðskiptanefndar lagði fram breytingartillögu við 2. umræðu um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2015 sem gerði ráð fyrir breytingu á lækkunarþaki samkvæmt ákvæði 2. másl. 3. mgr. 3. gr. laga nr. 29/1993 úr 1 millj.kr. niður í 500 þús.kr. Við þriðju umræðu um frumvarpið dró nefndin nokkuð í land en eftirfarandi skýringar komu fram í nefndaráli meiri hluta nefndarinnar: „Fyrir nefndinni kom fram að breyting sem meiri hlutinn lagði til við 2. umræðu og varðaði lækkun afsláttar af vörugjaldi vegna innflutnings á bílaleigubílum mundi koma nokkurt hart niður á bílaleigum sem þegar hafa gefið út verðskrár fyrir næsta ár. Meiri hlutinn leggur til að í stað þess að lækkun á vörugjaldi af bílaleigubílum geti ekki numið hærri fjárhæð en 500.000 kr. verði markið sett við 750.000 kr. Meiri hlutinn bendir þó jafnframt á að stjórnvöld gera ráð fyrir að lækka afsláttinn enn frekar í framtíðinni. Að mati meiri hlutans er rétt að slík lækkun verði í nánnum tengslum við frekari endurskoðun á lagaumhverfi bílaleiga.“ Rétt er að taka fram að hinn 18. júlí 2015 tóku gildi ný lög um leigu skráningarskyldra ökutækja, nr. 65/2015. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar sem m.a. taka mið af breytingum sem urðu við gildistöku þeirra laga.

Í tillögu ráðherra til þingsályktunar um ríkisfjármálaáætlun fyrir árin 2016–2019 (þskj.), sem lögð var fram á Alþingi hinn 1. apríl 2015, kemur eftirfarandi m.a. fram: „Einnig er vert að nefna nokkrar minni breytingar á skattareglum ársins 2015 sem komu til síðar á haustþinginu. Ákvæðum um vörugjöld á ökutæki sem bílaleigur flytja til landsins var breytt og dregið úr ívilnun í formi afsláttar með lækkun hámarksfjárhæðar afsláttarins á hvern bíl. [...] Ný áform um breytingar á skattkerfinu sem tekið er mið af í þessari voráætlun eru einkum í eftirtöldum liðum: lækkun tolla; frekari lækkun á tryggingagjaldi á árunum 2016 til 2019; og breytingar á undanþágum á vörugjöldum á ökutæki og eldsneyti sem gert er ráð fyrir að komi til framkvæmda með jákvæðum tekjuáhrifum frá árinu 2016. [...] er gert ráð fyrir því að endurskoðun á fyrirkomulagi skattlagningar á ökutæki og eldsneyti leiði til fækkunar á undanþágum frá og með árinu 2016. [...] Ýmsar undanþágur og ívilnanir sem gegnt hafa tilteknu hlutverki á undanförunum árum eru nú til staðar í skattalögum á þessu sviði, en tímabært þykir orðið að endurskoða þessi ákvæði með heildstæðum hætti með hliðsjón af atriðum eins og jafnræði í skattlagningu, umhverfisvernd og einföldun skattkerfisins“. Þá er rétt að nefna að breytingar voru gerðar á lækkunarþakinu með lögum nr. 141/2013 og lögum nr. 156/2010. Í frumvarpi því sem varð að síðarnefndu lögunum var gert ráð fyrir að dregið yrði úr vörugjaldaívilnunum til bílaleiga. Sú tillaga breyttist þó í meðförum Alþingis. Í þessu samhengi má líka bæta að fulltrúar ráðuneytisins bentu fulltrúum bílaleiga á framangreint á fundi í fjármála- og efnahagsráðuneytinu hinn 3. september 2015. Á undirbúningstíma frumvarpsins áttu fulltrúar ráðuneytisins einnig fundi með fulltrúum Samtaka ferðaþjónustunnar, Bílgreinasambandsins og Bifreiðastjórafélagsins Framá.

Undirbúningsvinna vegna endurskoðunar á skattlagningu á ökutæki og eldsneyti stendur yfir í ráðuneytinu. Gert er ráð fyrir að starfshópur verði skipaður upp úr næstu áramótum og eins og fram kemur í frumvarpinu má gera ráð fyrir að lög nr. 29/1993 sæti einhverjum breytingum vegna endurskoðunarinnar. Gera má ráð fyrir að starfshópurinn hafi ríkt samráð við hagsmunaaðila við vinnuna. Endurskoðunin verður framkvæmd með einföldun að leiðarljósi og gera má ráð fyrir að allar

undanþágur, m.a. frá meginreglum um vörugjöld á eldsneyti og ökutæki, verði teknar til skoðunar.

Í athugasemdum frumvarpsins kemur fram að ráðuneytinu hefðu borist ábendingar þess efnis að þrep leyfisgjalds til að til að njóta lækkunar á vörugjaldi samkvæmt undanþáguflokki gjaldsins og fjárhæðir komi misjafnlega niður á bílaleigum eftir stærð auk þess sem gjaldið geti hindrað aðgang að atvinnugreininni. Í umsögnum er þessu mótmælt og vísað til niðurstöðu í dómi héraðsdóms Reykjavíkur frá 1. október 2015 (í máli nr. E-4660/2014). Í þessu samhengi er rétt að taka fram að þó að dómurinn hafi ekki talið að ómálefnaleg mismunun væri fólgin í leyfisgjaldinu þá stendur hið minnsta eftir að fyrirkomulag gjaldtökunnar felur í sér samkeppnishindrun enda greiða stærri bílaleigur lægra gjald á hvern bíl en hinar minni. Þá haggar dómurinn ekki við þeirri staðreynd að leyfisgjaldið kallar á talsvert umstang og kostnað af hálfu hins opinbera. Ekki liggur fyrir hvort dómmum verður áfrýjað til Hæstaréttar Íslands.

Einnig er rétt að benda á að í umsögn Samtaka ferðaþjónustunnar segir að breytingar á vörugjöldum á bílaleigubifreiðar samræmist ekki nýútkominni stefnu SAF og stjórnvalda í ferðamálum en í þeirri stefnu sé meðal markmiða að stuðla að jákvæðri upplifun ferðamanna, náttúruvernd, hæfni og gæðum, aukinni arðsemi og dreifingu ferðamanna. Telja samtökin að ef boðaðar breytingar verði að veruleika munu ofangreindum markmiðum vera fórnað þar sem fjárfestingar í betri, umhverfisvænni og þægilegri bílaleigubílum verða takmarkaðar. Í þessu samhengi er rétt að benda á að tvö meginmarkmið búa að baki þeim ákvæðum laga nr. 29/1993 sem snúa að vörugjaldi á ökutæki, annars vegar markmið um öflun ríkistekna og hins vegar markmið um að draga úr losun koltvísýrings út í andrúmsloftið. Kostnaður hins opinbera af ferðamálum er hluti af samneyslunni sem er að mestu fjármögnuð með skatttekjum. Sveitarfélög hafa kallað eftir auknum fjármunum til að standa undir innviðauppbýggingu vegna aukinnar ferðamennsku og ber stefna SAF og stjórnvalda þess m.a. merki. Auknar skatttekjur af vörugjöldum ættu að auka möguleika ríkisins við að styðja við það markmið. Þá er rík áhersla lögð á náttúruvernd og umhverfismál í stefnunni. Í því samhengi má spyrja sig hvort eðlilegt sé að minni hvatar séu til að draga úr koltvísýringsútbæstri þegar notandi ökutækis er ferðamaður en almennur borgari. Bílaleigubifreiðum í umferð hefur fjölgað verulega undanfarin ár og umhverfisáhrif af akstri ferðamanna hafi aukist henni samfara. Þar sem verðhækkunum er að jafnaði velt út í verðlag má velta fyrir sér að hve miklu leyti það getur talist réttlætjanlegt að ferðamenn, sem aka samskonar bifreiðum og nýta sömu umferðarmannvirki og hinn almenni borgari, njóti afsláttar af vörugjöldum. Það kann að reynast rétt að ef breyting á vörugjöldum á ökutæki orsakar hækkun leiguverðs þá kunni að einhverju leyti að vera unnið gegn markmiðum um arðsemi bílaleiguhluta ferðaþjónustunnar og ánægju viðskiptavina hans. Tölur úr ársreikningum bílaleigufyrirtækja gefa til kynna að greinin hafi rétt verulega úr kútnum. Rættist spár manna um fjölgun ferðamanna ættu möguleikar fyrirtækjanna til að takast á við breytingar á vörugjöldum að verða góðir. Hver áhrifin verða á dreifingu ferðamanna um landið skal ósagt látið. Hins vegar er ljóst að breytingin samræmist því langtíamarkmiði stefnunnar um að almenn sátt ríki um ferðaþjónustu sem undirstöðuatvinnuveg. Þess skal getið að stefna SAF og stjórnvalda í ferðamálum er heildræn stefna og í henni er sjónum ekki beint sérstaklega að málefnum bílaleiga eða möguleikum ferðamanna til að nýta slíka bíla. Hvað samgöngur varðar er megináherslan t.a.m. lögð á samgöngukerfið og aðra samgönguinnviði.

2. Tilfærsla á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi.

Umsagnir vegna tillagna frumvarpsins um tilfærslu á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi bárust frá Félagi atvinnurekenda, Samtökum atvinnulífsins, Samtökum ferðaþjónustunnar og Samtökum iðnaðarins.

Í frumvarpinu er lagt til að áfengi verði fært í neðra þrep virðisaukaskatts, 11%, en áfengisgjald verði hækkað á móti. Markmið tillögunnar er að koma því til leiðar að öll skattskyld sala veitingahúsa eigi sér stað í sama virðisaukaskattsþrepi þannig að skattskil verði einfaldari og dregið verði úr mögulegum ávinningi af rangri skráningu við sölu áfengra drykkja.

Umsagnaraðilar gera ekki athugasemdir við tilfærsluna en leggja til að greiðslufrestur á áfengisgjaldi verði rýmkaður og samræmdur við greiðslufrest á virðisaukaskatti þannig að breytingin valdi ekki kostnaðarauka fyrir innlenda framleiðendur. Bent er á að uppgjörstímabil virðisaukaskatts og skilagjalds sé tveir mánuðir en uppgjörstímabil áfengisgjalds tvær vikur þar sem allt regluverk sé strangara. Þetta kunni að leiða til kostnaðarhækkana hjá framleiðendum og innflytjendum áfengis vegna aukinnar fjárbindingar.

Samkvæmt 24. gr. laga nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, er hvert uppgjörstímabil tveir mánuðir, janúar og febrúar, mars og apríl, maí og júní, júlí og ágúst, september og október, nóvember og desember. Skráningarskyldir aðilar skulu eftir lok hvers uppgjörstímabils greiða ótilkvaddir virðisaukaskatt þann sem þeim ber að standa skil á. Virðisaukaskatti ásamt virðisaukaskattsskýrslu skal skila eigi síðar en á fimmta degi annars mánaðar eftir lok uppgjörstímabils vegna viðskipta á því tímabili. Beri gjalddaga upp á helgidag eða almennan frídag færist gjalddagi á næsta virkan dag á eftir.

Samkvæmt ákvæðum 1. og 2. mgr. 5. gr. laga um gjald af áfengi og tóbaki, nr. 96/1995, skal greiða gjald af innfluttu áfengi við tollafgreiðslu þess en gjald af áfengi sem framleitt er innanlands til sölu þar reiknast gjaldið við sölu eða afhendingu vörunnar frá verksmiðju eða framleiðanda til kaupanda. Á grundvelli heimildar í 4. mgr. lagagreinarinnar hefur ráðherra veitt tveggja vikna greiðslufrest á áfengisgjaldi. Hvert uppgjörstímabil vegna greiðslufrests á áfengisgjaldi við innflutning er frá 1. til 15. hvers mánaðar og frá 16. til loka hvers mánaðar. Gjalddagi er annar virkur dagur eftir lok uppgjörstímabils. Innflytjandi skal eigi síðar en á gjalddaga hvers uppgjörstímabils ótilkvaddur greiða tollstjóra áfengisgjald vegna tollafgreiðslna á því tímabili. Hvert uppgjörstímabil vegna innlendrar framleiðslu er frá 1. til 15. hvers mánaðar og frá 16. til loka hvers mánaðar. Framleiðandi skal eftir lok hvers uppgjörstímabils ótilkvaddur greiða innheimtumanni ríkissjóðs, í umdæmi því þar sem hann er heimilisfastur, áfengisgjald sem honum ber að standa skil á. Áfengisgjaldi af innlendri framleiðslu, ásamt áfengisgjaldsskýrslu í því formi sem ríkisskattstjóri ákveður, skal skila eigi síðar en á gjalddaga. Gjalddagi er annar virkur dagur eftir lok uppgjörstímabils.

Gjaldtímabil áfengisgjalds er eins og framan greinir hálfur mánuður og gjalddagar tveir í hverjum mánuði, eða 24 á ári. Að baki þessum óvenjulega örur skilum eru öryggissjónarmið í ljósi þess hversu háar fjárhæðir kann að vera um að tefla. Til samanburðar er gjaldtímabil virðisaukaskatts tveir mánuðir og gjalddagar sex á ári. Með hliðsjón af þessu er ljóst að sú u.þ.b. 20% meðalhækkun áfengisgjalds sem gerð er tillaga um hefur í för með sér að þær greiðslur sem standa þarf skil á í ríkissjóð með tveggja vikna greiðslufresti hækka við breytinguna en þær sem lengri frestur er á lækka. Áhrif tillögunnar á sjóðstreymi fyrirtækjanna eru því neikvæð að einhverju marki.

Til að koma til móts við athugasemdir umsagnaraðila leggur ráðuneytið til að gjaldfrestur áfengisgjalds verði samræmdur gjaldfresti virðisaukaskatts tímabundið fyrir tvö fyrstu gjaldtímabil ársins 2016. Með því er innflytjendum og framleiðendum veitt færi á að bregðast við breytingum á fjárbindingu í rekstri sínum.

Þá hefur verið spurt hvort fyrir liggi upplýsingar um hversu miklar verðbreytingar verði á áfengisverði á þann veg að ódýrara vín mun hækka í verði en dýrara vín lækka. Samkvæmt upplýsingum frá ÁTVR munu af samtals 2.668 vörunúmerum áfengis samtals 1.943 lækka og 725 hækka. Mesta verðhækkun vöru er tæplega 8% en mesta lækkunin er rúmlega 13%.

3. Afnáam tolla af öðru en landbúnaðarafurðum og tilteknum matvælum.

Umsagnir vegna tillagna frumvarpsins um afnáam tolla af öðru en landbúnaðarafurðum og tilteknum matvælum bárust frá Félagi atvinnurekenda, Samtökum atvinnulífsins og Samtökum verslunar og þjónustu.

Umsagnaraðilar fagna breytingunum en vilja að allur mjólkurlaus ís verði fluttur inn án tolla. Að

öðrum kosti telja þeir að breytingin muni skekkja samkeppnisstöðu gagnvart vörum úr kúamjólk. Þá leggja þeir til að tollur verði felldur niður á öllum vörum í tollflokkum 2105.0021 og 2105.0029.

Í athugasemdum frumvarpsins kemur fram að markmið þeirra breytinga sem lagðar eru til á tollskrárnúmerum í 21. kafla tollskrár sé að stuðla að því að staða þeirra sem ekki neyta mjólkuríss af einhverjum ástæðum verði sambærilegri stöðu þeirra sem neyta íss úr mjólkurafurðum. Tillagan hefur ríka samsvörun við breytingar sem voru gerðar á tollskrá með samþykkt laga nr. 76/2014, en markmið þess frumvarps var að fella niður tolla af staðgengdarvörum mjólkur með það fyrir augum að gera þeim hópi manna sem ekki getur neytt mjólkur vegna mjólkurofnæmis, mjólkuróþols eða af öðrum orsökum. Í því samhengi var m.a. litið til þess mikla verðmunar sem væri á íslenski kúamjólk og drykkjarvörum úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum. Tillögur umsagnaraðila ganga hins vegar lengra og hugtakið staðgengdarvörur er útvíkkað umfram það sem leiða má af tilgangi laga nr. 76/2014.

Í sérstökum athugasemdum við 9. gr. frumvarpsins, nánar tiltekið í undirkafla með fyrirsögnina „Ís úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum“, kemur eftirfarandi m.a. fram: „Tollskrárnúmerin 2105.0021 og 2105.0029 eru í vöruliðnum 2105 í tollskrá. Undir þann lið fellur rjómaís og annar ís til mannelis, einnig ís með kakóinnihaldi. Undir téð tollskrárnúmer fellur ís sem inniheldur minna en 3% af mjólkurfitu miðað við þyngd. Samhliða framlagningu frumvarpsins er gert ráð fyrir að ráðherra birti auglýsingu í A-deild Stjórnartíðinda þar sem kveðið verður á um breytingu á vöruliðnum, við hann bætist tvö ný tollskrárnúmer, 2105.0091 og 2105.0099. Vörur sem nú falla undir númerin 2105.0021 og 2105.0029 verða felldar undir hin nýju númer. Með auglýsingunni verður ís til mannelis sem inniheldur minna en 3% mjólkurfitu miðað við þyngd og er úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum felldur undir númerið 2105.0029 en undir númerið 2105.0021 verður felldur sams konar ís með kakóinnihaldi.“

Í umsögn Samtaka verslunar og þjónustu er vísað til framangreindrar umfjöllunar í frumvarpinu og talið að hún sé á margan hátt misvísandi og þarfnist frekari skýringa. Telja samtökin að af henni megi ráða að vörur sem nú falla undir tollskrárnúmerin 2105.0021 og 2105.0029 verði felldar undir tvö ný númer, þ.e. 2105.0091 og 2105.0099, og birt verða síðar með auglýsingu í A-deild Stjórnartíðinda. Hins vegar segir síðar í sömu umfjöllun að ís sá sem fjallað er um í ákvæðinu verði felldur undir númerin, þ.e. 2105.0021 og 2105.0029, sem lagt er til að taki breytingum með tilkomu hinna nýju númera, þ.e. 2105.0021 og 2105.0029. Telja SVÞ mikilvægt að fá úr því skorið hvort hér sem um ræða misritun eða hvort umfjöllun um ákvæði sé misvísandi um tollflokkun á umræddri vöru enda má ráða að umfjöllunin geri ráð fyrir að tiltekna vörur verði heimfærðar undir númer sem lagt er til að falli undir ný tollskrárnúmer“

Ekki verður betur séð en að athugasemdir umsagnaraðilans sé byggðar á misskilningi á texta athugasemdanna. Af textanum leiðir að vörur sem nú falla undir númerin 2105.0021 og 2105.0029 verði felldar undir hin nýju númer, þ.e. 2105.0091 og 2105.0099. Undir númerin 2105.0021 og 2105.0029 (sem þegar er að finna í tollskrá) verða hins vegar felldar vörur sem innihalda minna en 3% mjólkurfitu miðað við þyngd og eru úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum, 2105.0029, og samskonar vörur sem innihalda kakó verði felldar undir númerið 2105.0021. Með öðrum orðum verða vörur sem nú falla undir númerið 2105.0021 og 2105.0029 færðar undir nýju númerin 2105.0091 og 2105.0099. Til nánari skýringar er vöruliður 2105 í tollskrá birtur hér fyrir og eftir þá breytingu sem gert er ráð fyrir að ráðherra geri með auglýsingu í A-deild stjórnartíðinda:

Fyrir breytingu.

2105 Rjómaís og annar ís til mannelis, einnig með kakóinnihaldi:

Sem inniheldur 3% eða meira af mjólkurfitu miðað við þyngd:

2105.0011	Með kakaóinnihaldi
2105.0019	Annars
	Annar:
2105.0021	Með kakaóinnihaldi
2105.0029	Annars

Eftir breytingu.

2105	Rjómaís og annar ís til manneldis, einnig með kakaóinnihaldi:
	Sem inniheldur 3% eða meira af mjólkurfítu miðað við þyngd:
2105.0011	Með kakaóinnihaldi
2105.0019	Annars
	Úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum sem inniheldur minna en 3% af mjólkurfítu miðað við þyngd:
2105.0021	Með kakaóinnihaldi
2105.0029	Annars
	Annar:
2105.0091	Með kakaóinnihaldi
2105.0099	Annars

Með tillögu frumvarpsins er gert ráð fyrir að niðurfelling á tollum taki eingöngu til íss úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum en ekki til annarra tegunda s.s. ávaxtaíss.

4. Fækkun skattþrepa í tekjuskatti einstaklinga.

Umsagnir vegna tillagna frumvarpsins um fækkun skattþrepa í tekjuskatti einstaklinga bárust frá KPMG, Öryrkjabandalagi Íslands, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Samtökum sveitarfélaga á Austurlandi og Samtökum atvinnulífsins.

Umsagnaraðilar fagna almennt einföldun og fækkun skattþrepa. Þó telur Öryrkjabandalag Íslands breytingar á skattþrepum einstaklinga ekki gagnast meginþorra örorkulífeyrisþega en sökum lágra tekna greiði þeir einvörðungu tekjuskatt í fyrsta þrepi. Því vill Öryrkjabandalagið lækka skattþrosentu í fyrsta skattþrepi tekjuskatts og hækka persónuafslátt.

Í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar kemur fram markmið um að einfalda skattkerfið og gera það skilvirkara. Fyrsta skrefið varðandi tekjuskatt einstaklinga var stigið á árinu 2014 en þá var létt skattbyrði af tekjulægri heimilum með hækkun neðri þrepamarka tekjuskattsins og lækkun miðþrepsins. Í tengslum við gerð kjarasamninga á vormánuðum 2015 samþykkti ríkisstjórnin síðan að beita sér fyrir breytingum á tekjuskatti einstaklinga sem myndi leiða til hækkunar á ráðstöfunartekjum allra launþega, en þó sérstaklega millitekjuhópa. Það eru tillögur að þeirri kerfisbreytingu sem er að finna í frumvarpinu. Breytingarnar fela í sér fækkun skattþrepa úr þremur í tvö í tveimur áföngum til ársins 2017 ásamt breytingum á tekjuviðmiðum.

Í fyrri áfanganum sem kemur til framkvæmda 1. janúar 2016 verður skatthlutfallið í þrepi 1 lækkað úr 22,86% í 22,68%, eða um 0,18 prósentustig. Skattþrep 2 lækkar um 1,4 prósentustig, úr 25,3% í 23,9%. Í seinni áfanganum sem mun koma til framkvæmda 2017 lækkar skatthlutfallið í þrepi 1 í 22,50% en skattþrep 2 fellur út. Skattþrep 3, sem með seinni áfanganum verður efra þrepið af tveimur, verður óbreytt frá því sem nú er í 31,8%. Á árinu 2016 verða efri þrepamörkin lækkuð úr um 836 þús.kr. í 770 þús.kr. á mánuði. Á árinu 2017 verða þrepamörkin aðeins ein, 700 þús.kr. á mánuði. Þannig ákvarðaðar fjárhæðir þrepamarka munu breytast í takt við launavísitölu í árslok í samræmi við

ákvæði tekjuskattslaganna og verða ef að líkum lætur talsvert hærri en hér er tilgreint.

Í umsögnum KPMG og Samband íslenskra sveitarfélaga er lýst áhyggjum af því að með brottfalli miðþreps tekjuskatts einstaklinga falli niður heimild til samsköttunar milli hjóna og sambýlisfólks þegar annar aðilinn er skattlagður í þriðja þrepi en hinn ekki, jafnframt því sem hinn tekjulægri á ónýttan rétt í öðru þrepi. Við þær aðstæður getur sá tekjuhærri nýtt sem helming af ónýttum tekjubili í öðru þrepi með millifærslu tekna úr þriðja þrepi í annað þrep.

Með breytingum þeim sem gerðar voru á tekjuskattslögum með lögum nr. 128/2009 var lagður á þrepaskiptur tekjuskattur á einstaklinga í þremur þrepum. Sú þrepaskipting miðast að meginstefnu til við tekjur einstaklings. Þó skal við álagningu opinberra gjalda, þegar skattaðilar eru samskattaðir, taka tillit til þess hvort tekjuskattsstofn annars er undir tekjuviðmiðun þriðja þreps, þ.e. 10.036.847 kr. á ári (836 þús.kr. á mánuði) og hins yfir sömu fjárhæð. Þannig skal við ákvörðun tekjuskatts hins tekjuhærri taka tillit til þess ef tekjuskattsstofn hins tekjulægri er undir 10.036.847 kr., þó að hámarki 3.163.584 kr. árlega. Sú fjárhæð sem þannig myndast er skattlögð í öðru þrepi í stað þess þriðja og er hámarkslækkun tekjuskatts liðlega 205 þús.kr. á ári eða um 17 þús.kr. á mánuði.

Tilfærsla á milli skattþrepa hjá hinum tekjuhærri getur aldrei orðið hærri en þær tekjur sem ella skattleggðust í hæsta þrepi. Hafi hvorugur samskattaðra skattaðila tekjuskattsstofn yfir 10.036.847 kr. kemur ekki til tilfærslu á milli skattþrepa. Tilfærslan er því einungis heimil milli tveggja efstu skattþrepanna. Þá er ekki tekið tillit til þessarar tilfærslu á staðgreiðsluári heldur reiknast hún eingöngu í álagningu.

Það er því rökrétt að sú breyting sem lögð er til í frumvarpinu á fækkun skattþrepa í tekjuskatti einstaklinga á árinu 2017 úr þremur í tvö hafi í för með sér brottfall á færslu tekna milli sambúðaraðila, enda tilfærsla einungis milli tveggja efri þrepanna í gildandi kerfi. Þá horfir brottfall tilfærslunnar til einföldunar og skilvirkni skattkerfisins á sama hátt og fækkun skattþrepa, jafnframt því að hún styður við það meginmarkmið kerfisbreytingarinnar að gagnast best þeim einstaklingum sem eru með millitekjur.

5. Virðisaukaskattur vegna fólksflutninga.

Umsagnir vegna tillagna frumvarpsins um virðisaukaskatt vegna fólksflutninga bárust frá Fjórðungssambandi Vestfirðinga, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samtökum sveitarfélaga á Austurlandi.

Umsagnaraðilar vilja að skoðuð verði sérstaklega sú breyting sem tekur gildi 1. janúar 2016 er varðar virðisaukaskatt á aðkeypta akstursþjónustu, hvort sem um sé að ræða almenningssamgöngur, ferðaþjónustu fyrir fatlaða og aldrað fólk og skólaakstur.

5.1. Almenningsamgöngur.

Frá og með 1. janúar 2016 verða fólksflutningar virðisaukaskattsskyldir. Almenningsamgöngur, skipulögð ferðaþjónustu fatlaðra, skipulögð ferðaþjónustu aldraðra og skipulagður flutningur skólabarna (hér eftir sameiginlega nefnt almenningssamgöngur o.fl.) verður hins vegar undanþeginn virðisaukaskatti, sbr. c-lið 1. gr. laga nr. 124/2014.

Í greinargerð starfshóps um virðisaukaskatt á ferðaþjónustu er þess getið að þeir sem starfrækja almenningssamgöngur hafi í nokkrum mæli keypt fólksflutningaþjónustu af þriðja aðila. Þá er tekið fram að slík þjónusta verði virðisaukaskattsskyld frá 1. janúar 2016 og þeir sem starfrækja almenningssamgöngur muni frá þeim tíma bera virðisaukaskatt af keyptri þjónustu. Rétt er að geta þess að í rauninni mun gildistaka c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014 ekki fela í sér kerfisbreytingu í tilviki rekstraraðila almenningssamgangna, þar sem þeir eru undanþegnir virðisaukaskatti í gildandi kerfi og verða það áfram. Í því felst m.a. að þeir hafa ekki rétt til að færa innskatt á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts heldur safnast hann upp í starfsemi þeirra. Almenningsamgöngur o.fl. eru

almennt ekki reknað í hagnaðarskyni heldur greiða opinberir aðilar yfirleitt með þeim og af því leiðir að virðisauki verður ekki til í starfsemi og andlag virðisaukaskatts því vart til staðar. Annað á hins vegar við um þá sem selja rekstraraðilum almenningssamgangna fólksflutningaþjónustu en gera verður ráð fyrir því að rekstur slíkra aðila sé stundaður í hagnaðarskyni og verðmætaaukning verði í starfsemi þeirra.

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur lýst nokkrum áhyggjum af áhrifum gildistöku laga nr. 124/2014. Í umsögn þess segir m.a.: Sambandið leggur [...] mikla áherslu á að leyst verði úr því með skýrum hætti að ekki verði grundvallarmunur á því hvort sveitarfélög eða fyrirtæki í þeirra eigu annast akstursþjónustu sjálf eða kaupa þjónustu verktaka, enda er almennt viðurkennt að slíkt fyrirkomulag hefur neikvæð áhrif á samkeppni. Staðan er þannig í dag að mjög stór hluti af þessari þjónustu er aðkeypt þótt einnig séu dæmi um að sveitarfélög annast alla þjónustuna eða stóran hluta hennar sjálf. Sambandið hefur ávallt lagt áherslu á að almannaðjónusta eigi ekki að vera grundvöllur til skattlagningar af hálfu ríkisins. Á það sjónarmið var fallist við setningu laga nr. 124/2014. Best færi á því að sú undanþága næði til alls aksturs sem fellur undir almenningssamgöngur, óháð því hvort um er að ræða aðkeypta þjónustu eða þjónustu sem sveitarfélag annast sjálft. Ef sú leið þykir ekki fær er bent á að í 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988 er að finna ákvæði um endurgreiðslu á aðkeyptri þjónustu, s.s. sorphreinsun, ræstingu, snjómokstri o.fl. Að lágmarki ætti aðkeypt þjónusta vegna almenningssamgangna að falla undir umrætt ákvæði [...]. Ljóst er að málið varðar mikla hagsmuni, því lauslega má áætla að sveitarfélögin, landshlutasamtök sveitarfélaga og fyrirtæki í þeirra eigu kaupi á hverju ári akstursþjónustu sem nemur um 5,0 milljörðum króna.

Rétt er að fara stuttlega yfir hver áhrifin verða af gildistöku ákvæða c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014 um næstu áramót. Breytingarnar verða eftirfarandi:

- Rekstraraðilum fólksflutningaþjónustu verður heimilt að færa innskatt vegna kaupa á aðföngum á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts. Sá skattur er að miklum meiri hluta í almennu þrepi virðisaukaskatts.
- Rekstraraðilar fólksflutningaþjónustu þurfa að innheimta virðisaukaskatt af seldri þjónustu. Skatturinn leggst á söluverð þjónustunnar (sem samsett er úr kostnaði við kaup á rekstrarfjármunum, öðrum aðföngum, launum og álagningu).
- Rekstraraðilar almenningssamgangna o.fl. þurfa að greiða virðisaukaskatt vegna kaupa á fólksflutningaþjónustu.

Heimild rekstraraðila fólksflutningaþjónustu til að færa innskatt á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts ætti að koma fram í lækkun á söluverði þjónustunnar. Slík fyrirtæki ættu samkvæmt hlutleysisreglunni að losna við virðisaukaskatt sem þau hafa settið uppi með við kaup á aðföngum og þjónustu. Að meginstefnu mun innskattur rekstraraðila fólksflutningaþjónustu falla til vegna kaupa á vörum og þjónustu í almennu þrepi virðisaukaskatts, 24%. Útskatturinn verður hins vegar í lægra þrepi, 11%. Af þessu leiðir að virðisaukaskattur sem leggst á söluverð farþegaflutningaþjónustu lækkar sem nemur minni uppsöfnum virðisaukaskatts í rekstrinum. Rekstraraðilar almenningssamgangna o.fl. munu þurfa að greiða virðisaukaskatt við kaup á fólksflutningaþjónustu. Sá skattur mun m.a. leggjast ofan á launakostnað og álagningu í rekstri fólksflutningaþjónustunnar og það mun hafa áhrif til hækkunar á þeim virðisaukaskatti sem safnast upp í rekstri almenningssamgangna o.fl. Á þessum tímamarki liggja fyrir of takmarkaðar upplýsingar hjá ráðuneytinu til þess að mögulegt sé að leggja með vissu mat á hve mikið kostnaður rekstraraðila almenningssamgangna o.fl. mun hækka vegna þessa. Vísendingar eru um að hækkunin getið numið frá 0–4%. Skýrsla KPMG.

Til að bregðast við framangreindu leggur ráðuneytið til að nýju bráðabirgðaákvæði verði bætt við lög um virðisaukaskatt þar sem komi fram endurgreiða skuli sveitarfélögum og stofnunum þeirra helming virðisaukaskatts sem þau hafa greitt vegna kaupa á fólksflutningum á árunum 2016 og 2017 vegna almenningssamgangna, ferðaþjónustu fatlaðs fólks, skipulagðrar ferðaþjónustu aldgra og skipulagðs flutnings skólabarna. Með „sveitarfélögum og stofnunum þeirra“ er átt við þá rekstraraðila sem

annast akstur sem verður undanþeginn virðisaukaskatti samkvæmt ákvæði c-liðar 1. mgr. laga nr. 124/2014, þ.e. sveitarfélög, byggðasamlög og landshlutasamtök. Gildistími ákvæðisins verður tímabundinn til tveggja ára. Verði tillagan samþykkt ættu rekstraraðilar fólksflutningaþjónustu sem selja sveitarfélögum og stofnunum þeirra fólksflutningaþjónustu ekki að verða fyrir áhrifum af breytingum sem verða með gildistöku ákvæða laga nr. 124/2014 um næstu áramót. Þá ætti staða sveitarfélaga ekki að raskast við það að fólksflutningar verða virðisaukaskattskyldir. Að auki skapast svigrúm til að ljúka vinnu við endurskoðun virðisaukaskattkerfisins. Á tveggja ára gildistíma bráðabirgðaákvæðis sem ráðuneytið leggur til að verði bætt við lög um virðisaukaskatt mun ráðuneytið meta reynsluna af endurgreiðslunum og áhrifum þeirra hafa á fjárhag ríkis og sveitarfélaga.

5.2. Heimild til færslu innskatts vegna öflunar torfærubifreiða.

Í greinargerð starfshóps um virðisaukaskatt af ferðaþjónustu o.fl. koma fram tillögur um breytingar á reglugerð um innskatt. Þar segir m.a.: "Til að tryggja að ferðaþjónustuaðilum sem annast fólksflutninga á breyttum jeppabifreiðum í atvinnuskyni verði mögulegt að færa innskatt á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts er lagt er til að heimild til færslu innskatts verði látin ná til torfærubifreiða með leyfða heildarþyngd yfir 5000 kg eða minna, með þeim skilyrðum að bifreiðarnar verði eingöngu notaðar í virðisaukaskattsskyldri starfsemi og beri rauð/hvít skráningarnúmer. Með torfærubifreið er vísað til skilgreiningar sem kemur fram í lið 01.205 í 1. gr. reglugerðar nr. 822/2004, um gerð og búnað ökutækja"

Til þess að tryggja framangreindri tillögu starfshópsins nægilega lagastöð leggur ráðuneytið til að gerð verði breyting á ákvæði 6. tölul. 3. mgr. 16. gr. laga nr. 50/1988, um virðisaukaskatt. Nánar tiltekið er lagt til að í stað orðanna "sendi- og vörubifreiðar" í síðari málslið töluliðarins komi orðin: sendi-, vöru- og torfærubifreiðar.

5.3. Lagaskil.

Til að taka af mögulegan vafa um hvort velta sem eiga mun sér stað á grundvelli viðskipta sem komist hafa á fyrir gildistöku skv. a-lið 11. gr. laga nr. 124/2014 verði virðisaukaskattsskyld við og eftir gildistöku leggur ráðuneytið til að nýju ákvæði til bráðabirgða verði bætt við lög nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, þar sem kveðið verði á um að afhending skattskyldrar vöru eða þjónustu sem fer fram eftir 31. desember 2015 teljist til virðisaukaskattsskyldrar veltu samkvæmt lögnum og það eigi við án tillits til þess hvort samningur um sölu skattskyldrar vöru eða þjónustu hefur verið gerður fyrir 1. janúar 2016 eða greiðsla farið fram þá að hluta eða fullu. Ákvæði af sama meiði er að finna í lögum nr. 111/1992 og nr. 122/1993.

6. Ferðaleiðsögn.

Í umsögnum KPMG og Samtökum ferðaþjónustunnar er lögð til breyting á 14. gr. frumvarpsins. Nánar tiltekið er lagt til að sala á þjónustu sem telst til ferðaleiðsagnar verði skattlögð í neðra þrep virðisaukaskatts, 11%. Ferðaleiðsögn er virðisaukaskattsskyld samkvæmt gildandi lögum en sala á henni fellur í almennt 24% þrep virðisaukaskatts. Samkvæmt ákvæðum laga nr. 124/2014 verða fólksflutningar og þjónusta ferðaskrifstofa, ferðaskipuleggjenda og ferðafélaga virðisaukaskattsskyld frá og með 1. janúar 2016. Sala á slíkri þjónustu fellur í neðra þrep virðisaukaskatts.

Umsagnaraðilar benda á að ferðaþjónusta muni eftir 1. janúar 2016 að meginstefnu falla undir neðra þrep virðisaukaskatts. Í því ljósi telja þeir rökrétt að ferðaleiðsögn verði felld undir sama skatthlutfall. Því til rökstuðnings benda þeir á að ferðaleiðsögn sé samtvinnuð annarri ferðaþjónustu og þá sérstaklega farþegaflutningum í afþreyingarskyni, svo sem rútuferðum, hestaferðum, snjósléðaferðum, fjórhjólaferðum, útsýnisferðum, flúðasiglingum og hvalaskoðunarferðum. Telja þeir að samtvinnun þjónustubátta sem falli sinn í hvort skattþrepið kunni að valda vandkvæðum í framkvæmd. Um skýringu á tillögunni vísa umsagnaraðilarnir til eftirfarandi atriða: "Hugtakið ferðaleiðsögn er hér notuð til aðgreiningar frá annars konar leiðsögn, svo sem félagslegri leiðsögn og leiðsögn á svið uppeldis og menntunar. Með ferðaleiðsögn er átt við störf leiðsögumanna í þágu

ferðamanna. Í námsskrá leiðsögunáms, útgefinni af menntamálaráðuneytinu á árinu 2004, er störfum leiðsögumanna lýst svo: Leiðsögumenn eru sérhæfðir þjónustuaðilar við ferðamenn. Starfsvettvangur leiðsögumanna er hópferðabílar, ferðaskrifstofur, upplýsingamiðstöðvar og önnur ferðaþjónustufyrirtæki. Enn fremur fara gönguleiðsögumenn með hópa um helstu gönguleiðir Íslands. Leiðsögumenn sinna einnig afþreyingar- eða áhættuleiðsögn, flúðasiglingum og fjallaklifri. Leiðsögumenn starfa sjálfstætt á vettvangi eftir skipulagi ferðasöluaðila og hera ábyrgð á störfum sínum gagnvart honum. Störf leiðsögumanna eru einkum fólgin í því að fara með erlenda ferðamenn um Ísland. Þeir aðlaga hverja ferð ólíkum þörfum einstaklinga eða hópa. Leiðsögumenn draga fram lifandi myndir af landi og þjóð og tengja saman ólík fræðasvið, s.s. sögu, menningu, jarðfræði, flóru og fínu.

Samkvæmt upplýsingum sem koma fram í grein Bryndísar Kristjánsdóttur sem birt er á vef félags leiðsögumanna og ber heitið "Fagmennska ferðaþjónustunnar" voru rúmlega 900 leiðsögumenn í skrá félagsins í ágúst síðastliðnum. Ekki liggja fyrir sérgreindar upplýsingar um virðisaukaskattsskil þessa hóps hjá ráðuneytinu og því er örðugt að leggja nákvæmt mat á tekjuhrif þeirrar breytingar sem KPMG og Samtök ferðaþjónustunnar leggja til. Lækkun virðisaukaskattstekna ríkissjóðs verða þau einhver verði tillagan lögfest, en á móti kemur að hún horfir fyrst og fremst til samræmingar og einföldunar í skattlagningu ferðaþjónustu og minnkar þar afl eiðandi hættu á undanskotum.

7. Hækkun á frítekjumarki af leigutekjum.

Öryrkjabandalag Íslands telur hækkun frítekjumarks vegna fjármagnstekjuskatts af leigutekjum einstaklinga af íbúðarhúsnæði vera jákvætt skref en vill ganga lengra og undanþiggja leigutekjur af einni íbúð fjármagnstekjuskatti auk þess sem að tryggt verði að leigutekjur skerði ekki greiðslur almannatrygginga og félagslegrar aðstoðar.

Ráðuneytið vill benda á að með þeirri lagabreytingu sem lögð er til í frumvarpinu mun skattskyldur hluti tekna af útleigu íbúðarhúsnæðis sem nú er 70% lækka í 50% verði frumvarpið að lögum. Virk skattbyrði leigutekna mun þar með lækka úr 14% í 10%. Þessi breyting er liður í stuðningi ríkisstjórnarinnar við almennan leigumarkað og er tilgangurinn að lækka leiguverð og auka framboð leiguibúða. Sá stuðningur ætti að koma jafnt öryrkjum sem öðrum einstaklingum á leigumarkaði til góða.

8. Barnabætur og vaxtabætur.

Í umsögnum Alþýðusambands Íslands og Öryrkjabandalags Íslands kemur m.a. fram að dregið sé úr vægi barnabóta og vaxtabóta. Jákvætt sé þó að fella brott heimild til skuldajöfnunar barnabóta og að hverfa frá því að lækka vaxtabætur. Það segi þó ekki allt þar sem fasteignamat hafi hækkað verulega og þar sem menn skuldi ekki nægjanlega í eign sinni fái þeir ekki vaxtabætur.

Ráðuneytið sér ekki ástæðu til að bregðast við þessum umsögnum sérstaklega að öðru leyti en því að benda á að endurskoðun á vaxtabótum er hluti af sérstakri aðgerðaáætlun í tíu liðum til þess að taka á skuldavanda heimila á Íslandi og til að tryggja stöðugleika og gagnsæi á húsnæðislánamarkaði til framtíðar. Sú áætlun eru viðbrögð ríkisstjórnarinnar við ályktun Alþingis sem samþykkt var þann 28. júní sl. um aðgerðir vegna skuldavanda heimila á Íslandi.

9. Tryggingagjald.

Efnahags- og viðskiptanefnd óskaði eftir upplýsingum um tryggingagjald á árunum 2007-2016.

Ráðuneytið vill benda efnahags- og viðskiptanefnd á svar fjármála- og efnahagsráðherra við fyrirspurn Steingríms J. Sigfússonar, um launatengd gjöld, á 144. löggjafarþingi 2014-2015, þingskjal 1097 – 493. mál. Þar er m.a. að finna yfirlit yfir þróun tryggingagjalds á árunum 2000-2016.

10. Tillögur að lagabreytingum.

Ráðuneytið leggur til eftirfarandi breytingartillögur við frumvarpið:

10.1. Víxlverkanir örorkubóta almannatrygginga og örorkulífeyris lífeyrissjóða.

B-liður 44. gr. frumvarpsins orðist svo:

Í stað „2014“ þrívégis og „3,6%“ í 18. tölul. kemur: 2015; og: 6,7%.

Við frumvarpið bætast tveir nýir kaflar, svohljóðandi:

XXIII. KAFLI

Breyting á lögum um félagslega aðstoð, nr. 99/2007, með síðari breytingum.

50. gr.

Í stað „2014“ þrívégis og „3,6%“ í ákvæði til bráðabirgða í lögnum kemur: 2015; og: 6,7%.

XXIV. KAFLI

Breyting á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997, með síðari breytingum.

51. gr.

Í stað „2014“ tvívégis í ákvæði til bráðabirgða XI í lögnum kemur: 2015.

Í 44. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir því að framlengja ákvæði til bráðabirgða í lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007, til að sporna við því að víxlverkanir örorkubóta almannatrygginga og örorkulífeyris lífeyrissjóða hefjist að nýju. Ákvæði frumvarpsins kveður á um það að við útreikning tekjutryggingar þeirra örorku- og endurhæfingarlífeyrisþega sem fá greiðslur úr skyldubundnum atvinnutengdum lífeyrissjóðum á tímabilinu 1. janúar 2015 til og með 31. desember 2015 skuli gera samanburð á útreikningi tekjutryggingar annars vegar samkvæmt þeim reglum sem gilda á árinu 2015 og hins vegar þeim reglum sem voru í gildi á árinu 2013 auk 6,7% hækkunar og að teknu tilliti til þess tekjumarks sem myndast hefur við framkvæmd 16. tölul. ákvæðis til bráðabirgða í lögnum. Þeirri reglu sem leiðir til hærri greiðslna fyrir lífeyrisþega skal beitt.

Í ljós hefur komið að gera á samanburð á útreikningi tekjutryggingar á milli þeirra regla sem gilda á árinu 2015 og þeirra regla sem giltu á árinu 2013 en ekki milli ára 2015 og 2014 eins og segir í frumvarpinu. Þá hefur farist fyrir að gera ráð fyrir sambærilegri framlengingu á bráðabirgðaákvæðum í lögum um félagslega aðstoð, nr. 99/2007 og lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997. Því eru lagðar til breytingartillögur við frumvarpið á áður nefndum ákvæðum í því skyni að stemma stigu við því að víxlverkanir skerðinga fari af stað.

Gert er ráð fyrir því að ákvæðin öðlist þegar gildi.

10.2. Endurgreiðslur við sölu hópþreifreiða úr landi.

Í 16. gr. frumvarpsins er kveðið á um breytingu á 6. mgr. 42. gr. laga um virðisaukaskatt, nr. 50/1988. Í gildandi 6. mgr. 42. gr. laganna er gert skylt að endurgreiða rekstraraðilum hópþreifreiða, sem leyfi hafa samkvæmt lögum um skipulag á fólksflutningum með hópferðabifreiðum, 19,35% af söluverði hópþreifreiða sem þeir sannanlega selja úr landi. Sú breyting er lögð til, í ljósi innkomu rekstraraðila hópþreifreiða í virðisaukaskattskerfið, að endurgreiðsluheimildin einskorðist við þá rekstraraðila sem eru undanþegnir virðisaukaskatti þar sem þeir annast almenningsangöngur, skipulagða ferðaþjónustu fatlaðra, skipulagða ferðaþjónustu aldraðra og skipulagðan flutning skólábarna. Í þeim tilvikum þar sem viðkomandi rekstraraðilar hafa nýtt hópþreifreiðar í blandaðri starfsemi er lagt til að endurgreiðslan verði í samræmi við hlutdeild undanþeginnar starfsemi í rekstrinum.

Í inngangsmálslið frumvarpsgreinarinnar er gert ráð fyrir að öll 6. mgr. 42. gr. laganna verði tekin upp. Í 2. málsli. gildandi 6. mgr. er hins vegar að finna reglugerðarheimild sem ekki er gott að falli brott en í henni er ráðherra heimilað að setja nánari reglur um framkvæmd endurgreiðslu.

Í ljósi framangreinds væri æskilegt að inngangsmálslið 16. gr. frumvarpsins yrði breytt á þann veg að

í honum væri kveðið á um að í stað 1. másl. 6. mgr. 42. gr. laganna kæmu tveir nýir málsliðir, þ.e. þeir málsliðir sem þegar koma fram í efnismálgrein frumvarpsgreinarinnar. Með þessu móti er ekki haggð við reglugerðarheimildinni í 2. másl. 6. mgr. 42. gr. gildandi laga.

10.3. Færsla áfengis í neðra þrep virðisaukaskatts og hækkun áfengisgjalds.

Á eftir 13. gr. komi ný grein, svohljóðandi:

Við lögin bætist nýtt ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

Þrátt fyrir ákvæði 5. gr. er tollstjóra heimilt að veita innflytjendum og innlendum framleiðendum áfengis sérstakan greiðslufrest á fyrstu fjórum mánuðum ársins 2016. Hvert uppgjörstímabil er tveir mánuðir, janúar og febrúar og mars og apríl. Gjaldþagi er fimmti dagur annars mánaðar eftir lok uppgjörstímabils vegna tollafgreiðslu, sölu eða afhendingu vörunnar, sbr. 1. og 2. mgr. 5. gr.

10.4. Tímabundnar endurgreiðslur virðisaukaskatts til sveitarfélaga og lagaskilaákvæði.

Á eftir 18. gr. komi ný grein, svohljóðandi:

Við lögin bætast tvö ný ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

(XXIX.) Endurgreiða skal sveitarfélögum og stofnunum þeirra helming virðisaukaskatts sem þau hafa greitt vegna kaupa á fólksflutningum á árunum 2016 og 2017 vegna almenningsgangna, ferðaþjónustu fátlaðs fólks, skipulagðrar ferðaþjónustu aldraðra og skipulagðs flutnings skólabarna, sbr. 6. tölul. 3. mgr. 2. gr. Ráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um framkvæmd endurgreiðslunnar.

(XXX.) Fari afhending skattskyldrar vöru eða þjónustu fram eftir 31. desember 2015 skal hún teljast til virðisaukaskattskyldrar veltu samkvæmt lögum þessum. Þetta gildir án tillits til þess hvort samningur um sölu skattskyldrar vöru eða þjónustu hefur verið gerður fyrir 1. janúar 2016 eða greiðsla farið fram þá að hluta eða fullu.

10.5. Endurgreiðslur vegna sölu hópbifreiða úr landi.

Inngangsmálsliður 16. gr. orðist svo: Í stað 1. másl. 6. mgr. 42. gr. laganna komi tveir nýir málsliðir, svohljóðandi.

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd**
Sendandi: **Skrifstofa skattamála**
Dagsetning: **09.10.2015**
Málsnúmer: **FJR15080050**
Bréfalykill: **3.5**

Efni: Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 - 2. mál.

Að beiðni efnahags- og viðskiptanefndar hefur fjármála- og efnahagsráðuneytið tekið saman eftirfarandi svör við spurningum og athugasemdum nefndarmanna við frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 – 2. mál, sem bornar voru fram á fundi nefndarinnar þann 21. september sl.

1. Er gert ráð fyrir auknu fjármagni í neytendavernd í tillögum 39. gr. frumvarpsins, sem fjallar um breytingu á lögum nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi? Fram kom að spurningin væri borin fram í ljósi þess að fyrirsvarsmenn Fjármálaeftirlitisins hefðu borið því við fyrir nefndinni að neytendavernd stofnunarinnar væri ekki nægilega virk þar sem fjármagn hafi skort til að reka málaflökkinn.

Fyrir liggur ýtarleg skýrsla sem send var fjármála- og efnahagsráðherra 1. júlí sl. um áætlaðan rekstrarkostnað FME árið 2016. Sú áætlun er í samræmi við þær fjárhæðir sem gert er ráð fyrir í núverandi frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 en skýrslan er fylgiskjal með minnisblaði þessu. Í inngangi skýrslunnar er greint frá því að áætlanir geri ráð fyrir að stöðugildum fjölgi um eitt milli áranna 2015 og 2016. Í almennum skýringum aftar í sömu skýrslu er að finna ýtarlegar skýringar á forsendum rekstraráætlunar. Þar segir í kafla um launakostnað og stöðugildi að gert sé ráð fyrir að við bætist eitt stöðugildi vegna nýrra verkefna. Þar sé um að ræða nýtt stöðugildi vegna eftirlits með viðskiptaháttum, m.a. vegna samskipta eftirlitsskyldra aðila við viðskiptamenn. Orðrétt segir: „Fjármálaeftirlitið telur að fenginni reynslu nauðsynlegt að efla eftirlit sitt með viðskiptaháttum, þar á meðal vegna samskipta eftirlitsskyldra aðila við viðskiptamenn, en fjallað er um slíkt í flestum sérlögum á fjármáلامarkaði sem og í lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Sú afstaða er í samræmi við þá þróun sem verið hefur hjá systurstofnunum eftirlitsins erlendis t.d. á Norðurlöndum. Mjög brýnt er að geta athugað viðskiptahætti eftirlitsskyldra aðila og komið ábendingum og athugasemdum á framfæri þegar tilefni er. Tveir starfsmenn sinna nú þessu eftirliti sem einkum felst í svörum fyrirspurna frá neytendum og greiningu ábendinga um viðskiptahætti ásamt því að bregðast við mögulegum brotum gegn lagaákvæðum um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti. Í þessu sambandi tekur Fjármálaeftirlitið einnig þátt í starfi neytendaverndarnefnda evrópskra eftirlitsstofnana (EBA, EIOPA og ESMA), bæði með þátttöku í athugunum og með innleiðingu efnisreglna sem frá þeim stafa í íslenskan rétt. Mikilvægt er að Fjármálaeftirlitið geti fylgt eftir ábendingum sem berast ásamt því að geta gert frumkvæðisathuganir varðandi viðskiptahætti á öllum mörkuðum, svo sem varðandi upplýsingagjöf til neytenda, misvísandi söluaðferðir, meðhöndlun kvartana og önnur samskipta eftirlitsskyldra aðila við neytendur fjármálaþjónustu.“

Það upplýsist að þessa dagana er unnið að gerð samstarfssamnings á milli Fjármálaeftirlitsins og Neytendastofu varðandi neytendavernd á fjármáلامarkaði. Áætlað er að samningsgerðinni verði lokið undir lok nóvember. Fjármálaeftirlitið telur mikilvægt að geta stundað öflugt eftirlit með neytenda- og viðskiptaháttamálum sem er bæði áhættumiðað og fyrirbyggjandi líkt og þróunin hefur verið hjá systurstofnunum eftirlitsins í Evrópu.

2. Hvernig mun hækkun áfengisgjalds á móti færslu áfengis í lægra þrep virðisaukaskatts koma við innlenda framleiðendur áfengis?

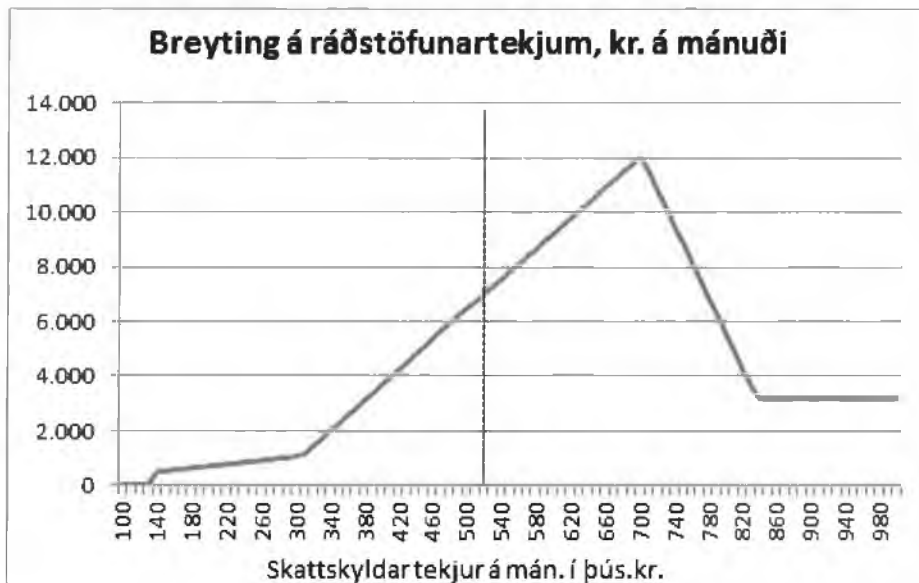
Sú tillaga frumvarpsins að færa áfengi í neðra þrep virðisaukaskattsins og hækka áfengisgjald á móti hefur þann tilgang að stuðla að bættum skilum virðisaukaskatts af veitingastarfsemi. Þessi tilgangur með aðgerðinni er skýrður nánar í athugasemdum við frumvarpið. Aðgerðin er ekki gallalaus og gengur m.a. gegn því almenna markmiði að sporna gegn fjölgun vörutegunda í neðra þrepi virðisaukaskattsins. Sá ávinningur sem vænst er af aðgerðinni er hins vegar talinn vega þyngra en gallarnir.

Gjaldtímabil áfengisgjalds er hálfur mánuður og gjalddagar tveir í hverjum mánuði, eða 24 á ári. Að baki þessum óvenjulega örum skilum eru öryggissjónarmið í ljósi þess hversu háar fjárhæðir kann að vera um að tefla. Gjaldtímabil virðisaukaskatts er tveir mánuðir og gjalddagar sex á ári. Með hliðsjón af þessu er ljóst að sú u.þ.b. 20% hækkun áfengisgjalds sem gerð er tillaga um hefur í för með sér að þær greiðslur sem standa þarf skil á í ríkissjóð með litlum greiðslufresti hækka við breytinguna en þær sem lengri frestur er á lækka. Áhrif tillögunnar á sjóðstreymi fyrirtækjanna eru því neikvæð að einhverju marki. Um er að ræða sjálfkrafa hliðaráhrif sem leiðir af núgildandi skattalöggjöf, þau koma jafnt niður á öllum hlutaðeigandi fyrirtækjum og hafa tilsvareandi jákvæð áhrif á sjóðstreymi ríkissjóðs.

Innlend áfengisframleiðsla hefur umtalsverða markaðshlutdeild og hefur staðið að baki rúmum þriðjunginn innheimts áfengisgjalds á undanförunum árum. Eftirspurn eftir áfengi hefur aukist talsvert á síðustu árum í takt við efnahagsbatann og þá miklu fjölgun erlendra ferðamanna sem dvelja í landinu á hverjum tíma. Þessi þróun hefur aukið á tap ríkissjóðs vegna lakra skattskila veitingahúsa. Að sama skapi ættu aðstæður innlendra framleiðenda, til að takast á við íþyngjandi hliðaráhrif breytingarinnar, að vera hagstæðar um þessar mundir.

3. Óskað var eftir upplýsingum um það hvernig breytingar á þrepaskiptingu í tekjuskatti einstaklinga muni koma við þá sem njóta tekna sem jafngilda miðgildi tekna og tekjuhópa neðan og ofan við miðgildi tekna.

Í greinargerð frumvarpsins er stuðst við hugtakið meðalmánaðarlaun sem finna má á vef Hagstofunnar þegar áhrif af breyttri þrepaskiptingu eru metin. Að baki því hugtaki eru öll laun einstaklings, þ.e. regluleg heildarlaun auk ýmissa óreglulegra greiðslna s.s. orlofs- og desemberuppbótar, eingreiðslna og fleira. Samkvæmt upplýsingum Hagstofunnar er miðgildi heildarlaunatekna á almennum vinnumarkaði tæplega 520 þús.kr. á mánuði á verðlagi ársins 2015, sbr. strikalínu á eftirfarandi mynd, til samanburðar við tæplega 600 þús.kr. þegar horft er á meðaltalið.

4. Mun ráðuneytið fylgjast með því hvernig breytingar á virðisaukaskattskerfinu og lækkun tolla muni skila sér út í verðlag?

Þær breytingar á virðisaukaskatti og tollum sem koma til framkvæmda í janúar 2016 ættu að öðru óbreyttu að fela í sér breytingar á verði á eftirfarandi tegundum vöru og þjónustu:

- a. Virðisaukaskattur verður lagður á margvíslega starfsemi sem almennt tengist ferðaþjónustu, eins og fólksflutninga, aðra en almenningsamgöngur, ferðir á vegum ferðaskipuleggjenda sem hingað til hafa verið undanþegnar á grundvelli þess að um fólksflutninga sé að ræða, og heilsulindir.
- b. Tollar verða afnumdir af öllum innfluttum vörum sem flokkast sem fatnaður eða skór.

Virðisaukaskattsbreytingarnar munu fyrst og fremst hafa áhrif á þjónustu sem seld er erlendum ferðamönnum, en innlendum þó líka. Engin leið er hins vegar til að meta það fyrirfram hver verðlagsáhrifin verða, því á móti 11% virðisaukaskatti sem skila ber í ríkissjóð af söluverðinu, verður heimilt að draga virðisaukaskatt sem greiddur er af öllum rekstrarkostnaði (innskattsréttur) sem alla jafna er 24% þannig að nettóáhrif gætu verið óveruleg og jafnvel neikvæð og því ekki tilefni til að hækka verð í einhverjum tilvikum. Innflutt föt og skór eru hins vegar neysluvara sem fyrst og fremst heimilin kaupa og ætti afnám tolla að koma skýrt fram í verðlagi þeirra til lækkunar.

Þekkt er úr hagfræðirannsóknunum að breytingar á neyslusköttum miðlast út í verðlag með mismunandi hætti og hafa nokkrir þættir áhrif þar á. Dæmi um slíka þætti eru gerð markaðar og samkeppnisaðstæður, viðskiptamagn, tegund vöru, svo sem hvort hún er varanleg eða óvaranleg, tímasetning tilkynningar um kerfisbreytingu o.fl. Einnig má nefna að á meðal niðurstaðna nýrrar rannsóknar sem tekur til breytinga á virðisaukaskatti er að skattalækkanir miðlist ekki síður en skattahækkanir út í verðlag (*Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn (2015), Benedek, Dora, R. De Mooij, M. Keen og P. Wingender, Estimating VAT Pass Through, IMF vinnupappír nr. 214, 2015*).

Fjármála- og efnahagsráðuneytið mun fylgjast náið með þróun verðlags á framangreindum vörum og þjónustu fyrir og eftir áramótin með það fyrir augum að gera sitt til að markmið lagabreytinganna nái fram að ganga. Engin þörf er hins vegar talin á að gera sérstakar ráðstafanir fyrirfram af þessu tilefni.

5. Óskað var eftir skýringu á dreifingu sóknargjalda.

Greiðsla á sóknargjöldum er ákvörðuð skv. lögum nr. 91/1987, um sóknargjöld. Þau taka breytingum milli ára til samræmis við þá hækkun sem verður á meðaltekjuskattsstofni einstaklinga 16 ára og eldri

á öllu landinu milli næstliðinna ára á undan gjaldári.

Í upphafi var gert ráð fyrir að gjaldið skiptist á milli þjóðkirkjusafnaða, skráðra trúfélaga og Háskóla Íslands. Í dag skiptist það á milli þjóðkirkjusafnaða, skráðra trúfélaga og lífsskoðunarfélaga og annast Fjársýsla ríkisins skiptingu gjaldsins.

6. Hvað gerir það að verkum að erfitt hefur reynst að fá endurgreidda tolla sem greiddir hafa verið af vörum við innflutning til ESB-ríkja þegar vara er flutt aftur út og til Íslands? Einnig var óskað eftir upplýsingum um innflutning raftækja eftir upprunalandi og viðskiptalandi.

Meginregla tollalaga er að tollur er greiddur af vörum sem eru fluttar inn á tollsvæði ríkisins eins og mælt er fyrir um í tollskrá. Heimild til að víkja frá meginreglunni kemur fram í 1. tölul. 1. mgr. 7. gr. tollalaga þar sem kveðið er á um að tollur skuli lækka, falla niður eða endurgreiddast í samræmi við ákvæði í fríverslunar- og milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að, frá þeim tíma sem viðkomandi samningur hefur öðlast gildi að því er Ísland varðar. Það skal tekið fram að undantekningarákvæðið á aðeins við um tolla sem lagðir eru á vörur við innflutning til Íslands en nær ekki til tolla sem þegar hafa verið lagðir á við innflutning til þess lands sem íslensk fyrirtæki eða einstaklingar eiga viðskipti við.

Svokallaðir fríverslunarsamningar eru þjóðréttarsamningar, þ.e. samningar milli tveggja eða fleiri ríkja innbyrðis á milli ríkja og alþjóðastofnana sem ætlað er að stofna réttindi og skyldur milli aðila. Fríverslunarsamningar gilda aðeins á milli þeirra ríkja sem eru aðilar að þeim. Þeir binda því ekki þriðju ríki, þ.e. ríki sem ekki eru aðilar að viðkomandi samningi. Hægt er að skipta þeim fríverslunarsamningum sem Ísland er aðili að í tvo flokka, marghliða og tvíhliða samninga. Aðilar að marghliða samningum eru fleiri en tveir. Nokkrir marghliða samningar hafa verið gerðir á milli EFTA-ríkjanna annars vegar og einstakra ríkja hins vegar. Samningar EFTA-ríkjanna við Tyrkland, Lettland, Litháen, o. s. frv. eru dæmi um marghliða samninga. Tvíhliða samningur er samningur á milli tveggja ríkja, samanber til dæmis fríverslunarsamning á milli Íslands og Grænlands frá 1985. Í fríverslunarsamningum er samið um tollmeðferð á milli samningsaðila, m.a. um svokallaða fríðindameðferð (e. preferential treatment). Í því felst að aðilar slíkra samninga semja sín á milli um hvaða skilyrði þurfi að vera uppfyllt til að vara sem flutt er milli aðildarlandanna njóti þeirra ívilnana sem í slíkum samningum felast. Í öllum fríverslunarsamningum sem Ísland er aðili að er það sett sem skilyrði fyrir því að vara hljóti fríðindameðferð að innflutningur sé beinn. Slík ákvæði eru t.d. í öllum samningum EFTA og Evrópusambandsins og sambærileg ákvæði má einnig finna í samningum NAFTA og ASEAN. Markmið ákvæða um beinan innflutning er að tryggja að vara sé óbreytt við komuna á áfangastað. Ákvæðin geta verið dálítið mismunandi milli samninga t.d. hvað varðar kröfur sem gerðar eru um framlagningu skjala til sönnunar á að vara hafi ekki breyst í flutningi. Þá innihalda sumir samningar heimildir til að skipta vörusendingu upp án þess að það hafi áhrif á fríðindameðferðina á meðan aðrir heimila slíkt ekki. Dæmi um ákvæði um beinan innflutning er að finna í 33. gr. fríverslunarsamnings Íslands og Kína. Með beinum innflutningi í skilningi samningsins er ekki aðeins átt við að vara sé flutt beint frá Kína til Íslands og öfugt heldur má hún fara yfir yfirráðasvæði þriðja ríkis við innflutning svo fremi sem flutningurinn helgist af; (a) landfræðilegum ástæðum eða ástæðum sem einungis tengjast flutningskröfum, eða (b) að vörurnar séu undir tolleftirliti á meðan á flutningnum stendur og fari ekki í sölu eða neyslu í þriðja ríkinu eða frekari framleiðslu eða aðvinnslu utan umhleðslu, endurhleðslu, uppskiptingu sendingar eða hvers kyns aðgerð sem nauðsynleg er til að varðveita þær í góðu ástandi.

Samkvæmt 7. tölul. 1. mgr. 7. gr. tollalaga er heimilt að endurgreiða eða fella niður tolla af vörum sem tollafgreiddar hafa verið hingað til lands en eru síðar seldar ónotaðar til útlanda. Nánar er kveðið á um framkvæmd ákvæðisins í XI. kafla reglugerðar nr. 630/2008, um ýmis tollfríðindi en þar er m.a. efnislega kveðið á um að endurgreiðsla/niðurfelling samkvæmt ákvæðinu skuli eiga sér stað innan árs frá komudegi vörunnar til landsins. Til að njóta endurgreiðslu/niðurfellingar þarf sá sem óskar hennar að senda tollstjóra beiðni ásamt staðfestingarskjöllum, s.s. staðfestingu tollstjóra á sölureikningi, staðfestingu þess að tollskoðun hafi farið fram, kvittun fyrir greiðslu aðflutningsgjalda og viðeigandi

gögn til staðfestingar á útflutningi vörunnar. Endurgreiðsluheimildin nær aðeins til tolla en ekki virðisaukaskatts sem greiddur er við innflutning en hann má færa sem innskatt á móti útskatti við uppgjör virðisaukaskatts. Sambærileg ákvæði er hins vegar að finna í löggjöf margra ríkja, t.d. Danmerkur, Svíþjóðar, Bandaríkjanna, Ástralíu og Nýja Sjálands. Í tilviki ESB ríkja gilda endurgreiðsluheimildirnar við útflutning vöru til landa utan ESB-svæðisins. Skilyrði endurgreiðslunnar geta þó verið nokkuð mismunandi og í mörgum tilvikum er sett lágmark á endurgreiðslur, þ.e. að ekki kemur til endurgreiðslu nema greiddur tollur við innflutningi nemi tiltekinni fjárhæð. Endurgreiðslurétturinn er í höndum útflytjanda vöru og því þarf hann að krefjast endurgreiðslu vegna útflutnings en íslenskur innflytjandi getur ekki fengið endurgreidda tolla sem útflytjandi í öðru ríki greiddi við innflutning vörunnar. Óska þarf sérstaklega eftir endurgreiðslunni og beiðni um endurgreiðslu þurfa að fylgja skjöl til sönnunar á að varan hafi verið flutt inn til viðkomandi lands, aðflutningsgjöld greidd af henni og til standi að flytja hana úr landi á ný.

Samkvæmt upplýsingum ráðuneytisins virðist það helst háð umfangi viðskipta og stærð viðskiptaaðila íslenskra innflytjenda hvort viðskiptaverð sem þeir greiða við kaup á vöru erlendis innihaldi tolla sem hafa greiddir við innflutning til þess viðskiptalands sem um ræðir. Einnig virðist það fara nokkuð eftir því í hvaða geira innflytjandinn starfar. Með nokkurri einföldun má segja að það sé í mörgum tilvikum háð vilja og getu seljanda vörunnar erlendis (útflytjanda) hvort komist verði hjá "tvítollun".

Innflutningur raftækja á árinu 2014, í kr.

Upprunaland	Greiddur tollur	Tollverð
Kína	82.457.426	1.139.871.404
Suður-Kórea	9.146.306	122.440.286
Bandaríkin	6.039.814	99.271.166
Slóvakíska Lýðveldið	5.012.085	66.827.838
Þýskaland	4.505.341	59.785.083
Tékkneska Lýðveldið	3.358.768	44.776.112
Malasía (Malaysia)	3.271.044	42.820.742
Stóra Bretland (GB)	2.877.721	192.313.763
Mexíkó	2.514.995	33.669.709
Japan	2.480.211	42.975.399

Viðskiptaland	Greiddur tollur	Tollverð
Noregur	36.210.038	497.621.736
Þýskaland	21.526.312	313.366.018
Svíþjóð	20.014.457	264.880.979
Danmörk	18.287.183	254.819.495
Holland (Netherlands)	13.489.073	189.619.542
Stóra Bretland (GB)	5.645.525	234.454.192
Bandaríkin	5.585.664	87.781.858
Kína	5.010.984	69.986.233
Tyrkland	3.234.660	43.128.819
Belgía	2.466.710	36.773.683

7. Hvernig er ákvörðun stimpilgjalds hagað í tilviki sambúðarslita, þ.e. þegar ekki er um að ræða hjónaskilnað?

Um er að ræða undanþágu til greiðslu stimpilgjalds á skjali sem sýnir yfirfærslu eigna til maka upp í búshelming, enda hafi ekki samhliða verið um sölu eða söluafsal að ræða, sbr. b - liður 1. mgr. 6. gr. laga um stimpilgjald, nr. 138/2013. Lögskýringargögn veita mjög takmarkaðar upplýsingar um túlkun ákvæðisins. Ákvæðið hefur þó verið skilið svo af hálfu ráðuneytisins og sýslumannsins í Reykjavík

að það taki einungis til hjónaskilnaðar einstaklinga en ekki til óvígðrar sambúðar, enda vísi orðin „maka upp í búshelming“ til hjóna en ekki einstaklinga í óvígðri sambúð.

8. Óskað var eftir útreikningum á tekjumissi ríkissjóðs af hækkun frítekjumarks á leigutekjum af íbúðarhúsnæði og hvort framboðsáhrif hefðu verið skoðuð við þá útreikninga.

Við útreikning á tekjumissi ríkissjóðs af hækkun frítekjumarks á leigutekjum af íbúðarhúsnæði var stuðst við framtalsgögn ríkisskattstjóra. Í álagningu 2015 námu leigutekjur 8.887 millj.kr. Fjármagnstekjuskattur er síðan reiknaður af 70% stofni framtaldrá leigutekna sem þýðir að virkt skatthlutfall er 14%. Reiknaður fjármagnstekjuskattur er samkvæmt álagningartölum ársins 2015, 1.250 millj.kr. Við hækkun frítekjumarks í 50% fer virkt skatthlutfall leigutekna úr 14% í 10% sem þýðir beina lækkun fjármagnstekjuskatts um liðlega 300 millj.kr. Við mat á tekjumissi ríkissjóðs var hins vegar gert ráð fyrir að framboðsáhrifin verði lítillega jákvæð auk þess sem skattskilin verði betri og tekjutapið því minna. Engin leið er þó að meta áhrifin af einhverri meiri nákvæmni.

9. Óskað var eftir upplýsingum um það hvort aðilar sem koma nýir inn í virðisaukaskattskerfið um næstu áramót geti í einhverjum tilvikum fengið endurgreiðslur frá ríkinu við uppgjör á virðisaukaskatti.

Skilningur ráðuneytisins er að í grunninn snúist spurningin um það hvort hættu sé á að aðilar sem verða virðisaukaskattsskyldir 1. janúar 2016 og selja munu þjónustu sem fellur í neðra þrep virðisaukaskatts, 11%, muni eiga svo mikinn innskatt, vegna kaupa á vörum og þjónustu í almennu þrepi virðisaukaskatts, 24%, að ríkið verði af virðisaukaskattstekjum af starfseminni eða þurfi að endurgreiða slíkum aðilum fé við uppgjör virðisaukaskatts.

Í fyrsta lagi er rétt að geta þess að það er forsenda þess að virðisaukaskattsskyldum aðila sé heimilt að draga innskatt frá útskatti við uppgjör virðisaukaskatts að hann sé skráður á virðisaukaskattsskrá. Samkvæmt ákvæði 5. mgr. 5. gr. laga um virðisaukaskatt skal eigi skrá aðila á virðisaukaskattsskrá ef samanlagðar tekjur hans af sölu skattskyldrar vöru og þjónustu eru að jafnaði lægri en kostnaður við aðföng sem keypt eru með virðisaukaskatti til starfseminnar, þar með talið vegna kaupa varanlegra rekstrarfjármuna. Hins vegar er gert ráð fyrir að slíkur aðili eigi rétt á skráningu ef hann sýnir fram á að kaup á fjárfestingarvörum standa í beinu sambandi við sölu á skattskyldri vöru eða þjónustu í atvinnuskyni á síðari rekstrartímabilum.

Í öðru lagi er rétt að vísa til þess að starfshópur um virðisaukaskatt af ferðaþjónustu o.fl. skoðaði rétt þeirra aðila sem verða virðisaukaskattsskyldir frá 1. janúar 2016 til færslu innskatts af fjárfestingu sem þeir hafa ráðist í fyrir þann dag. Sú skoðun átti sér m.a. stað í ljósi eftirfarandi orða sem komu fram í nefndaráliti meiri hluta efnahags- og viðskiptanefndar við 2. umræðu um frumvarp sem varð að lögum nr. 124/2014: „Þannig er til dæmis eðlilegt að þegar rekstraraðili sem hefur ekki verið í virðisaukaskattsskyldri starfsemi verður skattskyldur fái hann að nýta innskatt af því lausafé og fasteignum sem ekki er afskrifað að fullu. Slíkt kemur í veg fyrir tilviljanakennda mismunun á milli aðila og vinnur gegn því að óeðlilegur hvati myndist til að fresta kaupum þar til fyrirsjáanlegt er að hægt verði að jafna innskatti á móti útskatti.“ Starfshópurinn skilaði ráðherra greinargerð 22. september sl. Í greinargerðinni er tillögum starfshópsins gerð rækileg skil. Til dæmis er yfirlit yfir þær í 5. kafla, skýringar á einstökum liðum í 11. kafla og reglugerð nr. 192/1992, um innskatt er birt með breytingatillögum innfærðum á rekjanlegan hátt í 10. kafla. Tillögurnar snúa m.a. að þeim sem afla eigna í starfsemi sem er ekki virðisaukaskattsskyld en verður það síðar verði fært að nýta innskatt sem fallið hefur til fyrir breytinguna á móti útskatti eftir hana. Í tillögum er hins vegar gert ráð fyrir að leiðréttingarrétturinn sem í framangreindu felst fýrnist í nokkrum skrefum á tilteknum tíma. Verði tillögur starfshópsins að veruleika er hætt við að þeir aðilar sem koma nýir inn í kerfið og hafa ráðist í fjárfestingar í varanlegum rekstrarfjármunum á liðnum árum eignist rétt til endurgreiðslu úr ríkissjóði við uppgjör virðisaukaskatts þegar í kerfið er komið. Slík staða ætti þó að verða tímabundin.

Í þriðja lagi ber að hafa í huga að innskattur er hluti af innkaupsverði en útskattur er lagður ofan á útsöluverð og þar með talið álagningu. Hættan á að innskattur verði að jafnaði jafn eða hærri en

útskattur er því raunhæfust í þeim tilvikum þegar um er að ræða starfsemi þar sem kostnaður við innkaup aðfanga er hár og álagning tiltölulega lág. Ekki eru taldar líkur á að það eigi við um þá starfsemi sem verður virðisaukaskattsskyld 1. janúar 2016.

10. Óskað var eftir upplýsingum um óbeinan kostnað atvinnulífsins, s.s. við forritun tölvukerfa, af því að skattkerfisbreytingar eru gerðar í þrepum.

Ráðuneytið hefur ekki gert sérstakt mat á mögulegum viðbótarkostnaði vegna áfangaskiptingar á tekjuskattsbreytingunum samkvæmt tillögum frumvarpsins. Ljóst þykir að hann sé einhver og í því ljósi væri betra að breytingin væri ekki áfangaskipt heldur kæmi til framkvæmda í einu skrefi. Á móti þeirri leið vegur afkomumarkmið fjárlagafrumvarpsins um 15,3 mia.kr. afgang á árinu 2016.

11. Óskað var eftir upplýsingum um áhrifin af því að gera þær breytingar sem til stendur að gera á þrepaskiptingu tekjuskatts einstaklinga í einum vettvangi, þ.e. að heildarbreytingin yrði um næstu áramót.

Upplýsingar um heildaráhrif vegna breytinga á þrepaskiptingu tekjuskatts einstaklinga kemur fram í athugasemdum við lagafrumvarpið, undir lið 5.1.

12. Óskað var eftir upplýsingum um tryggingagjald, þ.e. samsetningu, gjaldhlutföll, stofn og þróun gjaldsins bæði síðustu ár og samkvæmt tillögum frumvarpsins.

Tekjur af tryggingagjaldi og öðrum gjöldum sem lögð eru á gjaldstofn til greiðslu tryggingagjalds og hlutdeild rétthafa í tekjunum á árunum 2012-2016

Rekstrargrunnur á verðlagi hvers árs, m.kr.	Reikn. 2012	Reikn. 2013	Reikn. 2014	Fjárlög 2015	Fjr.frv. 2016
1 Atvinnutryggingagjald	20.386	19.405	14.642	15.000	16.586
Atvinnuleysistryggingasjóður	20.262	19.343	14.568	14.864	16.497
Tryggingasjóður sjálfstætt starfandi e	124	62	74	136	89
2 Almenn tryggingagjald	44.442	50.292	61.115	66.500	72.101
Lífeyris- og slysatryggingar	30.729	35.335	51.436	56.365	60.544
Fæðingarorlofssjóður	11.017	12.135	6.606	7.157	7.943
Jöfnun á örorkubyrði lífeyrissjóða	2.698	2.822	3.072	2.978	3.614
Starfsendurhæfingarsjóðir	0	0	0	0	0
Aðrir rétthafar	-2	0	0	0	0
3 Heildartekjur af tryggingagjaldi	64.828	69.697	75.757	81.500	88.687
4 Annað	3.005	3.303	1.011	1.102	1.222
Gjald í Ábyrgðasjóð launa	2.581	2.843	512	551	611
Markaðsgjald	424	460	499	551	611
5 Heildartekjur af gjöldum á tryggingagjald	67.833	73.000	76.768	82.602	89.909

Þróun tryggingagjalds og annarra gjalda sem lögð eru á gjaldstofn til greiðslu tryggingagjalds á árunum 2012-2016

	2012	2013	2014	2015 ¹	2015 ²	2016 ³
1 Atvinnutryggingagjald	2,45%	2,05%	1,45%	1,35%	1,35%	1,35%
2 Almenn tryggingagjald	4,99%	5,29%	6,04%	6,04%	6,04%	5,90%
Vinnueftirlit ríkisins						
Staðlaráð						
Icepro						
Fæðingarorlofssjóður	1,28%	1,28%	0,65%	0,65%	0,65%	0,65%
Jöfnun á örorkubyrði lífeyrissjóða	0,325%	0,325%	0,325%	0,325%	0,26%	0,26%
Starfsendurhæfingarsjóðir ⁴						0,13%
Lífeyris- og slysatryggingar	3,385%	3,685%	5,065%	5,065%	5,13%	4,86%
3 Samtals tryggingagjald	7,44%	7,34%	7,49%	7,39%	7,39%	7,25%
4 Annað	0,35%	0,35%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%
Gjald í Ábyrgðasjóð launa	0,30%	0,30%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%
Markaðsgjald	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%
5 Samtals gjöld á tryggingagjaldstofn	7,79%	7,69%	7,59%	7,49%	7,49%	7,35%

1 Janúar til júní 2015.

2 Júlí til desember 2015.

3 Almenn tryggingagjald lækkar um 0,14 prósentustig þann 1. janúar 2016. Samtals gjöld á tryggingagjaldstofn lækka við það úr 7,49% í 7,35%.

4 Samkvæmt lögum um tryggingagjald áttu starfsendurhæfingarsjóðir að fá hlutdeild í almennu tryggingagjaldi sem nam 0,13%. Gildistöku þessa fyrirkomulags var frestað á árunum 2013, 2014 og 2015 með bráðabirgðaákvæði við lög in en að óbreyttu tekur það gildi 1. janúar 2016.

FJÁRMÁLAEFTIRLITID
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Rekstraráætlun 2016

Skýrsla til fjármála- og efnahagsráðherra
um áætlaðan rekstrarkostnað
Fjármálaeftirlitsins árið 2016

30. júní 2015

Í samræmi við 1. mgr. 2. gr. laga nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, með áorðnum breytingum, er fjármála- og efnahagsráðherra hér með send rekstraráætlun fyrir Fjármálaeftirlitið vegna ársins 2016. Samkvæmt lagaákvæðinu skal Fjármálaeftirlitið eigi síðar en 1. júlí ár hvert gefa ráðherra skýrslu um áætlaðan rekstrarkostnað næsta árs. Í skýrslunni skal jafnframt lagt mat á þróun starfseminnar undangengin þrjú ár með tilliti til þess tíma sem ætla má að farið hafi í eftirlit með hverjum flokki eftirlitsskyldra aðila.

Við gerð rekstraráætlunarinnar var meðal annars horft til áætlaðrar mannaflaparfar stofnunarinnar. Fjöldi stöðugilda hjá Fjármálaeftirlitinu hefur verið svipaður síðustu árin. Frá 2012 hefur fjöldi stöðugilda verið milli 117 til 119. Fjöldi stöðugilda var 117,5 á árinu 2014 en að baki stöðugildum lágu ráðningarsamningar við um 125 starfmenn. Gert er ráð fyrir í áætlunum að fjöldi stöðugilda verði óbreyttur á árinu 2015, eða tæp 118 en fjölgi um eitt á árinu 2016 og stöðugildi verði þá nærri 119.

Fjármálaeftirlitið hefur, í samræmi við 2. mgr. 2. gr. laga nr. 99/1999, leitað álits samráðsnefndar eftirlitsskyldra aðila á áætluðu rekstrarumfangi stofnunarinnar á árinu 2016. Samráðsnefndin skilaði áliti sínu með bréfi dagsettu 2. júní 2015 og er það hjálagt. Fjármálaeftirlitið hefur lagt mat á álitið og telur það ekki gefa tilefni til breytinga á rekstraráætlun fyrir árið 2016 og framtíðarsýn. Í áliti samráðsnefndar er lagt til að nýju að hafin verði vinna við að skilgreina hvað geti talist eðlileg stærð fjármálaeftirlits með tilliti til stærðar markaðarins og þeirra verkefna sem eftirlitinu er ætlað að sinna.

Í skýrslu þessari er að finna rekstraráætlun ársins 2016 og tillaga um álagningu eftirlitsgjalds fyrir árið 2016, í samræmi við lög nr. 99/1999. Þá er gerð grein fyrir rekstrarafkomu undangenginna þriggja ára lögum samkvæmt. Að endingu er lagt mat á umfang stofnunarinnar til ársins 2019. Ársreikningur Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2014 er meðfylgjandi.

Rekstur Fjármálaeftirlitsins á árinu 2014

Skipting eftirlitsgjalds fyrir árið 2014 var staðfest á Alþingi í desember 2013 með breytingum á lögum nr. 99/1999, samkvæmt ákvæðum 12. gr. laga nr. 140/2013 um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2014 (verðlagsbreytingar o.fl.). Á sama tíma samþykkti Alþingi fjárlög fyrir árið 2014 þar sem fjárheimild stofnunarinnar var staðfest.

Ársreikningur Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2014 sýnir að tekjur af eftirlitsgjaldi á árinu 2014 námu 1.589,9 m.kr. sem er 9,2% lækkun frá fyrra ári. Aðrar tekjur námu 70,3 m.kr. og vaxtatekjur að frádregnum vaxtagjöldum og fjármagnstekjuskatti námu 33,1 m.kr. Rekstrargjöld að meðtalinni 135,2 m.kr. bakfærslu varúðar frá árinu 2013, vegna krafna frá fyrri árum á fallin fjármálafyrirtæki, námu 1.677,6 m.kr. Rekstrarhagnaður samkvæmt rekstrarreikningi nam því 15,8 m.kr. Útgjöld vegna tveggja úrskurðarnefnda sem vistaðar eru hjá stofnuninni eru meðtaln í rekstrargjöldum, en launakostnaður nefndanna nam 20,1 m.kr. Á sama tíma voru tekjur þeirra 14,3 m.kr. og eru þær taldar upp með öðrum tekjum.

Tafla 1. Rekstur Fjármálaeftirlitsins árin 2012 - 2014

REKSTRARREIKNINGUR	2014	2013	2012
Tekjur			
Eftirlitsgjald	1.589.938	1.751.593	1.879.792
Aðrar tekjur	70.338	29.298	48.167
Heildartekjur	1.660.276	1.780.891	1.927.959
Gjöld			
Launakostnaður	1.414.027	1.341.535	1.278.355
Félagsgjöld, ferðir og fundir	93.845	88.326	75.707
Rekstrarvörur	25.016	32.127	24.199
Aðkeypt þjónusta	162.430	172.490	229.415
Húsnæðiskostnaður	91.421	90.324	104.758
Rekstrarkostnaður	26.105	11.400	33.047
Rekstrargjöld samtals án afskrifta	1.812.843	1.736.202	1.745.481
Afskr. tap. skammtímakr. (fallin fjármálaft.)	-135.249	151.912	0
Rekstrargjöld samtals a.t.t.t. afskrifta	1.677.594	1.888.114	1.745.481
Fjármunatekjur og -gjöld	33.112	43.797	38.202
Ríkisframlag	0	0	68.000
Tekjur (gjöld)	15.795	-63.426	288.681
Eigið fé 31. desember	575.277	559.482	622.908
þar af varasjóður, að hámarki 5% af e.gj. næsta árs	81.848	79.497	87.580

Allar fjárhæðir í þús.kr.

Sem fyrr segir námu tekjur á árinu 2014 samtals 1.660,2 m.kr. Þær skiptast í eftirlitsgjald 1.589,9 m.kr. sem innheimt er af eftirlitsskyldum aðilum í samræmi við lög og hins vegar aðrar tekjur sem námu 70,3 m.kr. Aðrar tekjur samanstanda af endurkröfðum kostnaði skv. gjaldskrá Fjármálaeftirlitsins vegna veittrar þjónustu að fjárhæð 48,5 m.kr., innheimtu fæðispeninga 7,4 m.kr. vegna reksturs mótuneytis og vegna úrskurðarnefnda 14,3 m.kr. Vert er að hafa í huga að aðrar tekjur voru nokkuð lægri árið 2013 vegna 50,6 m.kr. endurgreiðslu áður innheimtra tekna árána 2010 og 2011.

Eftirlitsgjaldið lækkar um 9,2% milli árána 2013 og 2014. Þetta er annað árið í röð sem það lækkar að tillögu Fjármálaeftirlitsins, en gjaldið lækkaði um 6,8% milli árána 2012 og 2013. Markmiðið hefur verið að lækka eigið fé Fjármálaeftirlitsins niður í lögbundið hámark. Eigið fé í árslok 2014 nam 575,2 m.kr. en mátti á þeim tímapunkti að hámarki nema 5% af eftirlitsgjaldi næsta árs eða sem næst 81,8 m.kr.

Heildargjöld á árinu 2014 námu 1.677,6 m.kr. sem er nokkuð lægri fjárhæð en rekstrarkostnaður fyrra árs. Það skýrist fyrst og fremst af bakfærslu afskrifta. Sem fyrr segir var á árinu 2013 gjaldfærð sérstök 151,9 m.kr. varúðarfærsla vegna hættu á töpuðum eftirlitsgjöldum fyrri ára á fallin fjármálafyrirtæki. Hins vegar náðust um mitt ár 2014, í kjölfar dóma samningar um greiðslu meginþorra þessara krafna. Því er í reikningi ársins 2014 færð

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

HEILDARGJÖLD, VAXTATEKNA OG LÖGUM NR. 99/1999

135,2 m.kr. bakfærsla vegna framangreindrar varúðarfærslu sem hefur áhrif til lækkunar heildargjalda á árinu.

Á árinu 2014 námu heildargjöld Fjármálaeftirlitsins þannig, án tillits til bakfærslu afskrifta, samtals 1.812,8 m.kr. samanborið við 1.736,2 m.kr. heildargjöld án varúðarfærslu á árinu 2013. Hækkun milli ára er 4,4%. Sambærileg heildargjöld árið 2012 námu 1.745,5 m.kr.

Launakostnaður er stærsti einstaki kostnaðarliður í rekstri Fjármálaeftirlitsins og nam hann 1.414 m.kr. á árinu 2014 samanborið við 1.341,5 m.kr. árið á undan og hækkaði því um 5,4% milli ára. Aðhald var í starfsmannahaldi og var fjöldi reiknaðra stöðugilda alls 117,5 samanborið við 118 árið 2013 og 119 árið 2012.

Annar stór kostnaðarliður er aðkeypt þjónusta. Innan þess þáttar eru leyfisgjöld hugbúnaðar stærsti einstaki liðurinn og jókst hann milli ára við kaup á hugbúnaði vegna XBRL staðals sem kostaði um 51,3 m.kr. Þá nam aðkeypt þjónusta vegna hugbúnaðargerðar um 32,6 m.kr. sem er nokkru lægri fjárhæð en gert var ráð fyrir. Í því sambandi þarf að horfa til þess að vinna við þróun og hönnun að „áhættumiðuðu eftirliti“, sbr. fyrri kynningar, lauk ekki fyrr en í lok ársins 2014 með útbóði sem unnið var í samvinnu við Ríkiskaup. Það hefur í för með sér að þessi kostnaðarliður er mun lægri en áætlanir gerðu ráð fyrir á árinu 2014. Sú vinna sem gert var ráð fyrir að tæki allt að tveim árum og færi að mestu fram árin 2014 og 2015 færir þá að mestu eða öllu leyti yfir á árin 2015 og 2016.

Fjármagnstekjur á árinu 2014 eru 10,6 m.kr. lægri en árið á undan og skýrist það af niðurfærslu vaxtatekna vegna endurútreikninga í tengslum við lokauppgjör fallinna fjármálafyrirtækja sbr. framanritað.

Afkoman á árinu 2014 er því samkvæmt framangreindu jákvæð um 15,8 m.kr. Afkoman er töluvert betri en gert var ráð fyrir í skýrslu til fjármála- og efnahagsráðherra sem gerði ráð fyrir um 200,2 m.kr. rekstartapi. Vega þar þyngst annars vegar tekjufærsla vegna bakfærðrar varúðar á fallnar fjármálastofnanir og hins vegar frestun kostnaðar vegna útseldrar vinnu við hugbúnaðargerð í tengslum við verkefnið „Áhættumiðað eftirlit“, sbr. framanritað.

Eins og sjá má í hjálögðum ársreikningi Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2014 námu heildareignir 628,6 m.kr. í árslok, en þar af er handbært fé 544 m.kr. Eigið fé Fjármálaeftirlitsins í árslok 2014 nam samtals 575,3 m.kr. og hækkaði milli ára um sem nam rekstrarhagnaði eða um 15,7 m.kr. Samkvæmt lögum nr. 99/1999 er Fjármálaeftirlitinu heimilað að mynda varasjóð, samsvarandi rekstrarafgangi umfram áætlun, sem skerðist ekki þótt síðar verði rekstrartap af starfseminni. Hámark slíks varasjóðs er 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi næsta árs og er heimilt að nýta viðkomandi sjóð til að fjármagna útgjöld umfram áætlanir vegna ófyrirséðra atvika. Varasjóður samkvæmt framangreindu var 81,8 m.kr. í árslok 2014.

Þróun rekstrarkostnaðar undangenginna þriggja ára hefur verið með þeim hætti að rekstrargjöld án tillits til afskrifta vegna eftirlitsgjalda á fallin fjármálafyrirtæki, hafa vaxið frá því að nema 1.745,5 m.kr. árið 2012 í 1.812,8 m.kr. á árinu 2014. Rekstrarkostnaður hækkaði um 8,5% milli árána 2011 og 2012 en lækkaði milli árána 2013 og 2012, mest vegna lækkunar í aðkeyptri þjónustu. Rekstrarkostnaður hækkaði um sem nam 4,4% milli 2013 og 2014 sbr. útlistun hér að framan.

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

FINANCIAL SUPERVISORY AGENCY FOR ICELAND

Meginþættir í starfsemi Fjármálaeftirlitsins og áherslur nýliðinna ára

Á yfirstandandi starfsári er áfram lögð áhersla á uppbyggingu á innri starfsemi Fjármálaeftirlitsins, með sérstakri áherslu á innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits. Frá árinu 2012 hefur verið unnið markvisst að umbótaverkefnum er lúta að styrkingu innviða stofnunarinnar. Markmiðið er að styðja sem best við kjarnastarfsemina og tryggja viðeigandi gæði hennar í heild. Umbótaverkefnið eiga rætur að rekja til úttekta erlendra aðila á starfseminni og hefur verið gerð ýtarleg grein fyrir þeim og aðdraganda þeirra í skýrslum með rekstraráætlunum stofnunarinnar undanfarin ár.

Á árinu 2014 vann Fjármálaeftirlitið í samvinnu við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn sjálfsmat á grundvelli endurskoðaðra kjarnaviðmiða um árangursríkt bankaeftirlit. Undirbúningur þeirrar úttektar hófst strax á árinu 2013. Niðurstöður matsins styðja enn frekar vinnu við mótun og innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits og samræmingu verklags innan stofnunarinnar. Stofnunin undirgekkst áþekkt mat á árinu 2011, þó ekki eins ýtarlegt, en niðurstöður þess voru ein af ástæðum þess að hafist var handa við framangreinda umbótavinnu.

Þá hefur Fjármálaeftirlitið tekið þátt í vinnu við gerð lagafrumvarpa og reglugerða í samstarfi við fjármála- og efnahagsráðuneyti og unnið markvisst að því að setja reglur og leiðbeinandi tilmæli í samræmi við hlutverk sitt. Um er að ræða tugi reglna og leiðbeinandi tilmæla en flestar þeirra eru tilkomnar vegna nýrra laga. Ennfremur hefur verið unnið að innleiðingu á Solvency II tilskipun Evrópusambandsins, sem breytir starfsumhverfi váttryggingafélaga töluvert. Auk þess er unnið að innleiðingu á CRD IV tilskipuninni og CRR reglugerð og tæknistöðlum sem þeim fylgja, en CRD IV löggjöfin í heild sinni hefur umfangsmiklar breytingar í för með sér á starfsemi fjármálafyrirtækja og þar með eftirlitsverkefnum. Innleiðing reglugerðar um skortsölu, reglugerðar sem felur í sér breytingar á grunnumgjörð á verðbréfamarkaði vegna afleiðuviðskipta (EMIR) og tilskipunar um fagfjárfestasjóði (AIFMD) mun einnig fela í sér fjölda verkefna og auknar skyldur fyrir Fjármálaeftirlitið.

Fjármálaeftirlitið sinnir eftirliti með viðskiptaháttum í samræmi við lög. Tveir starfsmenn sinna nú þessu eftirliti sem einkum felst í svörun fyrirspurna frá neytendum og greiningu ábendinga um viðskiptahætti ásamt því að bregðast við mögulegum brotum gegn lagaákvæðum um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti.

Meðal annarra áherslna má nefna að Fjármálaeftirlitið vinnur í nánú samstarfi við Seðlabanka Íslands að mati á áhættum og stöðu fjármálakerfisins í heild, með tilliti til fjármálastöðugleika.

Þá hefur skráðum félögum á verðbréfamarkaði fjölgað á síðustu misserum og velta viðskipta aukist. Verðbréfamarkaðurinn er því vaxandi og þörf á eftirliti hefur aukist á ný, auk þess sem Fjármálaeftirlitið yfirfer og staðfestir útboðslýsingar skuldabréfa og hlutabréfa (lýsingar). Að öðru leyti skipuleggur eftirlitið störf sín í samræmi við eftirlitsstefnu sína um áhættumiðað eftirlit.

Íslenskt fjármálakerfi er þátttakandi í innri markaði Evrópu á sviði fjármálaþjónustu. Á grundvelli þátttöku í evrópska efnahagsvæðinu á Fjármálaeftirlitið hlutdeild í starfi evrópskra eftirlitsstofnana, enda stafa flest nýmæli í regluumhverfi fjármálamarkaðarins frá þeim. Fjármálaeftirlitið er þannig áheyrnaraðili á fundum eftirlitsstofnana Evrópusambandsins er

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF ICELAND

fjalla um verðbréfamarkað (*ESMA – European Securities and Markets Authority*), lánamarkað (*EBA – European Banking Authority*) og váttrygginga- og lífeyrissjóðamarkað (*EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority*). Þá tekur Fjármálaeftirlitið þátt í vinnuhópi vegna innleiðingar gerða á sviði fjármálaþjónustu á vegum EFTA/EES.

Fjármálaeftirlitið hefur einnig reglubundin samskipti við eftirlitsstofnanir á Norðurlöndum um ýmis málefni er varða þróun í fjármálastarfsemi og samþættingu eftirlits. Í kjölfar erfiðleika á fjármálamörkuðum hefur jafnframt verið stofnað til aukins samstarfs fjármálaeftirlita og seðlabanka innan Evrópu og meðal Norðurlanda og baltnesku landanna sérstaklega til að stuðla að fjármálastöðugleika.

Á næstu misserum mun Fjármálaeftirlitið leggja megináherslu á að ljúka innri uppbyggingu stofnunarinnar með innleiðingu áhættumiðaðs eftirlits, sem nefnt hefur verið hér að framan. Tilgangur verkefnisins er að móta, innleiða og festa í sessi áhættumiðað eftirlit með eftirlitsskyldum aðilum ásamt reglubundnu áhættumati á íslensku fjármálakerfi. Verkefninu er ætlað að stuðla að því að eftirliti verði forgangsraðað og það skipulagt í samræmi við metna áhættu og áhrifavægi eftirlitsskylds aðila í tengslum við fjármálalegan stöðuleika og neytendur. Enn fremur að eftirlitið fari fram með hámarksnýtingu mannafla og fjármagns sem er til ráðstöfunar hverju sinni. Verkefnið er tvíþætt, annars vegar mótun og þjálfun í aðferðafræði áhættumiðaðs eftirlits og hins vegar innleiðing tölvukerfis fyrir áhættumat.

Rekstraráætlun fyrir árið 2016

Rekstraráætlun Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2015 var send fjármála- og efnahagsráðherra þann 27. júní 2014. Í fjárlögum ársins 2015 sem Alþingi samþykkti í desember 2014 var 1.637 m.kr. fjárheimild stofnunarinnar fyrir árið 2015 lögfest.

Rekstraráætlun fyrir árið 2016 byggir að hluta á rauntölum úr rekstri liðinna ára sem og endurskoðaðri rekstraráætlun ársins 2015. Rekstraráætlunin tekur mið af megináherslum í stefnu stofnunarinnar sem gerð hefur verið grein fyrir hér að framan. Í töflu tvö er að finna rekstrar- og tekjuáætlun fyrir árið 2016, endurskoðaða rekstraráætlun fyrir árið 2015¹ og til samanburðar lykiltölur úr rekstri 2014. Í töflunni er að finna tillögu um áætlaða álagningu eftirlitsgjalds 2016.

---

¹ Í endurskoðaðri áætlun fyrir rekstrarkostnað ársins 2015 er byggt eins mikið á rauntölum og kostur er. Helsta breyting frá skýrslu til ráðherra í júní 2014 vegna rekstrarársins 2015 er að þá var gert var ráð fyrir að allt að 63 m.kr. yrðu bakfærðar vegna afskriftarfærslu á árinu 2013. Þær tekjur voru innheimtar nánast að fullu um mitt ár 2014 eins og kom fram hér að framan og varúðin þannig bakfærð á rekstrarárinu 2014 eða ári fyrr en gert var ráð fyrir. Þá ber áætluð raunafkoma ársins 2015 með sér að aðhalds hefur verið gætt í rekstri stofnunarinnar og raunkostnaður er nú áætlaður lægri en fyrri áætlanir gerðu ráð fyrir.

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF ICELAND

Tafla 2. Rekstraráætlun fyrir árið 2016, áætlun afkoma 2015 og rauntölur 2014.

	Rauntölur 2014	Áætlun afkoma 2015	Áætlun 2016	br. (%)
Tekjur				
Eftirlitsgjald	1.589.938	1.636.956	1.710.619	4,5%
Aðrar tekjur	70.338	71.750	73.544	2,5%
Heildartekjur samtals	1.660.276	1.708.706	1.784.163	
Rekstrargjöld				
Launakostnaður	1.414.027	1.537.238	1.612.863	4,9%
Félagsgjöld, ferðir og fundir	93.845	102.223	104.779	2,5%
Rekstrarvörur	25.016	27.667	28.359	2,5%
Aðkeypt þjónusta, hugbún. gerð og leyfisgjöld	162.430	191.606	190.296	-0,7%
Húsnæðiskostnaður	91.421	100.529	103.042	2,5%
Rekstrarkostnaður	26.105	11.603	11.893	2,5%
	1.812.843	1.970.866	2.051.231	4,1%
Afskrift vegna fallinna fjármálastofnana	-135.249	0	0	
Rekstrargjöld samtals	1.677.594	1.970.866	2.051.231	4,1%
Fjármunatekjur og -gjöld	33.112	41.500	15.000	
Tekjur/gjöld	15.795	-220.660	-252.069	
Eigið fé og varasióður:				
Eigið fé í lok árs	575.277	354.617	102.549	
þar af varasj., að hámarki 5% af eftirlitsgj. næsta árs	81.848	85.531		

Eins og sjá má í framangreindri töflu er stærsti einstaki gjaldaliður stofnunarinnar launakostnaður en auk þess vega aðkeypt þjónusta, ferða- og fundakostnaður og húsnæðiskostnaður þungt í rekstri stofnunarinnar. Þá er gerð sérstaklega grein fyrir mögulegri viðbótar fjárför vegna nýrra verkefna á komandi misserum. Nánar er gerð grein fyrir helstu gjaldaliðum hér að neðan.

Launakostnaður

Mikilvægt er fyrir Fjármálaeftirlitið að hafa ávallt á að skipa öflugum, vel menntuðum og reyndum hópi þjálfara sérfræðinga. Starfsmannafjöldi ræður miklu um helstu rekstrarstærðir Fjármálaeftirlitsins, þ.e. laun og launatengd gjöld, starfsmannakostnað, húsnæðisþörf og umfang tölvubúnaðar.

Áætlunin gerir ráð fyrir að ráðningarsamningar verði við samtals 123 starfsmenn en stöðugildi verði í námunda við 118. Er þá miðað við að stofnuninni verði ekki falið aukið hlutverk eða ný verkefni. Þarna er um óbreyttan fjölda ráðningarsamninga að ræða milli árána 2014 og 2015 en stöðugildi námu 117,5 á árinu 2014 en að baki þeim um 125 ráðningarsamningar. Til viðbótar er áætlað að við bætist eitt stöðugildi vegna nýrra verkefna.

Fj. ráðningarsamn. í áætlunum 2015	
Skrifstofa forstjóra	6
Svið yfirlögfræðings	5
Kiarnasvið:	
Vettvangs- og verðbréfaeftirlit	26
Eftirlit	43
Greiningar	19
Innviðir og rekstur:	
Upplýsingatæknisvið	11
Mannauðssvið	2
Rekstrarsvið	13
	125

FJÁRMÁLAÆFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF ICELAND

Þar er um að ræða verkefni vegna eftirlits með viðskiptaháttum, m.a. vegna samskipta eftirlitsskyldra aðila við viðskiptamenn. Betur er gerð grein fyrir þessu nýja verkefni ásamt öðrum síðar í þessum kafla skýrslunnar. Þannig er samtals gert ráð fyrir tæpum 119 stöðugildum í áætlun fyrir árið 2016.

Áætlaður launakostnaður nemur 1.612,8 m.kr. Hækkunin byggir á áætlunum um 4,5% hækkun launa á árinu 2016 til viðbótar við þær hækkunir sem gert var ráð fyrir í fyrri áætlunum fyrir árið 2015. Þá er jafnframt gert ráð fyrir nýju stöðugildi sbr. framangreint. Þegar skýrslan er gerð eru samningar stéttafélaga lausir og óvissa ríkir um samningsbundnar launahækkunir. Að framansögðu er þannig gert ráð fyrir að launakostnaður aukist um 4,9% milli ára.

Félagsgjöld, ferða- og fundakostnaður

Gert er ráð fyrir að áætlaður kostnaður af félagsgjöldum og ferða- og fundakostnaði hækki um 2,5% milli ára, eða sem nemur áætluðum verðhækkunum og nemi 104,8 m.kr. á árinu 2016. Stærsti einstaki kostnaðarliðurinn eru 39 m.kr. þátttökugjöld vegna alþjóðlegs samstarfs, m.a. IOPS, EBA, EIOPA, ESMA, IOSCO og IAIS. Ferða- og dvalakostnaður erlendis er áætlaður 36,9 m.kr.

Rekstrarvörur

Áætlað er að kostnaður vegna rekstrarvara hækki um 2,5% milli ára og nemi 28,3 m.kr. á árinu 2015. Kostnaður vegna matar, drykkja og keypra máltíða og veitinga (þ.m.t. mótuneytiskostnaður starfsmanna) er innifalinn í þessum lið og er áætlaður 17,6 m.kr. Á móti koma innheimtar tekjur starfsmanna vegna mótuneytis. Þeim innheimtum er hagað í samræmi við áætlaðan kostnað mótuneytis og verðlagsbreytingar með reglubundnum hætti.

Aðkeypt þjónusta

Áætlað er að kostnaður vegna aðkeyptar þjónustu, annar en hugbúnaðargerðar sem lækkar milli ára, taki breytingum eins og aðrir kostnaðarliðir um 2,5% milli ára eða sem nemur áætluðum verðhækkunum. Þannig er gert ráð fyrir að heildarkostnaður nemi um 190,3 m.kr. sem jafngildir 0,7% lækkun milli ára.

Stærsti einstaki kostnaðarliðurinn er vegna hugbúnaðargerðar eða 76,4 m.kr. sem sjá má hvernig skiptist í eftirfarandi töflu:

Tafla 3. Próun kostnaðar við hugbúnaðargerð:

<u>Hugbúnaðargerð</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>201 /</u>	<u>2018</u>
Sérfræðingar	38,1	39,1	40,0	41,0
kerfisrekstur	6,4	6,6	6,7	6,9
Eftirlit/rannsóknir	1,8	1,8	1,9	1,9
Reglubundin starfsemi	46,3	47,5	48,6	49,9
Áhættumiðað eftirlit (1)	36,2	28,9	0,0	0,0
Hugbúnaðargerð samtals	82,5	76,4	48,6	49,9

(1) lokakafli í umbótaverkefnum, gagnaskil, áme, betra líf

Þá vegur kostnaður vegna leyfisgjalda hugbúnaðar þungt. Hann er áætlaður 40,2 m.kr. Önnur

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

VEITINGARSTOFNAEFTIRLITIÐ

sérfræðipjónusta er áætlað að kosti 44,7 m.kr. en þar af er kostnaður vegna ráðgjafanefndar um hæfismót um 9 m.kr., aðkeypt þjónusta endurskoðenda, viðskipta- og hagfræðinga og annarra rekstrarráðgjafa 8 m.kr., aðkeypt þjónusta lögfræðinga um 17 m.kr. og þýðingarkostnaður um 5 m.kr. Þá er áætlað að kostnaður vegna síma og afnotagjalda af skrá og öðru tengdu starfsemi eftirlitsins nemi um 15,4 m.kr. Að endingu er undir liðnum prent- og auglýsingakostnaður sem áætlaður er nálægt 10 m.kr.

Húsnæðiskostnaður

Áætlað er að húsnæðiskostnaður hækki sem nemur áætluðum verðhækkunum, eða um 2,5% og nemi 103 m.kr.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður er áætlaður 11,8 m.kr. og er áætlað að kaup á tölvubúnaði sé þar langstærsti einstaki kostnaðarliðurinn eða um 8,4 m.kr.

Viðbótar fjárbörf vegna nýrra verkefna

Hlutverk Fjármálaeftirlitsins er síbreytilegt og stöðugt koma upp ný verkefni. Sem dæmi um slíkt má nefna tilskipun um viðbúnað og skil fjármálafyrirtækja sem brátt verður innleidd í íslensk lög (Skilavald). Þá er aukin þörf til eflingar eftirliti með viðskiptaháttum, m.a. vegna samskipta eftirlitsskyldra aðila við viðskiptamenn. Gert er ráð fyrir einu nýju stöðugildi í áætlunum Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2016 til eflingar eftirlits með viðskiptaháttum. Þá má gera ráð fyrir að þörf á öðru stöðugildi vegna Skilavalds en ekki er gert ráð fyrir slíku í áætlunum. Komi til þess verður því mætt með tilflutningi starfa eða hagræðingu.

Fjármálaeftirlitið telur að fenginni reynslu nauðsynlegt að efla eftirlit sitt með viðskiptaháttum, þar á meðal vegna samskipta eftirlitsskyldra aðila við viðskiptamenn, en fjallað er um slíkt í flestum sérlögum á fjármálamarkaði sem og í lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Sú afstaða er í samræmi við þá þróun sem verið hefur hjá systurstofnunum eftirlitsins erlendis t.d. á Norðurlöndum. Mjög brýnt er að geta athugað viðskiptahætti eftirlitsskyldra aðila og komið ábendingum og athugasemdum á framfæri þegar tilefni er. Tveir starfsmenn sinna nú þessu eftirliti sem einkum felst í svörun fyrirspurna frá neytendum og greiningu ábendinga um viðskiptahætti ásamt því að bregðast við mögulegum brotum gegn lagaákvæðum um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti. Í þessu sambandi tekur Fjármálaeftirlitið einnig þátt í starfi neytendaverndarnefnda evrópskra eftirlitsstofnanna (EBA, EIOPA og ESMA), bæði með þátttöku í athugunum og með innleiðingu efnisreglna sem frá þeim stafa í íslenskan rétt. Mikilvægt er að Fjármálaeftirlitið geti fylgt eftir ábendingum sem berast ásamt því að geta gert frumkvæðisathuganir varðandi viðskiptahætti á öllum mörkuðum, svo sem varðandi upplýsingagjöf til neytenda, misvísandi söluaðferðir, meðhöndlun kvartanna og önnur samskipti eftirlitsskyldra aðila við neytendur fjármálaþjónustu.

Tilskipun 2014/59/EU um viðbúnað og skilameðferð fjármálafyrirtækja (e. Bank Recovery and Resolution Directive), BRRD, frá 15. maí 2014 kom til framkvæmda innan Evrópusambandsins þann 1. janúar síðastliðinn. Unnið er að innleiðingu hennar í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið. Þá koma tveir starfsmenn Fjármálaeftirlitsins að vinnu við

gerð frumvarps er innleiðir framangreinda tilskipun.

Ljóst er að töluverð vinna mun lenda á starfsmönnum Fjármálaeftirlitsins er frumvarpið verður að lögum. Hún mun felast í framfylgni við lögin, vinnu við innleiðingu og framfylgni við tæknistaðla og tilmæli. Innleiðing og framfylgni mun að mestu leyti fara fram á greiningarsviði og innan fjárhagslegs eftirlits Fjármálaeftirlitsins með aðkomu lagalegs eftirlits. Í tilskipuninni eru 23 tæknistaðlar og 17 leiðbeinandi tilmæli, ásamt öðrum gerðum sem Fjármálaeftirliti og svonefndu Skilavaldi er ætlað að innleiða eða framfylgja.

Skilavald verður sjálfstætt eftirlitsvald, mögulega vistað af Fjármálaeftirlitinu. Ekki hefur verið gerð greining á því hversu margir starfsmenn munu vinna innan Skilavaldsins né hvort eða hvernig starfsmenn Fjármálaeftirlitsins munu koma að vinnu er tengist Skilavaldinu.

Gert er ráð fyrir að lágmarki einu stöðugildum hjá Fjármálaeftirlitinu og þremur stöðugildum hjá væntanlegu Skilavaldi til að sinna þeim verkefnum sem snúa að innleiðingu á BRRD hér á landi á árinu 2016.

Að engingu þykir rétt að geta þess að gert er ráð fyrir að ný lög um fasteignaveðlán til neytenda taki gildi í mars árið 2016. Í drögum að frumvarpinu segir að aðrir veitendur fasteignaveðlána til neytenda en lánastofnanir, Íbúðalánasjóður og lífeyrissjóðir verði skráningarskyldir hjá Fjármálaeftirlitinu. Gert er ráð fyrir að eftirliti með væntanlegri löggjöf verði skipt á milli Neytendastofu annars vegar og Fjármálaeftirlitsins hins vegar.

Eigið fé og flutningur 92 m.kr. af höfuðstól á annað eigið fé

Eigið fé í árslok 2014 nam samtals 575.3 m.kr. og skiptist í annars vegar höfuðstól sem nemur 483,2 m.kr. og hins vegar annað eigið fé 92 m.kr. Þessar 92 m.kr. voru nýverið færðar að kröfu fjármála- og efnahagsráðuneytis af höfuðstól á annað eigið fé, sem bundið eigið fé.

Samkvæmt upplýsingum fjármála- og efnahagsráðuneytis hefur frá árslokum 2011 verið 92 m.kr. munur milli stöðu Fjármálaeftirlits gagnvart fjárheimildum í lokafjárlögum og höfuðstóls stofnunarinnar í Orra og í ritinu Ársreikningar ríkisaðila, en á árinu 2011 samþykkti Alþingi lækkun fjárheimildar FME um 92 m.kr. vegna hagræðingarkröfu í fjárlögum. Hins vegar, til að taka jafnframt tillit til kröfu Fjármálaeftirlitsins á markaðan tekjustofn eru framangreindir fjármunir færðir sem annað eigið fé.

Í ríkisreikningi segir að þegar fjármunir eru færðir yfir á bundið eigið fé sé það gert til að fresta ráðstöfun fjárins til síðari tíma samkvæmt nánari ákvörðun Alþingis.

Um þetta mál er ýtarlega fjallað í álitserð ríkislögmanns með bréfi dagsett 13. október 2011. Þar er það megin niðurstaða að óviðunandi sé sú tilhögun fjárlaga ársins 2011 að færa á viðskiptareikning hluta af þeim fjármunum sem innheimtir hafa verið til rekstur Fjármálaeftirlitsins af eftirlitsskyldum aðilum og ákvarðaðir með lögum 99/1999. Fjárlög megi ekki ganga gegn almennum lögum og öndvert.

Á hinn bóginn er á það að líta nú að ráðuneytið færir umrædda fjármuni ekki á viðskiptareikning heldur millifærir þá sbr. framanritað af höfuðstól yfir á bundið eigið fé. Eignir samtals á efnahagsreikningi og handbært fé er óbreytt.

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF ICELAND

Í langtímaáætlunum Fjármálaeftirlitsins er gert ráð fyrir að annað eigið fé (bundið eigið fé) verði stofnuninni til ráðstöfunar til greiðslu rekstrarkostnaðar.

Samtala gjaldaliða í rekstraráætlun Fjármálaeftirlitsins fyrir árið 2016 er samkvæmt framangreindu áætluð 2.051,2 m.kr. á árinu 2016 samanborið við 1.970,9 m.kr. áætlaðan kostnað ársins 2015 eftir endurskoðun. Hækkunin milli ára er 80,3 m.kr. eða 4,1%.

Helstu tekjuliðir, ákvörðun eftirlitsgjalds, rekstrarniðurstaða og eigið fé

Skilgreining á framlagi ríkissjóðs og færsluaðferðir leiða það af sér að höfuðstóll stofnunarinnar sýnir uppsafnaðan tekjuafgang fyrri ára gagnvart fjárlögum og fjárheimildum. Í lok ársins 2014 var eigið fé stofnunarinnar jákvætt um 574,8 m.kr. Eigið fé í lok árs kemur til lækkunar á eftirlitsgjaldi samkvæmt ákvæði laga nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Þá segir jafnframt í 3. gr. framangreindra laga að Fjármálaeftirlitinu sé heimilt að mynda varasjóð (eigið fé) sem nemi að hámarki 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi næsta árs og sé heimilt að nýta hann til fjármögnunar á útgjöldum umfram áætlanir vegna ófyrirséðra atvika.

Eftirlitsgjald ársins 2015 er 1.637 m.kr. skv. fjárlögum sem Alþingi samþykkti í desember 2014. Eigið fé, eða varasjóður í árslok 2014, má því að hámarki nema 81.848 þús.kr.

Eins og sjá má af framansögðu hefur í tvígang verið lögð til lækkun eftirlitsgjalds (markaðra tekna) milli ára, fyrst um 6,8% fyrir árið 2013 og aftur 9,7% fyrir árið 2014, þar sem markmiðið var að lækka eigið fé í lögbundið hámark þess skv. lögum. Þá var lagt til að eftirlitsgjaldið hækkaði einungis um 3% fyrir árið 2015 byggt á sömu forsendum.

Samkvæmt rekstraráætlun fyrir árið 2016 er gert ráð fyrir að eftirlitsgjald hækki einungis um 4,5% milli ára og nemi 1.710,6 m.kr., en heildartekjur Fjármálaeftirlitsins nemi þannig í árslok 2016 um 1.799,1 m.kr. Heildartekjur skiptast í framangreint eftirlitsgjald en til viðbótar vaxtatekjur sem áætlaðar eru 15 m.kr. og 73,5 m.kr. aðrar tekjur. Aðrar tekjur eru meðal annars þjónusta sem stofnuninni er heimilt að endurkrefja samkvæmt gjaldskrá, útlagður kostnaður úrskurðarnefnda og endurkrafinn kostnaður, s.s. vegna mótuneytis.

Að teknu tilliti til 1.799,1 m.kr. áætlaðra heildartekna árið 2016 og 2.051,2 m.kr. áætlaðs rekstrarkostnaðar, er gert ráð fyrir að rekstrarafkoma verði neikvæð sem nemi 252,1 m.kr. á árinu 2016. Eins og sýnt er í töflu 2 er þannig gert ráð fyrir að eigið fé lækki samsvarandi og verði 102,5 m.kr. í árslok 2016.

Áætlað eftirlitsgjald 2016

Samkvæmt lögum nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, skulu eftirlitsskyldir aðilar og aðrir gjaldskyldir aðilar sem tilgreindir eru í lögnum standa straum af kostnaði við rekstur Fjármálaeftirlitsins með sérstöku eftirlitsgjaldi. Í áætluninni er gert ráð fyrir að álagt eftirlitsgjald nemi 1.710,6 m.kr. á árinu 2016 sem er 4,5% hækkun frá áætlun ársins 2015.

Tekjur stofnunarinnar eru að langmestu leyti af framangreindu eftirlitsgjaldi. Lögin heimila stofnuninni þó einnig í ákveðnum tilvikum að taka gjald samkvæmt gjaldskrá til greiðslu kostnaðar fyrir ýmsar sértækar aðgerðir (t.d. lýsingar) og fyrir afgreiðslu umsókna um starfsleyfi.

Í töflu 4: *Tekjuáætlun 2016 – Áætluð álagning eftirlitsgjalds*, sem er að finna á næstu síðu er sýnd tillaga Fjármálaeftirlitsins um skiptingu eftirlitsgjalds á árinu 2016 milli flokka eftirlitsskyldra aðila. Skiptingin byggir á mati þróun starfseminnar undangengin þrjú ár með tilliti til þess tíma sem farið hefur í eftirlit með hverjum flokki eftirlitsskyldra aðila eins og mælt er fyrir um í framangreindum lögum. Ennfremur eru í töflunni sýndir álagningarstofnar gjaldsins og tillögur um breytingar á álagningarhlutföllum. Þá eru þar þau lágmarks- og fastagjöld sem lagt er til að verði breytt. Í töflunni er einnig sýnd sambærileg hlutfallsskipting álagðs eftirlitsgjalds á árinu 2015 ásamt gildandi álagningarhlutföllum og lágmarks- og fastagjöldum.

Með hliðsjón af því sem að framan greinir er nú lagt til að álagningarhlutföll breytist mjög óverulega til hækkunar. Gert er ráð fyrir að hlutfall lífeyrissjóðanna lækki og rekstrarfélaga og fagfjárfestastjóða haldist óbreytt. Þá eru nú einnig lagðar til breytingar á lágmarksgjöldum fjármálafyrirtækja, greiðslustofnana, váttryggingafélaga, Íbúðalánasjóðs, verðbréfamiðstöðva og kauphallar með hliðsjón af almennum verðlagsbreytingum frá því að þessum gjöldum var síðast breytt, í upphafi árs 2011.

Með hliðsjón af því sem að framan greinir eru nú lagðar til breytingar á álagningarhlutföllum frá gildandi lögum sem skýrast af framangreindu mati á kostnaðarskiptingu við rekstur stofnunarinnar og þróun álagningarstofna eftirlitsskyldra aðila. Samkvæmt því er lagt til að álagningarhlutföll, viðskiptabanka, sparisjóða, lánaþyrirtækja, rafeyrisskýringa, greiðslustofnana, váttryggingafélaga, váttryggingamiðlana, verðbréfafyrirtækja, verðbréfamiðlana, verðbréfamiðstöðva, kauphalla, lífeyrissjóða, Íbúðalánasjóðs og Lánasjóðs sveitarfélaga lækki en álagningarhlutfall lífeyrissjóðanna lækki. Þá er gert ráð fyrir að álagningarhlutfall rekstrarfélaga og fagfjárfestastjóða haldist óbreytt. Einnig eru nú lagðar til breytingar á lágmarksgjöldum allra þeirra aðila sem taldir eru upp hér að framan, að undanskildum váttryggingamiðlunum, með hliðsjón af almennum verðlagsbreytingum frá því að þessum gjöldum var síðast breytt, í upphafi árs 2011. Að endingu er nú lögð til hækkun á þrepaskiptu fastagjaldi á lífeyrissjóðina miðað við að þessi gjöld nemi um 60% af áætlaðri heildarálagningu á lífeyrissjóðina sem er sama viðmið og verið hefur undanfarin ár varðandi fjárhæðir þessa gjalds.

Tafla 4. Tekjuáætlun 2016 - Áætlun álagning eftirlitsgjalds:

Áætlun álagning eftirlitsgjalds fyrir árið 2016 og tillögur um álagningarhlutföll og lágmarks- og fastagjöld

Fjármálaæftirlitið	Tilvisun í 5. gr. laga nr. 99/1999	Álagningarstofn ¹⁾	Álagt eftirlitsgjald í ársbyrjun 2015	Hlutfallsleg skipting álagðs eftirlitsgj. 2015	Álagningarstofnar samkvæmt ársreikningum 2014	Tillögur um lágmarks og fastagjöld 2016	Gildandi lágmarks og fastagjöld 2015	Tillögur um álagningarhlutföll -% vegna ársins 2016	Gildandi álagningar hlutföll -% 2015	Áætlun álagning vegna ársins 2016 ²⁾	Hlutfallsleg skipting áætlaðrar álagningar 2016
Lánastofnanir			884.463	54,7	3.156.750.800					931.743	55,2
Viðskiptabankar	1 mgr. II.1.a	e	837.253	51,8	2.980.537.852	1.200	1.000	0,0297	0,0277	885.220	52,4
Sparisjóðir	" " " 1.b	e	14.918	0,9	44.144.033	1.200	1.000	0,0260	0,0251	12.185	0,7
Lánafyrirtæki (sjá þó L.sj.sveitarfél. neðar í töflu)	" " " 1.b	e	32.292	2,0	132.068.915	1.200	1.000	0,0260	0,0251	34.338	2,0
Greiðslustofnanir	" " " 1.b	e	1.000	0,1	858.012	1.200	1.000	0,0260	0,0251	1.200	0,1
Vátryggingafélag	1 mgr. II.2	i	163.041	10,1	51.848.687	1.200	1.000	0,3200	0,3140	168.835	10,0
Vátryggingamiðlalarar	" " " 3	i	4.371	0,3	1.022.121	450	450	0,1800	0,1720	4.377	0,3
Verðbrélafyrirtæki	" " " 4	e	19.469	1,2	3.161.588	1.200	1.000	0,5200	0,4900	20.351	1,2
Verðbréflamiðlanir	" " " 5	e	1.200	0,1	130.506	700	600	0,5200	0,0490	1.400	0,1
Rekstrarfélag	1 mgr. II.6	e	113.511	7,0	375.217.470	1.200	1.000	0,0300	0,0300	115.676	6,9
" fagfjárfestisjóðir - lög 128/2011	" " " 6	hre	25.713	1,6	136.146.956	150	150	0,0133	0,0133	24.933	1,5
Verðbréflamiðstöðvar	" " " 7	t	4.143	0,3	611.784	700	600	0,7200	0,7000	4.405	0,3
Kauphallir	" " " 8	t	3.856	0,2	458.971	700	600	0,8300	0,8000	3.809	0,2
Lífeyrissjóðir	1 mgr. II.9	ei	258.080	16,0	2.882.983.111	⁵⁾	1.250 - 7.710	0,0093	0,0097	268.117	15,9
Innlánsdeildir samvinnufélaga	" " " 10	f	450	0,0		450	450			450	0,0
Ibúðalánasjóðir	" " " 11	e	50.914	3,1	824.443.791	1.200	1.000	0,0065	0,0059	53.589	3,2
Lánasjóður sveitarfélaga	" " " 12	e	6.013	0,4	76.782.180	700	600	0,0082	0,0078	6.296	0,4
Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárf. og öryggissjóðir skv. I. um innstæðuþryggingar	" " " 13	f	1.000	0,1		500	500			1.000	0,1
Aðilar með innheimtuleyfi skv. I. nr. 95/2008	1 mgr. II.14	f	4.200	0,3		700	700			4.900	0,3
Gjaldreyrisskiptistöðvar	2 mgr.	f	600	0,0		600	600			700	0,0
Eignarhaldsfélag skv. 4. mgr. 5. gr.	5 mgr.	f	15.000	0,9		1.500	1.500			15.000	0,9
Útgefendur hlutabréfa og skuldabréfa	6. og 7. mgr.	f	57.500	3,6		⁴⁾	⁴⁾			61.000	3,6
Samtals			1.617.725	100,0						1.687.781	100,0
Fjármálatryggingar undir skilnaftindum o.fl. ³⁾	9. mgr.	f	23.000			500 - 3.000	500 - 3.000			23.000	
Alls			1.640.725							1.710.781	

1) e=eignir samtals; t=rekstrartekjur; ei=hrein eign til greiðslu lífeyris; i=iðgjöld; f=fastagjöld; hre=hrein eign.

2) Tekið hefur verið tillit til áhrifa lágmarksgjalda

3) Fjármálatryggingar sem stýrt er af slitastjórn.

4) Prepskipt fastagjöld.

5) Prepskipt fastagjöld í þús. kr.: 1.350; 2.260; 3.950; 7.330; 8.500.

Rekstrarsýn til lengri tíma: 2017–2019

Við gerð rekstraráætlunar 2016 var jafnframt horft til þess hvernig langtímaáætlun gæti litið út. Leitast er við að draga upp mynd af því hvernig eftirlitsgjaldið muni þróast á komandi árum miðað við þá samfellu og jafnvægi sem Fjármálaeftirlitið telur að komin sé í starfsemina. Í töflu 5 hér að neðan má sjá þessa langtímasýn, þar sem horft er sérstaklega til árána 2017-2019.

Tafla 5. Rekstraráætlun 2017-2019

	Áætlun 2017		Áætlun 2018		Áætlun 2019	
	br. (%)	br. (%)	br. (%)	br. (%)	br. (%)	br. (%)
Tekjur						
Eftirlitsgjald	2.025.373	18,4%	2.076.007	2,5%	2.127.907	2,5%
Aðrar tekjur	75.382	2,5%	77.267	2,5%	79.199	2,5%
Heildartekjur samtals	2.100.755		2.153.274		2.207.106	
Rekstrargjöld						
Launakostnaður	1.685.441	4,5%	1.727.577	2,5%	1.770.767	2,5%
Félagsgjöld, ferðir og fundir	107.398	2,5%	110.083	2,5%	112.835	2,5%
Rekstrarvörur	29.068	2,5%	29.794	2,5%	30.539	2,5%
Aðkeypt þjónusta, hugbún. gerð og leyfisgjöld	165.431	-13,1%	169.567	2,5%	173.806	2,5%
Húsnæðiskostnaður	105.619	2,5%	108.259	2,5%	110.965	2,5%
Rekstrarkostnaður	12.190	2,5%	12.495	2,5%	12.807	2,5%
Rekstrargjöld samtals	2.105.147	2,6%	2.157.776	2,5%	2.211.720	2,5%
Fjármunatekjur og -gjöld	6.000		4.000		4.000	
Tekjur/gjöld	1.608		-501		-614	
Eigið fé og varasjóður:						
Eigið fé í lok árs	104.157		103.655		103.041	
þar af varasj., að hámm. 5% af eftirlitsgj. næsta árs	5,0%		4,9%			

Gert er ráð fyrir um 2,5% almennum verðhækkunum milli ára með þeirri undantekningu að laun hækki um 4.5% á árinu 2017 í kjölfar kjarasamninga sem nú eru lausir. Þá lækki aðkeypt þjónusta um rúm 13% milli árána 2016 og 2017, enda ljúki vinnu við áhættumiðað eftirlit (lokaáfangi umbótaverkefna) í árslok 2016 eða þar um bil.

Annar rekstarkostnaður er áætlaður því sem næst óbreyttur milli ára. Áfram er gert ráð fyrir viðbótarkostnaði vegna nýrra verkefna samanber framanritað en þar er að mestu um að ræða launakostnað. Þannig er áætlað að heildarkostnaður nemi samtals um 2.105,1 m.kr. á árinu 2017. Þá nemi aðrar tekjur 75,3 m.kr. og fjármagnsliðir um 6 m.kr. Til þess að ná jafnvægi í afkomu verður að gera ráð fyrir að eftirlitsgjaldið 2017 hækki um sem nemur 18,4% milli ára og verði sem næst 2.025,3 m.kr. og eigið fé (varasjóður) þannig um 104,1 m.kr. í árslok 2017 eða sem næst 5% af áætluðu eftirlitsgjaldi ársins 2018.

Á næstu mánuðum mun fara í gang innan stofnunarinnar ýtarleg vinna við skilgreiningu á æskilegri stærð og umfangi Fjármálaeftirlitsins. Í því sambandi verði leitað leiða til að ná fram enn frekari hagræðingu í rekstri en orðin er.

Á árunum 2018 og 2019 er síða í þessari sýn gert ráð fyrir samfellu í rekstri Fjármálaeftirlitsins. Tekjur og gjöld haldist í hendur og eftirlitsgjald hækki því sem næst í takt

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

FINNFRANGLAÐ AÐHAFSÓÐNAÐSSTYÐINGARSTOFU
FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

við áætlaðar hækkanir verðlags og launa milli ára, en miðað er við 2,5% verðlagsbreytingu og jafnvægi milli almennra verðhækkana og launa.

Eins og greint er frá í kaflanum hér að framan um ákvörðun eftirlitsgjalds og þróun eigin fjár er ljóst að ástæða þeirrar skörpu hækkunar eftirlitsgjalds sem lögð er til árið 2017 byggir á því að eftirlitsgjaldið hefur verið lækkað til að mæta þeirri lagaskyldu að eigið fé sé að hámarki 5% af eftirlitsgjaldi næsta árs (u.þ.b. 80-100 m.kr.). Í töflu 6 hefur verið tekið saman hvernig eftirlitsgjaldið hefur þróast á umliðnum árum. Þar er jafnframt að finna hvert eftirlitsgjaldið verður árið 2017 ef það hefði tekið breytingum samkvæmt vísitölu neysluverðs, annars vegar frá 2012 en einnig frá 2013. Sýnt er hvernig eftirlitsgjaldið hefði verið á bilinu 1.927,2 til 2.161,8 m.kr. eftir því hvort árið er notað sem viðmiðunargrunnur. Með öðrum orðum, hefði álagt eftirlitsgjald árána 2012 eða 2013 hækkað í takt við verðlagsbreytingar væri það mjög nálægt því eftirlitsgjaldi sem lagt er upp með í töflu 5 hér að ofan fyrir árið 2017, eða 2.025,3 m.kr.

Tafla 6, greining eftirlitsgjalds:

Greining eftirlitsgjalds	2012	2013	2014	Áætlun 2015	Áætlun 2016	Áætlun 2017
Eftirlitsgjald, á verðlagi hvers árs	1.879.792	1.751.593	1.589.938	1.636.956	1.710.619	2.025.373
breyting milli ára (%)	14,4%	-6,8%	-9,2%	3,0%	4,5%	18,4%
Hækkun vísitölu neysluverðs milli ára	5,2%	4,5%	3,7%	1,0%	2,5%	2,5%
Eftirlitsgjald, ef það hefði hækkað sem nemur br. n.vt. ár hvert frá 2012	1.879.792	1.964.837	2.036.686	2.057.703	2.109.145	2.161.874
Eftirlitsgjald, ef það hefði hækkað sem nemur br. n.vt. ár hvert frá 2013		1.751.593	1.815.644	1.834.380	1.880.239	1.927.245

Gert er ráð fyrir að verðlag hækku um 2,5% á tímabilinu frá janúar 2015 til janúar 2017

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis**
Sendandi: **Fjármála- og efnahagsráðuneytið; skrifstofa skattamála.**
Dagsetning: **17.12.2015**
Málsnúmer: **FJR15080050**
Bréfalykill: **3.5**

Efni: Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (safnlög) (Haust 2015) - Gildistaka c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014, almenningssamgöngur o.fl.

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis hefur afgreitt 2. mál, ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga 2016, til 2. umræðu. Við málsmeðferð nefndarinnar vakti Samband íslenskra sveitarfélaga athygli á því að frá 1. janúar 2016 muni fólksflutningar verða virðisaukaskattsskyldir að almenningssamgöngum, ferðaþjónustu fyrir fatlað fólk og aldraða og skólaakstri undanskyldum. Lýsti Sambandið áhyggjum af því að breytingin kunni að hafa áhrif á fjárhag sveitarfélaga þar sem innkaupsverð á fólksflutningaþjónustu, sem nýtt verður við rekstur almenningssamgangna o.fl., muni hækka vegna hennar. Í minnisblaði fjármála- og efnahagsráðuneytisins frá 13. nóvember 2015 lagði ráðuneytið til að nýrri málsgrein yrði bætt við 42. gr. laga um virðisaukaskatt þar sem kveðið yrði á um rétt sveitarfélaga og stofnana þeirra til endurgreiðslu á helmingi virðisaukaskatts vegna kaupa á fólksflutningum vegna almenningssamgangna o.fl. Sambandið taldi að með þeirri breytingu sem ráðuneytið lagði til væri ekki nægilega langt gengið, m.a. vegna þess að sveitarfélögin hefðu í mörgum tilvikum samið um kaup á fólksflutningaþjónustu til lengri tíma, og endurgreiðsla helmings virðisaukaskatts mundi ekki duga til að mæta kostnaðarauka þeirra. Fulltrúar ráðuneytisins og Sambands íslenskra sveitarfélaga funduðu um málið í lok nóvember og byrjun desember. Á þeim tíma hafði m.a. komið fram að nokkur vafi væri uppi um hvort kaup sveitarfélaga og stofnana þeirra á fólksflutningaþjónustu, vegna reksturs almenningssamgangna o.fl., félli utan undanþáguákvæðis c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014. Af þessum sökum óskaði ráðuneytið eftir álitum ríkisskattstjóra á því hvort kaup á slíkri þjónustu yrðu virðisaukaskattsskyld um næstu áramót. Álit ríkisskattstjóra barst ráðuneytinu 9. desember sl. Þar kemur efnislega fram að ríkisskattstjóri telji að aðkeypt akstursþjónusta í þágu aðila sem hafa með höndum fólksflutninga sem undanþegnir verða virðisaukaskatti skv. c-lið 1. gr. laga nr. 124/2014 falli undir undanþágu 6. tölul. 3. mgr. 2. gr. laganna, enda verði hún nýtt sem þáttur í undanþeginni þjónustu samkvæmt ákvæðinu. Að álitinu fengnu átti fulltrúi ráðuneytisins fund með Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Í ljósi framangreindrar niðurstöðu ríkisskattstjóra komust fulltrúarnir að þeirri niðurstöðu að sú breyting sem ráðuneytið hafði lagt til í minnisblaði til efnahags- og viðskiptanefndar, dags. 13. nóvember sl., væri óþörf.

Í nefndarálitum meiri hluta efnahags- og viðskiptanefndar við 2. umræðu var upphaflega að finna tillögu sem var í samræmi við tillögu ráðuneytisins frá 13. nóvember sl. Nefndarálitin var síðar prentað upp og tillagan felld brott en í stað hennar má finna texta sem er í samræmi við niðurstöðu ríkisskattstjóra.

Í dag, 17. desember, hefur ráðuneytið rætt við fulltrúa KPMG ehf. Mat fyrirtækisins er að sú tillaga sem kom fram í minnisblaði ráðuneytisins 13. nóvember sl. hafi verið heppileg og í samræmi við skilning þess á ákvæði c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014. Þá telur fyrirtækið þá túlkun á ákvæðinu að sala á fólksflutningaþjónustu til sveitarfélaga og stofnana þeirra vegna almenningssamgangna o.fl. eigi að verða virðisaukaskattsskyld í betra samræmi við markmið þeirra breytinga sem gerðar voru með þeim lögum, þ.e. að fækka og einfalda undanþágum frá virðisaukaskattsskyldu. Að auki var það mat fyrirtækisins að túlkun ríkisskattstjóra á ákvæðinu væri til þess fallin að auka flækjur í virðisaukaskattsskilum rekstraraðila fólksflutningaþjónustu þar sem starfsemi þeirra yrði í mörgum

tilvikum blönduð.

Að mati ráðuneytisins væri það í betra samræmi við anda þeirra breytinga sem gerðar voru með lögfestingu laga nr. 124/2014 að kaup sveitarfélaga og stofnana þeirra á fólksflutningaþjónustu vegna almenningsgangna o.fl. væru virðisaukaskattsskyld. Hins vegar verður trauðla horft fram hjá því hvernig ríkisskattstjóri túlkar ákvæði c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014. Embætti ríkisskattstjóra fer lögum samkvæmt með daglega framkvæmd á sviði virðisaukaskatts. Álitid veitir ríkisskattstjóri með vísan til lögboðins samræmingar- og leiðbeiningarhlutverk hans, sbr. 2. mgr. 101. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Í því er að mörgu leyti tekið mið af framkvæmd annarra undanþáguákvæða laga um virðisaukaskatt. Í því ljósi telur ráðuneytið eðlilegt að sú umfjöllun sem nú kemur fram í nefndarálitni meirihlutans standi. Í þessu samhengi vekur ráðuneytið hins vegar athygli á því að heildarendurskoðun virðisaukaskattskerfisins stendur enn yfir. Eflaust munu því skapast frekari tækifæri til þess að taka gildissvið ákvæða c-liðar 1. gr. laga nr. 124/2014 til nánari skoðunar.

Alþingi,
Efnahags og viðskiptanefnd
sent rafrænt á nefndasvid@althingi.is

Ísafirði 9. október 2015.

Umsögn; Ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2016 (breyting ýmissa laga)2. mál, lagafrumvarp 145. löggjafarþing 2015–2016.

Stjórn Fjórðungssambands Vestfirðinga (FV) hefur kynnt sér efni umsagnar Sambands íslenskra sveitarfélaga um frumvarpið frá 8. október s.l..

FV styður efni umsagnar Sambands íslenskra sveitarfélaga og hvetur Alþingi að taka efni hennar til greina við afgreiðslu málsins. FV áréttar þó sérstaklega efni frumvarpsins er varðar V kafla frumvarpsins og varðar tillögur um virðisaukaskatt af almenningssamgöngum.

F.h. stjórnar Fjórðungssambands Vestfirðinga

Aðalsteinn Óskarsson, framkvæmdastjóri

Október 16, 2015.

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og Viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Kæra Efnahags- og Viðskiptanefnd,
vinsamlegast meðtakið eftirfarandi athugasemdir.

Athugasemdirnar varða:

Breytingu í fjárlögum fyrir 2016 um ívilnun vörugjalda á bílaleigubíla. Þá sérstaklega þeim atriðum núverandi laga sem taka til sérstakra ívilnana á vörugjöldum fyrir bílaleigur við kaup/innflutning á ökutækjum til bílaleigu. Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 eru lagðar til breytingar á þessum lögum/reglum.

Athugasemdir:

Ákveðinn, afar þröngur, hópur hagsmunaaðila í bílaleigu mótmælir harðlega væntanlegum breytingum á núgildandi lögum um vörugjald bílaleigubíla.

Hinsvegar, þá er höfuðvandamálið að núgildandi lög um ívilnun á vörugjaldi til bílaleiga eru störgölluð. Er þá kurteislega til orða tekið.

Það að núgildandi lög um vörugjald bílaleigubíla hafi farið í gegnum stjórnkerfið og alþingi og á endanum verið samþykkt, er hneyksli. Í núgildandi lögum er innbyggð forgjöf til örfárra stærstu bílaleiga landsins. Forskot sem þessir sömu hagsmunaaðilar fengu sjálfir að koma inn í lögin eftir sinni forskrift.

Mikilvægt er að nefndin geri sér fulla grein fyrir því hvernig núgildandi fyrirkomulag er. Því ætlast ég til þess að nefndin kynni sér það í þaula. Á einfaldaðan hátt snýr þetta fráleita forskot að því að núverandi vörugjöld eru þannig að greitt er eitt fast vörugjald innan almanaksársins sem dreifist á keypta bílaleigubíla. Þetta fasta vörugjald veldur því að smærri bílaleigur þurfa að greiða kr. 50.000 í vörugjald á hvern bíl að lágmarki. Séu keyptir færri en 35 bílar á ári hækkar vörugjaldið enn frekar og endar iðulega í fullu vörugjaldi. Á meðan þurfa stærstu bílaleigurnar, sem eru ekki nema þrjár talsins, ekki að greiða nema kr. 13.500 á hvern bíl ef keyptir eru 500 bílar á ári. Greiða þessir aðilar síðan enn minna ef keyptir eru fleiri bílar.

Ég ætla ekki að niðurlægja nefndina með því að upplýsa hana um hvernig; fyrirtækjarekstur, atvinnulíf, samkeppni og markaðslögmálin virka. Því augljóst er að núgildandi lög eru fullkomlega á skjön við öll þessi hugtök. Það sem verra er að lögin eru einnig fullkomlega á skjön við rétt allra þegna á Íslandi að standa jafnir gagnvart lögum. **Það er algjört grundvallarskilyrði að allar bílaleigur á Íslandi greiði nákvæmlega jafn hátt vörugjald af hverju keyptu ökutæki. Allt annað er fullkomlega óásættanlegt.**

Aðeins eitt dæmi sem ætti að keyra inntak míns máls heim. Sykurskattur er lagður á. Þætti þá einhverjum það eðlilegt að Hagar myndu fá að greiða töluvert lægri sykurskatt á hvert kíló heldur en Melabúðin vegna þess að þeir selja mun meira magn af sykri? Hagar væru þannig með ákveðinn „magnafslátt“ af opinberum gjöldum. Ég ætla rétt að vona að það sé ekki algengt að aðrir stórir innflutningsaðilar séu að fá „magnafslátt“ af tollum og vörugjöldum í sínum geirum?

Nefndinni ber að hafa í huga að þótt þessir þrír stærstu hagsmunaaðilar beri fyrir sig að hagur 150 bílaleiga sé undir í þessu máli þá varðar þessi breyting ekkert við 140 af þessum 150 því þær bílaleigur njóta mjög takmarkað þeirra forréttinda sem lýst er hér að ofan. Margar bílaleigur njóta alls engra ívilnana.

Einnig þá er varla öll ferðapjónustan í hættu vegna þessa. Hafa ber í huga tölur um að heildarfjöldi bílaleigubíla á Íslandi sé um 16.000 bílar. Af þeim má búast við að hinir þrír stærstu séu með tæplega 7.000 bíla af því. Þá eru eftir tæplega 10.000 bílaleigubílar, sem hafa fengið mis-litla til enga ívilnun, en geta samt sinnt ferðamönnum hér.

Niðurstaða:

Niðurstaða þessa máls er mikilvæg og hún er sú að Efnahags- og Viðskiptanefnd þarf að afgreiða þetta mál á aðra hvora af tveimur leiðum:

Annarsvegar að fella út allar ívilnanir/afslætti af vörugjöldum til bílaleiga eins og núverandi frumvarp felur í sér. Þannig skapast jafnræði á milli allra aðila á bílaleigumarkaðnum.

Hinsvegar að breyta frumvarpinu þannig að allar ívilnanir/afslættir vörugjalda komi nákvæmlega jafnt til allra aðila á bílaleigumarkaðnum.

Síðan er það sjálfstætt rannsóknarefni nefndarinnar hvernig ofangreind hugsanavilla komst í gegnum allt stjórnkerfið án þess að nokkur kæmi auga á vitleysuna. Við eigum ekki að gleyma okkur í þakklæti og feginleika yfir því að téð hugsanavilla hafi í þetta skipti ekki varðað leyfi fyrir Íslenska banka að taka við innlánum erlendis. Heldur eigum við að kappkosta að útrýma slíku fagleysi úr stjórnarsýslunni.

Að lokum óska ég eftir að koma fyrir nefndina til að fylgja eftir þessum athugasemdum mínum.

Virðingarfyllst,

Jón Daði Ólafsson
Go Green / Rental 1

Nefndasvið Alþingis
bt. Efnahags- og skattanefndar
Austurstræti 8-12
150 Reykjavík
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík 05. október 2015

Efni: Umsögn við fjárlagafrumvarp 2015 frá Bílaleigu Flugleiða ehf. / Hertz á Íslandi

I. Inngangur

Bílaleiga Flugleiða ehf., sérleyfishafi Hertz á Íslandi, gerir með bréfi þessu eftirfarandi athugasemdir við fjárlög 2016. Bílaleiga Flugleiða – Hertz á Íslandi hefur starfrækt bílaleigu á Íslandi í 43 ár. Fyrirtækið hefur í sínum rekstri í dag um 1900 bifreiðar. Fyrirtækið rekur 18 afgangslustaði og umboð um allt land. Hjá fyrirtækinu og dótturfélagi þess starfa beint um 140 starfsmenn. Fyrstu 8 mánuði ársins 2015 voru gerðir um 31.000 leigusamningar. Bifreiðar félagsins óku 35.367.461 km.

Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 er gert ráð fyrir nýrri tekjuráðstöfun sem hafa mun miklar og alvarlegar afleiðingar fyrir rekstur bílaleiga á Íslandi. Gert er ráð fyrir að „afnám ívilunar vegna vörugjalda af bílaleigubílum í tveimur skrefum sem gæti hækkað tekjur ríkisins um u.þ.b. 0,6 mia.kr. árið 2016 en um 2,5 mia.kr. frá og með 2017.“ Orðið ívilnun í þessu samhengi er villandi. Bílaleigubílar eru atvinnutæki og hefur það verið viðurkennt af löggjafarvaldinu frá árinu 2000 þegar settar voru sérreglur um vörugjöld á ökutækjum sem notaðar eru í rekstri bílaleiga. Í þessu samhengi er rétt að benda á að bílaleigubílar eru nánast einu atvinnutækin sem bera vörugjöld. Hópfærðabílar, skip, flugvélar, vélar, vélasmæður og önnur framleiðslutæki bera ekki vörugjöld.

Innan fjármálaráðuneytisins hefur ítrekað verið unnið gegn hagsmunum bílaleiga sem virðist vera fyrir atbeina hagsmuna örfárra bílaumboða og Lýsingar hf. Sem dæmi má nefna að fram hefur komið á fundum og í riti röksemdir frá fjármálaráðuneytinu sem orðrétt má finna í skrifum frá þessum hagsmunaaðilum. Þrátt fyrir að til standi að endurskoða öll vörugjöld og m.a. skattlagningu ökutækja, hefur fjármálaráðuneytið þrátt fyrir það að hafa talað á annan veg, ákveðið að taka stærsta hagsmunaaðila í bilgreininni út úr þeirri endurskoðun og framkvæma þessar breytingar núna án samráðs eða nokkurar greiningar á áhrifum á rekstur bílaleigufyrirtækja. Aldrei hefur fjármálaráðuneytið óskað eftir gögnum, hvorki frá bílaleigum né SAF varðandi rekstur þessara fyrirtækja eða varðandi möguleg áhrif á starfsgreinina yfir höfuð. **Bílaleiga Flugleiða ehf. leggur til að að fyrirhugaðum breytingum á vörugjöldum verði frestað þar til heildarendurskoðun á vörugjöldum ökutækja hefur farið fram. Jafnframt að bílaleigunefnd SAF og Bilgreinasambandið fái að koma að þeirri vinnu.** Þetta er í samræmi við aðrar breytingar sem boðaðar hafa verið á ferðaþjónustu og fólksflutningum þar sem gefinn var eins árs aðlögunartími.

II. Helstu atriði umsagnar

Helstu atriði umsagnar þessarar má draga saman með eftirfarandi hætti:

- a) Ef skoðuð er nýskráning bílaleigubifreiða á árinu 2014 eru þær 37% færri en á árinu 2008. Á sama tíma hefur orðið 109% aukning í fjölda ferðamanna. Druslubílavæðing heldur áfram, verði þessum reglum varðandi vörugjöld á bílaleigubifreiðar breytt. Nýskráðir bílaleigubílar pr. hverja 1000 ferðamenn á árinu 2008 voru sjö en voru á árinu 2014 aðeins fjórir. Þeir stefna í að verða 4,4 á árinu 2015.
- b) Verði af fyrirhuguðum breytingum mun framboð nýrra bílaleigubíla minnka mikið. Nýir og nýlegir bílar eru öruggari en eldri bílar og betur í stakk búnir að takast á við erfiðar akstursaðstæður hér á landi. Afslátturinn sem hverfur kemur beint fram sem aukinn afföll bifreiða. Þetta leiðir til hækkunar útleiguverðs sem þegar er of hátt og samkeppnisstaða þeirra sem bjóða nýja og nýlega bíla versnar áfram.
- c) Kaupgeta mun minnka mikið þar sem að listaverð frá umboði hefur ekki hækkað heldur aðeins innkaupsverð bílaleigu. Afsláttur frá listaverði verður minni. Það leiðir líklegast til þess að fjármögnunarfyrtæki munu krefjast þess að Bílaleiga Flugleiða ehf. leggi fram allt að 310 milljónir í auknu eiginfjárframlagi til að veðhlutföll haldist við kaup á sambærilegu magni af bílum og á árinu 2015.
- d) Bílaleigur hér á landi búa við erfiðari rekstrarskilyrði í samanburði við bílaleigur í samkeppnislöndum þar sem vaxtastig hér er mun hærra, afföll meiri og gríðarleg samkeppni á endursölumarkaði.
- e) Eiginfjárlutfall bílaleiga skv. Hagstofu Íslands árið 2013 er 2%
- f) Bílaleigubílar eru dýrir á Íslandi vegna margra samverkandi þátta sem gerir rekstrarumhverfið hérlandis mun óhagstæðara en í öðrum Evrópulöndum. Helstu þættir eru að ekki er keypt beint frá framleiðanda, afföll bifreiðar er miklu hærri, smár endursölumarkaður og vaxtastig er miklu hærri.
- g) Helsta ógn við rekstur bílaleiga er vörugjaldabreyting sem leiðir af sér 46% hækkun í afföllum og svo það vandamál sem felst í endursölu á bílum. Fjölgunin á bílaleigubílum á næstu 2-3 árum á eftir að leiða af sér mikið vandamál við að selja bíla og viðbúið að afföll bifreiða aukist einnig mikið af þeim sökum.
- h) Nýting á bílaleigubílum á Íslandi er léleg. Topparnir eru gríðarlega miklir og langt frá því að vera í einhverju samræmi við það sem gerist annars staðar í heiminum. Þrátt fyrir aukinn ferðamannafjölda á veturna hefur nýting ekki vaxið að ráði þar sem að toppurinn hefur verið að vaxa líka. Viðbúið er að draga þurfi úr framboði bílaleigubíla til að jafna þessa sveiflu í rekstri ef innkaupsverð hækkar.
- i) Í fjárlagafrumvarpi ársins 2016 er ástæða hækkunar vörugjalda á bílaleigubíla rakin til nokkurra þátta sem verða að teljast tilhæfulausar fullyrðingar og staðreyndavillur. Viljum við minna á að um útleigu bifreiða sem fengið hafa afslátt af vörugjaldi gilda strangar reglur sem fyrirtækjum ber að fara eftir. Þessar reglur og eftirlit Tollstjóra hafa komið í veg fyrir misnotkun. M.a. er óheimilt að leigja bifreiðar til lengri tíma sama aðilanum. Það er öfugmæli að tala um að við vaxandi fjölda ferðamanna og umsvif bílaleiga aukist tekjutap ríkissjóðs þegar tekjurnar hafa á hverju ári aukist og greiða bílaleigur um 1 mia kr. í vörugjöld. Líklegast eru heildarvörugjöld sem greidd eru um 6 mia.kr. Í skýrslum frá AGS og OECD er bent á tekjumöguleika en jafnframt **er tilurð bílaleigubíla sem atvinnutækja viðurkennd, þar sem lagt er til að vörugjöld séu hækkuð um leið og skattaleg samkeppnisstaða fólksflutninga þ.m.t. bílaleigubíla sé jöfnuð í sama vsk. þrepi.** Fólksflutningar munu fara í lægra þrep virðisaukaskatts nú um áramót.
- j) Fjölgi eldri bílaleigubílum og bílaleigur fari að nýta bíla lengur mun það hafa mikil áhrif á umferðaöryggi.

- k) Gríðarlegir hagsmunir eru í húfi. Virðisaukaskattskyld velta bílaleiga á Íslandi skv. Hagstofu Íslands er komin yfir 20 mia. kr. Starfsmenn bílaleiga eru á bilinu 1500-2000. Mörg afleidd störf hafa skapast hjá bílaumboðum, dekkjaþjónustuaðilum, fjármögnunarfyrtækjum og fleiri hagsmunaaðilum.
- l) *Þessar breytingar samræmast klárlega ekki þeim markmiðum og sjö áhersluþáttum sem koma fram í Vegvísir um ferðaþjónustu sem Ragnheiður Elín, iðnaðar- og viðskiptaráðherra hefur nýlega kynnt til sögunar. Vinna þessar tillögur um breytingu á vörugjöldum bílaleiga gegn þeim vegvísunum að dreifa skuli ferðamönnum betur, bæta afkomu í greininni, hæfni og gæðum og stuðla að náttúruvernd. Í öðrum samkeppnislöndum Íslands, t.d. í Skandinavíu, tíðkast ekki að stjórnvöld reki svona fleyg í eina atvinnugrein með svo dramatískum hætti og með jafn skömmum fyrirvara og boðað er.*

III. 37% samdráttur í nýskráningu bílaleigubíla, 109% aukning í fjölda ferðamanna. Druslubílavæðing heldur áfram.

Frá árinu 2010 hafa vörugjöld og skattlagning á bílaleigubifreiðar verið hækkuð á hverju ári. Á síðasta ári greiddu bílaleigur um 1 mia.kr. í vörugjöld. Heildarvörugjöld greidd af öllum innflutningi er líklegast um 6 mia.kr. Þetta hefur leitt það af sér að hlutfall nýskráðra bílaleigubíla hefur lækkað mikið frá því sem áður var á árunum fyrir hrún áður en farið var í að breyta vörugjöldum á bílaleigubílum. Í meðfylgjandi töflu má sjá hvernig þróunin hefur verið undanfarin ár. Athygli skal vakin á því að á árinu 2008, sem er síðasta árið fyrir hrún þar sem bílaleigur keyptu bíla af einhverju ráði, var fjöldi ferðamanna um 473 þús. Á árinu 2014 voru þeir um 990 þús., aukningin er **109%**. Á sama tíma fjölgar bílaleigubílum um 139%. Nýskráðum bílaleigubílum fjölgar á sama tíma um **32,65%**. Athyglisvert er að skoða að nýskráðir bílaleigubílar pr. hverja 1000 ferðamenn hefur farið úr **sjö í fjóra** eða dregist saman um **37%**.

Ár	Fjöldi	Fjöldi bílaleigubíla	Fjöldi nýskráðra bílaleigubíla	Bílaleigubílar pr. 1.000 ferðamenn	Nýskráðir bílaleigubílar pr.1.000 ferðamenn
2006	398.000	4.756	2.745	12	7
2007	458.999	4.843	2.913	11	6
2008	472.672	5.649	3.317	12	7
2009	464.536	5.736	687	12	1
2010	459.252	6.572	1.840	14	4
2011	540.824	7.888	2.145	15	4
2012	646.921	9.641	3.812	15	6
2013	781.016	11.418	3.372	15	4
2014	990.000	13.500	4.400	14	4
2014 vs 2008	109% aukning	139% aukning	32,65% aukning	14% aukning	-37% samdráttur

Það sem af er ári 2015 hafa verið skráðir 5.800 bílaleigubílar sem eru um 4,6 nýskráðir bílaleigubílar pr. 1000 ferðamenn ef þeir verða um 1.266 þús. í heildina. Á árinu 2014 var þetta 4,4 bílar pr. 1000 ferðamenn.

Markaðshlutdeild þriggja stærstu bílaleiga landsins hefur farið úr því að vera um 80-85% á árunum fyrir 2010 í 43-48% á árinu 2014. Mikil aukning hefur verið í fjölda bílaleiga og eru þær um 150 núna. Mikil aukning hefur orðið á eldri bílaleigubílum. Á síðasta vori voru samþykkt ný lög um bílaleigur sem heimila meðal annars einstaklingum að leigja út fjölskyldubílinn.

Verði að boðum auknum álögum þurfa bílaleigur sem bjóða uppá nýja bíla að hækka verðskrá sína til að takast á við hin auknu afföll sem leiðir af boðum breytingum. Ljóst er að samkeppnisstaða þeirra sem bjóða uppá eldri og gamla bílaleigubíla verður mun betri og munur á verði eykst. Fjöldi nýskráðra bílaleigubíla

mun dragast saman. Lýsum við áhyggjum af eldri bílaleigubílum í umferð. Margir þeirra eru ekki búnir nútíma öryggisbúnaði svo sem eins og stöðuleikakerfi, skriðvörn, líknarbelgum, ABS bremsubúnaði og fl. Þessi búnaður hefur sannað sig og merkjanlegur munur er á óhöppum hjá bílaleigum sem bjóða nýja og nýlega bíla og svo aftur þeirra bílaleiga sem bjóða eldri bílaleigubíla.

IV. Kaupgeta dregst stórlega saman

Það sem af er ári 2015 hefur Bílaleiga Flugleiða ehf. skráð og keypt 874 nýja bílaleigubíla. Kaupverð þeirra var 3.271 milljón kr. með vsk. Bílaleigan þarf að selja á árinu 650-700 bíla. Þannig má segja að fyrirtækið þurfi á hverju ári að reisa nýtt hótél og rífa það nánast allt aftur. Það er mikil áhætta sem fylgir svona miklum fjárfestingum sem eiga sér stað á hverju ári. Fjárbindingin er mikil og vaxtakjör á Íslandi eru slæm. Bílaleiga Flugleiða fékk áætlað um 310 milljónir í afslátt af vörugjöldum af nýjum bílum. Hverfi þessi afsláttur er ljóst að um beina aukningu í rekstrarkostnaði er að ræða. Afföll munu aukast um 310 milljónir við kaup á sambærilegum flota og margfalt meira ef endurnýja ætti allan flotann. Þar sem listaverð frá umboði hefur ekki hækkað þá leiðir þetta til þess að fjármögnunarfyrirtæki munu líklegast krefjast þess að bílaleigan leggi fram allt að 310 milljónir í auknu eiginfjárframlagi til að veðhlutföll haldist. Þ.e.a.s. að lánsfjárhæð sem hlutfall af listaverði bifreiðar haldist óbreytt. Til frekari útskýringar má sjá eftirfarandi útreikning sem sýnir hver áhrifin verða ef Bílaleiga Flugleiða ehf. kaupir sama magn af bílum eftir afnám afsláttar af vörugjöldum:

	Fyrir breytingu		Eftir breytingu	Breyting
Listaverð bifreiða áætlað með vsk	4.061.555.556		4.061.555.556	Óbreytt
Afsláttur umboðs	406.155.556		406.155.556	Óbreytt
Vörugjalda afsláttur	310.000.000		-	Horfið
Kaupverð með VSK.	3.271.000.000		3.655.400.000	11,75%
Greitt með				
Eiginfé	425.230.000	13%	809.630.000	90,40%
Lánsfé	2.845.770.000	87%	2.845.770.000	óbreytt
lánsfjárlutfall/listaverð	70%		70%	óbreytt
Endursöluverð áætlað 60%	2.436.933.334		2.436.933.334	óbreytt
Afföll	834.066.666		1.218.466.667	46,09%

Ljóst er að fyrirtækið hefur ekki efni á að bæta aukalega við 310.000.000 sem eigið fé í bílakaup. Þetta eru ekki geimvísindi. Draga þarf úr bílakaupum þar sem kaupgetan er minni þar sem eigið fé félagsins er óbreytt. Þetta leiðir til fækkunar bíla og breytingar á samsetningu bílaflotans. Ljóst er að erfiðara verður að fjármagna kaup á fjórhjóladrifsbifreiðum og jeppum og meiri áhersla lögð á að kaupa inn litla fólksbíla. Dreifing ferðamanna um dreifðar byggðir Íslands mun minnka, sérstaklega á veturna. Einnig er viðbúið að bílaleigur gætu þurft að draga úr akstri viðskiptavina þar sem að lengja þarf endingartíma bílanna.

Það er okkar mat að verði vörugjöldum breytt geti bílaleigur ekki annað eftirspurn með nýjum og nýlegum bílum á háannatíma í ferðapjónustu. Samkvæmt samningum við alþjóðlegar bílaleigukeðjur má ekki bjóða eldri og mikið ekna bílaleigubíla undir merkjum þeirra.

Í lok árs 2014 var eiginfjárlutfall Bílaleigu Flugleiða ehf. 13,46% en var um 11% árið á undan.

Eiginfjárlutfall hjá 13 stærstu bílaleigunum í lok árs 2013 var **5,26%** eins og sjá má í eftirfarandi töflu. Skv. gögnum Hagstofu Íslands var eiginfjárlutfall bílaleiga **2%** í lok árs 2013. Opinberar tölur yfir 2014 liggja ekki ennþá fyrir.

	Heildareign	Skuldir	Eigið fé	Eiginfjárlutfall
Höldur(Europcar)	8.159	8.137	22	0,27%
AVIS	3.528	3.106	422	11,96%
Hertz	2.988	2.659	329	11,01%
Berg(Sixt)	888	896	- 8	-0,87%
Procar	457	458	- 1	-0,13%
Geysir	1.202	958	244	20,26%
Route1	161	184	- 23	-14,29%
Bílaleiga Reykjavíkur	423	440	- 17	-3,92%
Blue Car Rental	462	354	108	23,38%
Enterprise(Kynnisferðir)	184	214	- 30	-16,30%
SS bílaleiga	309	297	12	3,88%
Mygroup	278	285	- 7	-2,52%
CC bílaleiga	130	173	- 43	-33,08%
	19.168	18.160	1.008	5,26%

Miðað við afkomu síðustu ára þá er ljóst að hún er langt frá því að dekkja þennan kostnaðarauka sem hlýst af boðuðum breytingum á vörugjöldum og þyrfti hagnaður að vaxa um 110-150 milljónir til að fyrirtækið yrði rekið á núllinu. Ljóst er þá að frekari vöxtur er ómögulegur þar sem að félagið þarf að sína afkomu til að fá fjármögnuð bílakaup og geta vaxið. Hækka þarf því verð og draga úr framboði.

V. Af hverju er bílaleigubíll á Íslandi svona dýr? Hver er næst stærsta ógnin við rekstur bílaleigu á Íslandi?

Bílaleigur á Íslandi hljóta að eiga heimsmet í hagnaði miðað við umræðuna um dýrasta bílaleiguverð í heimi. En svo er ekki. Eins og flestum er ljóst er Ísland eyríki. 80% af viðskiptavinum og veltu Bílaleigu Flugleiða kemur frá erlendum ferðamönnum. Í öðrum löndum sem við berum okkur saman við líkt og Noregi, Danmörk og önnur Evrópulönd er þessu öfugt farið. Þar er algengt að 20% af viðskiptavinum bílaleiga séu erlendir ferðamenn. Ferðamennska þar byggist ekki eins mikið á náttúruskoðun. Evrópubúar eiga svo kost á að keyra á milli landa og geta því ferðast á sínum eigin bílum. Fjöldi bílaleigubíla á Íslandi er miklu hærri pr. hverja 1000 ferðamenn en í öðrum löndum sem við kjósum að bera okkur saman við. Sem dæmi er í Noregi 3,5 bílaleigubílar pr. 1000 ferðamenn, í Svíþjóð eru 6,4 bílaleigubílar á hverja 1000 ferðamenn. Á Íslandi voru árið 2014 um 14 bílaleigubílar pr. 1000 ferðamenn. Fjöldi bílaleigubíla pr. 1000 íbúa á Íslandi er 47 meðan í Noregi og Svíþjóð á bilinu 1 til 1,5.

	Ísland	Noregur	Svíþjóð
Fjöldi bílaleigubíla pr. 1000 ferðamenn	14	3,5	6,4
Fjöldi bílaleigubíla pr. 1000 íbúa	45	3 til 4	3 til 4

Stærsta ógn við bílaleigurekstur á Íslandi fyrir utan breytingar á vörugjöldum er svo endursölumöguleikar bílaleigubifreiða sem fara sífellt versnandi eftir því sem þeim fjölga. Ljóst er að á

næstu 2-3 árum ef vöxtur verður áfram á markaði þá eiga afföll á bílaleigubílum eftir að aukast mikið þar sem að endursölumarkaður er takmarkaður. Erlendis geta bílaleigur selt bílaleigubíla áfram á milli landa og beint aftur til framleiðanda í þeim tilfellum sem þeir eru rekstrarleigðir í 3-6 mánuði. Reyna þeir að hafa bílana í sínum rekstri ekki mikið lengur en það. Á Íslandi hefur þetta miðast við 15 mánuði sem verður að teljast langur tími sérstaklega í ljósi aukins aksturs sem veldur bílaleigum vandræðum þegar kemur að endurnýjun þar sem að mikið eknir bílar seljast illa. Ljóst er að bílaleigur geta ekki farið að taka á sig bæði hækkun á afföllum vegna afnáms vörugjaldaafsláttar og svo aukinna affalla vegna erfiðleika í endursölu bifreiða.

Bílaleigur hafa þurft á undanförunum árum að taka á sig að endurselja bifreiðar sjálfar. Í upphafi vegna þess að bílaumboð gátu ekki fjármagnað endurkaup á bílum. Eftir því sem vörugjalda afslættir hafa minnkað og afföll aukist vegna þess hafa bílaleigur þurft í vaxandi mæli að leitast við að endurselja bíla sjálf til að minnka þessi afföll.

Bílaleigur erlendis njóta þess að geta keypt bifreiðar beint af framleiðanda á mun hagstæðara verði en bjóðast bílaleigum hérlendis og án vörugjalda í flestum Evrópuríkjum þar sem þeir eru framleiddir þar. Einnig er um að ræða að í boði sé rekstrarleiga þar sem framleiðanda er skilað bílum eftir 3-6 mánaða notkun. Flutningskostnaður er mikill til Íslands sem hefur áhrif á bílverð og afföll. Afföll eru því mikið lægri erlendis.

Meðalakstur á Íslandi er mun hærri en í öðrum löndum og kostnaður vegna notkunar og viðhalds er mun hærri hérlendis m.a. vegna verra vegakerfis. Því eru litlar líkur á að það verði hægt að flytja út bílaleigubíla til sölu erlendis þar sem að útlit þeirra er mun verra en sambærilegra bíla sem ekið hafa um á steiptum vegum í Evrópu.

Gengissveiflur á Íslandi eru miklar og tíðar sem veldur því að 1-3% af veltu á það til að tapast vegna slíkra breytinga innan árs á milli þess sem það verða kollsteypur.

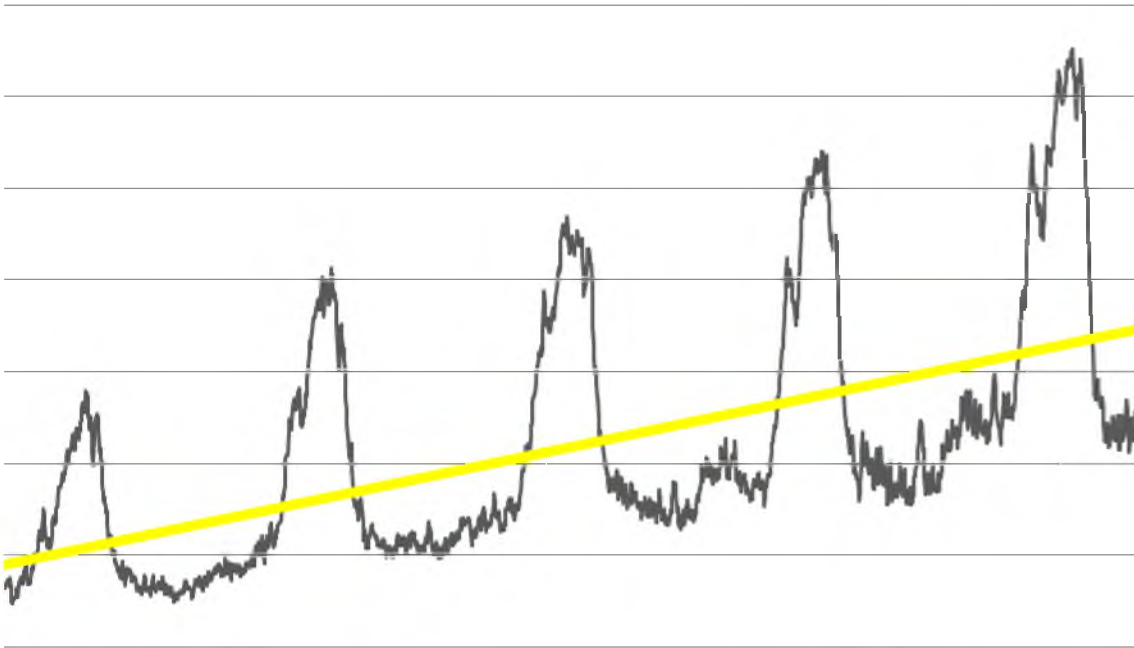
Á Íslandi eru bílaleigur að fjármagna sig á 7,5% til 9% vöxtum. Hjá Hertz í Evrópu eru menn að reyna að ná vaxtakjörum niður úr 1,47% í 1,45%. Ljóst er að vextir eru einn af stærstu útgjaldaliðum bílaleiga. Bílaleiga Flugleiða greiddi á árinu 2014 200 milljónir í vexti vegna fjármögnunar á bílum.

Tryggingariðgjöld eru mun hærri á Íslandi og munar þar mestu um hátt verð á bílum og slysatryggingu ökumanna þar sem bætur geta orðið allt að 3 milljónir USD.

VI. Nýtingartölur

Í umræðunni hefur verið talað um að bílaleigur þurfi ekki lengur á afslætti að halda þar sem að sveiflur í tekjum og útleigu hafi minnkað með auknum ferðamannastraumi þá sérstaklega á veturna. Sannarlega hefur orðið vöxtur á veturna en sú aukning er í besta falli í sama hlutfalli við sumrin.

Hér á neðangreindri mynd má sjá undanfarin 5 ár í útleigu hjá Bílaleigu Flugleiða. Myndin sýnir fjöldi bíla í útleigu í lok hvers dags yfir 5 ára tímabil. Eins og sjá má hafa þessir toppar ekkert breyst.

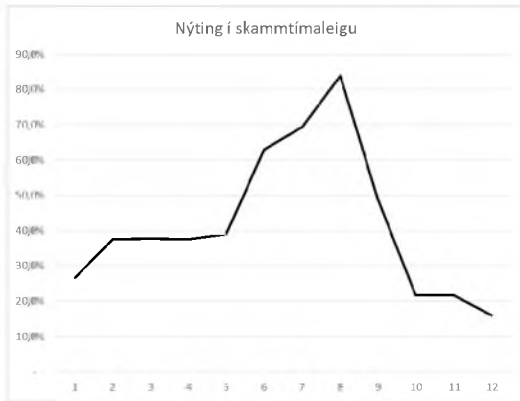

Vörugjaldaafsláttur hefur gert bílaleigum kleift að takast á við það erfiða verkefni að háannatíminn á Íslandi er aðeins 45 til 60 dagar og sumir bílar fara ekki í leigu meira en það á einu ári. Aðra daga ársins bíða þessir bílar ónotaðir og safna á sig afföllum og vaxtarkostnaði. Ljóst er að ef vörugjaldaafsláttur hverfur hverfa þessir bílar úr framboðinu þar sem ekki svarar kostnaði að láta þá liggja svona ónýtta. Hverfi afsláttur af vörugjöldum leiðir það til allt að 46% hækkunar á stærsta rekstarkostnaði bílaleiga, sem eru afföll (afskriftir).

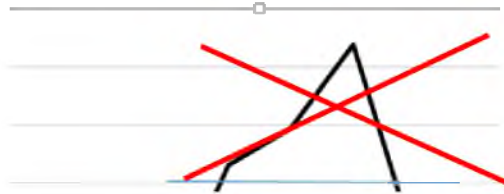
Þessar svakalegu sveiflur þekkjast ekki í öðrum löndum. Nýlega voru birtar tölur yfir nýtingu hótélherbergja og er Ísland komið í einna hæstu nýtingu sem þekktist í hótélgeiranum. Nýting á bílaleigubílum hefur hins vegar haldist svipuð á sama tíma og nýting hjá hópferðabílum hefur stórlega aukist yfir vetrarmánuði sem sumarmánuði.

Í meðfylgjandi töflu má sjá nýtingartölur hjá Bílaleigu Flugleiða – Hertz í skammtímaleigu. Gulu dálkarnir eru áætlaðir.

	jan	feb	mar	apr	may	jun	jul	aug	sep	oct	nov	dec
2013	22,0%	30,8%	34,1%	36,3%	30,5%	54,2%	69,8%	82,5%	47,0%	42,3%	37,5%	22,8%
2014	26,5%	37,5%	37,7%	37,5%	39,0%	62,9%	69,4%	83,9%	49,0%	21,7%	21,7%	16,0%
2015	20,1%	25,0%	32,4%	34,2%	45,0%	61,8%	71,5%	78,2%	51,9%	23,4%	23,6%	17,9%

Komi til breytinga á vörugjöldum eins og boðað er þarf að draga úr framboði í júlí og ágúst um sem nemur 14-15 þúsund leigudögum til að jafna út sveiflur þar sem ekki borgar sig lengur að hafa þetta mikla framboð í júlí og ágúst. Draga þarf úr framboði sem samsvarar til 19-20% af framboðnum dögum mv. við gögn frá júlí og ágúst 2015. Klippa þarf toppinn af eða bjóða uppá gamla eða eldri bíla.

Þegar vörugjaldaafsláttur kom á árið 2000 fóru bílaleigur að geta endurnýjað bíla sína, verðlagið lækkaði og bílaleigur fóru að bjóða uppá ótakmarkaðan akstur en höfðu áður aðeins boðið áður uppá KM gjald, 100 km. eða 200 km. innifalda pr. dag. Þessi mikla breyting sem varð, gerði það að verkum að bílaleigur juku framboð sitt, leyfðu ótakmarkaðan akstur og sköpuðu þannig mikilvægan grundvöll fyrir fjöldan allan af litlum og meðalstórum ferðapjónustufyrirtækjum á Íslandi sem í dag lifa á bílaleigufólkinu. Ekki sýst er þetta mikilvægt fyrir ferðapjónustu á landsbyggðinni.

VII. Staðreyndarvillur sem koma fram í fjárlagafrumvarpinu og rökstuðningur fyrir boðuðum breytingum

Í fjárlagafrumvarpi ársins 2016 er ástæða hækkunar vörugjalda á bílaleigubíla rakin til eftirfarandi þátta:

„Núverandi kerfi felur jafnframt í sér margs konar ójafnræði og röskun á samkeppni, sem birtist m.a. í því að bílar sem njóta ívilnunarinnar eru leigðir innlendum aðilum til lengri tíma.“

- Þetta er tilhæfulaus fullyrðing og besta falli rógur. Þetta er setning sem kemur fram í umsögn Logos fyrir hönd Lýsingar vegna nýrra laga um ökutækjaleigur. Það er ótrúlegt að svona sé sett fram fjárlagafrumvarpi. Ef um er að ræða dæmi þess að bílaleigur hafa verið að leigja út bíla á vörugjöldum skv. undanþáguflokki þá er um að ræða brot á þeim reglum sem gilda um slík ökutæki. Þær reglur hafa verið allt frá árinu 2000 og hefur þeim verið fylgt eftir að Tollstjóraembættinu sem skoðað hefur leigusamninga bílaleiga. Ef einhver gerist brotlegur við þessar reglur þarf að sekta viðkomandi bílaleigu en ekki skella því á atvinnugreinina í heild sinni með hækkun opinberra gjalda. Sem dæmi um þetta eftirlit þá óskaði Tollstjóraembættið núna í september eftir afriti af yfir 1200 leigusamningum hjá Bílaleigu Flugleiða í reglubundnu eftirliti sínu.

„Með vaxandi fjölda ferðamanna hafa umsvif bílaleigna aukist sem og tekjutap ríkissjóðs vegna ívilnunarinnar.“

- Vissulega hafa umsvif bílaleigna aukist. Hins vegar er það öfugmæli að tekjutap ríkissjóðs hafi aukist enda eru bílaleigubílar atvinnutæki eins og leigubílar, kennslubifreiðar og aðrar atvinnubifreiðar eða önnur atvinnutæki. Það væri mjög einfalt að segja að tekjutap ríkissjóðs af umsvifum skipatútgerðar sé mikið eftir því sem skipum fjölgar í landinu. Það er nauðsynlegt að geta þess að tekjur ríkissjóðs af vörugjöldum bílaleigubíla hafa hækkað úr rúmum 300 milljónum árið 2010 í rúman milljarð árið 2015. Þá eru tekjur ríkissjóðs vegna VSK af útleigu nýrra og nýlegra bílaleigubifreiða hærri en þeirra sem eldri eru þar sem að meðalútleiguverð þeirra er herra en hjá þeim sem bjóða eldri bílaleigubíla.

Í greinargerð frumvarpsins kemur eftirfarandi fram:

„Í 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. laganna er hins vegar kveðið á um sérreglu (undanþáguflokk)þegar kemur að vörugjaldi sem lagt er á bifreiðar sem ætlaðar eru til útleigu á bílaleigum“

- Má skilja ofangreinda orðræðu þannig undanþáguflokkur sé eingöngu tilkominn vegna bílaleigubíla. Þetta er enn ein rangfærslan um þennan atvinnuveg þar sem vörugjöld leigubifreiða og kennslubifreiða eru reiknuð skv. undanþáguflokki enda eru allir flokkarnir atvinnubifreiðar.

„Undanfarin ár hefur lækkun á vörugjaldi vegna bílaleigubíla sætt nokkurri gagnrýni. Gagnrýnin hefur m.a. komið fram í skýrslum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins frá apríl 2014 og OECD frá 2014.“

- Enn ein rangfærslan. Báðar þessar skýrslur benda á margt sem stjórnvöld geta hrint í framkvæmd og eru fyrirliggjandi hugmyndir vissulega hluti af því. Hins vegar eru margar hugmyndir í nefndum skýrslum sem bæði geta aukið tekjur ríkissjóðs og einfaldað alla starfsemi eins og afnema vsk. ívilnanir fyrir hópþifreiðar, skip og flugvélar sem eru í rekstri innanlands. Þar er þó búið að gera breytingar á ívilnunum hópþifreiðar og þær á leið inn í vsk kerfið um næstu áramót. **Einnig gerir skýrsla AMF ráð fyrir að skattleg samkeppnisstaða fólksflutninga þ.m.t. bílaleigubíla eigi að var í sama vsk. þrepi en fólksflutningar munu fara í lægra þrep nú um áramót og einnig gerir fjárlagafrumvarpið ráð fyrir að akstur leigubíla verði vsk. skyldur frá 1. janúar 2017.**

Misnotkun – sveitarfélög og fyrirtæki að stofna bílaleigur

- Virkt eftirlit er með bílum sem njóta afsláttar af vörugjaldi. Kemur í reglugerð fram að ekki megi leigja bifreiðarnar til sama ökumanns til lengri tíma. Ef einhverjar bílaleigur eru að leigja þessar bifreiðar til sama ökumanns til lengri tíma er um brot á reglum að ræða. Um áramótin 2012-2013 var sett á leyfisgjald sem koma átti í veg fyrir svona misnotkun þar sem að þá borgaði sig ekki lengur að stofna litlar bílaleigur fyrir kaup á örfáum bílum.

Breyting á binditíma úr 15 mánuðum í 24 mánuði

- Í frumvarpinu kemur fram að bílaleigum skuli heimilt að njóta helmings þess afsláttar á næsta ári sem þær hafa haft en binditími skuli lengdur úr 15 mánuðum í 24 mánuði. Verður þetta að teljast galin tillaga því að bílaleigur þurfa frekar á því að halda að binditími sé stytur svo þær geti endurnýtt bílaflotta sinn hraðar en nú er. Þetta er íþyngjandi fyrir bílaleigur þar sem þær þurfa þá að eiga bílana í tvö sumur og tvo vetur. Engin ástæða er fyrir bílaleigur að fara að liggja með bíla í tvo vetur. Bílaleigur hafa hingað til keypt bíla inn að vori, t.d í Maí, nýtt þá það sumar og lagt bílum að hluta yfir veturinn. Tekið þá svo aftur í notkun fyrir næsta sumar og að loknu því sumri hafa bílarnir verið seldir.

Í frumvarpinu er talað um ívilnun til bílaleiga. Er það ívilnun að borga vörugjöld þegar annar atvinnurekstur borgar engin vörugjöld og stórir samkeppnisaðilar bílaleiga eins og hópferðafyrirtæki greiða ekki vörugjöld? Er það ívilnun að þurfa að innheimta og skila 24% vsk af öllum tekjum þegar öll önnur ferðaþjónusta og aðrar samgöngur sem keppa við bílaleigur greiða 0% og 11% vsk? Er það ívilnun að matur sé í lægra vsk þrepi en fatnaður?

VIII. Lokaorð

Aukin rútuumferð hefur stórlega aukið slit á vegum. Hefur komið fram hjá Vegagerðinni að slit vegna hópferðabíla er meira en slit vegna vegna umferðar bílaleigubíla. Bílaleigubíllinn er mikilvægur ferðaþjónustu um allt land. Hann dreifir ferðamönnum um allt land betur en aðrar samgöngur. Rútur stoppa ekki á smæstu afþreyingar- eða gististöðum. Skattlagning hópferðabílar í samanburði við bílaleigubíla er hrein og klár mismunur. Helstu samkeppnisaðilar bílaleiga eru rútur, leigubílar og faratæki sem koma með Norrænu. Rútur bera ekki vörugjöld og innheimta ekki vsk af starfsemi sinni. Leigubílar innheimta ekki vsk og eru með hærri afslátt af vörugjöldum en bílaleigur. Ökutæki sem koma með Norrænu, hvort sem um er að ræða rútur eða bílaleigubíla skila ekki VSK og bera ekki vörugjöld og eru ekki skattlögð á nokkurn máta. Dæmi er um að erlendir bílaleigubílar hafi verið hérlendis í allt að þrjú ár án þess að greiða nokkurn skatt né gjöld til Ríkissjóðs Íslands.

Með eldri flota bílaleigubíla og við það að gæði bíla hraki er mikilvægt að hafa í huga að orðspor landsins sem ferðamannalands getur dvínað, tekjur ríkisins af vörugjöldum og virðisaukaskatti minnkað, umferðaöryggi minnkað og mengun aukist. Þetta mun á sinn hátt hafa áhrif á áhuga betur borgandi ferðamanna að sækja landið heim.

Viðbúið er að loka þurfi umboðum úti á landi og minnka þjónustu þar. Þurfi Bílaleiga Flugleiða ehf. að minnka framboð af bílaleigubílum er viðbúið að starfsemin út á landi minnki. Það er ekki í samræmi við þá stefnu að reyna að dreifa ferðamönnum betur um landið. Sem nú er eitt af yfirmarkmiðum nýrrar ferðamálastefnu sem kynnt var á dögnum.

Verði breytingarnar að veruleika er ljóst að bílaleigur verða að nýta bílanna lengur eins og á árum áður, jafnvel í 3-4 ár til að draga úr afföllum. Því fylgir að spara verður akstur eins og hægt er, tekjur pr. ekna km. verða að hækka. Hætta er á að bílaleigur þurfi að grípa til einhvers konar langkeyrslugjalds til að takmarka akstur og/eða hækka tekjur pr. ekna km. eða að ótakmarkaður akstur hækki mikið. Hætt er við að þetta hafi áhrif á þá sem vilja ferðast um landsbyggðina þar sem það verður mun dýrara en áður.

Talað hefur verið um að bílaleigur selji bíla með hagnaði. Í þessu ljósi er vert að benda á eftirfarandi staðreynd. Misjafnt er hversu mikið bílaleigur afskrifa bíla í sínu bókhaldi. Bifreiðar eru afskrifaðar frá 12-25%. Bifreið sem hefur verið í notkun hjá bílaleigu í 3-4 ár sem afskrifar hana um 20-25% á ári, sem jafngildir 70-90% af kaupverði, endar líklegast með að sýna bókhaldslegan hagnað við sölu hennar, þar sem hún er líklegast meira virði en 10-30% hrakvirði þegar hún er seld. Mismunur á hrakvirðinu og söluverði er svokallaður bókhaldslegur hagnaður af sölu þeirrar bifreiðar. Hafi hins vegar bifreiðin verið afskrifuð um 12-15% þá verður líklegast bókhaldslegt tap á sölu hennar. Misjafnt er hvaða afskriftarprósentur bílaleigur nota í sínum rekstri.

Bílaleiga Flugleiða ehf – Hertz á Íslandi- ítrekar þá kröfu sem fram kom hér að framan að beðið verði með að hækka vörugjöld á bílaleigubíla þar til heildarendurskoðun á vörugjöldum bifreiða hefur farið fram. Nauðsynlegt að gæta jafnræðis og meðhöndla vörugjaldaumhverfi bílaleigufyrirtækja með sama hætti og annarra atvinnugreina. Bílaleiga Flugleiða ehf hefur þegar gefið út verð og undirritað samninga við fjölda ferðaskrifstofa sem þegar eru farnar að selja ferðir til Íslands árið 2016. Þessar breytingar samræmast klárlega ekki þeim markmiðum og sjö áherslupáttum sem koma fram í Vegvísir um ferðaþjónustu og í starfsemi stjórnstöðvar ferðaþjónustu sem Ragnheiður Elín Iðnaðar- og viðskiptaráðherra hefur nýlega kynnt til sögunar. Vinna þessar tillögur gegn þeim vegvísimum að dreifa skuli ferðamönnum betur, bæta afkomu í greininni, hæfni og gæðum og stuðla að náttúruvernd. Í öðrum samkeppnislöndum Íslands, t.d. í Skandinavíu, tókast ekki að stjórnvöld reki svona fleyg í eina atvinnugrein með svo dramatískum hætti og með jafn skömmum fyrirvara og boðað er. Þar styðja stjórnvöld sérstaklega við ferðaþjónustu vegna þess að lítið er á hana sem útflutningsgrein sem aflar tekna fyrir samfélagið.

Óumflýjanlegt er að bílaleiguflotinn mun eldast talsvert við þessar breytingar og framboð nýrra og nýlegra bílaleigubíla minnka.

Er þetta framtíðin – Druslubílavæðingin?

Forsvarsmenn Bílaleigu Flugleiða ehf. – Hertz á Íslandi óska eftir því að fá að koma fyrir nefndina og ræða ofangreint mál og rökstyðja sitt mál. Bílaleiga Flugleiða ehf. áskilur sér þann rétt að koma með fleiri umsagnir.

F.h. Bílaleigu Flugleiða ehf.

Hendrik Berndsen

Hendrik Berndsen
Stjórnarformaður

Húnaþing vestra

Hvammstangabraut 5 • 530 Hvammstangi
Sími 455 2400 • Fax 455 2409
www.hunathing.is • Kt. 540598-2829

Hvammstangi 25. nóvember 2015

Alþingi
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræði 8 – 10
150 Reykjavík

Efni: Fyrirhuguð álagning virðisaukaskatts á aðkeyptan skólaakstur.

Á 889. fundi byggðarráðs Húnaþings vestra þann 23. nóvember sl. var eftirfarandi fært til bókar við lið 8:

Fjárlög ríkisins 2016: Fyrirhuguð álagning virðisaukaskatts á aðkeyptan skólaakstur. Byggðarráð Húnaþings vestra heinir því til efnahags- og viðskiptanefndar og fjármálaráðuneytisins að sú skattbreyting sem felur í sér virðisaukaskatt á aðkeypta akstursþjónustu verði bætt inn í undanþágu við 42. grein vsk. laganna nr. 50/1988.

Húnaþing vestra er viðfeðmt sveitarfélag með mikinn skólaakstur. Kostnaður á ári nemur um 50 milljónum króna og munu áhrif virðisaukaskatts á akstursþjónustu hafa mikil áhrif á fjárhag sveitarfélagsins. Skólaakstur er lögbundin þjónusta sveitarfélaga og ljóst að ekki er hægt að skera þennan lið niður.

Virðingarfyllst,

Guðný Hrund Karlsdóttir, sveitarstjóri.

Sælir,

Iðnmark ehf er að framleiða um 150.000kg af snakki á ári í tollflokk 2005 sem síðan flokkast í undirflokka og um 100.000kg af poppkorni undir vörumerkjum Stjörnusnakk ,Bónussnakk og Stjörnupopp .

Hjá fyrirtækinu starfa að jafnaði 8.starfsmenn og allar umbúðir er framleiddar hjá Odda prentsmiðju og þar skapast 2.störf,samtals 10.störf.

Öll þessi störf gætu tapast ef verði af fyrirhugaðri tollalækkun umfram samnings sem okkur hafa verið kynntir milli ESB og Íslands

þar sem kemur fram að lækkun á tollum úr 59% í 46% af kartöfluflögum(Potato chips)

Ef Iðnmark færir í útflutning þá mæta okkur tollmúrar t.d í Noregi 59% (töluvert magn er selt til Íslands frá Noregi og þeir fengu frítt aðgengi að markaðinum án þess að gefa neitt til baka) og Færeyjum 20% og það væri vel þegið að þessi lönd felldu niður sinn toll og gjöld.Það er alveg ljóst í okkar huga að þetta verði að virka í báðar átti.

Einnig er fráleitt að fella niður tolla á svo skömmum tíma þar sem við gerum okkar áætlanir í rekstri til 1-2.ára

Við viljum einnig benda á að annað fyrirtæki þ.e. Þykkvabæjar framleiðir snakk og bætist þeirra framleiðsla við magnið sem er framleitt á Íslandi.Að halda því fram í fjölmiðlum af þrýstihópum að engin framleiðsla sé hér á landi er alveg fráleitt.

Hvergi í hinum vestræna heimi sem við höfum heimsótt eru jafnmargar tegundir af snakki en á íslenskum markaði.Það virðist vera selt hingað snakk á undirverði þar sem verðin hér er þau sömu þrátt fyrir 59% toll hingað til lands og þar sem engir tollar eru.Okkar skilningur hefur alltaf verið sá að ekki mætti selja vörur á undirverði til jaðarsvæða.Þetta þyrfti kannski að skoða betur.

Niðurstaða okkar.

- Að fella niður toll af þessu númeri þýðir að öll lönd heims hafa aðgang að okkar smáa markaði
- Iðnmark getur ekki flutt út sýna vöru án tolla sem gætu verið okkar markaðslönd.
- Fjölmörg störf tapast ef af verður
- Alltof skammur tími og engin aðlögun
- Teljum að nýr tollasamningur milli ESB og Íslands hafi ætlað að lækka þennan toll úr 59% í 46% eins og hann var kynntur.
-

Með bestu kveðju,
Sigurjón Dagbjartsson

KPMG ehf.
Borgartúni 27
105 Reykjavík

Sími 545 6000
Fax 545 6001
Veffang www.kpmg.is

Nefndasvið Alþingis
vt. efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 1. desember 2015.

Efni: Viðbót við umsögn KPMG ehf. um „Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016“, þingskjal 2 – 2. mál.

Í bréfi dagsettu 7. október 2015 setti KPMG ehf. fram umsögn um framangreint frumvarp. Í tölvuskeyti 30. nóvember 2015 veur efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis athygli á minnisblaði fjármála- og efnahagsráðuneytisins frá 13. nóvember 2015, þar sem meðal annars er fjallað um umsögn KPMG ehf. Gefur þingnefndin KPMG ehf. kost á að gefa frekari skýringar á umsögn sinni og tjá sig um umfjöllun ráðuneytisins.

Í umsögn sinni vék KPMG ehf. að frumvarpstíllögu um brottfellingu heimildar í 4. tölul. 1. mgr. 66. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, til færslu hluta tekna samskattaðs fólks milli skattþrepa. Vakti KPMG ehf. athygli á því að kæmu fyrirliggjandi tíllögur að fullu til framkvæmda yrði mikill munur á heildarskattbyrði samskattaðs fólks eftir því hvernig tekjur skiptust á milli þess. Í umsögninni tiltók KPMG ehf. dæmi um þann mun. Til frekari glöggvunar er dæmið hér sett fram í tölum. Dæmið er af hjónum (konu og karli) sem samsköttuð eru og hafa samanlagðar 16.800.000 kr. árstekjur. Tafla 1 sýnir útreikning tekjuskatts hjónanna miðað við að annað þeirra (konan) afli allra teknanna. Tafla 2 sýnir útreikning tekjuskatts hjónanna miðað við að hvort þeirra afli helmings heimilisteknanna.

Tafla 1

	Kona	Karl
Tekjur,	16.800.000	0
Skattur, þrep 1 (8,4 x 22,5%)	1.890.000	0
Skattur, þrep 2 (8,4 x 31,8%)	2.671.200	0
Persónuafsláttur (610.825 x 2)	1.221.650	Persónuafsláttur nýttur af maka
Skattur	3.339.550	0

Tafla 2

	Kona	Karl
Tekjur	8.400.000	8.400.000
Skattur, þrep 1 (8,4 x 22,5%)	1.890.000	1.890.000
Skattur, þrep 2 (8,4 x 31,8%)	0	0
Persónuafsláttur (610.825 x 2)	610.825	610.825
Skattur	1.279.175	1.279.175

Samanburður

	Tafla 1, heildarskattur	Tafla 2, heildarskattur	Mismunur
Skattur	3.339.550	2.558.350	781.200

Tekjuskattur hjónanna í dæminu yrði 781.200 kr. hærri ef annað þeirra aflaði allra teknanna, en hann yrði ef þau öfluðu hvort helmingis teknanna. Munurinn nemur 30,5% ($781.200 / 2.558.350 \times 100$), sem KPMG ehf. þykir óeðlilega mikill munur.

Um brottfellingu umræddrar heimildar segir m.a. í minnisblaði fjármála- og efnahagsráðuneytisins: „Það er því rökrétt að sú breyting sem lögð er til í frumvarpinu á fækkun skattþrepa í tekjuskatti einstaklinga á árinu 2017 úr þremur í tvö hafi í för með sér brottfall á færslu tekna milli sambúðaraðila, enda tilfærsla einungis milli tveggja efri þrepanna í gildandi kerfi. Þá horfir brottfall tilfærslunnar til einföldunar og skilvirkni skattkerfisins á sama hátt og fækkun skattþrepa, jafnframt því að hún styður við það meginmarkmið kerfisbreytingarinnar að gagnast best þeim einstaklingum sem eru með millitekjur.“

KPMG ehf. sér ekkert órökrétt við að heimilt verði að færa tekjur úr efra skattþrepi í lægra skattþrep af tveimur, á sama hátt og nú er heimilt að færa tekjur úr efsta skattþrepi í miðþrep af þremur, við útreikning tekjuskatts samskattaðs fólks.

Yrði heimilt að færa milli efra og neðra þreps þess hjóna sem hærri hefur tekjurnar, fjárhæð sem næmi helmingi ónýttis neðra þreps maka, líkt og nú er heimilt, yrði dæmið af hjónunum eins og sýnt er hér í töflu 3.

Tafla 3

	Kona	Karl
Tekjur	16.800.000	0
Skattur, í neðra þrepi (8,4 x 22,5%)	1.890.000	
Skattur, viðbót í neðra þrepi (4,2 x 22,5%)	945.000	
Skattur, í efra þrepi (4,2 x 31,8%)	1.335.600	
Persónuafsláttur (610.825 x 2)	1.221.650	Persónuafsláttur nýttur af maka
Skattur	2.948.950	0

Með þessu móti yrði heildarskattur hjónanna 390.600 kr. hærri en hann yrði ef sömu heildartekjur skiptust jafnt á milli þeirra, en 390.600 kr. lægri en ef enginn færsla milli skattþrepa yrði heimiluð.

Ef á hinn bóginn heimilaður yrði að fullu flutningur milli skattþrepa yrði heildarskattur hjónanna sá sami óháð því hvernig heildartekjur skiptust þeirra á milli.

Að mati KPMG ehf. á ekki að vega þungt í þessu sambandi sú einföldun og skilvirkni sem ráðuneytið vísar til. Núgildandi færsla tekna milli skattþrepa á sér stað við álagningu opinberra gjalda, en ekki við staðgreiðslufrákvæmd. Framkvæmd tilfærslunnar er því alfarið í höndum embættis ríkisskattstjóra. KPMG ehf. hefur fulla trú á að ríkisskattstjóri muni auðveldlega ráða við færslu milli efra og neðra þreps af tveimur, á sama hátt og honum hefur snurðulaust auðnast á liðnum árum að færa milli efsta og mið þreps af þremur.

KPMG ehf. fær ekki séð að brottfelling umræddrar heimildar til millifærslu styðji við meginmarkmið með kerfisbreytingunni. Í minnisblaði sínu lýsir fjármála- og efnahagsráðuneytið markmiðinu með þessum orðum:

„Í tengslum við gerð kjarasamninga á vormánuðum 2015 samþykkti ríkisstjórnin síðan að beita sér fyrir breytingum á tekjuskatti einstaklinga sem myndi leiða til hækkunar á ráðstöfunartekjum allra launþega, en þó sérstaklega millitekjuhópa.“

Í tilviki hjónanna, sem hér er tekið dæmi af, munu þær breytingar, sem lagðar eru til á þingskjali 2, hafa í för með sér hækkun tekjuskatts þeirra afli annað þeirra allra heimilisteknanna. Til skýringar er hér stillt upp töflu 4 er sýnir hvernig 16.800.000 kr. heimilistekjur, sem annað hjóna aflar á árinu 2015, skulu skattlagðar að óbreyttum ákvæðum.

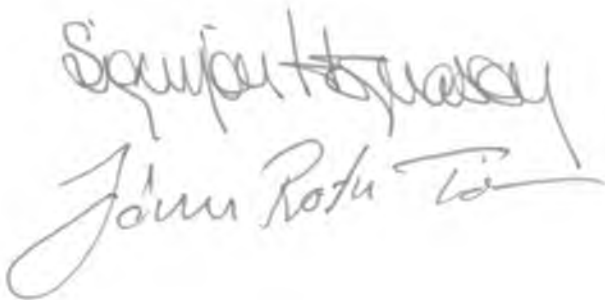
Tafla 4

	Kona	Karl
Tekjur	16.800.000	0
Skattur, þrep 1 (3.709.680 x 22,86%)	848.033	
Skattur, þrep 2 (6.327.167 x 25,3%)	1.600.773	
Skattur, viðbót í þrepi 2 (3.163.584 x 25,3%)	800.387	
Skattur, þrep 3 (3.599.299 x 31,8%)	1.144.577	
Persónuafsláttur (610.825 x 2)	1.221.650	Persónuafsláttur nýttur af maka
Skattur	3.172.120	0

Að óbreyttum ákvæðum næmi heildartekjuskattur hjónanna í dæminu 3.172.120 kr., en mun hækka um 167.430 kr., þ.e. í 3.339.550 kr., verði frumvarpstíllögurnar óbreyttar að lögum. Tillögurnar eru því ekki til þess fallnar að ná því markmiði, að hækka ráðstöfunartekjur allra launþega.

Virðingarfyllst,

KPMG ehf.

Sigríður H. Guðjónsdóttir
Jónni Rósi Tó

KPMG ehf.
Borgartun 27
105 Reykjavík
Iceland

Telephone +354 545 6000
Fax +354 545 6001
Internet www.kpmg.is

Nefndasvið Alþingis
vt. efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 7. október 2015.

Efni: Umsögn KPMG ehf. um „Frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016“, þingskjal 2 – 2. mál.

Í tölvuskeyti nefndasviðs Alþingis þann 23. september 2015 er KPMG ehf. gefinn kostur á að veita umsögn um framangreint lagafrumvarp.

Af því tilefni sér KPMG ehf. ástæðu til að setja fram tvær ábendingar.

Tekjuskattur samskattaðs fólks

Í 1. og 5. gr. frumvarpsins er lagt til að skattþrepum vegna tekjuskatts einstaklinga verði fækkað úr þremur í tvö á tveimur árum, ásamt því sem tekjumörkum verði breytt á þann veg að mörk efra og neðra þreps verði um 8,4 milljónir króna. Samkvæmt athugasemdum frumvarpsins miða tillögurnar að því að minnka skattbyrði og auka ráðstöfunartekjur einstaklinga.

Með brottfalli miðþreps tekjuskatts fellur jafnframt niður ákvæði er tekur til samskattaðs fólks og felst í flutning helmings ófyllts miðþreps þess þeirra sem lægri hefur tekjurnar til þess sem hærrí tekjur hefur. Ákvæði þetta dregur talsvert úr þeim mikla mun sem annars væri á heildarskattbyrði samskattaðs fólks eftir því hvort tekjuöflun þeirra er jöfn eða ójöfn innbyrðis.

Sem dæmi um áhrif þessara tillagna, komi þær að fullu til framkvæmda, má taka tekjuskatt samskattaðs fólks, með 16,8 milljón króna samanlagðan skattstofn (árstekjur), þ.e. tvöfalda fjárhæð lægra þreps einstaklings. Ef annað þeirra aflaði allra teknanna yrði skattur af þeim 30% hærrí, en ef hvort þeirra aflaði helmings teknanna. Kemur það til af því að ef annað hefur allar tekjurnar skattleggst helmingur þeirra í efra skattþrepi, en ef tekjurnar skiptast jafnt milli fólksins skattleggjast allar tekjurnar í lægra skattþrepi.

Slíkan mun telur KPMG ehf. afar óeðlilegan og leyfir sér að benda á að flutningur milli þrepa er jafnt framkvæmanlegur í kerfi tveggja þrepa sem í núgildandi kerfi þriggja þrepa. Núgildandi ákvæði um flutning helmings ófyllts þreps dregur nokkuð úr hinum óeðlilega mun, en flutningur alls ófyllt þreps myndi bæta um betur og eyða muninum.

Virðisaukaskattur af ferðaþjónustu

Í VI. kafla frumvarpsins eru lagðar til nokkrar minniháttar breytingar á lögum nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, í framhaldi af þeim viðamiklu breytingum sem gerðar voru á þeim lögum með lögum nr. 124/2014 og lutu að miklu leyti að virðisaukaskatti í ferðaþjónustu. KPMG ehf. telur, að til að þær breytingar nái að fullu tilgangi sínum og til að auðvelda skattframkvæmd, sé nauðsynlegt að fella ferðaleiðsögn undir 11% skatthlutfall virðisaukaskatts.

Ferðaleiðsögn, þ.e. þjónusta ferðaleiðsögumanna, er virðisaukaskattsskyld og fellur undir 24% skatthlutfallið. Í ljósi þessa að ferðaþjónusta fellur að meginstofni til undir 11% skatthlutfallið telur KPMG ehf. rökrétt að ferðaleiðsögn verði einnig felld undir það skatthlutfall. Er þá fyrst og fremst til þess að líta hve ferðaleiðsögn er samtvinnuð annarri ferðaþjónustu og þá sérstaklega farþegaflutningum í afþreyingarskyni, svo sem rútuferðum, hestaferðum, snjósleðaferðum, fjórhjólaferðum, útsýnisferðum, flúðasiglingum og hvalaskoðunarferðum. Slik samtvinnum tveggja þjónustupátta, er falla hvor undir sitt skatthlutfallið, er til þess fallin að valda vandkvæðum í skattframkvæmd. KPMG ehf. telur bæði samræmisrök og skatttæknileg rök standa til þess að ferðaleiðsögn verði felld undir 11% skatthlutfall virðisaukaskatts.

Hugtakið ferðaleiðsögn er hér notuð til aðgreiningar frá annars konar leiðsögn, svo sem félagslegri leiðsögn og leiðsögn á sviði uppeldis og menntunar. Með ferðaleiðsögn er átt við störf leiðsögumanna í þágu ferðamanna. Í námsskrá leiðsögunáms, útgefinni af menntamálaráðuneytinu á árinu 2004, er störfum leiðsögumanna lýst svo:

„Leiðsögumenn eru sérhæfðir þjónustuaðilar við ferðamenn. Starfsvettvangur leiðsögumanna er hópferðabilar, ferðaskrifstofur, upplýsingamiðstöðvar og önnur ferðaþjónustufyrirtæki. Ennfremur fara gönguleiðsögumenn með hópa um helstu gönguleiðir Íslands. Leiðsögumenn sinna einnig afþreyingar- eða áhættuleiðsögn, flúðasiglingum og fjallaklifri. Leiðsögumenn starfa sjálfstætt á vettvangi eftir skipulagi ferðasöluaðila og bera ábyrgð á störfum sínum gagnvart honum. Störf leiðsögumanna eru einkum fölgin í því að fara með erlenda ferðamenn um Ísland. Þeir aðlaga hverja ferð ólíkum þörfum einstaklinga eða hópa. Leiðsögumenn draga fram lifandi myndir af landi og þjóð og tengja saman ólík fræðasvið, s.s. sögu, menningu, jarðfræði, flóru og fínu.“

Með vísan til framangreinds leyfir KPMG ehf. að leggja til breytingu á 14 gr. frumvarps þess sem liggur fyrir Alþingi á þingskjali 2. Lagt er til að frumvarpsgreinin verði í tveimur staflidum og orðist svo:

- a. Í stað orðanna „þó ekki“ í 8. tölul. 2. mgr. 14. gr. laganna kemur: þ.m.t.
- b. Við 2. mgr. 14. gr. laganna bætist nýr töluliður svohljóðandi: Ferðaleiðsögn.

Fyrri staflidurinn (a) innheldur óbreytta þá tillögu sem 14. gr. frumvarpsins hefur nú þegar að geyma. Tillaga sú sem KPMG ehf. hér leggur til kemur fram í síðari staflidnum (b).

Virðingarfyllst,

KPMG ehf.

Sigrún Hjörvarðsdóttir
Lögfræðingur og Guðmúndsson

Hafnarfirði 7. október 2016

Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2016(breyting ýmissa laga), 2. mál.

Efnahags-og viðskiptanefnd

Umhverfis-og samgöngunefnd

Atvinnuveganefnd

Undirritaður telur eðlilegt að frestað verði að breyta vörugjöldum á bílaleigubílum þar til boðuð endurskoðun á gjaldaumhverfi ökutækja hefur farið fram.

Að auka eigi nú álögur á eina grein umfram aðrar er líka með öllu óskiljanlegt í ljósi þess að boðuð endurskoðun nógildandi laga standi til.

Nauðsynlegt finnst mér að benda á að breytingar á vörugjöldunum hafa óhjákvæmilega áhrif á rekstrarumhverfi fyrirtækjanna og fjárfestingagetu þeirra við eðlilega og nauðsynlega endurnýjun bílaflotans.

Rannsóknir sýna að nýrri bílvélar vinna betur úr eldsneyti en margar þær eldri. Nýrri bílafloki skilur eftir sig minna vistspor í umhverfinu og stuðlar þannig að betri nýtingu orku eins og ríkisstjórn þessi hefur lagt áherslu á og stefnir að.

Einnig er vaxtastig fjármögnunar hátt hér á landi miðað við samkeppnislöndin og auðveldar það ekki nauðsynlega endurnýjun bílaflotans.

Viðhaldsleysi og ástand vegakerfisins reyna einnig mjög á bílaleigubíla.

Stöðugur akstur um vinsælar en misgóðar akstursleiðir ferðamanna eins og t.d. Kjalveg og fleiri vegi utan hringvegarins hafa neikvæð áhrif á endursöluverð bílaleigubíla og rýrir endursöluverð þeirra umfram heimilisbílinn.

Grjótbarinn bílaleigubíll á varla sömu möguleika og hinn dæmigerði heimilisbíll af sama árgangi og tegund þegar að endursölu kemur.

Að lokum er með öllu óskiljanlegt hvernig hægt er að halda því fram í frumvarpi eins og þessu að bílar sem njóti ívilnunarinnar séu leigðir innlendum aðilum til lengri tíma. Undir ásökunum sem þessum er ekki bjóðandi að sitja. Ef vitneskja er um slíkt eiga yfirvöld/eftirlistaðilar að bregðast við með viðeigandi hætti varðandi þau fyrirtæki sem lögin brjóta.

Undirritaður óskar eftir að koma fyrir efnahags- og viðskiptanefndina, umhverfis- og samgöngunefndina og atvinnuveganefndina til að reifa þessi mál þar sem þar sem vegið er svo alvarlega að hagsmunum og tilverurétti bílaleigufyrirtækja á Íslandi.

Fyrir hönd Route 1 Car Rental ehf
Bæjarhrauni 24
220 Hafnarfirði.
Sigurður Gunnarsson

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 8. október 2015

1509017SA GB
Málalykill: 401

Efni: Umsögn um frv. um forsendur fjárlaga, 2. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 23. september sl., þar sem óskað var eftir umsögnum um ofangreint frumvarp. Ekki reyndist unnt að ljúka gerð umsagnar þessarar innan veitts frests þar sem fleiri mikilvæg mál bárust til umsagnar á sama tíma.

Almennt um frumvarp til fjárlaga 2016

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur unnið samantekt um frumvarp til fjárlaga fyrir árið 2016. Helstu niðurstöður sem varða sveitarfélögin eru:

- a. Tryggingargjald lækkar um 0,15 prósentustig. Það er minna en vonast hafði verið eftir. Lækkunin nemur þó um 150 m.kr. í heildina tekið.
- b. Ekki er í frumvarpinu gert ráð fyrir að mæta sérstakri fjárvöntun sveitarfélaganna frá árunum 2011-2014 vegna yfirfærslu á málefnum fatlaðs fólks. Uppgjör fyrir árin 2013 og 2014 sýnir að afkoma sveitarfélaga vegna málaflokksins var neikvæð um 1,2 ma.kr.
- c. Að óbreyttu vantar 50 m.kr. á árinu 2016 til þess að NPA-verkefnið sé fjármagnað með fullnægjandi hætti út frá áætlunum sem gerðar hafa verið.
- d. Búið hafði verið eftir að meira fjármagn yrði sett í uppbyggingu ódýrra leiguíbúða.
- e. Framlög til Framkvæmdasjóðs ferðamannastaða eru lægri en æskilegt væri til að mæta hraðri fjölgun erlendra ferðamanna sem koma til landsins.
- f. Kostnaður við móttöku hælisleitenda og flóttafólks er vanmetinn.

Til viðbótar ofangreindum atriðum óskar sambandið eftir því að nefndin skoði tillögur sambandsins um breytingu á lögum nr. 124/2014, um breytingu á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt. Afar mikilvægt er að brugðist verði við þeim ábendingum sem fyrst, þar sem frá 1. janúar 2016 mun virðisaukaskattur að óbreyttu leggjast á aðkeypta akstursþjónustu, hvort sem um er að ræða almenningssamgöngur, ferðaþjónustu fyrir fatlað og aldrað fólk, og skólaakstur.

Staða sveitarfélaga

Í þeim hluta frumvarps til fjárlaga sem fjallar um stefnu og horfur er á nokkuð ítarlegan hátt fjallað um stöðu og horfur í fjármálum sveitarfélaganna. Þar kemur fram að heildarafkoma sveitarfélaganna á árinu 2014 var neikvæð um

5,7 ma.kr. skv. bráðabirgðauppgjöri miðað við 4,5 ma.kr. neikvæða afkomu árið þar á undan. Með heildarafkomu er átt við jöfnuð milli tekna og gjalda, þar með talið fjárfestingum. Fyrrgreinda fjárþörf brúa sveitarfélögin með lántöku eða sölu eigna. Helsta skýringin á lakari heildarafkomu A-hluta sveitarfélaganna á árinu 2014 eru einkum aukin útgjöld en þau jukust um 5,8% milli ára að fjárfestingu meðtalinni á meðan tekjur hækkuðu um 5,4%. Launakostnaður hækkaði um allt að 10% milli ára. Áætlanir benda til að heildarafkoma sveitarfélaganna verði áfram neikvæð sem þýðir að þau munu fjármagna fjárfestingar að hluta til með nýjum lántökum.

Rekstrarafkoma A-hluta sveitarfélaga var aftur á móti jákvæð um 6,0 ma.kr. á árinu 2014 samanborið við 7,9 ma.kr. á árinu 2013. Sveitarfélögin gera upp rekstur sinn samkvæmt rekstraruppgjöri eins og lögskipað er í sveitarstjórnarlögum. Samkvæmt því er fjárfesting ekki talin til útgjalda.

Í frumvarpi til fjárlaga er gert ráð fyrir að tekjur sveitarfélaganna hækki á árinu 2015 um 7,7% frá fyrra ári. Á næsta ári er gert ráð fyrir að þær hækki um 8,8% en 5-6% árin þar á eftir. Áætlað er að nokkuð gott samræmi verði milli launþróunar og tekna sveitarfélaga á spátímabilinu.

Nokkur munur er á þeim heildarniðurstöðum um rekstur sveitarfélaganna fyrir árið 2014 sem birtar eru í frumvarpi til fjárlaga og rauntölum úr rekstri sveitarfélaganna. Yfirlitið um rekstur sveitarfélaganna er sett fram á þjóðhagsgrunni en ekki á rekstrargrunni eins og sveitarfélögunum er lögskipað að vinna eftir.

Aðgerðir í skattamálum

Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 er boðuð ákveðin stefna ríkisins í skattamálum sem á að stuðla að aukningu á almennum kaupmætti almennings. Hún birtist m.a. í eftirfarandi aðgerðum:

- Tekjuskattur einstaklinga mun lækka í tveimur áföngum og við þann síðari mun skattþrepum fækka úr þremur í tvö. Skattþrósentla lægra þreps mun lækka úr 22,86% í 22,68% þann 1. Janúar 2016 og í 22,50% við ársbyrjun 2017.
- Álag í milliprepi verður lækkað um helming frá ársbyrjun 2016 og það að fullu afnumið um næstu áramót.
- Fjárhæðarmörk efsta skattþreps verða lækkuð í 770 þús.kr. 1. janúar 2016. Skil milli þrepanna tveggja verði 700.000 kr. tekjumark þegar breytingarnar eru að fullu komnar fram.
- Til viðmiðunar eru skattþrepin á árinu 2015 vegna ársins 2014 sem hér segir:

0 – 290.000 kr. á mánuði	22,86%
290.001 – 784.619 kr. á mánuði	25,30%
784.620 kr. og hærra á mánuði	31,80%
- Tollar á fatnað og skó verði lagðir af við árslok 2015.

- Aðrir tollar en þeir sem lagðir eru á matvæli verði afnumdir 1. Janúar 2017.
- Bætur til örorku- og ellilífeyrisþega eiga að hækka um 9,4%.
- Atvinnuleysisbætur eiga að hækka um 9,4%.
- Barnabætur eiga að hækka um 3,0%.
- Til að stuðla að lækkun leiguverðs húsnæðis og auka framboð leiguíbúða verður skattur á leigutekjur vegna húsnæðis lækkaður úr 14% í 10%.
- Framlag ríkisins til húsaleigubóta verður hækkað um 1.080 m.kr.
- Framlag til byggingar hagkvæmra og ódýrra íbúða verður 1,5 ma.kr. á árinu 2016. Markmiðið er að reisa allt að 400 íbúðir á því ári en samtals 2.300 íbúðir á árunum 2016-2019.

Mál sem sambandið telur mikilvægt að nefndin skoði vel

Tryggingagjald, sbr. XI. kafla frv.

Gjaldhlutfall tryggingagjalds mun lækka úr 7,39% í 7,25% í ársbyrjun 2016 þegar síðasti áfangi 0,34 prósentustiga lækkunar tekur gildi í samræmi við breytingar sem lögfestar voru í desember 2013. Ekki er gert ráð fyrir að tryggingagjaldið lækki umfram það á næsta ári. Fallið er frá þeirri viðbótarlækkun sem voráætlunin fól í sér en þess í stað verður tekjuskattur einstaklinga lækkaður eins og greint var frá hér framar. Almenn tryggingagjald mun lækka úr 6,04% í 5,90% en atvinnutryggingagjald verður óbreytt 1,35%. Að viðbættu markaðsgjaldi og gjaldi í ábyrgðasjóð launa verða samanlögð gjöld á tryggingagjaldsstofn 7,35%. Lögð er til framlenging á ákvæði laga um tryggingagjald sem kveður á um að starfsendurhæfingarsjóðir fái ekki tekjur af almennu tryggingagjaldi á árinu 2016. Sambærilegt ákvæði hefur verið í gildi fyrir árin 2013, 2014 og 2015. Þess í stað er gert ráð fyrir að sjóðirnir fái 650 m.kr. framlag úr ríkissjóði á árinu 2016, sbr. samkomulag þar um. Miðað við núgildandi tryggingagjaldsstofn myndi 0,13% hlutdeild fela í sér 1,4 ma.kr. framlag úr ríkissjóði á ári en með þessari breytingu er komið í veg fyrir að þau falli til á árinu 2016.

Lækkun tryggingagjalds hefur í för með sér lækkun útgjalda fyrir sveitarfélögin sem getur numið um 150 m.kr. Bent er á að sveitarstjórnir og aðalfundir landshlutasamtaka hafa undanfarið ályktað um að tryggingagjald þurfi að lækka mun meira og tekur sambandið undir þær ályktanir.

Virðisaukaskattur af almenningssamgöngum, sbr. V. kafla frv.

Athygli nefndarinnar er vakin á því að frá 1. janúar 2016 mun virðisaukaskattur að óbreyttu leggjast á aðkeypta akstursþjónustu, hvort sem um er að ræða almenningssamgöngur, ferðaþjónustu fyrir fatlað og aldrað fólk, og skólaakstur. Engan veginn verður séð að slík niðurstaða hafi verið markmið löggjafans við setningu laga nr. 124/2014, þar er sem skýrt undanþáguákvæði í 1. gr. laganna:

Almenningssamgöngur, þ.e. fastar ferðir á ákveðinni leið innan lands samkvæmt fyrirframbirtri áætlun, jafnt á landi, í lofti og á legi. Undanþágan nær einnig til skipulagðrar ferðaþjónustu fatlaðs fólks og skipulagðs flutnings skólabarna. [...]

Þrátt fyrir umrætt undanþáguákvæði segir í nýbirtri greinargerð starfshóps um endurskoðun reglna um virðisaukaskatt og ferðaþjónustu (sjá bls. 15-16):

„Að nokkru leyti er framkvæmdin með þeim hætti að þeir sem starfrækja almenningssamgöngur kaupa akstursþjónustu af þriðja aðila. Slík akstursþjónusta verður virðisaukaskattsskyld frá 1. janúar 2016 og munu þeir sem starfrækja almenningssamgöngur bera virðisaukaskatt af keyptri þjónustu.“

Þessi niðurstaða kom hvergi fram við setningu laga nr. 124/2014 og kemur hún vægast sagt á óvart m.t.t. hins skýra undanþáguákvæðis í 1. gr. laganna. Í greinargerð starfshópsins er hins vegar bent á að í þá grein vanti að tilgreina einnig ferðaþjónustu fyrir aldrað fólk og leggur sambandið að sjálfsögðu áherslu á að sú þjónusta verði undanþegin líkt og önnur akstursþjónusta sem sveitarfélögin annast og flokkaðar eru sem almenningssamgöngur, eins og lagt er til í 49. gr. frumvarpsins.

Sambandið leggur jafnframt mikla áherslu á að leyst verði úr því með skýrum hætti að ekki verði grundvallarmunur á því hvort sveitarfélög eða fyrirtæki í þeirra eigu annast akstursþjónustu sjálf eða kaupa þjónustu verktaka, enda er almennt viðurkennt að slíkt fyrirkomulag hefur neikvæð áhrif á samkeppni. Staðan er þannig í dag að mjög stór hluti af þessari þjónustu er aðkeypt þótt einnig séu dæmi um að sveitarfélög annist alla þjónustuna eða stóran hluta hennar sjálf.

Sambandið hefur ávallt lagt áherslu á að almannaðjónusta eigi ekki að vera grundvöllur til skattlagningar af hálfu ríkisins. Á það sjónarmið var fallist við setningu laga nr. 124/2014. Best færi á því að sú undanþága næði til alls aksturs sem fellur undir almenningssamgöngur, óháð því hvort um er að ræða aðkeypta þjónustu eða þjónustu sem sveitarfélag annast sjálf.

Ef sú leið þykir ekki fær er bent á að í 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988 er að finna ákvæði um endurgreiðslu á aðkeyptri þjónustu, s.s. sorphreinsun, ræstingu, snjómokstri o.fl. Að lágmarki ætti aðkeypt þjónusta vegna almenningssamgangna að falla undir umrætt ákvæði, ásamt því að tekið verði fram í 1. gr. laga nr. 124/2014 að undir hugtakið almenningssamgöngur falli einnig ferðaþjónusta fyrir aldrað fólk, sbr. 49. gr.

Ljóst er að málið varðar mikla hagsmuni, því lauslega má áætla að sveitarfélögin, landshlutasamtök sveitarfélaga og fyrirtæki í þeirra eigu kaupi á hverju ári akstursþjónustu sem nemur um 5,0 milljörðum króna.

Samsköttun hjóna og sambúðarfólks, sbr. 1. kafla frv.

Í 1. og 5. gr. frv. er lagt til að skattþrepum verði á næstu tveimur árum fækkað úr þremur í tvö. Jafnframt eru lagðar til breytingar á tekjumörkum þannig að mörk efra og neðra þreps verði um 8,4 m.kr. Samanlögð tekjumörk einstaklinga sem eru samskattaðir verða því 16,8 m.kr. Í umsögn KPMG um

frumvarpið koma fram áhyggjur af því að með brottfalli miðþreps tekjuskatts falli niður ákvæði er tekur til samskattaðs fólks og felst í flutningi helmings ófyllts tekjubils þess sem lægri tekjur hefur til þess sem tekjuhærra. Með ákvæðinu er dregið út þeim mun sem annars væri á heildarskattbyrði samskattaðs fólks eftir því hvort tekjuöflun er jöfn eða ójöfn innbyrðis.

Sambandið tekur undir áhyggjur KPMG og væntir þess að málið hljóti ítarlega skoðun í meðförum Alþingis.

Málefni fatlaðs fólks (08-809), sbr. III. kafla frv.

Unnið er að því að ljúka endurmati á yfirfærslu á málefnum fatlaðs fólks og gengur sambandið út frá því að við aðra umræðu fjárlaga komi fram tillögur sem byggja á niðurstöðum endurmatsins. Er þá horft til breytingar á þeirri útsvarsprösentu sem stendur undir rekstrargjöldum sveitarfélaga vegna málaflokksins.

Að öðru leyti er gert er ráð fyrir að rekstrargjöld ríkisins vegna málaflokksins nemi 584,0 m.kr. á næsta ári og jafngildir það 56,1 m.kr. hækkun að raungildi frá fjárlögum þessa árs að frátöldum launa- og verðlagsbótum sem nema um 18,9 m.kr. til viðbótar.

Allnokkur hækkun verður á framlögum til framkvæmdaáætlunar í málefnum fatlaðs fólks (viðfangsefnanúmeri 08-809-1.03) sem lagt er til að fái 211,1 m.kr. árið 2016. Af þessari fjárveitingu eru 150 m.kr. ætlaðar í NPA-verkefnið og 61,1 m.kr. í aðrar aðgerðir skv. framkvæmdaáætluninni.

Varðandi NPA ber að hafa í huga að þegar verkefnið var sett á laggirnar árið 2012 var reiknað með stigvaxandi fjárveitingum ríkisins til þess. Þannig áttu framlög á fyrsta ári að nema 50 m.kr., 100 m.kr. á öðru ári og 150 m.kr. á því þriðja.

Árið 2016 er fjórða virka ár verkefnisins og ljóst að fjárveiting til þess verði að nema a.m.k. 200 m.kr. til þess að standa undir áætlunum um fjölda notenda, kjarapróun og framlög á grundvelli SIS-mats. Í því sambandi hafa sveitarfélögin farið fram á að hlutdeild ríkisins í fjármögnun hvers samnings verði hækkuð úr 20% í 30% þar sem einingaverð framlaga á grundvelli SIS-mats lækkuðu að meðaltali um 10% fyrir árið 2015.

Beðið er viðbragða velferðarráðuneytisins vegna þessarar lækkunar á yfirstandandi ári, en hún þrýstir á sveitarfélög að mæta kostnaðarauka NPA-samninga með því að draga úr þjónustu við aðra notendur. Að mati sambandsins er óásættanlegt að fjárvöntun vegna NPA-samninga hafi þau áhrif.

Varðandi aðrar aðgerðir á framkvæmdaáætlun má ljóst vera að 61,1 m.kr. hrökkva skammt til þess að standa straum af þeim. Á sínum tíma taldi sambandið að þær 14 aðgerðir sem settar voru á ábyrgð sveitarfélaga myndu útheimta á bilinu 400 til 500 m.kr. á ári (sjá meðf. kostnaðarmat). Var þá ekki lagt mat á aðrar aðgerðir skv. áætluninni, 29 að tölu. Áriðandi er því að bæta við fjárveitingu til framkvæmdaáætlunarinnar sé það á annað borð vilji fjárveitingavaldsins að farið verði í þær aðgerðir sem áætlunin gerir ráð fyrir.

Lagt er til í frumvarpinu að sú tímabundna breyting sem gerð var til bráðabirgða með lögum nr. 139/2013, um tekjuaðgerðir frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2014, þ.e. að hækka hámarksútsvar í lögum um tekjustofna sveitarfélaga um 0,04 prósentustig, úr 14,48% í 14,52% á árinu 2014, verði að svo stöddu framlengd tímabundið um eitt ár. Hækkunin var einnig framlengd fyrir árið 2015 með lögum nr. 125/2014, um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2015. Í samkomulagi milli ríkis og sveitarfélaga um tilfærslu þjónustu við fatlaða frá árinu 2010 var útsvarshlutfall sveitarfélaga hækkað um 1,2 prósentustig á móti samsvarandi lækkun á tekjuskattshlutfalli ríkisins til fjármögnunar á málaflokknum árin 2011–2013 að viðbættum tímabundnum beinum framlögum úr ríkissjóði. Í samkomulaginu var enn fremur gert ráð fyrir því að útsvarshlutfallið yrði fastsett frá og með árinu 2014 þannig að þjónustan yrði alfarið fjármögnuð með útsvari. Endanlegt útsvarshlutfall átti að byggjast á mati á fjárhagslegum forsendum samkomulagsins sem unnið yrði á árinu 2013 en þeirri vinnu var enn ólokið síðla árs 2013. Af þeim sökum var gerður viðauki við samkomulagið í nóvember 2013 þar sem samkomulagið var framlengt um eitt ár þannig að ákvörðun um endanlegt útsvarshlutfall yrði tekin á árinu 2014 og kæmi til framkvæmda frá og með árinu 2015. Samhliða því að samkomulagið var framlengt var útsvarshlutfall sveitarfélaga hækkað tímabundið í eitt ár um 0,04 prósentustig á móti samsvarandi lækkun á tekjuskattshlutfalli ríkisins fyrir árið 2014 og aftur fyrir þetta ár. Endurmati á fjárhagslegum forsendum samkomulagsins er enn ólokið en gert er ráð fyrir að þeirri vinnu ljúki á næstu vikum og að hún muni fela í sér tillögu að endanlegri ákvörðun um útsvarsprósentu.

Nauðsynlegt er að tekið verði tillit til framangreindra tillagna áður en frumvarpið gengur til 2. umræðu.

Atvinnuleysisbætur og bætur almannatrygginga

Ekki er að sjá að í farvatninu sé neinar stærri breytingar á fyrirkomulagi atvinnuleysistrygginga eða atvinnuleysisbóta. Í frumvarpi til fjárlaga er gert ráð fyrir 9,4% hækkun atvinnuleysisbóta. Hækkun atvinnuleysisbóta og bóta almannatrygginga umfram almennar hækkunir getur leitt af sér kröfu um hliðstæða hækkun á fjárhagsaðstoð sveitarfélaga. Heildargreiðslur sveitarfélaga til fjárhagsaðstoðar er nálægt 5,0 ma.kr. Raunhækkun þessa útgjaldaliðar hefur því í för með sér umtalsverða útgjaldaaukningu ef af verður.

Leiguíbúðir (08-861), sbr. I. kafla frv.

Fjárlagafrumvarpið gerir ráð fyrir að framlag til þessa liðar verði 1.610 m.kr. og er það hækkun um 1.500 m.kr. frá fjárlögum yfirstandandi árs. Í yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar frá 28. maí sl. um húsnæðismál segir meðal annars að grunnur verði lagður að nýju félagslegu leiguíbúðakerfi sem verður fjármagnað með stofnframlögum ríkis og sveitarfélaga og beinum vaxtaniðurgreiðslum ríkisins.

Í því samhengi er áformað að ráðast í átak um byggingu félagslegra leiguíbúða og stefnt að því að byggja 2.300 leiguíbúðir á næstu fjórum árum.

Lagt er til að veitt sé fé til að byggja allt að 400 íbúðir á næsta ári. Það hefði í för með sér að það þyrfti að byggja 1.900 á árunum 2017-2019 eða 633 íbúðir á ári. Þessi áhersla er ekki í samræmi við væntingar og stefnumótun þeirra sveitarfélaga þar sem þörfin fyrir húsnæði af þessari tegund er brýnust s.s. hjá Reykjavíkurborg.

Til hvatningar á þróun langtímaleigu húsnæðis er lagt til að frítekjumark fjármagnstekjuskatts af leigutekjum einstaklinga af íbúðarhúsnæði verði hækkað úr 30% í 50%, sbr. 1. og 3. gr. frumvarpsins. Virk skattbyrði leigutekna mun þar með lækka úr 14% í 10%. Sambandið styður þessa lagabreytingu eindregið.

Húsaleigubætur (08-865).

Fjárlagafrumvarpið gerir ráð fyrir að fjárheimild þessa liðar, sem er nýr liður, verði 1.140 m.kr. Fjárheimildinni er ætlað að standa straum af auknum stuðningi við almennan leigumarkað til samræmis við yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar um aðgerðir til að greiða fyrir gerð kjarasamninga. Gert er ráð fyrir að gerðar verði breytingar á húsaleigubótakerfinu þannig að stuðningur við leigjendur verði aukinn með hliðsjón af tillögum sem hafa verið til meðferðar hjá stjórnvöldum. Í tillögunum er stefnt að hækkun grunnfjárhæðar og frítekjumarka og að bæturnar og frítekjumörkin taki mið af fjölda heimilismanna. Gert er ráð fyrir að 1.080 m.kr. af fjárheimildinni fari í hækkun húsaleigubóta á árinu 2016 og þá er gert ráð fyrir að 80 m.kr. verði varið í umsýslukostnað ef til þess kemur að gerðar verði breytingar á fyrirkomulagi með umsýslu bótanna. Í núverandi fyrirkomulagi er umsýsla húsaleigubóta alfarið í höndum sveitarfélaga en ríkissjóður fjármagnar almennar húsaleigubætur að hluta og 60% af svokölluðum sérstökum húsaleigubótum með tilfærslu fjármuna í gegnum Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Í frumvarpinu er ekki gert ráð fyrir breytingum á þessu fyrirkomulagi en á vegum stjórnvalda eru nú starfandi vinnuhópar með hagsmunaaðilum um húsnæðismál þar sem unnið er að nánari útfærslu þessara aðgerða og er ráðgert að þær útfærslur muni liggja fyrir síðar í haust fyrir afgreiðslu Alþingis á fjárlagafrumvarpinu. Gert er ráð fyrir að í þeirri útfærslu liggi fyrir með hvaða hætti breytingar verði gerðar á stuðningskerfi við leigjendur þar með talið umsýsla þeirra og hvernig fjárstreymi til fjármögnunar kerfisins verði háttað til frambúðar.

Hjúkrunarheimili (08-401)

Lagt er til í fjárlagafrumvarpi að liðurinn Bygging hjúkrunarheimila og endurhæfingarstofnana (08-401) hækki um 300 m.kr. sem renni til að mæta kostnaði við undirbúning og framkvæmdir við byggingu þriggja nýrra hjúkrunarheimila með samtals 214 hjúkrunarrýmum.

Sambandið leggur áherslu á að unnið verði áfram að því að samræma daggjaldagreiðslur til hjúkrunarheimila og gera þjónustusamninga um rekstur allra hjúkrunarheimila.

Hælisleitendur og flóttamenn (06-399)

Gert er ráð fyrir að rekstrargjöld hækki um 172,7 m.kr. að raungildi frá fjárlögum yfirstandandi árs. Annars vegar er gerð tillaga um tímabundna 175 m.kr. hækkun framlags í eitt ár til að mæta auknum kostnaði vegna fjölgunar hælisleitenda, auk þess sem áætlanir um styttri málsmeðferðartíma hafa ekki gengið eins vel eftir og ráð var fyrir gert. Kostnaður fjárlagaliðarins hefur aukist verulega síðustu árin, frá því að vera 60 m.kr. árið 2011 í 463 m.kr. árið 2014. Vonir stóðu til þess að átaksverkefni undanfarinna ára leiddi til umtalsverðrar lækkunar liðarins á yfirstandandi ári og voru fjárveitingar því lækkaðar í 285 m.kr. Það er ekki að ganga eftir. Komið hafa upp tímabundnir erfiðleikar í málsmeðferð hælisleitenda sem veldur því að biðtími hælisleitenda eftir niðurstöðu hefur lengst á ný auk þess sem fjöldi hælisleitenda heldur áfram að aukast. Dvalargjöld hælisleitanda, sem ekki fær úrlausn sinna mála, er 7.800 kr. á dag, 234.000 kr. á mánuði og 2.808.000 kr. á ári. Hins vegar er um að ræða 2,3 m.kr. lækkun útgjalda til að mæta aðhaldsmarkmiðum í frumvarpinu. Aðrar breytingar á fjárheimild liðarins skýrast af launa- og verðlagsreikningi frumvarpsins og nema alls 17,4 m.kr. til viðbótar.

Í frumvarpinu er ekki gert ráð fyrir þeim kostnaði sem óhjákvæmilega fylgir sértækum aðgerðum í þessum efnum vegna móttöku flóttamanna frá Sírylandi. Þar sem ekki liggur fyrir hver verði líklegur fjöldi er erfitt að ákvarða viðbótarkostnað vegna verkefnisins. Í annan stað liggur ekki fyrir hver gæti verið líkleg útgjaldaskipting milli ríkis og sveitarfélaga við þetta verkefni. Eðlilegt er að ríkið standi undir kostnaði við það þrátt fyrir að einstök sveitarfélög sjái um framkvæmd þess þar sem hér er um samfélagslegt verkefni að ræða.

Málefni flóttamanna eru í brennidepli og mörg sveitarfélög hafa samþykkt ályktanir um að taka á móti flóttamönnum sem nýjum íbúum. Ljóst er að upp er komin alveg ný staða í flóttamannamálum sem kallar á markvissar og samstilltar aðgerðir allra hlutaðeigandi, þ. á m. sveitarfélaga. Flóttamenn sem setjast að á Íslandi hafa flestir mátt þola miklar hremmingar, þeir koma úr ólíkum menningarheimi og þurfa mikinn stuðning í upphafi til að aðlagast íslensku samfélagi og aðstæðum. Til framtíðar litið skiptir það öllu máli að vel og faglega sé staðið að móttöku þeirra. Samþykktir fjölmargra sveitarfélaga að undanfögnu sýna að þau eru full vilja til að taka vel á móti þessum nýju íbúum. Móttaka flóttafólks er hins vegar flókið og vandasamt verkefni og ljóst er að þau sveitarfélög sem létu í ljós áhuga á að taka á móti kvótaflóttafólki eru mjög misjafnlega í stakk búin til að valda verkefninu.

Stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga fjallaði um málið þann 11. september sl. og var samþykkt að sambandið skuli bjóða sveitarfélögum aðstoð sína vegna undirbúnings komu flóttamanna og beita sér gagnvart ríkisvaldinu til hagsbóta fyrir þau. Í kjölfarið sendi sambandið samhljóða bréf til velferðar- og innanríkisráðuneyta, dags. 29. september sl., þar sem gerð var grein fyrir samþykkt stjórnar og áhersluatriðum sambandsins og óskaði eftir fundi til að ræða þau og aðkomu sambandsins að undirbúningi vegna móttöku sveitarfélaga á flóttamönnum. Helstu áhersluatriði í bréfinu eru þessi:

Með vísun til þessarar samþykktar hefur sambandið óskað eftir fundi við fyrsta tækifæri með ráðuneytum velferðar- og innanríkismála til að ræða áhersluatriði sambandsins og aðkomu þess að undirbúningi vegna móttöku sveitarfélaga á flóttamönnum. Helstu áhersluatriði sambandsins eru þessi:

1. Sambandið telur að aukinn straumur flóttamanna hingað til lands kalli á heildarendurskoðun og samræmingu laga og reglna um móttöku allra hópa flóttamanna. Setja þarf reglur um að flóttamenn, sem koma á eigin vegum til landsins og fá hæli, fái einnig móttökustuðning og að samningar ríkisins við sveitarfélög um móttöku taki einnig til þeirra. Samhæfa þarf lög um málefni innflytjenda, lög um félagsþjónustu sveitarfélaga og lög um útlendinga varðandi móttöku flóttamanna og innflytjenda og skoða sem fyrirmyndir löggjöf í norrænum grannríkjum þar sem í sömu lögum er kveðið á um móttöku allra hópa flóttamanna og innflytjenda.

2. Þar sem fyrirséð er að sveitarfélög muni þurfa að taka á móti flóttamannahópum áður en slík endurskoðun hefur farið fram telur sambandið mikilvægt að strax verði farið í greiningu á kostnaðar- og verkaskiptingu á milli ríkis og sveitarfélaga, vegna móttöku flóttamanna. Til þessa hefur stuðningur ríkisins við sveitarfélög almennt miðast við eitt ár. Sambandið telur einsýnt að lengja þurfi stuðningstímabilið í samræmi við það sem tíðkast í öðrum norrænum ríkjum. Þar er stuðningstímabilið þrjú til fimm ár. Afkoma sveitarfélaga versnaði verulega á síðasta ári og var heildarafkoma þeirra neikvæð um 2,3 ma.kr. og eru horfur á að afkoman batni ekki á yfirstandandi ári. Því er einsýnt að ríkisvaldið verður að fjármagna móttöku kvótaflóttafólks og hælisleitenda að fullu því það mun ekki verða þessu verkefni til framdráttar ef þeir fjármunir sem sveitarfélögin fá til verksins hrökkva ekki fyrir kostnaði.

3. Jafnframt þarf að sjá til þess að sveitarfélög eigi kost á miðlægum stuðningi vegna sértækrar þjónustu við flóttamenn, s.s. vegna túlkajónustu og fræðslu til starfsmanna. Fjölmenningarsetur hefur, skv. lögum um málefni innflytjenda, ráðgjafar- og upplýsingahlutverk gagnvart stjórnvöldum og stofnunum, sbr. a-lið 3. gr. laganna, og í b-lið 3. gr. er sérstaklega tilgreint að setrið skuli vera sveitarfélögum til ráðgjafar við að taka á móti innflytjendum sem flytjast í sveitarfélagið. Skoða þarf hvort og hvernig sé hægt að efla burði Fjölmenningarseturs til að sinna lögbundnu stuðningshlutverki sínu.

4. Einnig er þörf á að skerpa á samstarfi á milli sveitarfélaga og ríkisstofnana, sem bera ábyrgð á þjónustu sem flóttafólkið mun þurfa á að halda, s.s. Vinnumálastofnunar og heilbrigðisstofnana, svo og verkaskiptingu á milli sveitarfélaga og Rauða krossins.

5. Út frá stöðunni í húsnæðismálum landsmanna má telja ljóst það muni reynast bæði stórt og flókið viðfangsefni fyrir stjórnvöld að útvega flóttamönnum fullnægjandi húsnæði. Það er lykilatriði að samvinna takist milli ríkis, sveitarfélaga og fleiri aðila um þetta verkefni og að allra mögulegra leiða verði leitað til þess að mæta viðbúinni þörf. Íbúðalánasjóður og tengdir aðilar hljóta m.a. að koma að málum, með það fyrir augum að tómar íbúðir á þeirra vegum verði nýttar.

Lokaorð

Rétt þykir að lokum að minna á nokkur atriði sem varða sveitarfélögin og þau hafa lagt áherslu á að unnið sé að af hálfu ríkisvaldsins. Í því sambandi má minna á eftirfarandi atriði:

- Eflingu rafrænnar stjórnsýslu
- Verkefni til að draga úr bóta- og skattsvikum
- Ljósleiðaravæðing landsins

Fulltrúar Sambands íslenskra sveitarfélaga óska eftir því að eiga sem fyrst fund með efnahags- og viðskiptanefnd og fjárlaganefnd til að ræða þær ábendingar sem fram koma í þessari umsögn.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason
sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs

Afrit:
Fjárlaganefnd

Umsögn frá Sambandi sveitarfélaga á Austurlandi 28. október 2015

Samband sveitarfélaga á Austurlandi tekur undir umsagnir Sambands íslenskra sveitarfélaga um frumvarp til fjárlaga 2016, frumvarp til laga um landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum, 133. mál og um frumvarp til laga um náttúruvernd (varúðarregla, almennaréttur, sérstök vernd, framandi tegundir o.fl.), 140. mál.

Virðingarfyllst fyrir hönd Sambands sveitarfélaga á Austurlandi,
Sigrún Blöndal,
formaður SSA

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 8. október 2015

1509017SA GB
Málalykill: 401

Efni: Umsögn um frv. um forsendur fjárlaga, 2. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 23. september sl., þar sem óskað var eftir umsögnum um ofangreint frumvarp. Ekki reyndist unnt að ljúka gerð umsagnar þessarar innan veitts frests þar sem fleiri mikilvæg mál bárust til umsagnar á sama tíma.

Almennt um frumvarp til fjárlaga 2016

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur unnið samantekt um frumvarp til fjárlaga fyrir árið 2016. Helstu niðurstöður sem varða sveitarfélögin eru:

- a. Tryggingargjald lækkar um 0,15 prósentustig. Það er minna en vonast hafði verið eftir. Lækkunin nemur þó um 150 m.kr. í heildina tekið.
- b. Ekki er í frumvarpinu gert ráð fyrir að mæta sérstakri fjárvöntun sveitarfélaganna frá árunum 2011-2014 vegna yfirfærslu á málefnum fatlaðs fólks. Uppgjör fyrir árin 2013 og 2014 sýnir að afkoma sveitarfélaga vegna málaflokksins var neikvæð um 1,2 ma.kr.
- c. Að óbreyttu vantar 50 m.kr. á árinu 2016 til þess að NPA-verkefnið sé fjármagnað með fullnægjandi hætti út frá áætlunum sem gerðar hafa verið.
- d. Búið hafði verið eftir að meira fjármagn yrði sett í uppbyggingu ódýrra leiguíbúða.
- e. Framlög til Framkvæmdasjóðs ferðamannastaða eru lægri en æskilegt væri til að mæta hraðri fjölgun erlendra ferðamanna sem koma til landsins.
- f. Kostnaður við móttöku hælisleitenda og flóttafólks er vanmetinn.

Til viðbótar ofangreindum atriðum óskar sambandið eftir því að nefndin skoði tillögur sambandsins um breytingu á lögum nr. 124/2014, um breytingu á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt. Afar mikilvægt er að brugðist verði við þeim ábendingum sem fyrst, þar sem frá 1. janúar 2016 mun virðisaukaskattur að óbreyttu leggjast á aðkeypta akstursþjónustu, hvort sem um er að ræða almenningssamgöngur, ferðaþjónustu fyrir fatlað og aldrað fólk, og skólaakstur.

Staða sveitarfélaga

Í þeim hluta frumvarps til fjárlaga sem fjallar um stefnu og horfur er á nokkuð ítarlegan hátt fjallað um stöðu og horfur í fjármálum sveitarfélaganna. Þar kemur fram að heildarafkoma sveitarfélaganna á árinu 2014 var neikvæð um

5,7 ma.kr. skv. bráðabirgðauppgjöri miðað við 4,5 ma.kr. neikvæða afkomu árið þar á undan. Með heildarafkomu er átt við jöfnuð milli tekna og gjalda, þar með talið fjárfestingum. Fyrrgreinda fjárþörf brúa sveitarfélögin með lántöku eða sölu eigna. Helsta skýringin á lakari heildarafkomu A-hluta sveitarfélaganna á árinu 2014 eru einkum aukin útgjöld en þau jukust um 5,8% milli ára að fjárfestingu meðtalinni á meðan tekjur hækkuðu um 5,4%. Launakostnaður hækkaði um allt að 10% milli ára. Áætlanir benda til að heildarafkoma sveitarfélaganna verði áfram neikvæð sem þýðir að þau munu fjármagna fjárfestingar að hluta til með nýjum lántökum.

Rekstrarafkoma A-hluta sveitarfélaga var aftur á móti jákvæð um 6,0 ma.kr. á árinu 2014 samanborið við 7,9 ma.kr. á árinu 2013. Sveitarfélögin gera upp rekstur sinn samkvæmt rekstraruppgjöri eins og lögskipað er í sveitarstjórnarlögum. Samkvæmt því er fjárfesting ekki talin til útgjalda.

Í frumvarpi til fjárlaga er gert ráð fyrir að tekjur sveitarfélaganna hækki á árinu 2015 um 7,7% frá fyrra ári. Á næsta ári er gert ráð fyrir að þær hækki um 8,8% en 5-6% árin þar á eftir. Áætlað er að nokkuð gott samræmi verði milli launþróunar og tekna sveitarfélaga á spátímabilinu.

Nokkur munur er á þeim heildarniðurstöðum um rekstur sveitarfélaganna fyrir árið 2014 sem birtar eru í frumvarpi til fjárlaga og rauntölum úr rekstri sveitarfélaganna. Yfirlitið um rekstur sveitarfélaganna er sett fram á þjóðhagsgrunni en ekki á rekstrargrunni eins og sveitarfélögunum er lögskipað að vinna eftir.

Aðgerðir í skattamálum

Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 er boðuð ákveðin stefna ríkisins í skattamálum sem á að stuðla að aukningu á almennum kaupmætti almennings. Hún birtist m.a. í eftirfarandi aðgerðum:

- Tekjuskattur einstaklinga mun lækka í tveimur áföngum og við þann síðari mun skattþrepum fækka úr þremur í tvö. Skattþrósentla lægra þreps mun lækka úr 22,86% í 22,68% þann 1. Janúar 2016 og í 22,50% við ársbyrjun 2017.
- Álag í milliprepi verður lækkað um helming frá ársbyrjun 2016 og það að fullu afnumið um næstu áramót.
- Fjárhæðarmörk efsta skattþreps verða lækkuð í 770 þús.kr. 1. janúar 2016. Skil milli þrepanna tveggja verði 700.000 kr. tekjumark þegar breytingarnar eru að fullu komnar fram.
- Til viðmiðunar eru skattþrepin á árinu 2015 vegna ársins 2014 sem hér segir:

0 – 290.000 kr. á mánuði	22,86%
290.001 – 784.619 kr. á mánuði	25,30%
784.620 kr. og hærra á mánuði	31,80%
- Tollar á fatnað og skó verði lagðir af við árslok 2015.

- Aðrir tollar en þeir sem lagðir eru á matvæli verði afnumdir 1. Janúar 2017.
- Bætur til örorku- og ellilífeyrisþega eiga að hækka um 9,4%.
- Atvinnuleysisbætur eiga að hækka um 9,4%.
- Barnabætur eiga að hækka um 3,0%.
- Til að stuðla að lækkun leiguverðs húsnæðis og auka framboð leiguíbúða verður skattur á leigutekjur vegna húsnæðis lækkaður úr 14% í 10%.
- Framlag ríkisins til húsaleigubóta verður hækkað um 1.080 m.kr.
- Framlag til byggingar hagkvæmra og ódýrra íbúða verður 1,5 ma.kr. á árinu 2016. Markmiðið er að reisa allt að 400 íbúðir á því ári en samtals 2.300 íbúðir á árunum 2016-2019.

Mál sem sambandið telur mikilvægt að nefndin skoði vel

Tryggingagjald, sbr. XI. kafla frv.

Gjaldhlutfall tryggingagjalds mun lækka úr 7,39% í 7,25% í ársbyrjun 2016 þegar síðasti áfangi 0,34 prósentustiga lækkunar tekur gildi í samræmi við breytingar sem lögfestar voru í desember 2013. Ekki er gert ráð fyrir að tryggingagjaldið lækki umfram það á næsta ári. Fallið er frá þeirri viðbótarlækkun sem voráætlunin fól í sér en þess í stað verður tekjuskattur einstaklinga lækkaður eins og greint var frá hér framar. Almenn tryggingagjald mun lækka úr 6,04% í 5,90% en atvinnutryggingagjald verður óbreytt 1,35%. Að viðbættu markaðsgjaldi og gjaldi í ábyrgðasjóð launa verða samanlögð gjöld á tryggingagjaldsstofn 7,35%. Lögð er til framlenging á ákvæði laga um tryggingagjald sem kveður á um að starfsendurhæfingarsjóðir fái ekki tekjur af almennu tryggingagjaldi á árinu 2016. Sambærilegt ákvæði hefur verið í gildi fyrir árin 2013, 2014 og 2015. Þess í stað er gert ráð fyrir að sjóðirnir fái 650 m.kr. framlag úr ríkissjóði á árinu 2016, sbr. samkomulag þar um. Miðað við núgildandi tryggingagjaldsstofn myndi 0,13% hlutdeild fela í sér 1,4 ma.kr. framlag úr ríkissjóði á ári en með þessari breytingu er komið í veg fyrir að þau falli til á árinu 2016.

Lækkun tryggingagjalds hefur í för með sér lækkun útgjalda fyrir sveitarfélögin sem getur numið um 150 m.kr. Bent er á að sveitarstjórnir og aðalfundir landshlutasamtaka hafa undanfarið ályktað um að tryggingagjald þurfi að lækka mun meira og tekur sambandið undir þær ályktanir.

Virðisaukaskattur af almenningssamgöngum, sbr. V. kafla frv.

Athygli nefndarinnar er vakin á því að frá 1. janúar 2016 mun virðisaukaskattur að óbreyttu leggjast á aðkeypta akstursþjónustu, hvort sem um er að ræða almenningssamgöngur, ferðaþjónustu fyrir fatlað og aldrað fólk, og skólaakstur. Engan veginn verður séð að slík niðurstaða hafi verið markmið löggjafans við setningu laga nr. 124/2014, þar er sem skýrt undanþáguákvæði í 1. gr. laganna:

Almenningssamgöngur, þ.e. fastar ferðir á ákveðinni leið innan lands samkvæmt fyrirframbirtri áætlun, jafnt á landi, í lofti og á legi. Undanþágan nær einnig til skipulagðrar ferðapjónustu fatlaðs fólks og skipulagðs flutnings skólabarna. [...]

Þrátt fyrir umrætt undanþáguákvæði segir í nýbirtri greinargerð starfshóps um endurskoðun reglna um virðisaukaskatt og ferðapjónustu (sjá bls. 15-16):

„Að nokkru leyti er framkvæmdin með þeim hætti að þeir sem starfrækja almenningssamgöngur kaupa akstursþjónustu af þriðja aðila. Slík akstursþjónusta verður virðisaukaskattsskyld frá 1. janúar 2016 og munu þeir sem starfrækja almenningssamgöngur bera virðisaukaskatt af keyptri þjónustu.“

Þessi niðurstaða kom hvergi fram við setningu laga nr. 124/2014 og kemur hún vægast sagt á óvart m.t.t. hins skýra undanþáguákvæðis í 1. gr. laganna. Í greinargerð starfshópsins er hins vegar bent á að í þá grein vanti að tilgreina einnig ferðapjónustu fyrir aldrað fólk og leggur sambandið að sjálfsögðu áherslu á að sú þjónusta verði undanþegin líkt og önnur akstursþjónusta sem sveitarfélögin annast og flokkaðar eru sem almenningssamgöngur, eins og lagt er til í 49. gr. frumvarpsins.

Sambandið leggur jafnframt mikla áherslu á að leyst verði úr því með skýrum hætti að ekki verði grundvallarmunur á því hvort sveitarfélög eða fyrirtæki í þeirra eigu annast akstursþjónustu sjálf eða kaupa þjónustu verktaka, enda er almennt viðurkennt að slíkt fyrirkomulag hefur neikvæð áhrif á samkeppni. Staðan er þannig í dag að mjög stór hluti af þessari þjónustu er aðkeypt þótt einnig séu dæmi um að sveitarfélög annist alla þjónustuna eða stóran hluta hennar sjálf.

Sambandið hefur ávallt lagt áherslu á að almannaðjónusta eigi ekki að vera grundvöllur til skattlagningar af hálfu ríkisins. Á það sjónarmið var fallist við setningu laga nr. 124/2014. Best færi á því að sú undanþága næði til alls aksturs sem fellur undir almenningssamgöngur, óháð því hvort um er að ræða aðkeypta þjónustu eða þjónustu sem sveitarfélag annast sjálf.

Ef sú leið þykir ekki fær er bent á að í 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988 er að finna ákvæði um endurgreiðslu á aðkeyptri þjónustu, s.s. sorphreinsun, ræstingu, snjómokstri o.fl. Að lágmarki ætti aðkeypt þjónusta vegna almenningssamgangna að falla undir umrætt ákvæði, ásamt því að tekið verði fram í 1. gr. laga nr. 124/2014 að undir hugtakið almenningssamgöngur falli einnig ferðapjónusta fyrir aldrað fólk, sbr. 49. gr.

Ljóst er að málið varðar mikla hagsmuni, því lauslega má áætla að sveitarfélögin, landshlutasamtök sveitarfélaga og fyrirtæki í þeirra eigu kaupir á hverju ári akstursþjónustu sem nemur um 5,0 milljörðum króna.

Samsköttun hjóna og sambúðarfólks, sbr. 1. kafla frv.

Í 1. og 5. gr. frv. er lagt til að skattþrepum verði á næstu tveimur árum fækkað úr þremur í tvö. Jafnframt eru lagðar til breytingar á tekjumörkum þannig að mörk efra og neðra þreps verði um 8,4 m.kr. Samanlögð tekjumörk einstaklinga sem eru samskattaðir verða því 16,8 m.kr. Í umsögn KPMG um

frumvarpið koma fram áhyggjur af því að með brottfalli miðþreps tekjuskatts falli niður ákvæði er tekur til samskattaðs fólks og felst í flutningi helmings ófyllts tekjubils þess sem lægri tekjur hefur til þess sem tekjuhærra. Með ákvæðinu er dregið út þeim mun sem annars væri á heildarskattbyrði samskattaðs fólks eftir því hvort tekjuöflun er jöfn eða ójöfn innbyrðis.

Sambandið tekur undir áhyggjur KPMG og væntir þess að málið hljóti ítarlega skoðun í meðförum Alþingis.

Málefni fatlaðs fólks (08-809), sbr. III. kafla frv.

Unnið er að því að ljúka endurmati á yfirfærslu á málefnum fatlaðs fólks og gengur sambandið út frá því að við aðra umræðu fjárlaga komi fram tillögur sem byggja á niðurstöðum endurmatsins. Er þá horft til breytingar á þeirri útsvarsprósentu sem stendur undir rekstrargjöldum sveitarfélaga vegna málaflokksins.

Að öðru leyti er gert er ráð fyrir að rekstrargjöld ríkisins vegna málaflokksins nemi 584,0 m.kr. á næsta ári og jafngildir það 56,1 m.kr. hækkun að raungildi frá fjárlögum þessa árs að frátöldum launa- og verðlagsbótum sem nema um 18,9 m.kr. til viðbótar.

Allnokkur hækkun verður á framlögum til framkvæmdaáætlunar í málefnum fatlaðs fólks (viðfangsefnanúmeri 08-809-1.03) sem lagt er til að fái 211,1 m.kr. árið 2016. Af þessari fjárveitingu eru 150 m.kr. ætlaðar í NPA-verkefnið og 61,1 m.kr. í aðrar aðgerðir skv. framkvæmdaáætluninni.

Varðandi NPA ber að hafa í huga að þegar verkefnið var sett á laggirnar árið 2012 var reiknað með stigvaxandi fjárveitingum ríkisins til þess. Þannig áttu framlög á fyrsta ári að nema 50 m.kr., 100 m.kr. á öðru ári og 150 m.kr. á því þriðja.

Árið 2016 er fjórða virka ár verkefnisins og ljóst að fjárveiting til þess verði að nema a.m.k. 200 m.kr. til þess að standa undir áætlunum um fjölda notenda, kjarapróun og framlög á grundvelli SIS-mats. Í því sambandi hafa sveitarfélögin farið fram á að hlutdeild ríkisins í fjármögnun hvers samnings verði hækkuð úr 20% í 30% þar sem einingaverð framlaga á grundvelli SIS-mats lækkuðu að meðaltali um 10% fyrir árið 2015.

Beðið er viðbragða velferðarráðuneytisins vegna þessarar lækkunar á yfirstandandi ári, en hún þrýstir á sveitarfélög að mæta kostnaðarauka NPA-samninga með því að draga úr þjónustu við aðra notendur. Að mati sambandsins er óásættanlegt að fjárvöntun vegna NPA-samninga hafi þau áhrif.

Varðandi aðrar aðgerðir á framkvæmdaáætlun má ljóst vera að 61,1 m.kr. hrökkva skammt til þess að standa straum af þeim. Á sínum tíma taldi sambandið að þær 14 aðgerðir sem settar voru á ábyrgð sveitarfélaga myndu útheimta á bilinu 400 til 500 m.kr. á ári (sjá meðf. kostnaðarmat). Var þá ekki lagt mat á aðrar aðgerðir skv. áætluninni, 29 að tölu. Áriðandi er því að bæta við fjárveitingu til framkvæmdaáætlunarinnar sé það á annað borð vilji fjárveitingavaldsins að farið verði í þær aðgerðir sem áætlunin gerir ráð fyrir.

Lagt er til í frumvarpinu að sú tímabundna breyting sem gerð var til bráðabirgða með lögum nr. 139/2013, um tekjuaðgerðir frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2014, þ.e. að hækka hámarksútsvar í lögum um tekjustofna sveitarfélaga um 0,04 prósentustig, úr 14,48% í 14,52% á árinu 2014, verði að svo stöddu framlengd tímabundið um eitt ár. Hækkunin var einnig framlengd fyrir árið 2015 með lögum nr. 125/2014, um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2015. Í samkomulagi milli ríkis og sveitarfélaga um tilfærslu þjónustu við fatlaða frá árinu 2010 var útsvarshlutfall sveitarfélaga hækkað um 1,2 prósentustig á móti samsvarandi lækkun á tekjuskattshlutfalli ríkisins til fjármögnunar á málaflokknum árin 2011–2013 að viðbættum tímabundnum beinum framlögum úr ríkissjóði. Í samkomulaginu var enn fremur gert ráð fyrir því að útsvarshlutfallið yrði fastsett frá og með árinu 2014 þannig að þjónustan yrði alfarið fjármögnuð með útsvari. Endanlegt útsvarshlutfall átti að byggjast á mati á fjárhagslegum forsendum samkomulagsins sem unnið yrði á árinu 2013 en þeirri vinnu var enn ólokið síðla árs 2013. Af þeim sökum var gerður viðauki við samkomulagið í nóvember 2013 þar sem samkomulagið var framlengt um eitt ár þannig að ákvörðun um endanlegt útsvarshlutfall yrði tekin á árinu 2014 og kæmi til framkvæmda frá og með árinu 2015. Samhliða því að samkomulagið var framlengt var útsvarshlutfall sveitarfélaga hækkað tímabundið í eitt ár um 0,04 prósentustig á móti samsvarandi lækkun á tekjuskattshlutfalli ríkisins fyrir árið 2014 og aftur fyrir þetta ár. Endurmati á fjárhagslegum forsendum samkomulagsins er enn ólokið en gert er ráð fyrir að þeirri vinnu ljúki á næstu vikum og að hún muni fela í sér tillögu að endanlegri ákvörðun um útsvarsprósentu.

Nauðsynlegt er að tekið verði tillit til framangreindra tillagna áður en frumvarpið gengur til 2. umræðu.

Atvinnuleysisbætur og bætur almannatrygginga

Ekki er að sjá að í farvatninu sé neinar stærri breytingar á fyrirkomulagi atvinnuleysistrygginga eða atvinnuleysisbóta. Í frumvarpi til fjárlaga er gert ráð fyrir 9,4% hækkun atvinnuleysisbóta. Hækkun atvinnuleysisbóta og bóta almannatrygginga umfram almennar hækkunir getur leitt af sér kröfu um hliðstæða hækkun á fjárhagsaðstoð sveitarfélaga. Heildargreiðslur sveitarfélaga til fjárhagsaðstoðar er nálægt 5,0 ma.kr. Raunhækkun þessa útgjaldaliðar hefur því í för með sér umtalsverða útgjaldaaukningu ef af verður.

Leiguíbúðir (08-861), sbr. I. kafla frv.

Fjárlagafrumvarpið gerir ráð fyrir að framlag til þessa liðar verði 1.610 m.kr. og er það hækkun um 1.500 m.kr. frá fjárlögum yfirstandandi árs. Í yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar frá 28. maí sl. um húsnæðismál segir meðal annars að grunnur verði lagður að nýju félagslegu leiguíbúðakerfi sem verður fjármagnað með stofnframlögum ríkis og sveitarfélaga og beinum vaxtaniðurgreiðslum ríkisins.

Í því samhengi er áformað að ráðast í átak um byggingu félagslegra leiguíbúða og stefnt að því að byggja 2.300 leiguíbúðir á næstu fjórum árum.

Lagt er til að veitt sé fé til að byggja allt að 400 íbúðir á næsta ári. Það hefði í för með sér að það þyrfti að byggja 1.900 á árunum 2017-2019 eða 633 íbúðir á ári. Þessi áhersla er ekki í samræmi við væntingar og stefnumótun þeirra sveitarfélaga þar sem þörfin fyrir húsnæði af þessari tegund er brýnust s.s. hjá Reykjavíkurborg.

Til hvatningar á þróun langtímaleigu húsnæðis er lagt til að frítekjumark fjármagnstekjuskatts af leigutekjum einstaklinga af íbúðarhúsnæði verði hækkað úr 30% í 50%, sbr. 1. og 3. gr. frumvarpsins. Virk skattbyrði leigutekna mun þar með lækka úr 14% í 10%. Sambandið styður þessa lagabreytingu eindregið.

Húsaleigubætur (08-865).

Fjárlagafrumvarpið gerir ráð fyrir að fjárheimild þessa liðar, sem er nýr liður, verði 1.140 m.kr. Fjárheimildinni er ætlað að standa straum af auknum stuðningi við almennan leigumarkað til samræmis við yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar um aðgerðir til að greiða fyrir gerð kjarasamninga. Gert er ráð fyrir að gerðar verði breytingar á húsaleigubótakerfinu þannig að stuðningur við leigjendur verði aukinn með hliðsjón af tillögum sem hafa verið til meðferðar hjá stjórnvöldum. Í tillögunum er stefnt að hækkun grunnfjárhæðar og frítekjumarka og að bæturnar og frítekjumörkin taki mið af fjölda heimilismanna. Gert er ráð fyrir að 1.080 m.kr. af fjárheimildinni fari í hækkun húsaleigubóta á árinu 2016 og þá er gert ráð fyrir að 80 m.kr. verði varið í umsýslukostnað ef til þess kemur að gerðar verði breytingar á fyrirkomulagi með umsýslu bótanna. Í núverandi fyrirkomulagi er umsýsla húsaleigubóta alfarið í höndum sveitarfélaga en ríkissjóður fjármagnar almennar húsaleigubætur að hluta og 60% af svokölluðum sérstökum húsaleigubótum með tilfærslu fjármuna í gegnum Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Í frumvarpinu er ekki gert ráð fyrir breytingum á þessu fyrirkomulagi en á vegum stjórnvalda eru nú starfandi vinnuhópar með hagsmunaaðilum um húsnæðismál þar sem unnið er að nánari útfærslu þessara aðgerða og er ráðgert að þær útfærslur muni liggja fyrir síðar í haust fyrir afgreiðslu Alþingis á fjárlagafrumvarpinu. Gert er ráð fyrir að í þeirri útfærslu liggi fyrir með hvaða hætti breytingar verði gerðar á stuðningskerfi við leigjendur þar með talið umsýsla þeirra og hvernig fjárstreymi til fjármögnunar kerfisins verði háttað til frambúðar.

Hjúkrunarheimili (08-401)

Lagt er til í fjárlagafrumvarpi að liðurinn Bygging hjúkrunarheimila og endurhæfingarstofnana (08-401) hækki um 300 m.kr. sem renni til að mæta kostnaði við undirbúning og framkvæmdir við byggingu þriggja nýrra hjúkrunarheimila með samtals 214 hjúkrunarrýmum.

Sambandið leggur áherslu á að unnið verði áfram að því að samræma daggjaldagreiðslur til hjúkrunarheimila og gera þjónustusamninga um rekstur allra hjúkrunarheimila.

Hælisleitendur og flóttamenn (06-399)

Gert er ráð fyrir að rekstrargjöld hækki um 172,7 m.kr. að raungildi frá fjárlögum yfirstandandi árs. Annars vegar er gerð tillaga um tímabundna 175 m.kr. hækkun framlags í eitt ár til að mæta auknum kostnaði vegna fjölgunar hælisleitenda, auk þess sem áætlanir um styttri málsmeðferðartíma hafa ekki gengið eins vel eftir og ráð var fyrir gert. Kostnaður fjárlagaliðarins hefur aukist verulega síðustu árin, frá því að vera 60 m.kr. árið 2011 í 463 m.kr. árið 2014. Vonir stóðu til þess að átaksverkefni undanfarinna ára leiddi til umtalsverðrar lækkunar liðarins á yfirstandandi ári og voru fjárveitingar því lækkaðar í 285 m.kr. Það er ekki að ganga eftir. Komið hafa upp tímabundnir erfiðleikar í málsmeðferð hælisleitenda sem veldur því að biðtími hælisleitenda eftir niðurstöðu hefur lengst á ný auk þess sem fjöldi hælisleitenda heldur áfram að aukast. Dvalargjöld hælisleitanda, sem ekki fær úrlausn sinna mála, er 7.800 kr. á dag, 234.000 kr. á mánuði og 2.808.000 kr. á ári. Hins vegar er um að ræða 2,3 m.kr. lækkun útgjalda til að mæta aðhaldsmarkmiðum í frumvarpinu. Aðrar breytingar á fjárheimild liðarins skýrast af launa- og verðlagsreikningi frumvarpsins og nema alls 17,4 m.kr. til viðbótar.

Í frumvarpinu er ekki gert ráð fyrir þeim kostnaði sem óhjákvæmilega fylgir sértækum aðgerðum í þessum efnum vegna móttöku flóttamanna frá Sírylandi. Þar sem ekki liggur fyrir hver verði líklegur fjöldi er erfitt að ákvarða viðbótarkostnað vegna verkefnisins. Í annan stað liggur ekki fyrir hver gæti verið líkleg útgjaldaskipting milli ríkis og sveitarfélaga við þetta verkefni. Eðlilegt er að ríkið standi undir kostnaði við það þrátt fyrir að einstök sveitarfélög sjái um framkvæmd þess þar sem hér er um samfélagslegt verkefni að ræða.

Málefni flóttamanna eru í brennidepli og mörg sveitarfélög hafa samþykkt ályktanir um að taka á móti flóttamönnum sem nýjum íbúum. Ljóst er að upp er komin alveg ný staða í flóttamannamálum sem kallar á markvissar og samstilltar aðgerðir allra hlutaðeigandi, þ. á m. sveitarfélaga. Flóttamenn sem setjast að á Íslandi hafa flestir mátt þola miklar hremmingar, þeir koma úr ólíkum menningarheimi og þurfa mikinn stuðning í upphafi til að aðlagast íslensku samfélagi og aðstæðum. Til framtíðar litið skiptir það öllu máli að vel og faglega sé staðið að móttöku þeirra. Samþykktir fjölmargra sveitarfélaga að undanfögnu sýna að þau eru full vilja til að taka vel á móti þessum nýju íbúum. Móttaka flóttafólks er hins vegar flókið og vandasamt verkefni og ljóst er að þau sveitarfélög sem létu í ljós áhuga á að taka á móti kvótaflóttafólki eru mjög misjafnlega í stakk búin til að valda verkefninu.

Stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga fjallaði um málið þann 11. september sl. og var samþykkt að sambandið skuli bjóða sveitarfélögum aðstoð sína vegna undirbúnings komu flóttamanna og beita sér gagnvart ríkisvaldinu til hagsbóta fyrir þau. Í kjölfarið sendi sambandið samhljóða bréf til velferðar- og innanríkisráðuneyta, dags. 29. september sl., þar sem gerð var grein fyrir samþykkt stjórnar og áhersluatriðum sambandsins og óskaði eftir fundi til að ræða þau og aðkomu sambandsins að undirbúningi vegna móttöku sveitarfélaga á flóttamönnum. Helstu áhersluatriði í bréfinu eru þessi:

Með vísun til þessarar samþykktar hefur sambandið óskað eftir fundi við fyrsta tækifæri með ráðuneytum velferðar- og innanríkismála til að ræða áhersluatriði sambandsins og aðkomu þess að undirbúningi vegna móttöku sveitarfélaga á flóttamönnum. Helstu áhersluatriði sambandsins eru þessi:

1. Sambandið telur að aukinn straumur flóttamanna hingað til lands kalli á heildarendurskoðun og samræmingu laga og reglna um móttöku allra hópa flóttamanna. Setja þarf reglur um að flóttamenn, sem koma á eigin vegum til landsins og fá hæli, fái einnig móttökustuðning og að samningar ríkisins við sveitarfélög um móttöku taki einnig til þeirra. Samhæfa þarf lög um málefni innflytjenda, lög um félagsþjónustu sveitarfélaga og lög um útlendinga varðandi móttöku flóttamanna og innflytjenda og skoða sem fyrirmyndir löggjöf í norrænum grannríkjum þar sem í sömu lögum er kveðið á um móttöku allra hópa flóttamanna og innflytjenda.

2. Þar sem fyrirséð er að sveitarfélög muni þurfa að taka á móti flóttamannahópum áður en slík endurskoðun hefur farið fram telur sambandið mikilvægt að strax verði farið í greiningu á kostnaðar- og verkaskiptingu á milli ríkis og sveitarfélaga, vegna móttöku flóttamanna. Til þessa hefur stuðningur ríkisins við sveitarfélög almennt miðast við eitt ár. Sambandið telur einsýnt að lengja þurfi stuðningstímabilið í samræmi við það sem tíðkast í öðrum norrænum ríkjum. Þar er stuðningstímabilið þrjú til fimm ár. Afkoma sveitarfélaga versnaði verulega á síðasta ári og var heildarafkoma þeirra neikvæð um 2,3 ma.kr. og eru horfur á að afkoman batni ekki á yfirstandandi ári. Því er einsýnt að ríkisvaldið verður að fjármagna móttöku kvótaflóttafólks og hælisleitenda að fullu því það mun ekki verða þessu verkefni til framdráttar ef þeir fjármunir sem sveitarfélögin fá til verksins hrökkva ekki fyrir kostnaði.

3. Jafnframt þarf að sjá til þess að sveitarfélög eigi kost á miðlægum stuðningi vegna sértækrar þjónustu við flóttamenn, s.s. vegna túlkajónustu og fræðslu til starfsmanna. Fjölmenningarsetur hefur, skv. lögum um málefni innflytjenda, ráðgjafar- og upplýsingahlutverk gagnvart stjórnvöldum og stofnunum, sbr. a-lið 3. gr. laganna, og í b-lið 3. gr. er sérstaklega tilgreint að setrið skuli vera sveitarfélögum til ráðgjafar við að taka á móti innflytjendum sem flytjast í sveitarfélagið. Skoða þarf hvort og hvernig sé hægt að efla burði Fjölmenningarseturs til að sinna lögbundnu stuðningshlutverki sínu.

4. Einnig er þörf á að skerpa á samstarfi á milli sveitarfélaga og ríkisstofnana, sem bera ábyrgð á þjónustu sem flóttafólkið mun þurfa á að halda, s.s. Vinnumálastofnunar og heilbrigðisstofnana, svo og verkaskiptingu á milli sveitarfélaga og Rauða krossins.

5. Út frá stöðunni í húsnæðismálum landsmanna má telja ljóst það muni reynast bæði stórt og flókið viðfangsefni fyrir stjórnvöld að útvega flóttamönnum fullnægjandi húsnæði. Það er lykilatriði að samvinna takist milli ríkis, sveitarfélaga og fleiri aðila um þetta verkefni og að allra mögulegra leiða verði leitað til þess að mæta viðbúinni þörf. Íbúðalánasjóður og tengdir aðilar hljóta m.a. að koma að málum, með það fyrir augum að tómar íbúðir á þeirra vegum verði nýttar.

Lokaorð

Rétt þykir að lokum að minna á nokkur atriði sem varða sveitarfélögin og þau hafa lagt áherslu á að unnið sé að af hálfu ríkisvaldsins. Í því sambandi má minna á eftirfarandi atriði:

- Eflingu rafrænnar stjórnsýslu
- Verkefni til að draga úr bóta- og skattsvikum
- Ljósleiðaravæðing landsins

Fulltrúar Sambands íslenskra sveitarfélaga óska eftir því að eiga sem fyrst fund með efnahags- og viðskiptanefnd og fjárlaganefnd til að ræða þær ábendingar sem fram koma í þessari umsögn.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason
sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs

Afrit:
Fjárlaganefnd

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10

150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 1. október 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál.

Efnahags- og viðskiptanefnd hefur óskað eftir umsögn Samtaka atvinnulífsins um ofangreint frumvarp. Frumvarpið tengist beint frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2016 og munu ákvæði þess hafa bæði áhrif á tekju- og gjaldahlið þess.

Fjárlagafrumvarp 2016 gerir ráð fyrir 15,3 milljarða króna tekjujöfnuði og stjórnvöld hafa þegar gefið til kynna að milljarður sá sem fyrirhugaður er til aðstoðar og móttöku flóttafólks muni lækka tekjujöfnuðinn samsvarandi. Afgangurinn er það lítilt að hann má telja innan skekkjumarka og virðist meginmarkmiðið vera að skila hallalausum fjárlögum.

Að undanfögnu hefur verið vaxandi uppgangur í íslensku efnahags- og atvinnulífi. Hagvöxtur á fyrri hluta þessa árs mældist rúmlega 5% og samkvæmt nýlegri könnun SA og Seðlabankans meta stjórnendur 400 stærstu fyrirtækja landsins aðstæður í atvinnulífinu svipaðar því sem var í upphafi uppsveiflunnar 2004. Fjárfestingar fyrirtækja munu aukast mikið á þessu ári og samkvæmt þjóðhagsspá Hagstofunnar er gert ráð fyrir að fjárfestingar aukist enn frekar á næsta ári. Laun samkvæmt kjarasamningum sem gerðir hafa verið á þessu og síðasta ári munu hækka meira en um langt árabil og langt umfram framleiðni aukningu sem vænta má í atvinnulífinu á næstu árum.

Stjórnvöld gegna mikilvægu hlutverki í stjórn efnahagsmála. Greiningar sýna að oftar en ekki hafa ríkisfjármál aukið þenslu vegna skorts á stýringu þegar þörf hefur verið á hinu gagnstæða. Sjáanlegur uppgangur í atvinnulífinu er af hinu góða og fyrirhugaðar atvinnufjárfestingar renna stöðum undir fjölbreytt störf og styrkara atvinnulíf. En vandi fylgir hverri vegsemd.

SA vanmeta ekki þá freistingu sem ríkisstjórn og Alþingi standa frammi fyrir þegar vel árar að losa um tókin og veita auknu fé til allra þeirra góðu mála sem hafa þurft að bíða. Það réttlætir þó ekki að hlaupast undan þeirri ríku ábyrgðarskyldu, sem sjaldan hefur verið augljósari en nú, að koma í veg fyrir það efnahagslega tjón sem ofpensla veldur.

Það er skylda hins opinbera að halda að sér höndum á næstu misserum, bæði hvað varðar fjárfestingar og ásókn í vinnuafli, til að sporna gegn ofpenslu í efnahagslífinu. Samtök atvinnulífsins skora því á Alþingi endurskoða útgjaldahlið fjárlagafrumvarps, draga úr hagsveiflunni með því að hemja útgjöld ríkisins enn frekar og forða tjóni sem annars leiðir af mikilli verðbólgu. Í því sambandi vilja samtökin vekja sérstaka athygli á nauðsyn þess að einfalda og auka skilvirkni opinbers eftirlits. Með einföldun, samhæfingu og sameiningu opinberra eftirlitsstofnana og útvista eftirlit þar sem það á við má draga umtalsvert úr útgjöldum ríkissjóðs.

Samtök atvinnulífsins áréttu þá skoðun sína að skattkerfið eigi fyrst og fremst að vera skilvirkt tekjuöflunartæki ríkissjóðs og sveitarfélaga. Það á að vera gagnsætt og laust við flækjur, skattstofnar eiga að vera breiðir og skattprósentur fáar og lágar. Með því er dregið úr hvata til undanskota. Markmið um jafnari tekjuskiptingu verður best náð með aðgerðum á útgjaldahlíð.

Samtök atvinnulífsins fagna þeim skrefum sem í frumvarpinu eru stigin til einföldunar á skattkerfinu. Þar ber fyrst að nefna niðurfellingu tolla af öðrum vöruflokkum en landbúnaðarvörum, sem er framhald þeirrar stefnu sem mótuð var í fjárlögum þessa árs þegar almenn vörugjöld voru felld niður. Vörugjöld og tollar hindra heilbrigða samkeppni og skekkja verðmyndun sem leiðir til óhagkvæmari framleiðslu en ella.

Þá fagna SA ákvörðun stjórnvalda um að fækka skattþrepum í tekjuskatti einstaklinga úr þremur í tvö. Sú ákvörðun er hluti yfirlýsingar ríkisstjórnar frá í vor til að liðka fyrir kjarasamningum á almennum vinnumarkaði.

SA taka undir þær breytingar á lögum í frumvarpinu sem gera ráð fyrir tilfærslu á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi vegna sölu á vínveitingahúsum, afnámi undanþága á vörugjaldi sem lagt er á bílaleigubifreiðar, frekari einföldun innheimtu stimpilgjalds og lækkun á skattskyldum hluta tekna af útleigu íbúðarhúsnæðis sem nú er 70% niður í 50%. Allar þessar breytingar einfalda skattkerfið og gerir það skilvirkara. Samhliða tilfærslu á vsk og áfengisgjaldi er lagt til að greiðslufrestur á áfengisgjaldi verði rýmkaður til að koma í veg fyrir verulega aukna fjárbindingu áfengisframleiðenda sökum tilfærslunnar.

Samtökin telja einnig mikilvægt að fjárhæð frítekjumarks vegna atvinnutekna örorkulífeyrisþega við útreikning tekjutryggingar og heimilisuppbótar skuli vera sú sama á árinu 2016 og á þessu ári og að framlengja eigi ákvæði til bráðabirgða til að sporna við því að víxlverkandir örorkubóta almannatrygginga og örorkulífeyris lífeyrissjóða hefjist að nýju. Samtök atvinnulífsins hvetja hins vegar þingmenn til þess að beita sér fyrir að væntanlegar tillögur stjórnskipaðrar nefndar um endurskoðun laga um almannatryggingar nái fram að ganga sem fyrst. Hækkun lífeyrisaldurs, upptaka starfsgetumats í stað örorkumats og fjölþætt einföldun á bótakerfi almannatrygginga mun til lengri tíma bæta hag þeirra sem verst eru settir í samfélaginu, gera lífeyriskerfið sjálfbærara en nú er og létt á greiðslubyrði ríkisins.

Loks taka samtökin undir þær breytingar sem gerðar eru á gjaldhlutföllum varðandi greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi og greiðslu kostnaðar við rekstur umboðsmanns skuldara.

Virðingarfyllst,

f.l.h. Samtaka atvinnulífsins

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Austurstræti 8 – 10

150 Reykjavík

19. október 2015

Mál: Viðbótarumsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál.

Samtök atvinnulífsins sendu nefndinni umsögn um ofangreint mál þann 1. október sl. þar sem m.a. var tekið undir afnám lækkunar á vörugjaldi sem lagt er á bílaleigubíla.

Samtökin hafa kynnt sér málið betur og telja að skoða þurfi mun betur áhrif afnáms lækkunar vörugjalds á rekstrargrundvöll bílaleiga og samkeppnisstöðu þeirra gagnvart öðrum fyrirtækjum sem annast svipaða þjónustu.

Bent er á að ekki er gert ráð fyrir í frumvarpinu að afnema undanþágur á vörugjöldum til leigubifreiða og hópferðabíla. Einnig að gert sé ráð fyrir að lengja binditíma sem fyrirtækjunum er gert að eiga bifreiðarnar. Þess í stað væri rökrétt að stytta binditímamann eftir því sem vörugjöldin hækka og þannig koma til móts við þær auknu kvaðir sem felast í hækkun vörugjaldanna.

Samtökin taka undir tillögur Samtaka ferðaþjónustunnar og bílaleigufyrirtækjanna um að unnið verði að breytingum á rekstrarumhverfinu í samráði við atvinnugreinina og að því stefnt að þær geti tekið gildi 2017.

Samtökin leggja því eindregið til að ekki verði lögfest ákvæði frumvarpsins um afnám undanþága á vörugjaldi sem lagt er á bílaleigubíla.

Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka atvinnulífsins

Alþingi 4.11.2015

Málsnr.: 1509043

Málalykill: 0.34.3

Alþingi
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 7. október 2015

Efni: Umsögn um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2. Mál - Rekstrarumhverfi bilaleigufyrirtækja samkvæmt upplýsingum frá Hagstofu Íslands og Ríkisskattstjóra

Ágætu nefndarmenn í efnahags- og viðskiptanefnd.

Hér að neðan er tafla sem sýnir rekstrarumhverfi bilaleigufyrirtækja síðustu ár.

77.11	2010	2011	2012	2013	2014
Fjöldi erlendra ferðamanna	488.622	565.611	672.773	807.349	997.556
% milli ára		15,76%	18,95%	20,00%	23,56%
Ýmsar kennitölur					
Fjöldi fyrirtækja með leyfi	106	111	126	146	159
Fjöldi fyrirtækja að baki veltu samkvæmt ársreikningi	86	95	107	117	117
Rekstrartölur					
Rekstrartekjur, millj. kr.	9.123,48	10.989,82	14.150,24	17.912,02	21.857,97
Rekstrargjöld	8.148,48	9.952,43	13.274,29	16.227,47	19.745,31
EBITDA, millj. kr.	975,00	1.037,40	875,95	1.684,56	2.112,65
Vextir og verðbreytingarfærsla	-423,76	-935,52	-1.046,12	-1.356,90	-1.481,23
Hagnaður af reglulegri starfsemi	551,24	101,88	-170,17	327,65	631,42
Óreglulegar tekjur og gjöld	979,75	711,83	628,95	306,03	354,04
Hagnaður fyrir skatta	1.530,99	813,70	458,78	633,69	985,46
Hagnaður sem % af tekjum					
EBITDA	10,69%	9,44%	6,19%	9,40%	9,67%
Hagnaður af reglulegri starfsemi	6,04%	0,93%	-1,20%	1,83%	2,89%
Eiginfjárhlutfall	-5,40%	0,81%	0,38%	2,25%	5,62%

Upplýsingar hér að ofan koma frá Hagstofu Íslands og Ríkisskattstjóra og eiga að gefa gott yfirlit yfir rekstur bilaleigufyrirtækja. Gögnin sýna, með óyggjandi hætti, að þrátt fyrir ágætis EBITDA eru forsendur til vaxtar bilaleigufyrirtækja mjög þröngar ef horft er til hagnaðar og eiginfjárstöðu. Þrátt fyrir aukin umsvif undanfarin ár hefur mikil fjárfestingarþörf og hár fjármagnskostnaður haft mikil áhrif á þróun hagnaðar. Það er ekkert í kortunum sem bendir til þess að fjárfestingarþörfin sé að minnka og heldur ekki fjármagnskostnaðurinn.

Tölurnar hér að ofan gefa til kynna að erfitt verður ef ekki ómögulegt fyrir bilaleigufyrirtækin að fjármagna boðaðar vörugjaldahækkningar. Gera má ráð fyrir að fyrirhugaðar aðgerðir munu að miklu leyti þurrka út endurnýjun bílaflotans með tilheyrandi áhrifum á bílasölu almennt, gæðum á þjónustu við erlenda ferðamenn og ekki síst umferðaröryggi þar sem flotinn eldist. Líklegt er því að allir þ.e. ríkissjóður, bílaumboð, bilaleigur og almenningur tapi á boðuðum aðgerðum.

Fyrirgreindar tölu sýna einnig að eiginfjárstaða bílaleigufyrirtækja er bágborin og gefur ekki tilefni til að halda uppi endurnýjun miðað við boðaðar breytingar.

Til að viðhalda gæðum og öryggi er endurfjárfestingaþörf hjá bílaleigum gríðarlega mikil á ári hverju og eru fyrirtækin að fjárfesta í atvinnubifreiðum fyrir að meðaltali 110% af leigutekjum. Vegna mikilli umsvifa í tengslum við bílakaup er ekki hægt að gera ráð fyrir að tekjur greinarinnar endurspegli eingöngu umsvif í tengslum við leigu á bifreiðum og eru því tölur Hagstofunnar yfir tekjur greinarinnar ofmetnar, þar sem fjárfestingin er oft tekin í gegnum rekstrarreikninga fyrirtækjanna.

Bílaleigur eru stór vinnuveitandi en SAF gerði nýlega könnun um fjölda starfa hjá 7 stærstu bílaleigunum. Í ljós kom að hjá þessum 7 bílaleigum eru 606 stöðugildi, þar af um 85% í fullu starfi. Því má gera ráð fyrir að heilsársstörf í bílaleigum eru um eða yfir 1.500.

Virðingarfyllt
F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

Gunnar Valur Sveinsson

Reykjavík 7. október 2015

Efni: Umsögn um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2. mál

Ágætu nefndarmenn í efnahags- og viðskiptanefndar,

Samtök ferðaþjónustunnar (Samtökin) hafa farið yfir frumvarp um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps, 2. mál og eru með eftirfarandi athugasemdir.

Áfengisgjald og virðisaukaskattur

Samtökin fagna boðuðum breytingum á áfengisgjaldi þar sem sala áfengis færist í neðra þrep virðisaukaskatts og áfengisgjald hækkað á móti. Samtökin eru þess fullviss að þessi aðgerð muni skila sér í auknum tekjum ríkisins.

Samtökin lýsa yfir ánægju með að gerðar eru viðeigandi breytingar á lögum nr. 50/1988 til að fylgja eftir boðaðri inngöngu fólksflutninga og ferðaþjónustu í VSK. kerfið 1.1.2016. Þó er nauðsynlegt að gera enn frekari breytingar þar sem ekki hefur verið tekið tillit til þess umhverfis sem leiðsögumenn búa við.

Ferðaleiðsögn, þ.e. þjónusta ferðaleiðsögumanna, er virðisaukaskattsskyld og fellur undir 24% skatthlutfallið. Í ljósi þessa að ferðaþjónusta fellur að meginstofni til undir 11% skatthlutfallið verður að telja rökrétt að ferðaleiðsögn falli einnig undir 11% hlutfallið. Er þá fyrst og fremst til þess að líta hve ferðaleiðsögn er samtvinnuð annarri ferðaþjónustu og þá sérstaklega farþegaflutningum í afþreyingarskyni, svo sem rútuferðum, hestaferðum, snjósleðaferðum, fjórhjólaferðum, útsýnisferðum, flúðasiglingum og hvalaskoðunarferðum. Slík samtvinnum tveggja þjónustupátta, er falla hvor undir sitt skatthlutfallið, er til þess fallin að valda vandkvæðum í skattframkvæmd. Bæði samræmisrök og skatttæknileg rök standa til þess að ferðaleiðsögn verði felld undir 11% skatthlutfall. Hugtakið ferðaleiðsögn er hér notuð til aðgreiningar frá annars konar leiðsögn, svo sem félagslegri leiðsögn og leiðsögn á svið uppeldis og menntunar.

Í námsskrá leiðsögunáms útgefinni af menntamálaráðuneytinu á árinu 2004 er starfi leiðsögumanna lýst svo:

„Leiðsögumenn eru sérhæfðir þjónustuaðilar við ferðamenn. Starfsvettvangur leiðsögumanna er hópferðabílar, ferðaskrifstofur, upplýsingamiðstöðvar og önnur ferðaþjónustufyrirtæki. Ennfremur fara gönguleiðsögumenn með hópa um helstu gönguleiðir Íslands. Leiðsögumenn sinna einnig afþreyingar- eða áhættuleiðsögn, flúðasiglingum og fjallaklifri. Leiðsögumenn starfa sjálfstætt á vettvangi eftir skipulagi ferðasöluáðila og bera ábyrgð á störfum sínum gagnvart homum. Störf leiðsögumanna eru einkum fólgin í því að fara með erlenda ferðamenn um Ísland. Þeir aðlaga hverja ferð ólíkum þörfum einstaklinga eða hópa. Leiðsögumenn draga fram lífandi myndir af landi og þjóð og tengja saman ólík fræðasvið, s.s. sögu, menningu, jarðfræði, flóru og fámu.“

Með vísan til framangreinds leggja samtökin til breytingu á 14 gr. ofangreinds frumvarps. Lagt er til að frumvarpsgreinin verði í tveimur staflidum og orðist svo:

- Í stað orðanna „þó ekki“ í 8. tölul. 2. mgr. 14. gr. laganna kemur: þ.m.t.
- Við 2. mgr. 14. gr. laganna bætist nýr tölulíður svohljóðandi: Ferðaleiðsögn.

Vörugjöld bílaleigubíla og sérútbúinna bifreiða

Samtökin fara fram á að hækkun vörugjalda á bílaleigubíla og sérútbúnaðar bifreiðar verði afturkölluð. Samtökin leggja til að unnið verði með bilgreininni og bílaleigum að bættu umhverfi sem getur tekið gildi 1. janúar 2017. Þetta er í samræmi við aðrar breytingar sem boðaðar hafa verið á ferðapjónustu og fólksflutningum þar sem gefinn var eins árs aðlögunartími auk tillögu sem miðar að eins árs aðlögunartíma á vsk. skyldu leigubifreiða í fjárlagafrumvarpi 2016. Bílaleigubílar eru til þess fallnir að jafna álag á vegakerfið og dreifa ferðamönnum um landið. Nýir og nýlegir bílar eru öruggari en eldri bílar og betur í stakk búnir að takast á við erfiðar akstursaðstæður hér á landi. Bílaleigur hér á landi búa við erfiðari rekstrarskilyrði í samanburði við bílaleigur í samkeppnislöndum þar sem vaxtastig hér er mun hærra, afföll meiri og gríðarleg samkeppni á takmörkuðum endursöluarkaði. Hvað varðar sérútbúnaðar bifreiðar þá furða samtökin sig á því að vörugjöld slíkra bifreiða séu hækkuð án nokkurra skýringa í fjárlagafrumvarpi eða ofangreindu frumvarpi.

Samtökin harma að fimmta árið af sex síðastliðnum árum sé ráðist til atlögu gegn vörugjöldum bílaleigubíla og þau hækkuð um allt að 60% á næsta ári og allt að 150% árið 2017. Slíkar hækkunarir eiga sér fáar hliðstæður í atvinnulífinu. Rök hækkunarinnar eru rakin í greinargerð fjárlaga ársins 2016 og einnig í greinargerð ofangreinds frumvarps. Rökin eru að mestu byggð á rangfærslum og útúrslutningum sem nánar er farið yfir hér á eftir:

Í fjárlagafrumvarpi ársins 2016 er ástæða hækkunar vörugjalda á bílaleigubíla rakin til eftirfarandi þátta:

- *„Núverandi kerfi felur jafnframt í sér margs konar ójafnræði og röskun á samkeppni, sem birtist m.a. í því að bílar sem njóta ívilunarinnar eru leigðir innlendum aðilum til lengri tíma.*
  - Þetta er tilhæfulaus fullyrðing og til þess fallin að grafa undan trúverðugleika bílaleigugreinarinnar. Það er ótrúlegt að svona sé sett fram í eins virðulegu skjali og fjárlagafrumvarpið er. Ef um er að ræða dæmi þess að bílaleigur hafa verið að leigja út til lengri tíma bíla sem eru enn á kvöð vegna vörugjalda skv. undanþáguflokki þá þarf að sekta og/eða leyfissvipta viðkomandi bílaleigur en ekki skella því á atvinnugreinina í heild sinni og boða þannig gríðarlega hækkun opinberra gjalda. Að nota orðið ívilnun er einnig villandi fyrir það sem hér um ræðir. Bílaleigubílar eru atvinnutæki og hafa greitt vörugjöld í samræmi við það.
- *„Með vaxandi fjölda ferðamanna hafa umsvif bílaleigna aukist sem og tekjutap ríkissjóðs vegna ívilunarinnar.“*
  - Vissulega hafa umsvif bílaleigna aukist með auknum fjölda ferðamanna. Hins vegar er það öfugmæli að tekjutap ríkissjóðs hafi aukist enda eru bílaleigubílar atvinnutæki eins og leigubílar, kennslubifreiðar og aðrar atvinnubifreiðar eða önnur atvinnutæki. Það væri að sama skapi mjög einfalt að telja fólki trú um að tekjutap ríkissjóðs af umsvifum í byggingariðnaði sé mikið þar sem ekki eru greidd vörugjöld af krönum. Þá er nauðsynlegt að geta þess að tekjur ríkissjóðs af vörugjöldum bílaleigubíla hafa hækkað úr rúmum 300 milljónum árið 2010 í áætlaðan rúman milljarð árið 2015.

Hagnaður af rekstri bílaleigufyrirtækja er mjög lítill og er eigið fé nánast ekkert eða 2% árið 2013 samkvæmt tölum Hagstofunnar. Boðaðar breytingar á vörugjöldum gera það að verkum að öll afkoma greinarinnar er farin og með vaxandi fjölda ferðamanna verður ekki hægt að mæta fyrirbyggjandi fjárfestingaþörf sem mun leiða til þess að flotinn eldist, gæði rýrna og umferðaröryggi versnar.

Í greinargerð ofangreinds frumvarps kemur eftirfarandi fram:

- „Í 2. tölul. 2. mgr. 5. gr. laganna er hins vegar kveðið á um sérreglu (undanþáguflokk) þegar kemur að vörugjaldi sem lagt er á bifreiðar sem ætlaðar eru til útleigu á bílaleigum“
- Skilja má ofangreinda orðræðu þannig undanþáguflokkur sé eingöngu tilkominn vegna bílaleigubíla. Þetta er enn ein rangfærslan um bílaleigur þar sem vörugjöld leigubifreiða og kennslubifreiða eru reiknuð skv. undanþáguflokki enda eru allar bifreiðar sem falla undir undanþáguflokk vörugjalda atvinnubifreiðar.
- „Undanfarin ár hefur lækkun á vörugjaldi vegna bílaleigubíla sætt nokkurri gagnrýni. Gagnrýnin hefur m.a. komið fram í skýrslum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins frá apríl 2014 og OECD frá 2014.“
- Báðar þessar skýrslur benda á margt sem stjórnvöld geta hrint í framkvæmd og eru fyrirbyggjandi hækkunar á vörugjöldum hluti af stærra mengi í því samhengi. Í AGS skýrslunni er tilurð bílaleigubíla sem atvinnutækja viðurkennd, þar sem lagt er til að vörugjöld séu hækkuð um leið og skattleg samkeppnisstaða fólksflutninga þ.m.t. bílaleigubíla sé jöfnuð í sama vsk. þrepi. Fólksflutningar munu fara í lægra þrep virðisaukaskatts, eftir árs aðlögun nú um áramót og fjárlagafrumvarpið gerir einnig ráð fyrir að akstur leigubíla verði vsk. skyldur í lægra þrepi frá 1. janúar 2017, en bílaleigur eru eftir sem áður í hærri skattþrepi virðisaukaskatts. Margar hugmyndir sem geta aukið tekjur ríkissjóðs eru reifaðar í umræddum skýrslum eins og breytingar á veiðigjöldum og afnám virðisaukaskattsívilnana fyrir hópibifreiðar, skip og flugvélar sem eru í rekstri innanlands.

Samtökin hafa í samræðum við stjórnvöld og þingmenn fengið ábendingar um að sveitarfélög reki bílaleigur og að það sé ein af ástæðum þess að vörugjöld bílaleigubíla skv. undanþáguflokki séu litin hornauga. Vissulega eru sveitarfélög eða starfsemi þeim tengd með bílaleiguleyfi en það hlýtur að vara af allt öðrum ástæðum enda eru lög og reglur ásamt leyfisgjaldi sem eiga að koma í veg fyrir misnotkun á vörugjöldum bílaleigubíla.

Hátt hlutfall bílaleigubíla á hverja 1.000 íbúa í samanburði við önnur Norðurlönd

Á hinum Norðurlöndunum er vægi ferðaþjónustu í efnahagslegu samhengi ekki nálægt stöðunni hér á landi. Þannig eru um 3 erlendir ferðamenn á hvern íbúa hér á landi miðað við um 0,5 - 1 á hvern íbúa á hinum Norðurlöndum. Hvað varðar fjölda skráðra bílaleigubíla þá eru þeir um 45 á hverja 1.000 íbúa hér á landi en eru um 4 á hverja 1000 íbúa í Svíþjóð og Noregi. Það sem þau lönd hafa einnig fram yfir Ísland er að endursölumarkaður er miklu stærri. Við kaup á bílaleigubílum hér á landi þurfa bílaleigur að taka tillit til krafna um búnað bíla á takmörkuðum endursölumarkaði. Aðstæður til endursölu bifreiða eru mun erfiðari hér á landi en á öðrum Norðurlöndum, en við hlutfallslega mikinn fjölda bílaleigubíla hér á landi bætast afföll vegna bágborinna vega og mikils aksturs. Einnig búa fyrirtæki á öðrum Norðurlöndum við mun hagstæðari fjármögnun en fyrirtæki hér á landi þar sem vextir eru margfalt hærri.

Bílaleigubílar skila meiru í skatttekjum en aðrir sambærilegir atvinnubílar

Samtök ferðaþjónustunnar hafa gert athugun á því hvað bifreið með 194 gröm í koltvísýringslosun í mismunandi notkunarflokkum skilar í opinber gjöld. Þar kemur í ljós að bílaleigubílar eru að skila talsvert meira af opinberum gjöldum umfram aðrar bifreiðar af sama flokki eða 62% meira en sendibifreið og 72% meira en leigubifreið.

		Ford Transit 350	CO2 194 g/km			
		Talilverð bíls	3.800.000	kr		
		Heimilisbíll 9. samtá	Höðferðabíll 9. samtá	Sendibíll	Bíla-leigubíll 9. samtá	Leigubíll 9. samtá
Talilverð		3.800.000	3.800.000	3.800.000	3.800.000	3.800.000
Vörugjöld	45%					
Vörugjöld		1.710.000	190.000	494.000	1.326.000	1.710.000
Mismunur á simeðnum flók og simeðnum flók		-	1.520.000	1.216.000	790.000	1.420.000
Kaupverð bíls		5.510.000	3.990.000	4.294.000	4.760.000	4.300.000
Miðsæðisráðgjöld kaupverð		1.300.400	957.600	1.030.560	1.142.400	1.048.800
Samtals kaupverð með VSK		6.810.400	4.947.600	5.324.560	5.902.400	5.348.800
Endurbæturverð eftir 36 mánuð í m.v. 50% af kaupverði		3.416.200	2.473.800	2.662.280	2.951.200	2.709.400
Skatttekjur frá bíla-útdráttum						
Skatttekjur af kaupverði		3.032.400	1.147.600	494.000	960.000	500.000
Skatttekjur af sölum		-	478.800	515.280	571.200	1.573.200
Samtals skatttekjur af bílaútdráttum		3.032.400	1.626.400	1.009.280	1.531.200	2.143.200
Tekur af notkun bíla 36 mánuð		-	9.000.000	9.000.000	9.000.000	9.000.000
Útskiptur af bílum		-	0%	14%	24%	0%
Útskiptur af bílum		-	-	1.260.000	2.160.000	-
Heildar skatttekjur frá bíla 36 mánuða lífina		3.032.400	1.626.400	2.269.280	3.691.200	2.143.200

Ósamræmi við stefnu SAF og stjórnvalda í ferðamálum

Boðaðar breytingar samræmast ekki nýútkominni stefnu SAF og stjórnvalda í ferðamálum en í þeirri stefnu er meðal markmiða að stuðla að jákvæðri upplifun ferðamanna, náttúruvernd, hæfni og gæðum, aukinni arðsemi og dreifingu ferðamanna. Verði boðaðar breytingar að veruleika munu ofangreindum markmiðum vera fórn að þar sem fáfestingar í betri, umhverfisvænni og þægilegri bílaleigubílum verða takmarkaðar.

Samtökin ítreka þá kröfu sem fram kom hér að framan um að beðið verði með að hækka vörugjöld á bílaleigubíla og sérútbúnaðar bifreiðar þar til heildarendurskodun á vörugjöldum bifreiða hefur farið fram. Nauðsynlegt að gæta jafnræðis og meðhöndla vörugjaldumhverfi bílaleigufyrirtækja með sama hætti og annarra atvinnugreina.

Samtökin fara fram á að eiga fund með efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis til að fara nánar yfir efni þessarar umsagnar. Samtökin áskilja sér einnig rétt til að koma með frekari umsagnir á síðari stigum frumvarpsins.

Virðingarfyllst

F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

Gunnar Valur Sveinsson

19. október 2015

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis

Nefndarsvið Alþingis

Alþingi við Austurvöll

Varðar: Umsögn um 2.mál 2015 haustþing, frumvarp til laga um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps (breytinga ýmissa laga)

Ekki eru með ofangreindu frumvarpi gerðar neinar breytingar á fyrirkomulagi sérstakrar skattlagningar á fjármálafyrirtæki aðrar en þær sem leiða af rekstraráætlunum Fjármálaeftirlits (FME) og Umboðsmanns skuldara (UMS). Þær áætlanir leiða af sér breytingar á gjaldahlutföllum. Í tilviki UMS er markvisst verið að draga úr kostnaði við rekstur embættisins bæði vegna minnkandi verkefna en einnig með aukinni hagræðingu í starfsemi. Áformað er að lækka kostnað enn frekar á næstu árum. Samtök fjármálafyrirtækja fagna þeim árangri sem þar hefur náðst og þeim áformum. Umfang og kostnaður af starfsemi Fjármálaeftirlitsins veldur Samtökum fjármálafyrirtækja hins vegar áhyggjum. Samráðsnefnd um kostnað um opinbert eftirlit sagði í umsögn sinni í sumar um rekstraráætlun FME:

*„Enn og aftur ítrekar samráðsnefnd eftirlitskyldra aðila mikilvægi þess að rekstrarkostnaður FME leiti jafnvægis að nýju. Á meðal eftirlitskyldra aðila ríkti skilningur á því að bregðast þyrfti við aðstæðum sem komu upp á sínum tíma og útheimtu aukinn kostnað. Því var heitið á þeim tíma að sá kostnaðarauki gengi til baka. Þrátt fyrir að upphafleg áætlun fyrir árið 2016 hafi verið lækkuð þá nemur sú lækkun aðeins 8 m.kr. Það veldur verulegum vonbrigðum að FME sjá ekki fyrir meiri fækkun starfsmanna á næstu árum, en raun ber vitni. Í rekstraráætlun næstu ára eru engin teikn um slíka þróun heldur þvert á móti leitast við að festa inni til framtíðar þann kostnað sem eftirlitskyldir aðilar hafa tekið á sig. Áður hefur verið bent á að 17 starfsmenn hafi sinn rannsóknnum fallina fjármálafyrirtækja frá árinu 2009 og að þeim verkefnum sé nú lokið. Nefndin hefur áður bent á hvort ekki geti falist tækifæri í að fækka sem nemur þeim fjölda starfsmanna“. **Úr bréfi samráðsnefndar eftirlitsskyldra aðila, dags, 2. Júní 2015 til stjórnar FME***

Samtök fjármálafyrirtækja taka undir þessi sjónarmið og hvetja FME og stjórnvöld til að leita leiða til að hagræða í rekstri FME og drag þannig úr kostnaði við rekstur þess.

Skattlagning fjármálafyrirtækja hér á landi

Athugasemdir Samtaka fjármálafyrirtækja lúta fremur að því sem er ekki í frumvarpinu, þ.e. þeim breytingum sem óhjákvæmilega þarf að gera á sérstakri skattlagningu fjármálafyrirtækja til að jafna samkeppnisskilyrði milli innlendra fjármálafyrirtækja og erlendra og til þess að jafna

samkeppnisskilyrði á innlendum lánamarkaði. Samtals nema sérstakir skattar og gjöld fjármálafyrirtækja um 17 – 18 ma.kr. á ári. Slík gjaldtaka er af þeirri stærðargráðu að hún hefur veruleg áhrif á kostnað við rekstur fjármálafyrirtækja og því óhjákvæmilega áhrif á verðlagningu þeirra. Til lengri tíma munu áhrif slíkrar skattlagningu verða til þess að færa fjármálastarfsemi u túr landinu til erlendra fjármálafyrirtækja. Þegar er um þriðjungur af lánastarfsemi til fyrirtækja á vegum erlendra aðila. Innanlands mun þessi skattlagning skapa skuggabankastarfsemi samkeppnisforskot.

Skattlagning á fjármálafyrirtæki og fjármálastarfsemi er með fjölbreyttari og mun meira íþyngjandi hætti hér á landi en í nágrannaríkjum. Þrjú skattar beinast sérstaklega að fjármálafyrirtækjum, sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki, fjársýsluskattur og sérstakur fjársýsluskattur. Auk þessa er iðgjald í Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta mun hærra hér á landi en í öðrum löndum á Evrópska efnahagssvæðinu. Þá eru til viðbótar gjöld vegna fjármálaeftirlits eru hlutfallslega mun hærra hér á landi og gjaldtaka vegna embættis Umboðsmanns skuldara sem áður hafa verið nefnd.

Þessi mikla gjaldtaka hefur verið réttlætt með þeim rökum að ríkissjóður hafi orðið fyrir miklum búsigjum vegna bankahrunsins og þess efnahagssamdráttar sem fylgdi í kjölfarið. Það er vissulega rétt. Það orkar þó tvímælis hvort þau fyrirtæki sem nú eru starfandi eru rétti aðilinn til þess að bera þessar byrðar. Gjaldtaka gerir fjármálaþjónustu dýrari en ella og hlýtur að bitna á kostnaði heimila og fyrirtækja vegna fjármálaþjónustu.

Nú liggur fyrir samkomulag við slitastjórnir þrotabankanna um greiðslur í ríkissjóð til að tryggja stöðugleika samfara afnámi fjármagnshafta, ella kemur til greiðslu stöðugleikaskatts. Áætlað er að tekjur ríkissjóðs vegna þessa geti verið á bilinu 600 – 700 ma.kr. Við þessar breyttu aðstæður hljóta að skapast skilyrði til þess að endurskoða og einfalda þá sérstöku skatta sem leggjast á fjármálafyrirtæki.

Tillögur SFF í þessum efnum er eftirfarandi:

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki verði lækkaður til samræmis við það sem gildir í ESB um framlög í stöðugleikasjóði. ESB stefnir að því að á næstu áttar árum verði byggður upp sjóður sem samsvarar 1% af vernduðum (covered) innstæðum. SFF telur jafnframt að skatturinn eigi að renna í sérstakan sjóð til þess að mæta áföllum á fjármálamarkaði í samræmi við tilskipun um endurhæfingu og skil fjármálafyrirtækja (BRRD) í stað þess að renna í ríkissjóð.

Fjársýsluskattur verði lagður niður.

Sérstakur fjársýsluskattur verði lagður niður.

Þróunin í ESB

Nú er ljóst að hvaða stefnu sérstök gjaldtaka á fjármálafyrirtæki mun taka innan ESB. Eftir að hafa gælt við ýmsar hugmyndir, svo sem skatt á einstök fjármálaviðskipti (Financial Transaction Tax, FTT), eða skatt á launagreiðslur og hagnað (Financial Activity tax, FAT), er niðurstaðan gjaldtaka sem beinist að heildarskuldum með frádrætti vegna eiginfjár, skulda með eiginfjáreiginleika, skulda milli samstæðuaðila og verndaðra innstæðna (covered deposits). Það sem gjarnan er nefnt fjármálastöðuleika gjald (Financial Stability Charge, FSC). Það er efnislega hliðstætt hinum sérstaka skatti á fjármálafyrirtæki hér á landi. Um er að ræða hlutfallsleg gjald sem samanstendur gjaldi (%) sem leggst eins á alla og til viðbótargjald sem tekur tillit til áhættu viðkomandi fjármálafyrirtækis.

Gjaldinu er ætlað að renna í stöðugleikasjóði sem upphaflega eru séreign aðildarríkja en munu á næstu 8 árum renna saman í einn sameiginlegan Evrópskan sjóð.

Þó er enn í umræðunni innan Evrópusambandsins hugmyndir um upptöku skatts á fjármálaviðskipti (FTT), en stuðningur við þá skattlagningu virðist bundinn við minnihluta aðildarríkja (11 ríki af 28). Það í sjálfu sér veikir hugmyndina, þar sem hætta er á að fjármálaviðskipti færist á milli landa innan ESB og þá til þeirra ríkja sem ekki beita skattinum. Óvíst er hvort af þessum áformum verði.

Engin umræða virðist vera á vettvangi ESB um upptöku skatts á launagreiðslur og hagnað (FAT) sem væri hliðstæður fjársýsluskattinum hér á landi. Tvö lönd, eins og kunnugt er, eru með hliðstæða skatta, Danmörk og Frakkland. Gjaldstofninn er í báðum tilvikum laun.

Sérstakir skattar á fjármálafyrirtæki hér á landi

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki, er nú 0,376% og er gjaldstofninn skuldir fjármálafyrirtækja, umfram 50 ma.kr. Enginn frádráttur er vegna eigin fjár, innan samstæðu skulda eða verndaðra innstæðna. Gjaldstofninn vikir því frá því sem almennt er á ESB svæðinu. Skatthlutfallið er jafnframt margfalt hærra en í öðrum þeim löndum sem hafa verið með svipaðan skatt (Svíþjóð, Þýskaland, og Bretland). Upphaflega var skatthlutfallið hér á landi 0,041% en hefur tvívegis verið hækkað tímabundið, nú síðast árið 2013, til að mæta kostnaði ríkissjóðs við höfuðstólsleiðréttingu verðtryggðra húsnæðislána. Áformað er að skatthlutfallið lækki aftur niður í 0,041% á árinu 2017. Heildartekjur ríkissjóðs af þessum skatti eru um 40 ma.kr. á ári, og er um fjórðungur þess borin af starfandi fjármálafyrirtækjum eða um 10 - 11 ma.kr.

Fjársýsluskattur er lagður á heildarlaunagreiðslur fjármálafyrirtækja og tryggingafélaga. Lífeyrissjóðir og stofnanir í opinberri eigu sem veita fjármálaþjónustu, svo sem Íbúðalánasjóður, eru undanþegin skattinum. Skatthlutfallið er 5,5% og tekur af skattinum eru áætlaðar um 3 ma.kr. á þessu ári.

Sérstakur fjársýsluskattur er í raun viðbótartekjurskattur eða annað skattþrep tekjuskatts á fjármálafyrirtæki. Skattstofninn er hagnaður umfram 1 ma.kr. og skatthlutfallið er 6%, þ.e. á hagnað umfram 1 ma.kr.. Tekjur af þessum skatti eru um 2 ma.kr. á ári.

Samtals er því byrði vegna þessara sérstöku skatta hér á landi um 15 ma.kr. á ári eða 0,75% af landsframleiðslu.

Önnur gjöld hér á landi

Auk þessara sérstöku gjalda bera íslensk fjármálafyrirtæki hlutfallslega þungar byrðar vegna kostnaðar við fjármálaeftirlit og embætti um Umboðsmanns skuldara. Hlutur fjármálafyrirtækja í kostnaði við fjármálaeftirlit er um 1,5 ma.kr. og kostnaður við Umboðsmann skuldara er um 500 m.kr. á ári. Eftirlitsskyldir aðilar bera almennt kostnað við fjármálaeftirlit. Hlutfallslega er fjármálaeftirlitið hér mjög stórt. Starfsmenn þess hér eru um 125 en á Norðurlöndum, svo dæmi sé tekið er er starfsmannafjöldi á bilinu 200 – 400 starfsmenn þó bankakerfin séu margfalt stærri.

Skattbyrði hér samanborið við önnur lönd

Eins og sjá má í meðfylgjandi töflu eru tiltölulega fá lönd í Evrópu sem hafa tekið upp sérskatta á fjármálafyrirtæki á undanförunum árum. Með innleiðingu tilskipunarinnar um endurhæfingu og skil fjármálafyrirtækja (BRRD) innan ESB verður breyting á þar sem öll aðildarríki ESB þurfa að byggja upp stöðugleikasjóð skv. tilskipuninni. Markmið tilskipunarinnar er að sjóður ná 1% af vernduðum innstæðum á næstu átta árum. Nánari útfærslu á iðgjöldum liggur ekki fyrir en áformað er að þau verði blanda af grunniðgjaldi og iðgjaldi sem tekur tillit til ýmissa áhættuþátta í rekstri og efnahag einstakra fjármálafyrirtækja.

Sé tekið lauslegt dæmi miðað við stöðuna hér á landi myndi 1% af vernduðum (covered) innstæðum samsvara um 5 ma.kr. og þeirri sjóðuppbyggingu mætti dreifa á 8 ár. Það myndi þýða miklu minni gjaldtöku en verið hefur hér á landi, jafnvel þó miðað við væri grunngjaldið hér, þ.e. 0,041%. Átta ára uppsöfnun myndi skila um 0,33% af heildarskuldum sem lauslega myndi skila sjóð sem væri um 1,5% - 2% af vernduðum innstæðum. Þá er miðað við að verndaðar innstæður séu um 500 – 600 ma.kr. og heildarskuldir um 3000 ma.kr.

Sérstakir skattar á fjármálafyrirtæki virðast hafa verið að skila ríkissjóðum á bilinu 0,2% til 0,6% í þeim löndum þar sem þeir hafa verið teknir upp. Frakkland er með hæsta hlutfallið, en er ekki ljóst í því tilviki hvort um er að ræða heildarlaunaskatt fjármálafyrirtækjanna sem væri þá sem sambærilegur við samtölu tryggingagjalds og fjársýsluskatts hér á landi. Í Danmörku er skatturinn einnig nokkurs konar tryggingagjald. Að þessu löndum frátöldum er gjaldtakan aðeins brot af því sem hér er.

Virðingarfyllst,

Yngvi Örn Kristinsson

Nefndarsvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 7. október 2015

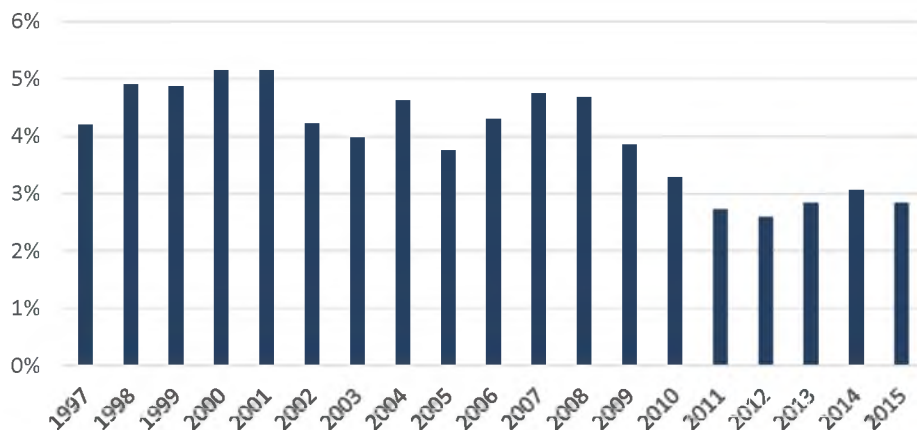
Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál

Vísast til frumvarps til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (breyting ýmissa laga), þskj. nr. 2. Fjárlagafrumvarp fyrir árið 2016 gerir ráð fyrir 15,3 milljarða afgangi. Ef hins vegar er horft til þess að hagvöxtur á fyrri hluta þessa árs mældist nærri 5% og tekjur ríkissjóðs hafa vaxið umtalsvert má segja að afgangurinn sé lítill. Líkur eru á að verðbólga fari vaxandi og mikilvægt er að ríkið leggi sitt að mörkum við að verja stöðugleikann og halda aftur af vexti eftirspurnar. Mikilvægt er að það gerist með því að draga úr rekstrarútgjöldum ríkisins en ekki með minnkandi framkvæmdum og fjárfestingum sem mikil þörf er á.

Þörf á opinberri fjárfestingu

Að mati Samtaka iðnaðarins er einn stærsti veikleiki í íslensku efnahagslífi lágt fjárfestingastig, bæði atvinnuvegafjárfesting, íbúðafjárfesting og opinber fjárfesting. Hlutfall fjárfestingar af landsframleiðslu féll mikið á árunum eftir hrun en hefur ekki tekið nægjanlega við sér. Það dregur úr hægt og bítandi úr framleiðslugetu samfélagsins. Ef horft er sérstaklega til opinberrar fjárfestingar kemur í ljós að hún er aðeins um helmingur þess sem þyrfti að vera til að viðhalda eðlilegum innviðum.

Fjárfesting hins opinbera sem hlutfall af landsframleiðslu 1997-2015

Að jafnaði þarf opinber fjárfesting að vera um 4% af landsframleiðslu til að viðhalda eðlilegum vexti innviða. Síðan 2009 hefur hlutfallið verið á bilinu 2,5-3%. Það þýðir að mikil uppsöfnuð þörf er í margvíslegum opinberum fjárfestingum. Sú upphæð nemur a.m.k. 100 milljörðum. Fjárlagafrumvarpið gerir ekki ráð fyrir að þetta breytist.

Samtökin leggja áherslu á að snúið verði vörn í sókn í innviðafjárfestingum en á móti verði lögð áhersla að draga úr almennum rekstrarútgjöldum ríkisins og auka skilvirkni m.a. með einföldun, samhæfingu og sameiningu eftirlitsstofnanna.

Forgangsmál að lækka tryggingagjald

Að mati Samtaka iðnaðarins er forgangsmál að lækka tryggingagjald. Tryggingagjald er skattur sem leggst á allar launagreiðslur fyrirtækja og árið 2016 má reikna með að tekjur ríkissjóðs af gjaldinu verði um 85 milljarðar, um 13% af skatttekjum ríkissjóðs. Til samanburðar var tryggingagjald rúmlega 8% af tekjum ríkissjóðs árið 2005 jafnvel þótt atvinnuleysi hafi þá verið svipað og það er nú. Kjarasamningar einir og sér, sem gerðir voru á árinu, auka tekjur ríkissjóðs um 5 milljarða. Þannig má segja að aukin skattheimta á fyrirtæki í gegnum tryggingagjald fjármagni vaxandi launakostnað ríkisins.

Tryggingagjaldið leggst sérstaklega þungt á mannauðsfrek fyrirtæki þar sem launahlutfall er hátt. Það er eru einmitt slík störf sem mikilvægast er að verja og skapa. Ennfremur er gjaldið erfitt fyrir lítil fyrirtæki þar sem ráðning sérhvers starfsmanns vegur þungt. Staðan er einfaldlega sú að hátt tryggingagjald heldur aftur af ráðningum starfsfólks og hefur bein áhrif á kjör landsmanna. Því er lækkun gjaldsins raunar jafn mikið hagsmunamál fyrir launþega eins og fyrirtækin.

Vaxandi atvinnuleysi og erfið fjárhagstaða ríkissjóðs réttlætti hækkun gjaldsins árið 2009. Bætt staða á vinnumarkaði kallar á lækkun gjaldsins og myndi auk þess slá á verðbólguþrýsting vegna kjarasamninga. Sú stefna sem mörkuð er í frumvarpinu er á þá leið að svigrúm sé til lækkunar skatta. Að mati samtakanna er það gagnrýnivert að þessu svigrúmi sé öllu beint að einstaklingum með lækkun á tekjuskatti, tollum og vörugjöldum o.fl. Til viðbótar hafa almennar hagstjórnaraðgerðir síðustu ára einkum beinst að einstaklingum. Samtökin mælast því til þess að tryggingagjald lækki um að minnsta kosti um 1 prósentustig.

Áfengisgjald og VSK

Samtökin gera ekki athugasemdir við þær breytingar á lögum í frumvarpinu sem gera ráð fyrir tilfærslu á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi. Þessi breyting er í þágu betri skattheimtu og minni undanskota vegna sölu áfengis, þá sérstaklega í vínveitingahúsum.

Í skýringum með frumvarpinu kemur fram að það sé ekki markmið að auka tekjur ríkissjóðs sérstaklega vegna þessarar breytingar heldur að bæta skattheimtu. Þrátt fyrir það er einsýnt að þessi lagabreyting hefur í för með sér mikinn kostnaðarauka fyrir innlenda framleiðendur í formi fjárbindingar. Greiðslufrestir áfengisgjalda eru 2 vikur og reiknast fresturinn frá sölu eða afhendingu vörunnar frá framleiðanda til kaupanda. Greiðslufrestir vegna virðisaukaskatts eru hins vegar 2 mánuðir. Þess ber að geta að almennt eru greiðslufrestir á þessum markaði um 30 dagar og þurfa því framleiðendur að greiða áfengisgjald, sem alla jafna er hátt hlutfall af verði vörunnar, áður en sölutekjur af vörunum koma inn. Er þetta sérstaklega íþyngjandi fyrir minni aðila og dregur jafnvel úr nýliðun í greinina.

Í ljósi þess að umræddri breytingu var ekki ætlað að leggja auknar fjárhagslegar byrðar á neinn aðila leggja samtökin til að greiðslufrestur á áfengisgjaldi verði rýmkaður og samræmdur við greiðslufrest á virðisaukaskatti þannig að breytingin valdi ekki kostnaðarauka fyrir innlenda framleiðendur.

Að öðru leyti taka samtökin undir þær almennu athugasemdir sem gerðar eru við frumvarp þetta að hálfu Samtaka Atvinnulífsins, einkum er snúa að hagstjórnarhlutverki ríkisfjármála og mikilvægi þess að halda aftur að vexti ríkisútgjalda.

f.h. Samtaka iðnaðarins

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Almar Guðmundsson', written in a cursive style.

Almar Guðmundsson,
framkvæmdastjóri

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bjarni Már Gylfason', written in a cursive style.

Bjarni Már Gylfason
Hagfræðingur SI

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Björg Ásta Þórðardóttir', written in a cursive style.

Björg Ásta Þórðardóttir
Lögfræðingur SI

Nefndarsvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 1. desember 2015

Efni: Viðbótarumsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál (áfengisgjöld)

Með bréfi dags. 7. október 2015 lögðu Samtök iðnaðarins (SI) fram umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016 (breyting ýmissa laga), þskj. nr. 2. Gerðu SI ekki athugasemdir við þær breytingar á lögum í frumvarpinu sem gera ráð fyrir tilfærslu á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi enda telja samtökin að þessi breyting sé í þágu betri skattheimtu og minni undanskota vegna sölu áfengis, þá sérstaklega í vínveitingahúsum.

Það er hinsvegar ljóst að fyrirkomulag innheimtu á áfengisgjaldi, sér í lagi eftir umræddar breytingar, er sérstaklega íþyngjandi fyrir áfengisframleiðendur þar sem greiðslufrestir eru einungis 2 vikur frá sölu eða afhendingu vörunnar frá framleiðanda til kaupanda. Þar sem greiðslufrestir á almennum markaði eru alla jafna lengri, um eða yfir 30 dagar, er umrædd tilfærsla á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi íþyngjandi fyrir framleiðendur, sérstaklega minni aðila. Í ljósi þessa lögðu SI til að greiðslufrestur á áfengisgjaldi verði rýmkaður og samræmdur við greiðslufrest á virðisaukaskatti þannig að breytingin valdi ekki kostnaðarauka fyrir innlenda framleiðendur.

Í minnisblaði fjármálaráðuneytisins til efnahags- og viðskiptanefndar, dags. 13. nóvember 2015, fellst fjármálaráðuneytið á þau rök SI að umrædd tilfærsla hafi neikvæð áhrif á sjóðstreymi fyrirtækjanna. Leggur þá ráðuneytið til að „gjaldfrestur áfengisgjalds verði samræmdur gjaldfresti virðisaukaskatts tímabundið fyrstu tvö gjaldatímabil ársins 2016 til að gefa fyrirtækjum kost á að bregðast við breytingum á fjárbindingu í rekstri sínum.“ SI fagna því að ráðuneytið sé sammála því að mikilvægt sé að koma til móts við hagsmuni fyrirtækjanna að þessu leyti en telja þó að tillögur ráðuneytisins gangi of skammt enda þurfi að koma til langtímalausn sem viðheldur tryggu rekstrarumhverfi fyrirtækjanna.

SI telur í því skyni mikilvægt að hafa eftirfarandi í huga:

- Hótel-, veitinga- og veislubjónustumarkaður er mjög vaxandi hluti af áfengismarkaði. Er þetta enda ein af ástæðum þess að fyrirbyggjandi tillaga um tilfærslu á virðisaukaskatti og áfengisgjaldi er til umræðu.
- Minni framleiðendur, sem eru jafnt og þétt að hasla sér völl og auka sinn hlut á þeim markaði, verða í mun verri stöðu verði ekkert að gert. Það vinnur gegn hagsmunum Íslendinga um að ferðamenn njóti hér fjölbreyttrar flóru innlendra afurða.
- Áfengisframleiðendur eru í raun að innheimta áfengisgjald af veitingageiranum og taka alla áhættu af innheimtu þess. Enn fremur skila þeir gjaldinu áður en þeir fá að jafnaði greitt. Þeir sitja auk þess uppi með tap ef ekki fæst greitt, til að mynda vegna gjaldþrots, án þess að ríkissjóður endurgreiði þann þátt tjónsins sem snýr að áfengisgjaldinu.

Það er varla ætlunin að umrædd breyting hafi neikvæð áhrif á birgja/framleiðendur í greininni. Fyrst og fremst er um að ræða mál sem nýtist veitingageiranum vel, er til einföldunar og skerpir á skattskilum. Lausn málsins verður að taka mið af þessu. Fjögurra mánaða aðlögunartími, skv. tillögu ráðuneytisins, nær ekki þessu markmiði.

Samtök iðnaðarins leggja til að greiðslufrestur áfengisgjalda verði einn mánuður, sem verði lögfest með umræddum breytingum. Þannig er komið til móts við birgja veitingageirans en ekki er gengið jafn langt og við lögðum áður til.

Það er jafnframt skýr krafa SI að ef nefndin leggur til tímabundna lausn á málinu, verði það sett í skýran farveg þannig að unnið verði að varanlegri lausn sem nái því sjálfsagða og eðlilega markmiði að raska ekki stöðu áfengisframleiðenda.

f.h. Samtaka iðnaðarins

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Almar Guðmundsson'.

Almar Guðmundsson,
framkvæmdastjóri

MINNISBLAÐ

Efni: Niðurfelling tolls af tollskrárnúmeri 2005.2003
Til: Efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis
Dags.: 6. desember 2015

Samtök iðnaðarins mótmæla tillögu meirihluta efnahags- og viðskiptanefndar um að fella einhliða niður toll af snakki í tollskrárnúmeri 2005.2003, nasl, svo sem skífur, skrúfur, hringir, keilur, stangir og þess háttar þó ekki úr kartöflumjöli. Samtökin benda á að nýlega sömdu stjórnvöld við Evrópusambandið um 40% lækkun tolla af kartöflusnakki í tollskrárnúmerinu 2005.2002, ófrystar, sneiddar eða skornar kartöflur. Ennfremur var sambærileg lækkun tolla á frönskum kartöflum í tollskrárnúmeri 2004.1002. Við þá samninga var ákveðið að hreyfa ekki við öðrum tollskrárnúmerum sem taka til afurða úr kartöflum, þar á meðal tollskrárnúmeri 2005.2003 enda fór Evrópusambandið, samningsaðili íslenska ríkisins, ekki fram á lækkun þeirra.

Fríverslunarsamningurinn gerir ráð fyrir ríflega árs aðlögunartíma fyrir íslenska framleiðendur en kemur engu að síður til með að hafa veruleg neikvæð áhrif á samkeppnisstöðu íslenskra snakkframleiðenda. Áðurnefnd tillaga um að fella einhliða niður toll af snakki í tollskrárnúmeri 2005.2003, sem kæmi til framkvæmda 1. janúar 2016, er í fullkomnu ósamræmi við þá aðgerð stjórnvalda að draga úr tollum á matvæli í áföngum. Einhliða niðurfelling tolla á vörum sem eru í beinni samkeppni við innlenda framleiðslu án aðlögunar, eins og hér lagt til, er harkaleg aðgerð. Sérstaklega í ljósi þess að tillagan gengur mun lengra en samningur Íslands við Evrópusambandið þar sem umrædd niðurfelling tekur ekki aðeins til vara frá Evrópusambandinu heldur heiminum öllum.

Nái þessi tillaga fram að ganga mun hún óhjákvæmilega skerða samkeppnisstöðu íslenskra framleiðenda, enda fá þeir nánast engan tíma til að aðlaga sig verulega breyttu rekstrarumhverfi. Sé það vilji stjórnvalda að gera breytingar á rekstrarumhverfi íslenskra framleiðenda, sem hafa umtalsverð áhrif á samkeppnishæfni þeirra, er mikilvægt að slíkt sé gert með rúmum aðlögunartíma.

Í ljósi framangreinds hvetja SI efnahags- og viðskiptanefnd til að taka tillit ofangreindra sjónarmiða og gæta meðalhófs við setningu laga sem hafa svo afdrifarík áhrif á rekstur fyrirtækja. Leggja SI því til að horfið sé frá þeirri tillögu að leggja niður toll á tollskrárnúmer 2005.2003 í því frumvarpi sem nú liggur fyrir.

f.h. Samtaka iðnaðarins

Almar Guðmundsson,
framkvæmdastjóri

12. október 2015

1509217

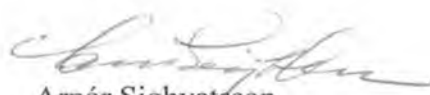
Nefndasvið Alþingis
nefndasvid@althingi.is
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

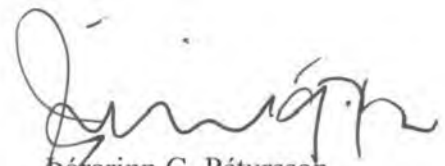
Með tölvupósti dags. 23. september 2015, óskaði efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis eftir umsögn Seðlabanka Íslands um frumvarp til laga um ýmsar forsendur fjárlagafrumvarps 2015, 2. mál.

Með frumvarpi þessu eru lagðar til breytingar á ýmsum lögum, sem snúa að tekju- eða gjaldahlið ríkissjóðs, í samræmi við forsendur fjárlagafrumvarps fyrir árið 2016. Verði frumvarpið að lögum mun afgangur á frumjöfnuði verða stöðugur á árabílinu 2016-2019. Á sama tíma mun halli á fjármagsjöfnuði minnka sem veldur því að afgangur á heildarjöfnuði fer úr 0,7% af landsframleiðslu árið 2016 í 1,7% árið 2019 þrátt fyrir að frumjöfnuður haldist nær óbreyttur. Seðlabanki Íslands tekur ekki beina afstöðu til einstakra greina þessa frumvarps en umfjöllun Seðlabankans um fjárlagafrumvarpið verður að finna í Peningamálum 2015/4 sem koma út 4. nóvember næstkomandi.

Að öðru leyti gerir Seðlabanki Íslands ekki athugasemdir við frumvarp þetta.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Þórarinn G. Pétursson
aðalhogfræðingur

Alþingi
b.t. efnhags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 10. nóvember 2015.

Efni: Umsögn um frv um forsendur fjárlaga 2016.

Frá og með 1. janúar 2016 mun aðkeyptur akstur almenningsamgangnafyrirtækja bera 11% vsk. Strætó kaupir um það bil 45% af akstri á höfuðborgarsvæðinu af verktökum sem í öllum tilvikum eru fyrirtæki sem sinna almennum akstri í ferðaiðnaðinum. Jafnframt kaupir Strætó svo til allan akstur í ferðþjónustu fatlaðs fólks, skólaakstri fatlaðra barna og ferðþjónustu aldraða af verktökum. Allur akstur í landsbyggðarakstri strætó er aðkeyptur af verktökum, ýmist einyrkjum sem og fyrirtækjum sem sinna ferðaiðnaðinum. Þeir samningar eru beint við hvert landshlutasamband í hverjum ársfjórðungi. Áhrif breytinga á vsk löggjöfinni fyrir Strætó og önnur landshlutasamtök sveitarfélaga sem kaupa akstur, er að kostnaður þeirra mun hækka að óbreyttu. Núgildandi aksturssamningar hafa mismunandi gildistíma, allt frá því að renna út í ágúst 2016 til loka árs 2019. Þeir samningar sem eru í gildi við verktaka um verð á aksturstund, munu þá hækka til verkkaupa (Strætó) og er óvissa uppi um hvort verkkaupa (Strætó) geti gert kröfu um breytt verð milli aðila, og þá um hvort innskattshlutfall sem verksala er heimilt að nota, ætti að koma til lækkunar á samningsverði til Strætó eða landshlutasamtaka. Upphæð aðkeypts aksturs er rúmir 4 milljarðar króna á ári, sem skiptist þannig að tæplega milljarður er í landsbyggðarstrætó, 1,3 milljarður í ferðþjónustu fatlaðs fólks, skólaakstri og ferðþjónustu aldraðr og rúmir 2 milljarðar króna í aðkeyptan akstur á höfuðborgarsvæðinu. Í ferðþjónustu fatlaðs fólks, skólaakstri og ferðþjónustu aldraða er einnig verið að kaupa akstur af leigubifreiðum fyrir um 100 milljónir króna á ári, sem skv. vsk lögum er undanþeginn vsk. Þetta mun flækja málin mjög fyrir þá sem sinna þeim akstri varðandi vsk uppgjör þeirra. Jafnframt er eitthvað um það að verktakar í ferðþjónustu fatlaðs fólks, skólaakstri og ferðþjónustu aldraða séu að nota sínar leigubifreiðar í akstrinum, þ.e. buðu í akstur í þessari þjónustu og gerir það allt uppgjör hjá þeim flókið. Áætlaður kostnaðarauki Strætó getur verið á numið allt að 400 milljónum ef vsk leggst allur á aðkeyptan akstur Strætó.

Þess ber einnig að geta að rekin er ferðþjónusta blindra hjá Blindrafélaginu og er allur sá akstur með leigubifreiðum, upp kæmu þá sú staða að hluti af þjónustu við fatlað fólk bæri vsk en annað ekki.

Strætó er þessa dagana á lokametrinum að ganga frá samningi við verktaka um akstur á höfuðborgarsvæðinu, þeir samningar taka gildi í ágúst 2016 og er viðbúið að ef þetta er niðurstaðan með vsk að hagstæðara væri fyrir Strætó að sjá alfarið um aksturinn og mundi þá þessi breyting stuðla

að því að auka við rekstur undir formerkjum „ríkis / sveitarfélaga“ í stað þess að nýta krafta og hagkvæmni einkarekstrar.

Forsvarsmenn Strætó ítreka það sjónarmið sem reifað var fyrir nefndinni og einnig kemur fram í umsögn sambands íslenskra sveitarfélaga um forsendur fjárlaga dagsett 8. október s.l. um að allur akstur sem fellur undir almenningssamgöngur verði undanþegin eða að bætt sé við 2. mgr. 42. gr. laga nr. 50/1988 að undanþágan nái einnig til aksturs almenningssamgangna þ.m.t. ferðaþjónustu fatlaðs fólks, skólaakstri fatlaðra barna og ferðaþjónustu aldraðra.

Virðingarfyllt,

Jóhannes Rúnarsson

Framkvæmdastjóri Strætó.

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 7. október 2015

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál

SVP – Samtök verslunar og þjónustu vísa til erindis efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis, dags. 23. september sl., þar sem óskað er umsagnar samtakanna um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016, 2. mál. SVP hafa kynnt sér fyrirbyggjandi frumvarp og vilja samtökin fá að koma á framfæri við efnahags- og viðskiptanefnd eftirfarandi athugasemdum varðandi umrætt frumvarp.

Í fyrsta lagi gera SVP athugasemdir hvað varðar 9. gr. frumvarpsins, eða nánar tiltekið athugasemdir við umrædda 9. gr. í greinargerð með frumvarpinu. Í umræddu ákvæði er lagt til að tollur á vörum í tilteknum tollskrárliðum sem eru þar taldir upp verði 0% eða 0 kr., þ.e. að lagt er til að tollar á umræddar vörur verði aflagðir. Í athugasemdum við ákvæðið er m.a. fjallað um boðaðar breytingar hvað varðar ís úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum þar sem segir m.a. eftirfarandi:

„Tollskrárnúmerin 2105.0021 og 2105.0029 eru í vöruliðnum 2105 í tollskrá. Undir þann lið fellur rjómaís og annar ís til mannelis, einnig ís með kakóinnihaldi. Undir téð tollskrárnúmer fellur ís sem inniheldur minna en 3% af mjólkurfitu miðað við þyngd.

Samhliða framlagningu frumvarpsins er gert ráð fyrir að ráðherra birti auglýsingu í A- deild Stjórnartíðinda þar sem kveðið verður á um breytingu á vöruliðnum, við hann bætist tvö ný tollskrárnúmer, 2105.0091 og 2105.0099. Vörur sem nú falla undir númerin 2105.0021 og 2105.0029 verða felldar undir hin nýju númer. Með auglýsingunni verður ís til mannelis sem inniheldur minna en 3% mjólkurfitu miðað við þyngd og er úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum felldur undir númerið 2105.0029 en undir númerið 2105.0021 verður felldur sams konar ís með kakóinnihaldi.“

Að mati SVP er framangreind umfjöllun á margan hátt misvísandi og þarfnast frekari skýringa. Þannig má ráða að vörur sem nú falla undir tollskrárnúmerin 2105.0021 og 2105.0029 verði felld undir tvö ný númer, þ.e. 2105.0091 og 2105.0099, og birt verða síðar með auglýsingu í A- deild Stjórnartíðinda. Hins vegar segir síðar í sömu umfjöllun að ís sá sem fjallað er um í ákvæðinu verði felldur undir númerin, þ.e. 2105.0021 og 2105.0029, sem lagt er til að taki breytingum með tilkomu hinna nýju númera, þ.e. 2105.0021 og 2105.0029. Telja SVP mikilvægt að fá úr því skorið hvort hér sem um ræða misritun eða hvort umfjöllun um ákvæðið sé misvísandi um tollflokkun á umræddri vöru enda má ráða að umfjöllunin geri ráð fyrir að tiltekna vörur verði heimfærðar undir númer sem lagt er til að falli undir ný tollskrárnúmer.

Í öðru lagi gera SVP frekari athugasemdir varðandi áðurnefnda 9. gr. frumvarpsins. SVP benda á að í umfjöllun í kafla 3.3. í frumvarpinu, þ.e. *Afnám tolla af öðru en landbúnaðarafurðum og tilteknum matvælum*, segir m.a. efrifarandi um þær breytingar sem lagðar eru til í 9. gr.:

„Þriðja og síðasta erindið hefur rík tengsl við breytingu sem Alþingi gerði með samþykkt laga nr. 76/2014. Með þeim voru tollar og vörugjöld felld niður af nokkrum staðgengdarvörum kúamjólkur, þ.e. drykkjarvörum úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum, í því skyni að gera þann hóp fólks, sem ekki gat neytt mjólkur, m.a. vegna mjólkurofnæmis eða mjólkuróþols, jafnsettan þeim sem neytti mjólkur. Breytingin náði hins vegar ekki til tilbúinna matvara eins og t.d. íss úr umræddum hráefnum. Könnun ráðuneytisins leiddi í ljós að umtalsverður munur er á smásöluverði hefðbundins rjómaíss og íss sem er að meginuppistöðu búinn til úr sojabaunum, hrísgrjónum, hnetum o.þ.h. og er því lagt til í þessu frumvarpi að innfluttur tilbúinn ís úr framangreindum innihaldsefnum verði almennt tollfrjáls frá 1. janúar 2016 að telja.“

Eins og áður hefur verið bent á er í 9. gr. lagt til að tollskrárnúmerin 2105.0021 og 2105.0029 verði felld undir tvö ný númer, þ.e. 2105.0091 og 2105.0099, og að tollar á þær vörur sem falla undir þau númer verði 0% eða 0 kr. Þá má ráða að framkomin tillaga um niðurfellingu á tolli taki á nokkrum staðgengdarvörum kúamjólkur. SVP benda hins vegar á að ekki má ráða af fyrirliggjandi frumvarpi hvort niðurfelling á tollum taki eingöngu til afmarkaðs hluta staðgengdarvara kúamjólkur, þ.e. íss úr sojabaunum, hrísgrjónum, höfrum, hnetum og/eða möndlum eða hvort breytingin taki einnig til annarra tegunda s.s. ávaxtaís.

Ef tollum verður viðhaldið á ýmsum öðrum staðgengdarvörum kúamjólkur, öðrum en þeim sem talin eru upp í dæmaskyni í fyrirliggjandi frumvarpi, s.s. ávaxtaíspinnum sem samkvæmt núverandi fyrirkomulagi bera 30% toll til viðbótar við önnur opinber gjöld, þá mun sú álagning óneitanlega skekkja verulega samkeppnisstöðu þessarar vöru gagnvart innlendri framleiðslu á vörum úr kúamjólki sem mikilvægt er að leiðrétta með hagsmuni innlendra neytenda að leiðarljósi. Að sama skapi er með vísan til framangreindrar umfjöllunar tilgangur niðurfellingar á tollum sá að gera þann hóp fólks, sem ekki gat neytt mjólkur, m.a. vegna mjólkurofnæmis eða mjólkuróþols, jafnsettan þeim sem neytti mjólkur, en vandséð er að því markmiði verði náð ef einungis er felldur niður tollur á tilteknum staðgönguvörum kúamjólkur en ekki öllum.

Með vísan til þessa benda SVP á að ekki er ljóst af fyrirliggjandi frumvarpi hvort viðhaldið verði tollum á tilteknum ís úr umræddum staðgengdarvörum eða hvort tollur falli einnig niður af öðrum flokkum, s.s. ávaxtaíspinnum. Til að taka allan vafa af í því samhengi, sem og til að skekkja ekki samkeppni á vörum eftir innihaldi þeirra, leggja SVP til að tollur verði felldur niður á öllum vörum í tollflokkum 2105.0021 og 2105.0029.

Að gefnu tilefni vilja SVP í þriðja lagi vekja athygli nefndarinnar á tollskrárnúmeri sem ekki er til umfjöllunar í fyrirliggjandi frumvarpi en ástæða er til að taka til skoðunar samhliða boðaðri endurskoðun en um er að ræða svokallaða hágjaldavöru. Er um að ræða tollskrárnúmerið 2005.2003, þ.e. nasl svo sem skífur, skrufur, hringir, keilur, stangir o.þ.h., þó ekki úr kartöflumjólki, sem ber 59% toll, til viðbótar við 11% virðisaukaskatt. Í þessu samhengi vísa SVP einnig til nýlegra samninga Íslands við ESB um landbúnaðarvörur, sem biða formlegs samþykkis samningsaðila, þar sem m.a. tollar á unnar landbúnaðarvörur verða felldir niður. Samkvæmt þeim samningum eru tollar lækkaðir á m.a. frönskum kartöflum sem og

tollskrárnúmeri 2005.2001, þ.e. fin- eða grófmalaðar kartöflur eða kartöfluflogur, og vekur það furðu að aðrar sambærilegar vörur s.s. framangreint nasl hafi ekki verið undirorpnar sambærilegum lækkunum. Samkvæmt upplýsingum SVP virðist sem tollskrárnúmerið 2005.2003 hafi fallið milli skips og bryggju í umræddum samningsviðræðum og því skora SVP á efnahags- og viðskiptanefnd að taka umrætt númer til skoðunar við meðferð á fyrirbyggjandi frumvarpi með það að leiðarljósi að lækka þann háa toll sem umrætt númer ber. Er um að ræða hagsmunamál fyrir bæði verslun sem og neytendur í þeirri vegferð að lækka háa tolla á almennum neytendavörum.

Að lokum taka SVP almennt undir athugasemdir Samtaka atvinnulífsins um fyrirbyggjandi frumvarp, sbr. umsögn samtakanna frá 1. október sl.

Er framangreindum athugasemdum SVP hér með komið á framfæri við efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis og gera samtökin að öðru leyti ekki frekari athugasemdir við fyrirbyggjandi frumvarp. SVP áskilja sér þó rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum og lýsa sig um leið reiðubúin til að funda um efnið sé þess óskað af hálfu nefndarinnar.

Virðingarfyllst,
f.h. SVP

Lærus M. K. Ólafsson, hdl.

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-12
150 Reykjavík

Reykjavík, 9. október 2015

Efni: Umsögn Öryrkjabandalags Íslands um frumvarp til laga um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2016. Þingskjal 2 – 2. mál.

3.1. Fækkun skattþrepa í tekjuskatti einstaklinga

Samkvæmt frumvarpinu á að lækka skatthlutfallið í miðþrepi tekjuskatts einstaklinga um 1,4% og skatthlutfalli í fyrsta þrepi um 0,18%. Enn og aftur fara tekjulægstu hóparnir að mestu leyti á mis við skattalækkunir. Með fjárlögum 2014 lækkaði skattprósenta í 2. skattþrepi um 0,48%¹ en skattprósentan í 1. skattþrepi aðeins um 0,02%.²

Fyrirhugun skattalækkun í 1. skattþrepi, 0,18%, þýðir krónutölulækkun á bilinu 400-700 kr. á mánuði fyrir meginþorra lífeyrisþega. Því er ljóst að það bætir ekki lífsafkomu þeirra.

Tafla 1. Bóðaðar skattalækkunir og breyting á ráðstöfunartekjum lífeyrisþega

2016	ráðstöfunartekjur fyrir skattalækkun	Ráðstöfunartekjur eftir skattalækkun	Hækkun í kjölfar skattalækkunar
Framfærsluviðmið án heimilisuppbótar*	183.948 kr.	184.414 kr.	467 kr.
Framfærsluviðmið með heimilisuppbót*	205.286 kr.	205.828 kr.	542 kr.
Lífeyrisþegi með 300.000 kr. heildartekjur fyrir skatt. **	239.002 kr.	239.662 kr.	660 kr.
Atvinnutekjur 700.000 kr. á mánuði***	463.392 kr.	474.665 kr.	11.273 kr.

¹ Úr 40,22% í 39,74%.

² Úr 37,32% í 37,30%.

* Upphæðir miðast við boðaða 9,4% hækkun skv. fjárlagafrumvarpi 2016. Persónuafsláttur óbreyttur. Framfærsluviðmið fyrir skatt með 9,4% hækkun: 212.194 kr. án heimilisuppbótar og 246.227 kr. með heimilisuppbót.

** Dæmi sett upp á sama hátt fyrir atvinnutekjur (með 4% frádrátt iðgjalda) eru að finna á bls. 12. í frumvarpinu.

*** Atvinnutekjur fyrir frádrátt 4% iðgjalds í lífeyrissjóð. Dæmi blaðsíðu 12 í frumvarpinu.

Í frumvarpinu segir að breyting létti einkum skattbyrði á tekjulægri heimilium. Launþegar með heildartekjur í kringum 700.000 kr. mun bera mest úr býtum, en tekjuskattur til þeirra mun lækka um 11.273 kr. á mánuði verði frumvarpið óbreytt að lögum. Í frumvarpinu kemur fram að meðallaunatekjur einstaklinga séu tæplega 600.000 kr. á verðlagi ársins 2015. Því munu einstaklingar með atvinnutekjur yfir meðaltekjur bera mest úr býtum.

Kostnaður vegna skattkerfisbreytingarnar eru skv. frumvarpinu 5.500 m.kr. á árinu 2016 og enn meiri árið 2017. Hér um að ræða töluverðan kostnað fyrir ríkissjóð sem virðist einungis ætlaður þeim sem mest hafa. Í ofangreindri töflu er ljóst að þessi breyting kemur ekki að neinu gagni fyrir tekjulægstu einstaklingana og tekjulægstu heimilin í landinu. Þau sem mest þurfa á kjarabót að halda. Örorkulífeyrisþegar teljast almennt meðal tekjulægstu einstaklinga landsins. Í félagsvísunum Hagstofu Íslands kemur fram að örorkulífeyrisþegar og einstæðir foreldrar líði efnislegan og verulega efnislegan skort langt umfram aðra þjóðfélagshópa. Árið 2014 skorti 23% örorkulífeyrisþega efnislega gæði³. Hlutfall örorkulífeyrisþega sem líður verulegan skort á efnislegum gæðum hafði meira en tvöfaldast milli ára, var 5,2% árið 2013 en 11,3% árið 2014. Líklegt er að frumvarpið styðji þessa þróun enn frekar. Tölur Hagstofunnar staðfesta það sem ÖBÍ hefur ítrekað hamrað á, að óhjákvæmilegt sé að lagfæra kjör þeirra lífeyrisþega, sem búa við mjög bág kjör og hafa gert það árum og áratugum saman vegna mjög lágra tekna sem ekki duga fyrir lágmarksframfærslu. Hámarkslífeyrisgreiðslur almannatrygginga árið 2015⁴ ná aðeins um 37% af meðallaunatekjum..

Eins og fram hefur komið þá gagnast skattkerfisbreytingin ekki meginþorra örorkulífeyrisþega þar sem þeir sökum lágra tekna greiða einvörðungu tekjuskatt í fyrsta skattþrepi. Vilji ríkisstjórnin draga úr fátækt og bæta hag þeirra sem minnst hafa þá getur hún horft til þeirra tillagna sem hér eru lagðar fram :

Tillaga 1. Lækkun skattprósentu í fyrsta skattþrepi tekjuskatts

Lagt er til að við upphaf árs 2016 verði það fjármagn sem áætlað er vegna kostnaðarbreytinga tekjuskatts einstaklinga (5.500 m.kr.) notað í að lækka skatthlutfall í fyrsta skattþrepi.

Skattalækkunin myndi ná til **allra** skattgreiðenda, ekki einvörðungu þeirra sem eru með tekjur yfir 309.000 kr. á mánuði. Jafnframt næðist einnig það markmið að léttu skattbyrði af heimilum sem greiða í 2. skattþrep, þar sem hluti tekna þeirra er í 1. skattþrepi. Slík lækkun vinnur ekki gegn einföldun eða skilvirkni að hækkunin komi fram í 1. skattþrepi í stað 2 skattþreps.

³ Hlutfall árið 2013 var einnig 23%.

⁴ Framfærsluviðmið með heimilisuppbót kr. 225.070 á mánuði fyrir skatt.

Tillaga 2: Hækkun persónuafsláttar

Lagt er til að persónuafsláttur verði hækkaður verulega, til að lækka skattbyrði allra í raun og þá sérstaklega til að ná til tekjulágra skattgreiðenda. Hækkun persónuafsláttar er einföld og skilvirk leið og flækir ekki skattkerfið. Í dag greiða skattgreiðendur tekjuskatt af tekjum yfir 136.470 kr. Lagt er til að persónuafsláttur verði hækkaður frá 1. janúar 2016 þannig að skattleysismörkin verði við **250.000** kr. á mánuði.

3.2. Hækkun frítekjumarks af leigutekjum

Lækkun skattskylds hluta tekna af útleigu íbúðarhúsnæðis úr 70% í 50% er jákvætt skref. Lagt er til að gengið verði lengra og að leigutekjur af einni leiguíbúð verði undanþegnar fjármagnstekjuskatti og að tryggt verði að leigutekjur skerði ekki greiðslur almannatrygginga og félagslegrar aðstoðar.

Leigutekjur teljast til fjármagnstekna. Rétt er að vekja athygli á því að heildarupphæð þeirra fyrir skatt telst til tekna hjá Tryggingastofnun ríkisins (TR) og skerðir lífeyrisgreiðslur almannatrygginga.⁵ Jafnvel þó 50% leigutekna væru skattskyld myndi heildarupphæð þeirra skerða lífeyrir almannatrygginga.

Stjórnvöld hafa tækifæri til að slá tvær flugur í einu höggi, taka út skerðingarákvæði og gera þannig lífeyrisþegum mögulegt að leigja út húsnæði ásamt því að styðja við almennan leigumarkað og auka framboð leiguíbúða. Mikilvægt er að breytingin nái einnig til laga um félagslega aðstoð þannig að „krónu á móti krónu“ skerðing leigutekna á sérstaka framfærsluuppbot verði afnumin á sama tíma.

3.4. Tilfærsla á virðisaukaskatti og áfengisgjald

Á Íslandi er lagður 24% virðisaukaskattur á lyf og hjálpartæki. ÖBÍ og LEB hafa um árábil lagt áherslu á að virðisaukaskattur á lyf verði afnumin. Slíkt breyting myndi koma lífeyrisþegum sérstaklega til góða, þar sem í hópi þeirra eru fjölmargir langveikir sem nota lyf að staðaldri. Einnig myndi það gagnast barnafjölskyldum og þá sér í lagi fjölskyldum langveikra barna. Þrátt fyrir þak á lyfjakostnaði eru ófáir langveikir með mjög háan kostnað vegna lyfja og þá sér í lagi vegna lyfja sem eru utan greiðsluþátttökukerfisins s.s. sýklalyf, róandi og kvíðastillandi lyf, verkjalyf, svefnlyf og hægðalyf. Afnáam VSK á lyfjum myndi minnka umtalsvert kostnað þessara einstaklinga vegna lyfja.

Á landsfundi Sjálfsstæðisflokksins árið 2005 var eftirfarandi setning samþykkt sem hluti af ályktun fundarins:

"Athuga ber að fella niður virðisaukaskatt á lyfseðilsskyldum lyfjum, sem í senn er einföldun á skattkerfinu og einkum til hagsbóta fyrir aldraða, öryrkja og barnafjölskyldur."⁶

Í svari heilbrigðisráðherra Kristjáns Þór Júlíussonar við þeirri spurningu hvort hann hyggtist leggja til að lyf fari í lægra þrep virðisaukaskatts til að draga úr lyfjakostnaði einstaklinga segir orðrétt:

⁵ Frítekjumark vegna fjármagnstekna er 98.640 kr. á ári.

⁶ Sjá nánar í grein Almars Grímssonar; *Virðisaukaskattur á lyf er tímaskekkja* sem birist í Morgunblaðinu 26.11.2006. <http://www.mbl.is/greinasafn/grein/1116299/>

„Við þær breytingar sem gerðar voru á virðisaukaskatti um síðustu áramót var rætt um þennan möguleika en ekki varð af því. Ráðherra mun taka þetta mál aftur upp þegar næst verða ræddar breytingar á virðisaukaskattskerfinu.“⁷

Í frumvarpinu eru lagðar til breytingar á virðisaukaskattskerfinu, s.s. að færa áfengi úr efra í neðra skattþrep auk breytinga á lögum um virðisaukaskatts vegna fólksflutninga. Því er lagt til að málið verði tekið upp aftur og að frá janúar 2016 verði virðisaukaskattur af lyfjum og hjálpartækjum fyrir fatlað fólk og aldraða afnumin.

3.10. Barnabætur og vaxtabætur

Jákvætt er að fella eigi á brott heimild til að skuldajafna barnabætur og að horfið sé frá því að lækka vaxtabætur til þeirra fjölskyldna sem notið hafa hámarksbóta (þ.e. tekjulágra og eignalítilla fjölskyldna), þó svo það sé aðeins tímabundið á meðan unnið sé að endurskoðun. Mjög mikilvægt er að tekjulágir einstaklingar fái greiddar vaxtabætur til að geta frekar ráðið við greiðslu húsnæðislána, en það er því miður ekki alltaf raunin. Einstaklingar með heildarárstekjur undir 3.500.000 kr. eru ekki að fá greiddar vaxtabætur þrátt fyrir að greiða meira en 30% af ráðstöfunartekjum sínum í húsnæðislán og þá er eftir allur annar kostnaður sem til fellur við að reka húsnæði. Ástæða þess að vaxtabætur fást ekki greiddar er sú að fasteignamat hefur hækkað verulega og því teljast þessir einstaklingar ekki skulda nægilega mikið í eigninni. Fyrir þessa einstaklinga er mjög erfitt eða jafnvel ógerlegt að halda húsnæðinu. Frumvarp um húsnæðisbætur⁸ tekur ekki á þessu, enda fjallar það eingöngu um nýtt kerfi húsnæðisbóta til leigjenda.

3.18 Almennatryggingar

Frítekjumark vegna atvinnutekna

Með lögum nr. 86/2013, sem tóku gildi 4. júlí 2013, var gerð sú breyting á 16. gr. laga um almennatrygginga að frítekjumark atvinnutekna fyrir ellilífeyrisþega varð hækkað í 480.000 kr. í 1.315.200 kr. og er það vel. Frítekjumark atvinnutekna örorkulífeyrisþega skv. sömu lagagrein er hins vegar enn mun lægra eða 300.000 kr. Frá 2008 hefur það viðgengist að árlega er sett inn bráðabirgðaákvæði til að framlengja að örorkulífeyrisþegar séu með sama frítekjumark. Mun fleiri örorkulífeyrisþegar en ellilífeyrisþegar eru með atvinnutekjur, enda um að ræða aldurshóp, sem líklegri er til að vera á vinnumarkaði en 67 ára og eldri. Þó er einungis tæplega þriðjungur þeirra sem er með 75% örorkumat með einhverjar atvinnutekjur.

Frítekjumörk óbreytt frá 2009

Frítekjumörk í lögum um almennatrygginga hafa verið óbreytt frá 2009, en þau ættu að fylgja árlegum breytingum á sama hátt og bætur skv. lögum um almennatryggingar. Ákvæði þess efnis þarf að koma inn í lögin. Á meðan frítekjumarkið stendur í stað og laun á vinnumarkaði hækka, þá skila launahækkanir sér ekki sem skyldi til örorkulífeyrisþega sem fá greiðslur úr almennatryggingakerfinu.

⁷ Svar heilbrigðisráðherra við fyrirspurn Steinunnar Þóru Árnadóttur um lyf og greiðsluþátttökukerfi. Þskj. 1285, 625. mál.

⁸ Þingskjal 1402 – 788. mál.

Víxlverkun örorkulífeyris almannatrygginga og lífeyrissjóða

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að framlengja ákvæði til bráðabirgða til að sporna við víxlverkun örorkulífeyris almannatrygginga og lífeyrissjóða, eins og gert var með lögum nr. 137/2014. Í umsögn sinni um frumvarp sem varð að lögum nr. 137/2014 héldu Landssamtök lífeyrissjóða því fram að ógerningur væri fyrir lífeyrissjóði að framkvæma tekjueftirlit með afturvirkum hætti. Enn er óljóst hvernig ákvæðið virkar gagnvart tekjuskoðun lífeyrissjóðanna, en engin svör borist frá lífeyrissjóðunum um framkvæmd laganna (sem giltu fyrir árið 2014).

Tillögur ÖBÍ

Undirrituð hefur lagt fram eftirfarandi tillögur og kynnt þær fyrir ráðherra félags- og húsnæðismála vegna víxlverkunar milli þessara tveggja meginstoða lífeyriskerfisins:

- 1) Samkomulag við Landssamband lífeyrissjóða sem gildi frá janúar 2011 til 31. Desember 2013 verði framlengt á meðan unnið er að framtíðarlausn.
- 2) Stjórnvöld setji lög til að koma í veg fyrir að lífeyrissjóðir skerði greiðslur til örorkulífeyrisþega með hliðsjón af tekjum frá TR.

Nefnd um endurskoðun laga um almannatryggingar

Í svari félags- og húsnæðismálaráðherra við nýlegri fyrirspurn um ofangreinda víxlverkun er vísað í starfandi nefnd um endurskoðun almannatryggingakerfisins. Orðrétt segir í svarinu: ... eitt af mikilvægustu verkefnum hennar er að fjalla um samspil almannatrygginga og lífeyrissjóða og hvernig samstillta megi betur þessar tvær meginstoðir lífeyriskerfisins. Nefndin mun nýlega hafa fjallað nokkuð ítarlega um víxlverkanir í samspili almannatrygginga og lífeyrissjóða og vinnur nú að því að leita leiða til að finna framtíðarlausn á málinu.“ Ljóst er að starfsgetumat verður ekki tekið upp á næsta ári. Því er mikilvægt að taka strax á víxlverkun á milli almannatrygginga og lífeyrissjóða. Málið hefur fengið umfjöllun í nefndinni en engin ásættanlegan niðurstaða fengist. Þess ber að geta að nefndin hefur nú starfað í tvö ár.

Lokaorð

Að lokum vil ég hvetja stjórnvöld til að virða Stjórnarskrá íslenska lýðveldisins og alþjóða samninga með því að tryggja fólki mannsæmandi líf á Íslandi. Ein af grunnstoðum mannsæmandi lífs er mannsæmandi framfærslu.

Ekkert um okkur án okkar.

Með vinsemd og virðingu,

Ellen Calmon
Formaður ÖBÍ